

ALD-II

**Atlant linguistich dl ladin dolomitich
y di dialec vejins, 2^a pert**

**Atlante linguistico del ladino dolomitico
e dei dialetti limitrofi, 2^a parte**

**Sprachatlas des Dolomitenladinischen
und angrenzender Dialekte, 2. Teil**

**Volumen supplementarium,
in quo reperiuntur omnes voces linguae Romanicae vulgaris,
quae non continentur in mappis *ALD-II***

E L I P H I

ÉDITIONS DE LINGUISTIQUE ET DE PHILOGIE

Bibliothèque de Linguistique Romane · Hors Série 2,6

AD-II

**Atlant linguistisch dl ladin dolomitich
y di dialec vejins, 2^a pert**

**Atlante linguistico del ladino dolomitico
e dei dialetti limitrofi, 2^a parte**

**Sprachatlas des Dolomitenladinischen
und angrenzender Dialekte, 2. Teil**

**Ilaria Adami, Helga Böhmer, Axel Heinemann, Frank Jodl,
Liza Klinger, Daniele Rando, Brigitte Rührlinger, Walter Strauß,
Tino Szekely, Paul Videsott**
materialia collegerunt

Heidemarie Beer, Gertraud Klingler, Agnes Staudinger
materialia collecta elaboraverunt

Edgar Haimerl, Bernhard Schauer, Fabio Tosques, Andreas Wagner
programmata electronica excogitaverunt

Hans Goebl

opus omne curavit

**Volumen supplementarium,
in quo reperiuntur omnes voces linguae Romanicae vulgaris,
quae non continentur in mappis *AD-II***

Les sept volumes du présent ouvrage ont été publiés grâce à une subvention de la Fondation autrichienne pour les sciences FWF à Vienne (« Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung in Österreich ») et des appuis financiers supplémentaires du Rectorat de l'Université de Salzbourg, de l'Istitut Ladin « Micurà de Rü » (S. Martin de Tor, BZ) et de l'Istitut Cultural Ladin « Majon di Fascegn » (Vich, TN).

La loi du 11 mars 1957 n'autorisant, aux termes des alinéas 2 et 3 de l'article 41, d'une part, que les « copies ou reproductions strictement réservées à l'usage privé du copiste et non destinées à une utilisation collective », et d'autre part, que les analyses et les courtes citations dans un but d'exemple et d'illustration, « toute représentation ou reproduction intégrale, ou partielle, faite sans le consentement de l'auteur ou de ses ayants-droit ou ayants-cause, est illicite » (alinéa 1er de l'article 40).

Cette représentation ou reproduction, par quelque procédé que ce soit, constituerait donc une contrefaçon sanctionnée par les articles 425 et suivants du Code Pénal.

ISBN : 979-10-91460-05-7

EAN : 9791091460057

Volumen supplementarium – 2012

© Éditions de linguistique et de philologie, Strasbourg 2012.

Imprimé sur papier sans acide et résistant au vieillissement / Stampato su carta con pH neutro, resistente all'invecchiamento (Long life)
Impression / Stampa: Litotipografia Alcione - Lavis (TN)
Printed in Italy

Index

Supplementum *AB-II*

8

Vol. 1 9

c. 5	9
c. 9	10
c. 20	11
c. 21	12
c. 30	12
c. 32	14
c. 36	15
c. 37	15
c. 42	16
c. 46	17
c. 70	18
c. 101	18
c. 106	19
c. 136	20
c. 137	20
c. 147	21
c. 160	22
c. 161	23
c. 168	23
c. 169	24
c. 173	25
c. 179	25
c. 183	27
c. 190	28
c. 192	29
c. 194	30
c. 197	31

Vol. 2 32

c. 203	32
c. 214	34
c. 217	35
c. 219	36
c. 220	37
c. 230	38
c. 243	39
c. 245	41
c. 261	41
c. 262	42
c. 263	42
c. 264	43
c. 265	43
c. 269	44
c. 279	44

c. 280	44
c. 283	45
c. 285	45
c. 287	47
c. 289	47
c. 297	47
c. 301	48
c. 305	49
c. 307	50
c. 309	50
c. 329	51
c. 330	52
c. 331	53
c. 335	53
c. 340	54
c. 346	54
c. 354	55
c. 358	55
c. 359	55
c. 371	56
c. 378	56
c. 379	57
c. 392	58
c. 394	59
c. 400	60
c. 411	61
c. 414	62
c. 415	63
c. 417	63
c. 419	64
c. 420	65

Vol. 3 65

c. 422	65
c. 427	65
c. 429	67
c. 430	67
c. 434	68
c. 439	69
c. 442	69
c. 445	70
c. 460	72
c. 461	72
c. 462	73
c. 463	73

c. 465	74
c. 466	75
c. 469	75
c. 473	76
c. 480	76
c. 492	77
c. 493	78
c. 496	78
c. 497	79
c. 498	80
c. 499	81
c. 500	82
c. 505	83
c. 507	84
c. 510	85
c. 511	86
c. 512	87
c. 519	88
c. 520	89
c. 531	91
c. 539	91
c. 541	92
c. 545	94
c. 551	94
c. 555	95
c. 558	96
c. 559	97
c. 562	98
c. 566	98
c. 573	99
c. 580	100
c. 582	101
c. 598	101
c. 602	102
c. 609	102
c. 617	103
c. 622	104
c. 623	105
c. 635	105

Vol. 4 106

c. 636	106
c. 641	107
c. 643	107
c. 646	108

Index

c. 647	109	c. 776	132	c. 897	151
c. 648	110	c. 784	133	c. 900	151
c. 649	111	c. 785	133	c. 902	153
c. 671	112	c. 790	134	c. 903	154
c. 679	113	c. 795	134	c. 907	154
c. 680	115	c. 797	135	c. 908	155
c. 682	116	c. 800	135	c. 910	156
c. 683	116	c. 804	136	c. 911	156
c. 693	116	c. 807	138	c. 919	157
c. 707	117	c. 809	138	c. 921	157
c. 729	118	c. 815	139	c. 922	158
c. 735	119	c. 816	139	c. 923	159
c. 736	119	c. 820	139	c. 924	160
c. 743	120	c. 829	141	c. 943	160
c. 744	121	c. 830	142	c. 945	162
c. 747	122	c. 831	143	c. 951	163
c. 748	122	c. 832	145	c. 955	164
c. 749	124	c. 838	146	c. 957	165
c. 750	124	c. 839	147	c. 959	166
c. 753	125			c. 980	167
c. 754	125	Vol. 5	147	c. 981	168
c. 757	126	c. 854	147	c. 985	168
c. 759	126	c. 860	147	c.1012	169
c. 760	127	c. 868	148	c.1013	169
c. 765	127	c. 869	148	c.1020	170
c. 768	128	c. 872	149	c.1022	171
c. 770	129	c. 886	149	c.1023	172
c. 772	130	c. 887	150	c.1057	172
c. 774	130	c. 889	150	c.1058	173
c. 775	131	c. 893	151		

Supplementum *AD-II*

Il presente volume contiene materiale dialettale rilevato regolarmente sul campo, ma che per motivi di spazio non poteva essere presentato sulle cartine linguistiche.

Mentre le risposte principali degli informatori (“1^a versione”) sono state generalmente sistemate sulla superficie delle singole cartine linguistiche, anche utilizzando lo spazio delle “Leggende”, la collocazione delle risposte secondarie (“2^a [ecc.] versione”) sulla medesima cartina è risultata spesso difficile o chiaramente impossibile. È stato quindi necessario presentare le trascrizioni che oltrepassavano la misura in un’apposita documentazione supplementare.

Il presente volume contiene le risposte eccedenti – corrispondenti cioè alle versioni 2, 3, ecc. delle nostre inchieste – disposte nel consueto ordine delle 1066 cartine linguistiche. La presentazione tipografica dei titoli delle cartine nonché delle trascrizioni segue le norme abitualmente usate nelle cartine linguistiche. Durante la consultazione dei volumi in folio risulta utile avere il volume supplementare a portata di mano.

Il simbolo indica la presenza di ulteriori risposte non stampate sulle cartine linguistiche per mancanza di spazio, invitando i lettori a consultare il volume supplementare.

Il simbolo – utilizzato nei volumi in folio, nell’*Index generalis* e nel *Volumen supplementarium* – rinvia alla comparsa d’illustrazioni nel *Questionario originale* e nel *Volumen supplementarium*.

Vol. 1

5

il loro zio / la loro zia

(il fratello del padre o della madre) / (la sorella del padre o della madre)

AIS: 19 (il l. zio / i loro zii), 20 (la l. zia / le loro zie).

- 4 *lũř fětǎř* (arc.) / *lũř bǎsǎl* (arc.)
- 10 *sía ĵǎĵa* (arc.)
- 31 *ol řo zío* (it.) / *la ho zío* (it.)
- 43 *e' zó zío* (all.)
- 52 *el bǎrba* (arc.) / *l ánda* (arc.)
- 54 *la řö zía*
- 55 *el zío de lóri* / *la zía de lóri*
- 58 *el řo bǎrba* [arc., credo che l'articolo sia un'interferenza dell'italiano] / *la řo ánda* [arc., credo che l'articolo sia un'interferenza dell'italiano]
- 59 *řo bǎrba* [vecchio zio, per lo più prozio e non sposato] / *řo ánda* [vecchia zia, per lo più prozia e non sposata]
- 60 *řo zío* (sg.) / *řo zía* (sg.)
- 69 *řö ziu* / *řö děda*
- 74 *řo zío* / *řo děda* (arc.)
- 75 *la řo zía*
- 86 *si řykǎl* [ted., più usato] / *si tántǎ* (ted.)
- 92 *řo táta*
- 94 *bérba* / *mǎďa*
- 95 *súo bérba*
- 96 *súo bérba* / *súa mǎďa*
- 97 *sía ámeda*
- 98 *si ámedǎ* (all.)
- 99 *l řo dzío* [it., più usato] / *řǎ ámedǎ* (lto.)
- 101 *řo bǎrba* / *řova ámeda*
- 103 *l řo bǎrba* (arc.) / *la řo ámeda*
- 104 *el řo bǎrba* (arc.) / *la řo ámeda* (arc.)
- 105 *el řo bǎrba* (arc.) / *la řo ámeda* (arc.)
- 106 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámeda*^δ (arc.)
- 107 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámeda*^δ (arc.)
- 108 *řo bǎrba* / *řo ámeda*^δ
- 109 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámeda* (arc.)
- 110 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámeda* (arc.)
- 113 *el zío de lóri* / *la zía de lóri*
- 114 *l řo bǎrba* (arc.)
- 115 *řo bǎrba* / *řo ámĵa*
- 117 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)
- 118 *el řo bǎrbǎ* (arc.)
- 119 *e' řo bǎrba* (arc.) / *la řo ámĵa* (arc.)
- 128 *řo zío* (arc.) / *řo zía*
- 133 *řo néne* ["prozia"]
- 135 *řo zío* (it.) / *řo zía* (it.)
- 140 *řo zío* (it.) / *řúa zía* (it.)
- 141 *řo zío* (it.) / *řo zía* (it.), *řo ĵǎĵa* (arc.)
- 144 *řo zío* (it.) / *řo zía* (it.), *řo ĵěĵa* (arc.)
- 145 *řo zío* (it.) / *řo zía* (it.), *řo ĵěĵa* (arc.)
- 146 *řo ĵǎĵa* (arc.)
- 147 *řo zío* (it.) / *řo zía* (it.)
- 148 *řo zío* (it.) / *řo zía* (it.), *řo ĵěĵa* (arc.)
- 149 *řo zío* (it.) / *řo zía* (it.), *řo ĵěĵa* (arc.)
- 150 *l řo zío* (it.) / *la řo zía* (it.), *la řo ĵěĵa* (arc.)
- 151 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)
- 152 *řo zío* (it.) / *řo ĵěĵa* (arc.), *řo zía* (it.)
- 153 *al řo zío* (it.) / *la řo ĵěĵa* (arc.), *la řo zía* (it.)
- 154 *řo zío* (it.) / *řo zía* (it.), *řo ĵěĵa* (arc.)
- 155 *řo ĵěĵa* (arc.)
- 159 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)
- 160 *řo zío* (it.) / *řo ámĵa*, *řo zía* (it.)
- 161 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)
- 162 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.), *řo ĵěĵa* (arc.)
- 163 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)
- 164 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)
- 165 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)
- 166 *řo bǎrba* / *řo ámĵa*, *řo táta* (inf.)
- 167 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)
- 170 *řu zío* / *řu zía*
- 172 *el řo bǎrba* (arc.)
- 174 *el řo bǎrba* (arc.)
- 176 *la řía de lóri*
- 177 *řo fraděl de me máma* / *řo řorĵla de me máma*
- 179 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámeda*
- 180 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)
- 181 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)
- 183 *e' řo zío* / *a řo zía*
- 184 *řo zío* / *řo zía*
- 185 *řo zío* (it.) / *řo zía* (it.)
- 186 *řo bǎrba* [arc., "prozio"] / *řo ámĵa*
- 188 *řo bǎrba* (arc.) / *řo ámĵa* (arc.)

- 189 *şo bārba* (arc.) / *şo ámja* (arc.)
 192 *şo bārba* (arc.) / *şo ámja* (arc.)
 193 *şo bārba* (arc.) / *şo ámja* (vezz.), *şo áña* (arc.), *şo ñáña* (arc.)
 194 *şo bārba* (arc.) / *şo ámja* (arc.)
 195 *lu lūr bārbo* (arc.) / *la lūr áño*
 198 *şo áña*
 202 *şo bārba* (arc.) / *áña* (arc.)
 205 *al şio bārba* (arc.) / *la şo áña* (arc.)
 212 *al şo bārba* [arc., scherzoso] / *la şo iǵia* (arc.)
 214 *şo bārba* (arc.) / *şo ámja* (arc.)
 215 *şo ámja* (arc.)

Quei bambini [sono] bravissimi.

9

(detto dalla maestra di scuola a bambini di 6/7 anni)

AIS: 828 (qu. cavalli), 43 (i b.). ALD-I: 648 (quelli / quelle). ALI: 684 (bambino / bambina).

- 10 *kueş kind^{pl}s fiç brāfs*
 18 *kueḷ maḷón braúsim* (it.)
 26 *kü ñarēi gran^t brāe*
 41 *kueḷ^hçac braḷ^htañ*
 42 *keḷ pütí braḷ feş*
 45 *keḷ pötēḷ prōpio brávi*
 50 *ki putáti prōpi ǵa ben*
 58 *keḷ pōpi bravísimi* (ital.), *ki pütēḷ* [più grandi] *bravísimi* (ital.)
 63 *kueḷ pōpi tant brávi*
 69 *ki ñarēḷ li prōpriu brávi*
 70 *ki pütēḷ li brávi*
 78 *ki pitēḷ li máşa brávi*
 83 *ki mitúys daşpavént proş*
 87 *ki mutóys şáldi valénc* [quanto al comportamento]
 90 *ki mitúys dar boñ* ["molto buoni" a scuola]
 91 *ki mitúys dar proş* [bravi]
 94 *ki tozác plu ke brávi*
 96 *ki tozác tant brávi*
 97 *ki beç múje brávi, ki beç múje del vęrs*
 102 *keḷ pōpi troş brávi*
 103 *ki tozátı troş brávi*
 105 *kueḷ pōpi trōpo valénti*
 106 *kueḷ tozatōti tant brávi*
 109 *kueḷ tozátı tant valénti*
 114 *kueḷ matelōti bravísimi, kueḷ putelōti bravísimi*
 118 *kueḷ boçéti tant brávi, kueḷ matelōti tant brávi*
 122 *kueḷ pōpi brávi*
 124 *kueḷ pōpi prōpi brávi*
 126 *kueḷ pōpi bravísimi*
 127 *kueḷ putelōti prōpi brávi*
 130 *ki kanáḷ prōpriu brávi*
 137 *ki tozác kotánt valénc* (arc.)
 141 *ki tozát tant valént*
 142 *ki múli tant brávi*
 144 *keḷ bōçe la tant brávi*
 147 *kueḷ bōçe tant brávi*
 148 *kueḷ bōçe la tant brávi, kueḷ tozatēḷ la tant valénti, kueḷ bōçe la tant valénti*
 152 *kueḷ bōçe la tant braḷ*
 153 *kueḷ bōçe tant brávi*
 154 *kueḷ bōçe* (gen.) *tant brávi*
 159 *kueḷ tozatēḷ prōpio brávi*
 160 *kueḷ tozatēḷ braḷ*
 161 *kueḷ putēḷ tánto brávi*
 162 *kueḷ tozatēḷ tant brávi*
 163 *kueḷ tozatēḷ la bravísimi*
 165 *keḷ putēḷ^{ǵa} tant braḷ*
 166 *kueḷ tozatēḷ tánto brávi*
 176 *kueḷ putelēti gran brávi, kueḷ bōçe* ["b. piccoli"] *prōpri brávi, kueḷ bōçéte* ["b. di tre anni ca."] *prōpri brávi*
 179 *kí tuzátı li* [6/10 anni] *tánto braḷ*
 183 *keḷ putēḷ^{ǵa} bravísimi*
 186 *keḷ putēḷ^{ǵa} bravísimi* (it.)
 187 *keḷ tozatēḷ tánto brávi* (it.)
 188 *keḷ putēḷ^{ǵa} tánto brávi*
 189 *keḷ putēḷ tánto brávi*
 202 *ki kanáş matán brávuş*
 212 *kueḷ fiolét tant brávi*
 215 *kueḷ tozatēḷ prōpriu brávi, kueḷ tozatēḷ bravísimi* [it., raro]
 217 *kueḷ putēḷ tant brávi*

20

Avreste dovuto ascoltare ...

Avreste dovuto ascoltare **quelle vecchiette stanche.**

AIS: 1250 (avreste d. vedere), 1625 (ascolta! picchiano). ALD-I: 51 (avere).

ALL: 99 (udire / ascoltava).

- 1 vò vésat štovú tatlár
 14 arésof dovú školtér
 16 arésat dovú školtár
 17 bu škultér
 23 íuv dē [imperf., dovevate] ^δ da kamént a
 32 garéhef de ę škultát
 35 aréheⁿ duit ^ahkultá
 36 aréşef şinî školtá
 37 gíev de (imperf.) školtá
 42 aréşef düžít ^ęškultá
 43 garéşove duží škultá
 50 doverşáu avérle škoutáde
 52 aróşo koñést štát
 55 avaréšte školtá
 56 averóset şkoñú şenter
 59 aruşeu koñést şkoutár
 63 avréşeo dovú školtár
 64 avróşo dovéşt (lett.) školtár
 71 averíe gavú da školtár
 74 avríef dovéşt školtár
 81 i éses mesú škuté pro
 82 i ése mesú mēte avérda
 83 éses masé aškuté sö
 85 éses masé aškuté sö
 87 asáış mşé škuté su
 90 éses msü ti mat avérda
 92 aşá bu da i da abádo
 95 éışa mosú škouté
 96 vşş éışa mosú škouté
 97 aséde koñú škutér
 99 asáde koñú dar amént, asáde koñú
 škutár, asáde koñú dar amént
 100 asáde koñú škutár
 101 aesáde koñú şkoitárle
 109 averşéde dovéşt školtár
 114 averéşe dovéşt školtár
 117 avaresá dovúo školtár, avaresá dovéşt
 školtár, avaresá dovúo školtár
 118 doveřéşe avú školtár
 121 averéşe dovú dar damént a
 123 averéşe dovéşt aškoltár
 126 dovéve školtár
 131 aveşá dovú şta şentí
 133 vşáltre aveá dovéştó şentí, aveşáo
 dovéştó školtá
 137 aveşáde bu da şkotá
 138 aveşíede dovú şkoté
 139 avéşe bu da şkoté
 140 aveşá ^δdovú školtá, aveşá ^δdovéşt školtá,
 aveşá ^δdovú školtá
 141 aveşáde ^δdovú školtá, aveşáde koñú
 (arc.) školtá, aveşáde ^δdovéşt školtá,
 aveşáde ^δdovú školtá, aveşáde koñú
 (arc.) školtá
 144 avéşi ^δdovéşt školtár
 146 avişíe ^δdovú školtár, avişíe ^δdovéşt
 školtár, avişíe ^δdovéşt školtár
 148 avişíe ^δdovéşt školtár
 149 varéşi ^δdovéşt školtár
 150 varéşi ^δdovéşt školtár
 151 varíşi ^δdovéşt školtár
 152 aríşie bu ^δda školtár
 153 averéşe ^δdovéşt školtár
 155 avarişé ^δdovéşt školtár
 156 eşá bú ^δda školtár
 159 varéşi ^δdovéşt školtár, varéşi ^δdovú
 školtár, varéşi ^δdovéşt školtár
 160 varéşi ^δdovéşt školtár
 161 dovaréşi avérle školtáde
 162 varéşi ^δdovú školtár
 165 varíşi ^δdovéşt školtár, varíşi ^δdovú
 školtár, varíşi ^δdovú školtár
 168 gavaríşi ^δdovúo školtár
 170 gavaréşi ^δdovúdo školtáre
 171 gavaríşi ^δdovéştó školtáre
 176 vşáltri avareşe ^δdovú školtár
 178 garíşi ^δdovú školtáre
 179 gavaréşi ^δdovéştó školtáre, gavaréşi
 dovú školtáre, gavaréşi ^δdovéştó
 školtáre
 180 varíşi ^δdovéştó školtáre
 182 gavaréşi ^δdovúdo školtáre
 183 gavaríşi ^δdovú^o školtárle
 185 gavaríşi ^δdovúo školtáre, gavaríşi
 dovéştó školtáre, gavaríşi ^δdovéştó
 školtáre

- 186 *te gavaréši dovúo školtár*
 187 *gavaréši dovúo školtár, gavaréši dovúo školtár, gavaréši dovúo školtár, gavaréši dovúo školtár, gavaréši dovúo školtár, gavaréši dovéšto školtár, gavaréši dovéšto školtár*
 188 *gavaréši dovúo školtár*
 189 *gavaréši dovúo školtár, gavaréši vúo da školtár, gavaréši vúo da školtár*
 198 *evareš vút da aškoltá*
 199 *i véviš da šta a šentí*
 214 *gavaréši dovú školtár*
 217 *varéši dovúo školtár*

21 ... quelle vecchiette stanche.

Avreste dovuto ascoltare quelle vecchiette stanche. (... delle signore anziane; riferito soltanto all'età)

ALD-I: 648 (quelli / qu.), 841 (vecchi / vecchie). ALI: 281 (vecchio). ETTMAYER: 87 (qu.).

- 99 *kéle vejáte štentxáde, kéle vejáte štentxáde*
 117 *kuéle vecóte štúfe* [mentalmente stanche], *kuéle vecóte štúfe* [mentalmente stanche]
 133 *kéle véce štráke*
 140 *kéle véce štráke, kéle véce štráke*
 141 *kéle vecóte štráke, kéle vecéte štráke, kéle vecéte štráke, kéle vecéte štráke*
 146 *kuéle vecéte štráke, kuéle vecéte štráke*
 159 *kuée vecóte štráke, kuée vecóte štráke*
 165 *kée vecéte štúfe, kée vecóte štúfe* (dispr.)
 179 *kéle vecóte štráke, kéle vecóte štráke*
 185 *kée véce štráke, kée vecóte štúfe*
 187 *kée vecéte štráke, kée vecóte štúfe, kée vecóte štráke, kée véce štúfe, kée vecéte štúfe*
 189 *kée vecéte štráke, kée vecóte štráke*

30 Sua moglie è incinta.

(... è gravida)

AIS: 73 (la sua m.), 8 (sua madre), 1690 + 1689 (è). ALD-I: 780 (suo / sua), 259 ([egli] è). ETTMAYER: 184 (suo).

- 7 *sía duána špéta famíta*
 20 *šúa fěma la ɣa d avé*
 22 *la súa fěmna la špéca, la súa fěmna l e gróša*
 23 *la šo fěmna l e ɣróša* (arc.)
 25 *la šo špúša l e grávida*
 28 *la šo fómna l e incínta*
 29 *la šo fúnŋo l a da krumpá*
 30 *la ho fóna l e ncínta*
 31 *la ho fómŋo la špéto*
 32 *la ho moer l e ncínta*
 34 *la ho fóna la h^hpéta*
 36 *la šo fómna la špéta*
 38 *la ho špúza la h^hpéta n náro*
 39 *la ho h^hspúda l e ncínta*
 41 *la ho fómna l e incínta* (it.)
 42 *la šo fómna la špéta*
 43 *la šo fóna la kómpra*
 44 *la šo fóna l e dre ke la spéta, la šo fóna l e piéna* (volg.)
 45 *la šoa špúza la e a kuálke le fōže* (arc.)
 49 *la šo fěuna l e i pléna* [pop., detto anche di animali]
 51 *la šo fěuna la e enš enš* [pop., arc.]
 52 *la šo špóza l aspéta, la šo špóza la e encínta* (ital.)
 53 *la šo fěmlá la špétá pópi*
 55 *la šoa špóza la e šcómfa* (pop.)
 57 *la šo fěuná la špéta*
 60 *šo mólje* (ital.) *l aspéta*
 61 *la šo špóza la e ncínta* (it.)
 62 *la šo špóza la e encínta* (ital.)
 63 *la šo špóza l e piéna* (volg.)
 67 *la šo špóza la špéta en pópo*
 71 *la šo špóza grávida* (arc.), *la šo mojéra grávida* (arc.)
 72 *la šo špóza la kómpra fiōi*
 75 *la šo fóna la špéta*
 80 *la šo špóza la kómpra* (arc.)
 81 *šoa fómna e gróša*

- 82 *sõa fõmena ašpëta*
 83 *súa fõmena n e nía sõra*
 84 *súa fõmna ašpëta*
 85 *súa fõmna e grõsa* [arc., volg.], *súa fõmna n e nía sõra, sua fõmna kùmpra* [detto piuttosto se non sposati]
 87 *si fëna ašpiëta*
 88 *si fëna ašpiëta* [meno giovani]
 89 *súa fõmna ašpëta*
 90 *súa fõmna e grõsa*
 91 *súa fõmna ašpëta*
 93 *ša fëmena l a ða komprá*
 94 *súa fãmena l ašpëta*
 95 *súa fãmena la špëta*
 96 *súa fãmena l ašpëta*
 97 *sía fëmena la kõmpra*
 98 *sía fëmenã la e aũtramënter*
 99 *sõã fëmenã* (lto.) *la kõmprã, šõ fëmenã* (all.) *la špëta, šõã fëmenã* (lto.) *la špëta, šõ fëmenã* (all.) *la e aũtramënter, šõã fëmenã* (lto.) *la e aũtramënter*
 109 *šõ fëmena la e drío špetár*
 117 *la šõ fëmena la krõŋpa, la šõ fëmena l e piëna* (volg.)
 118 *la šõ moiër l e piëna* (volg.)
 119 *la šõ dõna la špëta*
 121 *la šõ dõna l eĩ dre a fiõl, la šõ dõna la fa novitá*
 122 *la šõ špõza l eĩ en štáto*
 123 *la šõ špõza la špëta*
 124 *la šõ dõna la e piëna* (dispr.)
 125 *la šõ dõna* (it.) *la špëta en fiõl, la šõ moiër l e piëna* (volg.), *la šõ dõna* (it.) *l e piëna* (volg.)
 132 *la šõ fëmena a ða kõmpřá*
 133 *šõ fëmena l a ða kõŋprá*
 134 *la šõ fëmena la e piëna* (volg.)
 135 *šõ fëmena la špiëta*
 136 *šõ fëmena l e piëna* (volg.)
 144 *la šõ fëmena la e piëna* (volg.)
 145 *še fëmena la špëta, še fëmena la e piëna* (dispr.)
 146 *la šõ fëmena la e piëna* (volg.)
 147 *šõ fëmena la e piëna* (volg.)
 148 *šõ fëmena l e piëna* (volg.)
 149 *šõ fëmena la a ða kõŋprár*
 150 *la šõ fëmena la a ða kõŋprár*
 151 *šõ fëmena la špëta uŋ fiõl, šõ fëmena la e piëna* (volg.)
 152 *šõ fëmena la e piëna, šõ fëmena la špëta*
 154 *la šõ fëmena la kõŋpra*
 156 *šõ fëmena la e piëna* (volg.)
 159 *šõ moiër la e grõsa, šõ fëmena la špëta aŋ fiõl, šõ moiër la špëta aŋ fiõl, šõ fëmena la e piëna* (volg.), *šõ moiër la e piëna* (volg.)
 160 *šõ fëmena la špëta*
 161 *šõ moiër l e piëna* (volg.)
 162 *šõ moiër la špëta, šõ fëmena la kõŋpra*
 163 *šõ muĩer la e piëna* (arc.), *šõ muĩer la e iŋšinta* (it.)
 170 *šõ moiër ze piëna* (dispr.)
 172 *šõ moiëre la ašpëta*
 173 *šõ muĩere la špëta, šõ muĩere la ze grávida*
 174 *la šõa fëna la špëta*
 176 *la šõ dõna l a krõmpa, la šõ moiër la špëta, la šõ moiër l e n štáto*
 178 *šõ moiëre l e grëva, šõ moiëre la špëta*
 179 *šõ moiëre la ze in štáto*
 180 *šõ moiëre la špëta*
 182 *šõ moiër a ze piëna*
 183 *šõ fëmena* (arc.) *a ze grëva* (arc.)
 185 *šõ fëmena a kõmpřa*
 186 *šõ moiër a ze iŋšinta*
 187 *šõ moiër* (it.) *a špëta*
 188 *šõ fëmena a ze in štáto, šõ fëmena a špëta, šõ moiër* (it.) *a ze iŋšinta* (it.)
 189 *šõ fëmena a špëta, šõ fëmena a ze in štáto, šõ moiër* (it.) *a ze iŋšinta* (it.)
 191 *šõ fëmena* (arc.) *a špëta*
 194 *šõ muĩer a špëta*
 197 *la šõ fëmina a e in štat interešánt*
 210 *la šõ fëmina ašpëta*
 211 *la šõ fëmena la špëta*
 212 *la šõ fëmena la špëta uŋ fiõl*
 213 *la šõ fëmena a krõmpa, la šõ fëmena a čapát i šimerš*
 214 *la šõ fëmina l e piëna* (volg.)
 215 *la šõ fëmina la e piëna* (volg.)

32 ... pressappoco tra quindici giorni.

Partorirà pressappoco tra quindici giorni (= due settimane). (press'a poco, all'incirca)

AIS: 293 (qu.), 1265 (otto g. fa). ALD-I: 650 (qu.), 354 (il giorno / i g.).

- 2 *tsírka² kuíndaš dits*
 3 *in tsírka² in kuíndaš dits*
 5 *invář kuíndeš dits*
 12 *propab²lmájnć in kuíndež d#s*
 13 *kitá dá kuíndaš² di*
 23 *prešapók fra kuíndež di, prešapók fra kuíndež di*
 29 *a prešopók keló a kuíndaž de*
 47 *a prešapók tra kuíndež di*
 51 *kázi de šegúr fra kіндеž di*
 52 *prešapóc ent uŋ kіндеž di*
 55 *a prešapók en te kuíndeš di*
 62 *prešapók fra kuíndeš di*
 67 *prešapók fra do šetimáne*
 71 *prešapók tra kuíndeš di, prešapók tra kuíndeš di*
 72 *prešapók fra kuíndeš di*
 78 *prešapó (all.) fra kuíndeš di*
 80 *šírka fra kuíndeze di*
 84 *t uŋ kínaš de*
 85 *prešapúk t kínaš de*
 87 *t přěšapúak kindš di*
 88 *plu o máňko t kind²š di (lto.)*
 90 *te tsírka kínaš de*
 92 *a prešpóko ka de kínaš di*
 94 *plu o máňko tra kіндеž diš*
 95 *a prešapúok fra kіндеž di*
 97 *prešapék te kínaš di, prešapék te kínaš di, tra tsírka kínaš di, tratsírka kínaš di, tratsírka kínaš di*
 98 *prešapék te kínaš di*
 101 *plíter plóter (arc.) te kіндеž di*
 105 *prešapóko fra kuíndež di*
 109 *prešapók tra kuíndeze di*
 112 *fóřsi tra kuíndeš di*
 114 *prešapók tra kuíndeze di*
 115 *prešapóko tra kuíndeze di*
 116 *la atórno fra kuíndeze di*
 121 *prešapók tra kuíndeze di, prešapók tra kuíndeze di, prešapók tra kuíndeze di*
 125 *prešapók fra kuíndeze di*
 126 *en prešapók fra do štimáne*
 127 *prešapók tra do štimáne*
 131 *po šu po do ínđe de kuíndeze diš*
 135 *prešpuók da ka de kuíndež di*
 137 *po šu po du (lett.) fra kіндеž di*
 138 *prešapúok íte kіндеž di*
 139 *prešapúok en te kіндеž di*
 144 *šu el do tra kuíndeze di, prešapók tra kuíndeze di, prešapók tra kuíndeze di*
 146 *prešapók fra kuíndeš di*
 148 *prešopók fra kuíndeze di*
 150 *prešapók fra kuíndeze di*
 152 *šu par do fra kuíndeze di, dal pi al máňko fra kuíndeze di*
 153 *oltá e mená fra kuíndeze di*
 156 *prešapók tra kuíndež di*
 158 *fúrše tra kuíndešdi*
 159 *prešapók tra kuíndeze di*
 160 *prešapók fra kuíndeze di*
 161 *prešapók fra kuíndeze di*
 165 *šu par do fra kuíndeze di*
 167 *prešapók tra kuíndeze di*
 169 *pi o měno fra kuíndeze di*
 172 *prešapóko tra kuíndeze di*
 175 *prešapék fra kuíndež di*
 176 *piu o měno fra do štimáne*
 178 *prešapóko fra kuíndeze di*
 179 *šu par zo fra kuíndeze di, šu par do fra kuíndeze di, šu par do fra kuíndeze di*
 182 *prešapóko fra kuíndeze di*
 183 *prešapóko tra kіндеze di*
 186 *prešopóko fra kuíndeze di, prešopóko fra kuíndeze di*
 187 *prešapóko fra kuíndeze di*
 188 *prešapóko fra kuíndeze di*
 189 *šu par zo fra kuíndeze di, pi o máňko fra kuíndeze di, šu par zo fra kuíndeze di*
 197 *prešapók fra kuíndiš diš*
 204 *da ka kuíndeš diš*
 212 *čírka tra kuíndeze di*
 214 *- fra kuíndeze di (arc.)*
 215 *prešapók fra kuíndeze di*

36

Che bello è diventato!

(parlando di un bebè)

AIS: 1103 (che bel cane!), 180 (b. / belli). ALD-I: 145 (che), 67 (b. / bella).

ETTMAYER: 137 (b.).

- 10 *škõm belýj ča l ɛs ñü*
 19 *kɛ bɛl kɛ l ɛ uĩñí*
 34 *kõme l ɛ (lib.) ñit bɛl (lib.)*
 36 *ʃɛ l ɛ iñí bɛl (lib.)*
 38 *ke bɛl ke l ɛ deentát*
 40 *ke bɛl ke l ɛ dijentát (it.)*
 48 *ke bɛl ke l ɛ nu*
 55 *ke bɛl ke l ɛ deventá*
 64 *ke bɛl ke l ɛ veñú*
 67 *ke bɛl ke l ɛ veñú*
 68 *ke bɛl ke l ɛ veñú*
 71 *kɛ bɛl kɛ l ɛ deventá (it.)*
 77 *ma ke bɛl kə l ʃ ə fat*
 79 *ke bɛl ke l ɛ veñú*
 87 *č^ə bɛl k l iǰe uní, č^ə bɛl k l iǰe dventá*
 93 *čɛ bɛl ke l ɛ viñú*
 95 *ci ɲ bɛl ke l ɛ veñú*
 97 *ke bɛl ke l ɛ doventá*
 99 *kɛ belót ke l ɛ doventá*
 101 *ke belót ke l ɛ veñú*
 102 *ke bɛl ke l ɛ veñú*
 103 *ke bɛl ke l ɛ veñú*
 105 *ke bɛl ke l ɛ veñú*
 109 *ke bɛl ke l ɛ veñɛšt [a Primiero]*
 116 *ke bɛl ke l ɛ deventá*
 118 *ke bɛl ke l ɛ deventá*
 125 *ke bɛl ke l ɛ deventá*
- 126 *ke bɛl ke l ɛ veñú*
 130 *kɛ bɛl k l ɛ davantó*
 131 *kɛ bɛl kɛ l ɛ deventóu*
 136 *čɛ ɲ bɛl kɛ l ɛ gɛnú (arc.)*
 139 *s álo fat ñáyka fɛter*
 141 *ke bɛl (it.) ke l ɛ veñú, ke fɛter ke l ɛ deventá, ke bɛl (it.) ke l ɛ deventá*
 146 *ke bɛl ke l ɛ veñú*
 148 *ke bɛl ke l ɛ deventá (it.)*
 151 *ke bɛl ke l ɛ deventá (it.)*
 155 *ke bɛl ke l ɛ deventá*
 156 *ke bɛl ke l ɛ deventá*
 159 *ke bɛl ke l e deventá (it.)*
 161 *ke bɛl ke l ɛ deventá*
 162 *ke bɛl ke l ɛ deventá*
 165 *ke bɛl ke l ɛ veñɛšt*
 170 *kɛ bɛlo kɛ l zɛ veñú fɔra*
 174 *ke bɛl ke l ɛ deventá*
 176 *ke bɛl ke l ɛ deventá*
 180 *ke bɛo ke l zɛ veñú*
 187 *ke bɛl ke l zɛ veñɛšto*
 188 *ke bɛo ke l zɛ veñúo*
 189 *ke bɛo ke l zɛ veñúo*
 204 *čɛ bɛl k al ɛ veñú*

37

cominciare a crescere

(detto di un bambino, di una pianta)

AIS: 1261 (cominciano a), 1264 (hanno già cominciato). ALD-I: 202 ([egli] cresce). ALI: 683 (cresce).

- 15 *kõminčár a krɛšer*
 17 *škumentšér (arc.) a veñír grant*
 19 *kuminčér a krɛšer*
 35 *kuminčá a krihí*
 36 *anviá a kriší*
 40 *kuminčá a deentá grant*
 41 *komenhá a krehí*
 42 *ambjá a krɛšer*
 43 *taká a krɛšer*
 45 *kõminčár a veñer grant*
 48 *škomenšár a deventár grant*
 52 *škomenšár a deventár grant*
 53 *enviár a krɛšer*
- 55 *enviá a deventá grant [detto di persone]*
 57 *anviár a deventár grant*
 60 *škominšjár a deventár grant*
 62 *éšer drío a krɛšer*
 67 *škominšjár a veñír grant*
 69 *škuminšjár a viñér grant*
 72 *enviár a krɛšer*
 74 *škominšjár a deventár grant*
 76 *kõminčár a krɛšer*
 88 *mětř maŋ a křěšř*
 92 *škomentsá [detto piuttosto per il lavoro] a krɛše*
 97 *škomentsér a veñír gran*

98 <i>škomentšer a viñir gran</i>	146 <i>škomindžiar a kręser</i>
100 <i>škomentšar a veñir gran</i>	148 <i>škomindžiar (it.) a kręser</i>
101 <i>škomentšar a deventar grant</i>	152 <i>škumindžiar a kręser</i>
102 <i>škomentšar a deventar granć</i>	155 <i>komindžiar (it.) a kręsar</i>
105 <i>škomindžiar a deventar gran</i>	158 <i>škomindžiar a zlongarše</i>
109 <i>škomentšiar a veñer grant</i>	159 <i>škomiñžiar a kręser</i>
112 <i>škomindžiar a deventar grant</i>	163 <i>priņšipiar (arc.) a kręser</i>
113 <i>škomentšiar a kręser, škomentšiar a veñir avanti beñ</i>	164 <i>škomišžiar (arc.) a kręser</i>
116 <i>škomindžiar a ñer grände</i>	166 <i>komindžiar a veñer pi grant</i>
117 <i>takar a kręser</i>	168 <i>škomišžiar a veñir grant</i>
122 <i>škomindžiar a butar [detto di piante]</i>	171 <i>komensžiar a veñer^e grände</i>
126 <i>škomindžiar diventar grant</i>	176 <i>l e dre ke l ve grant, el ga da škomeñžiar a kręser, el ga da veñer grant</i>
128 <i>komindžiar a kręser</i>	179 <i>škumišžiare a kręsare</i>
130 <i>škumanžar a ñi greñ</i>	187 <i>takar a kręsar</i>
131 <i>škomenžar [forma usata a Villapiccola] a kręse</i>	189 <i>takar a kręsar, škomiñžiar kręsar, škomiñžiar a kręsar</i>
132 <i>škomindžia a deventar gran</i>	197 <i>komenća a kręši</i>
136 <i>iñškumindžia (arc.) a kręse</i>	200 <i>taká a kręši</i>
141 <i>škomindžia a kręse</i>	205 <i>taká a veñi šu</i>
144 <i>škumindžiar (arc.) a veñer grant</i>	209 <i>kuminća a deventar grant</i>
145 <i>škomindžia a kręse</i>	216 <i>škomidžiar a kręser</i>

42

portare sulle spalle [un bambino]

AIS: 592 (portano), 395 (sulla nostra casa), 122 (la spalla), 124 (le sp. larghe).
ALD-I: 625 (portato). ALI: 40 (spalla), 719 (portai s. sp.).

portare sulle spalle [un bambino]

46

... ci sono nel cimitero?

Quante tombe (= fosse) ci sono nel cimitero?

AIS: 1690 + 1689 (s.), 791 (il cimitero). ALD-I: 256 (essere).

- 23 *ke gɛ fɔ ŋg el kam^p ʃant*
 32 *gɛl al ćimitéro* (it.)
 34 *gɛl ʲnd el ćimitéro*
 36 *gɛ ^end ɛl kámpo ʃánto*
 37 *gɛ fɔ al kámpo ʃánto* (arc.)
 39 *gɛ nel ćimitéro*
 40 *gɛ nel kámpo ʃánto*
 41 *gɛ nɔl kámpo hánto*
 42 *gɛ ^end ɛl kámpo ʃánto* (arc.)
 45 *gɛ end ɛl ćimitéro*
 46 *gɛ end ɛl ćimitéro* (it.)
 53 *yɛ pɔ ent el ćimitéri*
 54 *gɛ ent el ćimitéri*
 55 *gɛ ent el kámpo ʃánto*
 56 *gɛl ^ent el kámpo ʃánto*
 57 *yɛ pɔ ent al ćimitéri*
 59 *gɛ pɔ ent el ʃimitéri*
 76 *gɛ nel kámpo ʃánto*
 77 *gɛ fɔ ənd el kámpo ʃánto* (innov.)
 82 *ɛl pa te kortína*
 86 *ɪɛl pa suŋ kuřtína* [dipende da dov'è
 situato il cimitero]
 94 *ɛlo nte kortína*
 96 *sarálo nte kortína*
 97 *ɛl pa te kortína, l ɛ te kortína, l ɛ te*
kortína, ɛl pa tɛl ćimitiér (it.), *ɛl pa*
tɛl ćimitiér (it.), *l ɛ tɛl ćimitiér* (it.), *l*
ɛ tɛl ćimitiér (it.)
 98 *ke lɛ te kortíná*
 99 *ke lɛ te kortíná*
 100 *ɛl pɔ te kortínɔ*
 101 *ɛlo pɔ tɛ kortína*
 103 *gɛlo ntɛ ćimitéro*
 104 *gɛlo tɛ ʃto ćimitéro* (it.)
 105 *gɛl tɛl ʃagrá* (arc.)
 106 *gen ɛlo tɛl ʃimitéro*
 107 *gen ɛ tɛl ʃimitéro*
 108 *gen ɛlo tɛl ʃagrá* (arc.)
 109 *gen ɛlo nd ɛl ʃimitéro, gen ɛlo nt ɛl*
ćimitéro
 110 *gen ɛlo tɛl ʃimitéro*
 111 *gɛlo nt el ʃimitéri*
 113 *gɛlo pɔ ʃul ʃimitéri*
 114 *gɛ nt ɛl ʃimitér*
 116 *gɛlo nt el ʃimitéro*
 118 *gɛ nt ɛl ʃimetéro, gɛ nɛl ʃimetéro, gɛ*
nɛl ʃimetéro
 119 *gɛlo nel ćimitéro, gɛlo nel ćimitéro*
 123 *gɛ nd el ʃimitéri*
 124 *gɛ end el ʃimitéri*
 125 *gɛl end ɛl ʃimitéri, gɛ nɛl ʃimitéri,*
gɛl nɛl ʃimitéri
 130 *ɛ ʒal portié*
 132 *ɛlo ntɛ portea*
 133 *ke l ɛ ntɛ portea, ɛlo ntɛ ʃagrá*
 134 *ɛlo vía ínɟe ʃimitéro*
 136 *ɛlo íɟe portea*
 137 *ɛlo ínte ʃimitéro*
 138 *ɛlo vía ŋ kortína* (arc.)
 139 *ɛlo vía en tʃezaríl* (arc.), *ɛlo en te*
ćimitéro (it.)
 140 *ɛlo ntɛ ʃimitéro*
 141 *ɛlo ntɛ ʃimitéro*
 143 *ɛlo ínte ʃagrá* (arc.)
 145 *ɛlo int ɛl ʃimitéro* (it.)
 146 *gen ɛlo tɛl ʃagrá* (arc.)
 148 *gen ɛlo tɛl ʃimitéro*
 149 *ɛlo tɛl ʃimitéri*
 150 *le búze tɛl ʃagrá* (arc.)
 151 *gen ɛo iŋ ʃimitéro*
 152 *gen ɛlo tɛl ʃimitéro*
 154 *gen ɛlo al ʃemitéro, gen ɛlo al*
ʃimitéro, gen ɛlo al ʃimitéro
 155 *gen ɛlo tɛl ʃimitéro*
 158 *gen ɛlo nt el ʃimitéro*
 159 *gen ɛo iŋ ʃimitéro*
 160 *gen ɛlo int el ʃimitéro*
 161 *ɛo nel ʃimitéro*
 162 *ɛlo in ʃimitéro*
 165 *gen ɛo nt ɛl ʃimitéro, gen ɛo nt ɛl*
ʃimitéro
 166 *gen ɛo iŋ ʃimitéro*
 173 *gɛ zɛlo in ʃimitério*
 175 *gɛ nel ʃimitéri*
 176 *gɛ endɛ ʃto ʃimitéri, gɛ nel ʃimitéri*
 178 *ge zɛ al ʃimitéro*
 179 *ge zɛ int ɛl ćimitéro*
 180 *ge zɛ ⁿt ɛl ʃimitéro*
 183 *ge zɛo tel ʃimitéro*
 185 *ge zɛ sul kámpo ʃánto*
 186 *ge zɛ iŋ ʃimitéro*
 188 *ge zɛo iŋ ʃimitéro, ge zɛo iŋ ʃimitéro*

189 *ge zéo nt el šimitéro*194 *ke ze ij šimitéro*195 *indéze tal šimitéri*197 *ka šonj int al címitéri*205 *e^l dal šegrá (arc.)*213 *šóni ij kurtína (arc.)***70****Scrivi con la mano destra ...****Scrivi con la mano destra o con la sinistra?**

AIS: 1662 (scrivere / scritto), 148 (la m. d.). ALD-I: 702 (scrivere / scritto), 434 (la m. / le mani). ALL: 42 (destro / sinistro). ETTMAYER: 41 (m.).

4 <i>škrívæs tü kul mañ drę̃t</i>	145 <i>škrívetu kọ la mañ drę̃ta, škrívetu kọ la mañ drę̃ta</i>
13 <i>a škríváś kọ la mañⁿ drę̃ta</i>	146 <i>škrívetu kọ la dę̃stra, škrívetu šu la dę̃stra, škrívetu kọ la dę̃stra</i>
17 <i>škríveš ku la mañ dę̃stra (it.)</i>	149 <i>škrívetu kọ la mañ drę̃ta</i>
23 <i>te škrívet kų la mę̃ dríća</i>	152 <i>škrívetu kọ la drę̃ta (arc.)</i>
35 <i>hkríet kọ la ma ndríta</i>	157 <i>škrívetu ko a mañ bóna</i>
37 <i>škríet kọ la ma dę̃stra</i>	159 <i>škrívetu ko a dríta (arc.)</i>
42 <i>škrívet kọ la maę̃stra</i>	160 <i>škrívetu kọ la dríta (arc.)</i>
43 <i>škrívetö kọ la dríta</i>	161 <i>škrívetu kọ^a mañ dríta (arc.)</i>
44 <i>škrívetö kọ la ma dríta</i>	163 <i>škrívetu ko a mañ dę̃stra</i>
46 <i>škrívet kọ la ma dríta (arc.)</i>	165 <i>škrívetu kọ a mañ dę̃stra</i>
52 <i>škríveš ko la man dríta</i>	167 <i>škrívetu kọ a dríta (arc.)</i>
55 <i>škríveš ko la man dríta</i>	172 <i>škrívít^u kọ la maⁿ bę̃la</i>
67 <i>škrívít kọn la man bę̃la</i>	178 <i>škrívetu kọ^la mañ dríta (arc.)</i>
73 <i>škrívet kọn la man dríta</i>	180 <i>škrívít^o kọ^la mañ dríta</i>
78 <i>a škríve ko la mā dríta</i>	188 <i>škrívetu kọ a mañ dę̃stra (it.)</i>
80 <i>škrívít ko la dę̃stra</i>	189 <i>škrívetu kọ a dę̃stra (it.)</i>
87 <i>škrízesa (lto.) kuñ la mañ drę̃ta</i>	194 <i>škrívištu kọ a mañ dę̃stra</i>
88 <i>škrízesa (lto.) kuñ la mañ drę̃ta</i>	199 <i>škrívištu kuñ la mañ dę̃stre</i>
89 <i>škrívesta (all.) ko la mañ dáfta</i>	200 <i>škrívištu ku la drę̃ta</i>
93 <i>škríveto kọ la man dę̃ta</i>	204 <i>škrívet^o kọn la mañ bóna</i>
99 <i>škrívešte kọ la man drę̃ta</i>	205 <i>škrívište kun la mañ dię̃stra</i>
109 <i>škrívetu kọ la maⁿ drę̃ta, škrívetu kọ la drę̃ta</i>	206 <i>škrívištu ku la mañ búna (arc.)</i>
129 <i>škrívešto kọ la möñ dę̃stra</i>	208 <i>škrívištu ku la mañ búna</i>
133 <i>škrívet^o kọ la mañ drę̃ta</i>	210 <i>škrívetu ku la man drę̃ta</i>
134 <i>škrívešto kọ la man bóna</i>	212 <i>škrívetu kọ la mañ bóna</i>
144 <i>škrívetu kọ la mañ drę̃ta, škrívetu kọ la mañ gúšta, škrívetu kọ la mañ gúšta</i>	214 <i>škrívištu kon la dríta (arc.)</i>

101**Se non fosse inciampato ...****Se non fosse inciampato in quel tappeto, non sarebbe caduto giù [per le scale].**

AIS: 1036 (se ci f.), 1018 (se f. ben cotto). ALD-I: 510 (no / non).

4 <i>š el nu füs cámbu^orcá</i>	28 <i>še l ša fu^odáz mía^a ntumpaló</i>
11 <i>š al no füs klapá aįnt</i>	29 <i>h al haróž mí^o taká^atar</i>
14 <i>še l šę fu^z mí^ga intrepedę̃</i>	31 <i>he l šę f^üđęž mí^o nšanbelát</i>
16 <i>še fóši mí^ga intranpiyę̃</i>	35 <i>he l heñ mí^a enğarlüpát, he l he f^oh mí^a htonpelát, he l f^oh mí^a [bergamasco] enğarlüpát</i>
23 <i>še l šaríz mí^ga entupikát</i>	36 <i>še l šę f^ođęž mí^a entopá</i>
24 <i>še^{al} ša füs mí^ga škapüšát</i>	

- 42 *še l še* (lib.) *enrapláa mía*
 43 *še no l še füz* *mía encámpá*
 45 *še no l še šése* *encámpá*
 52 *ši no l avéš* *empeñá ent*
 53 *še no l še füz* *enšampelá*
 54 *še no l še füz* *enšampelá*
 55 *še no l še füz* *embalsá*
 56 *še no l fudés* *enšampelá*
 57 *še no l avéš* *dat ent* (all.)
 59 *še no l še fuš* *enšopegá*
 61 *še no l še fúša* *enšopegá*
 69 *ša no l š öš* [avesse] *inrapulá*
 74 *še no l še fúše* *enšampolá*
 88 *š l ne fósa* *nía cúmp^odá*
 92 *se no l s in fóse* *intsampedoná*
 94 *se l no s ása* *šgamberlé*
 99 *se no l se aésá* *mpontá*
 100 *se no l aéšo* *urtá*
 101 *se no l aése* *žgamberlá*
 105 *še no l še fúše* *nšampá*
 109 *še no l še avése* *inšanbará, še no l še*
fúše inšanbará
 118 *še no l še fóša* *inšanpá*
 125 *še no l še fúša* *enšanpá, še no l še*
fúša enšanpegá, še no l še fúša
enšanpá
 128 *še no l š avése* *enšampá*
 129 *š n al foš* *inšambaró*
 132 *še no l še avése* *nšupóu*
 133 *še no l fóše* *inšupá, še no l éve*
inšupá
 135 *še no l še fóše* *inšan^mbará*
 148 *še no l še fúše* *inšan^mberá*
 150 *še no l še fúše* *inšan^mbará*
 152 *še no l še fúše* *inšan^mberá*
 154 *še no l fúše* *inšan^mberá*
 158 *še non se fóše* *capá entro*
 160 *še no l še fúše* *inšan^mbará*
 162 *še no l še fúše* *inšan^mbará*
 165 *še no l še fúše* *inšan^mbará*
 166 *še no l še fóše* *inšan^mbará*
 169 *še no l še gése* *inšambará*
 175 *še no l še fúše* *empeñá*
 176 *še no l éve* *škarpušá, še no l fóše*
škarpušá
 179 *še no l še fúše* *inšabuká*
 180 *še no l še fúše* *inšan^mbará*
 182 *še no l se fúše* *inšabuká*
 183 *še no l še gése* *inšabuká*
 184 *še no l še fúše* *inšan^mbará*
 185 *še no l še gése* *i^ošapušá*
 186 *še no l še gavése* *škarpušá*
 187 *še no l še fúše* *inšan^mbará*
 188 *še no l še gavése* *inšan^mbará*
 189 *še no l še gavése* *i^oškarpušá*
 191 *še no l še vése* *inšan^mbará*
 199 *še no l silintševédáve*
 216 *še no l še fúše* *intsampá*
 217 *še no l še fóše* *štrambá*

106 ... che traballa per la strada ...

Ogni ubriaco che traballa per la strada è un pericolo. (... che barcolla ...)
 AIS: 844 (la str. selciata). ALD-I: 145 (che).

Comm.: Nei punti 202, 212 e 214 si trova sulla carta l'abbreviazione *pl* che sempre equivale a *par la* (in trascrizione fonetica).

- 10 *ci va vía e naun sü la vía*
 19 *k^e i ua še e le de la štráda*
 27 *ke l^e trabálα per la véc*
 29 *ke o a ónde drę a la bi_o*
 34 *ke tíra le ónde nda štráda*
 42 *ke dindúla drę a la vía*
 43 *ke balénga per la vía*
 44 *ke l pindóla šö la vía*
 51 *ke mezúra la štráda*
 54 *ke fa le éše per la vía*
 57 *ke dōndola per la štráda*
 64 *ke ždindóna per la štráda*
 67 *ke l va ónde per la štráda*
 76 *ke l dōnda drę a la vía, ke l va a*
ónde drę a la vía
 78 *ke va a l ámbla n da vía*
 80 *ke l va a ónde per la štráda*
 81 *ko cūntenēia por tru*
 82 *ke čanjantiēia fōra por štráda*
 83 *ke čanjánta sōn štráda*
 87 *k baleštēa pŕ štrēda*
 89 *ke čanjntáia pef štráda*
 94 *ke l čentenēia per štráda*
 96 *ke čentenēia per la štráda*
 97 *ke cēda reversér te štrēda*
 98 *ke cēntenā viā per štrēdā, ke cēntenā*

- do la štrédã, ke cęntenã víã per štrédã 139 ke tšenternęã per štrãda
 100 ke škórlø a žir fõrø per štrãdo 148 ke l va par štrãda
 104 ke l va η gıngerı par le štrãde 149 ke va de kua e de la par la štrãda
 105 ke i va de travęřšo par la štrãda 150 ke l va de kua e de la par la štrãda
 109 ke i barkolęã par la štrãda, ke i 155 ke zğõrla par la štrãda
 barkolęã par la štrãda
 111 ke štõrnıola řu la štrãda 156 ke l va de řtañbolõη par la štrãda (it.)
 114 ke škõrla per la štrãda 158 ke nol kamına dręt par štrãda
 115 ke l va de kua e de la par la štrãda 160 ke i zbãnda par la štrãda
 118 ke třabãla peř la štrãda 166 ke va de řtorlõη pa a štrãda
 121 ke l va de travęřř peř la štrãda 169 ke va in kua e in a pa a štrãda
 125 ke l va de õnda řu la štrãda 170 ke i va de õnda par la štrãda
 126 ke l va de õnda peř la štrãda 172 ke va de kua e de la par la štrãda
 127 ke l bãrkola per la štrãda 176 ke va de õnda per la štrãda, ke va de
 131 ke žlandarlęã poř štrãda õnda per la štrãda, k řa le antãne per
 132 ke ždanderlęã (arc.) par le štrãde la štrãda
 134 ke řtornelęã par štrãda 180 ke břiřkõla pa la štrãda
 136 ke l e mařęğũro řu la řãmbęř řu la 185 ke škõrla par a štrãda
 řtrãda 206 k al va indaãntři pa la štrãda
 137 ke l mežũra la štrãda 212 ke va da uη kantõη al ãltro (arc.) -
 138 ke mežũra le řtręde 216 ke řę zğõrla par la štrãda

136 Barbara si è lavata [le mani].

AIS: 665 (lavarsi la faccia). ALD-I: 397 (lavare). ALI: 506 (si lava [il piatto] sporco).

- 86 beřbula s a lavã, beřbula s a lavã 133 barbarına (dim.) la ře a lavã

137 Giacomo si è lavato [le mani].

AIS: 83 (G.), 665 (lavarsi la faccia). ALD-I: 397 (lavare). ALI: 506 (si lava [il piatto] sporco).

- 29 al gãkom al ř e lauãř do 103 el gãkom el ř a lavã, el męto el ř a
 36 gãkom el ř e laãde žõ lavã
 38 el gãkom el h e láat 104 el gãko el ře a lavã, el gõkele el ře a
 43 el gãkumı el ř a lavãe lavã
 44 el gãkom el ř e lavã 106 el męto el ře a lavã
 54 el gãkomın el ř e lavã 107 el męto el ře a lavã
 59 el gãkom el ře e lavã žo [con i verbi 108 el męto el ře a lavã
 rifl. una volta si usava l'aus. avere, ma 109 el gãkom el ře a lavã, el męto el ře a
 adesso, per l'influenza dell'italiano, si usa lavã
 essere (con oscillazioni)] 110 el męto el ř a lavã
 64 al gãkom el ř a lavã 114 el řãkale el ře ga lavã
 65 řõkele (arc.) al ř e lavã 118 el gękele el ře ga lavã, el gęk el ře ga
 77 řãkomı (dim.) al ř a lavãı lavã
 93 řãko (arc.) l ř a lavã (all.) 125 el gãkomıñ el ř a lavã
 95 l řãko [l: conosciuto] l s a lavę 131 řãko ře e lavõu (?)
 100 džãkum al se a lavã 135 řãkũto al ř a lavã

- 137 *gákomo* (it.) *el ş a lavá*
 138 *el iáko el ş a lavé*
 140 *el méto el ş a lavá*
 145 *el gákom* (it.) *el ş e a lavá*
 150 *iákom* ^{ol} *ş e a lavá*
 151 *iákomét al ş e a lavá, méto al ş e a lavá*
 154 *méto el ş e a lavá*
 155 *iáko el ş e a lavá, méto el ş e a lavá*
 158 *iákomo ş e a lavá*
 159 *gákomo* (it.) *al ş e a lavá*
 160 *méto el ş e a lavá*
 161 *méto* (arc.) *el ş e a lavá*
 162 *méto al ş e a lavá*
 167 *méto* (vezz.) *ş e gá lavá*
 168 *iákomo ş e gá* ^γ *avá*
 170 *gákomo ş e zę lavá*
 171 *iákomo* (arc.) *el ş e ga lavá*
 172 *iákomo ş e ga lavá*
 178 *míno el ş e gá lavá, iáki el ş e gá lavá*
 180 *iákomo* (arc.) *el ş e ga lavá*
 186 *iákomo* (arc.) *e^l ş e ga lavá, iákopo*
 (arc.) *e^l ş e ga lavá*
 188 *mómi el ş e ga* ^ε *avá, míno el ş e ga*
^ε *avá*
 189 *mómi el ş e ga* ^ε *avá*
 191 *iákopo el ş a lavá*
 214 *iáku^m* (arc.) *el ş e ga lavá*
 217 *gákomo el ş e a lavá*

147 Il bernòccolo si gonfierà [ancora di più].

(la protuberanza sulla testa prodotta da un colpo forte)

AIS: 114 (gonfia). ASLEF: 328 (b.).

Comm.: Si osservi il contrasto morfo-semanticamente tra l'uso dialettale e quello italiano del tipo verbale *sgonfiare*.

- 10 *úna bótá* ^α *veñ ufláda*
 14 *la búña* (arc.) *al se zgóñferé*
 16 *al bernókul* (it.) *veñ grøş*
 17 *la bruñókula la ş e zgóñferá*
 20 *la bóta la ş a* ^s *gúnfla*
 40 *el bernókol l el ş a zgóñferá*
 41 *la patáta la he* ^h *gunferá*
 42 *la barnókola la deventará piö gróşa*
 43 *la ñoka la ş e zgunferá*
 47 *el ñok el ş e zguⁿferá*
 68 *la búña la ş e zgóñfa* (pres.)
 81 *le krafúnj s enjleşará*
 89 *l kōf s şluñfařá*
 93 *la kókola ş e zgóñfará, la bóta ş e*
zgóñfará
 96 *l brōñkol l s enjlará*
 97 *la tótola la se inřiažará*
 108 *el şñókol el ş e zgóñferá*
 111 *la búña l ş e zgóñferá*
 125 *la búña la ş e zgóñferá*
 130 *al ñoku ş e zgunferá*
 131 *la krúkola ş e gónfará*
 132 *la krúkola ş e zgóñfará*
 138 *el bernókol el ş e zđžonfará*
 139 *el ñok el se zgóñfará* [non riferito ad un
 bernòccolo, ma ad un palloncino]
 145 *el bernókol el ş e zgóñfará*
 146 *el bernókol el ş e zgóñfará*
 148 *la brúña la ş e zgóñfará*
 149 *la ñoka la ş e zgóñfará*
 150 ^{ol} *barnókol ol ş e zgóñfará*
 155 *la mókola la ş e zgóñfará*
 158 *la ñokola la ş e zgóñfolerá*
 163 *el ñok el ş e zgóñfará*
 165 *el bernókol* (it.) *el ş e zgóñfará*
 166 *el ñok el veñará* ^m *şehpre pi grøş*
 167 *el ñok ş e zgóñfará*
 170 *el bernókolo el ş e gonfjará*
 176 *el bernókol el ş e zgóñfará, ol kómo ş e*
žomfá
 178 *el bernókolo ş e gonfjará*
 182 *el ñoko ş e zgóñfará*
 188 *el bernókolo* (it.) *el ş e zgóñfará*
 203 *la brókola la ş e zgóñfara*
 217 *la brómbola la ş e zgóñfará*

160 avere la diarrea

(= cacaiola)

AIS: 175 (a. il singhiozzo), 1701 (a.), 677 (la d. [cacaiola]). ALD-I: 51 (a.).

ALI: 163 (d.).

- 7 *aváir̃ la šfuóira*
 10 *aváir̃ la diaréa*
 14 *al kaḡót̃, la zbrínza*
 20 *la šněla*
 23 *uək la škíta* (arc.), *uək la keḡarēla*
 (scherz.)
 27 *éyi la škíta*
 30 *íḡa al kaḡót̃* (pop.)
 31 *éḡo škitú*
 32 *éḡa la škitarēla*
 33 *íḡa la kaḡarēla* (arc.)
 35 *íḡa la kaḡarēla, íḡa al kaḡót̃, íḡa la*
korjéra (scherz.)
 37 *íḡa ol kaḡót̃* (volg.)
 38 *íḡa la diaréa*
 39 *šbrendá* [detto di animali]
 40 *íḡa la diaréa*
 41 *na de kor, íḡa ol kaḡót̃* (volg.)
 42 *aíḡa la kaḡarēla* (volg.)
 43 *aíḡe el kaḡót̃*
 45 *érge el kaḡót̃* (volg.), *érge la kaḡarēla*
 46 *érge la diaréa* (ital.)
 47 *érge la kaḡarēla, érge el kóri kóri*
 52 *avér la korénša*
 55 *zḡitá* (inf.)
 58 *la tibóra* [dal tarón]
 59 *avér la zḡíta, avér la tibóra*
 62 *gavér el kóri kóri, gavér la zḡíta*
 63 *avér el kaḡót̃ ko le fránze* (volg.)
 64 *avér el kóri kóri*
 71 *gavérge la dišentería*
 72 *gavér la kaḡarēla*
 73 *avér el kóri kóri*
 75 *vérge la škíta*
 81 *avéi la škíta*
 86 *mne ḡâ dl vëntř*
 87 *avéi mne ḡâ dl vëntř*
 89 *avái l intráda* (it.)
 92 *tirá l arkéto* (loc.)
 93 *avé la diaréa, avé el mal d kóre*
 97 *aér la diaréa, aér la šbréda*
 98 *aér la iaréã*
 99 *aér la škítã*
 100 *aér la diaréo*
- 103 *avér l kaḡaról*
 106 *avér el kóri*
 107 *avér el kóri*
 110 *avér la keḡarēla*
 111 *avér l kóri kóri*
 114 *gavér la diréa*
 115 *avér la škíta, avér el kaḡót̃, avér la*
škeḡarēla, avér el kóri kóri (it.)
 117 *avér la škeḡarēla*
 118 *avér el kaḡót̃* (trent.)
 129 *avó̃i la škíta* (volg.)
 131 *avé la mōša* [volg., arc.]
 132 *avé l kornōj*
 134 *avé la škitarēla* [detto anche di animali e
 usato in senso figurativo: "prendere
 paura"; anche scherz.]
 135 *avé la mōša* [espressione un po' più
 elegante]
 136 *aé la dezḡorēnša*
 137 *aé la kaḡarēla, aé la lōndža* (scherz.)
 138 *avéi la lōnḡa* (scherz.)
 139 *avéi la škíta* (scherz.)
 144 *avér la škitarēla*
 147 *aér la kaḡarēla*
 148 *avér la škíta*
 155 *avér la škitalótola* (scherz.)
 156 *er al keḡót̃o*
 159 *avér la kaḡaréa, avér la keḡaréa*
 160 *avér el kaḡót̃o* (volg.)
 162 *avér la kaḡarēla, avér la škaḡarēla*
 165 *avér a škeḡaréa*
 168 *avér a mōša*
 169 *avér a mōša* (it.)
 170 *avére la diaréa* (it.)
 172 *avére la škaḡaréa*
 175 *avér la kaḡarēla*
 176 *érge diaré, érge la ḡiréa, érge la*
kaḡarēla
 182 *avér el kaḡót̃o* (volg.)
 183 *fárla mōša, andár mōšo, fárla ténera*
 187 *avér a mōša, avér el kaḡót̃o*
 194 *avér a škaḡaréa*
 197 *avé la diréa*
 199 *i šoi mōle di kuarp* (euf.)

202 *avé la diaréa* (it.)203 *la škíta* (volg.)205 *zi de diaréa* (arc.)211 *al a la kagaréla* (volg.)213 *ver la diréa* (it.)217 *avér el kagóto* (volg.)

161 l'epilessìa

(= *il male cadùco*)
AIS: 678. ALI: 195.

84 *l me d saŋ valentín*103 *l mal kadúto*115 *el mal kadúto*131 *l mal de la nõna*149 *la pelišía* (it.)155 *el mal de saŋ víto*170 *el bálo de saŋ valentín*

168 Mi sento male.

AIS: 1645 (s. un rumore). ALD-I: 723 (sentire).

18 *mę sę sęnti mal*19 *mi sęnti mal* (it.), *šťak mal*23 *šťo mal* (gen.)24 ^a*m sa sęnti mal*26 *al me ve faštídjo, me sętjo mal*28 *al ma ě i gómeć*29 *ma ha hęnte mío be* (gen.)30 *mę hęnte mal* (gen.)31 *mę hęte mal* (gen.)32 *ol me ę de reoká* (volg.), *me he hęte mal* (gen.)33 *al ma ę da bütá ső*34 *al me ę l urř del vómit* (arc.), *me ę de bütá hō*35 *al me ę de bütá ndrę* (arc.), *me hęnte mal* (gen.), *me hęnte pøk be*36 *el me ę da gometá*37 ^a*m sęte mal* (gen.)38 *gø el vómit, me hęnte mal* (gen.)41 *mę hęte mal* (gen.)45 *mę ve da gometár*46 *gø^{el} vómit* (it.), *mę ve da trar ső*47 *šťo mal* (gen.)55 *me ve da tra sù, gaĭ da gomitá*56 *me veñ da gomitár*60 *gø le náuze*61 *šťágo mal*62 *me veñ da gómit*63 *me veñ da gomitár*64 *gaĭ da gomitár*67 *me veñ da gomitár*68 *me veñ da gomitár*70 *mi veñ da gomitár*72 *šťágo mal*74 *me veñ da trar řu, me veñ da gomitár*76 *gø miřjamęt de šťómak*80 *řon řkonvólta* (f.)81 *al mo veŋ va*82 *al me veŋ da peté ső*85 *al m vañ šťom*88 *me veŋ šťom, ę šťom*89 *al m vañ da řažetę, al m vañ šťóme*90 *al m vañ šťóme*93 *šťaj mal* (gen.)94 *me veŋ da ruglé, me sęnte meł*95 *me veŋ da ruglé*101 *me veñ da trar řu*102 *me veñ da gómito*103 *šťáge mal*105 *me veñ da trar řu*109 *šťágo mal, me veŋ řu, me veŋ de butár řu*112 *no šťágo beñ*115 *me vięŋ da gomitár*119 *me veñ de gomitár*120 *me veñ da gomitár*126 *gø el vómit*129 *mę vöñ da gomitę* (arc.), *mę vöñ da vomitę*130 *şęĭu davõĭ a vumitę*131 *mę ğıra řul šťómeĝo*132 *me mįřja ka ínte* ["sento il primo sintomo della nausea"], *me vięŋⁿ da gomitá* (ital.)134 *me sęnto mal* (gen.)135 *mę sęnto mal* (gen.)

- 136 *me ien mal* (gen.)
 137 *me s̄ente v̄oia da gomitá*
 138 *me veŋ da buté ŝu*
 139 *štége meļ* [gen., sto male]
 141 *me viēn da butá ŝu*
 142 *me s̄ente da butá ŝu, me s̄ente da tra ŝu*
 143 *me ven da gomitá*
 144 *me viēn da gomitár, me viēn da trar ŝu*
 145 *me viēŋ da tra ŝu*
 146 *me viēŋ da trar ŝu*
 148 *me ñeŋ da gomitár*
 149 *me ñeŋ da rimandár, me ñeŋ da gomitár*
 150 *me ñeŋ da gomitár, me ñeŋ da butár ŝu*
 151 *me viēŋ da gomitár, me viēŋ da butár f̄ora*
 155 *štáe mal*
 156 *me ŝent maļ* (it.)
 158 *me viēŋ la v̄oia de rimandár*
 159 *me viēŋ da gomitár, me viēŋ da rimandár*
 160 *me viēŋ da rimandár*
 162 *me viēn da gomitár*
 165 *faé ŝf̄ors*
 166 *štáe mal*
 169 *m̄e s̄ento mal* (gen.)
 170 *m̄e s̄ento mále*
 176 *n̄o ŝo m̄ia p̄er la kuále, me v̄e mal*
 184 *me viēŋ da butár f̄ora*
 185 *me viēŋ máe, me viēŋ da butár f̄ora*
 186 *ḡo uŋ afáno indóŝo*
 191 *me viēŋ da gomitár*
 193 *me veŋ da gumitá*
 197 *i ŝt̄edi māl*
 200 *i ŝt̄edi māl*
 204 *me ŝeŋt meļ*
 206 *i mi ŝiŋt māl* (lett.)
 211 *štai mal*
 212 *me viēŋ mal*

169 **Devi vomitare?**

(– chiede il medico allo scolaro pallido.)
 AIS: 174 (v.).

Comm.: L'accento tonico nei tipi *buttar fora* si trova piuttosto sul tema del verbo che sulla desinenza.

- 11 *št̄oš tū ŝpūd̄ř̄*
 13 *ež da gomit̄ěř̄*
 14 *ež de gomit̄ěř̄* (arc.)
 17 *aš de gomit̄ěř̄*
 24 *reká*
 25 *t̄e ḡe de tra ŝo* (arc.)
 29 *īet da turnáho*
 32 *ḡet de reoká* (volg.)
 50 *te ven da ḡomit*
 54 *gaŝ da gomitár*
 56 *šk̄oñeŝ gomitár*
 61 *k̄oñeŝ gomitár*
 69 *ti veñ da trar ŝü*
 71 *t̄e gat biz̄oñ da gomitár*
 72 *gat da trar ŝu*
 74 *ḡet da trar ŝü*
 80 *d̄évit butár ŝu*
 82 *m̄ešte řezet̄e*
 83 *t̄ veñel da pat̄e s̄o, m̄est řezet̄e*
 85 *mast řezet̄e*
 88 *múas̄asa p̄te su* (lto.)
 91 *mast aržet̄e*
 93 *te veñelo da gomitá, te veñelo da butá ŝu*
 95 *te veñelo da rugl̄e*
 96 *te veñelo da buté su*
 97 *k̄oñešte ruḡeř̄*
 100 *k̄oñeto ruiár*
 102 *te veñelo da trar ŝü* (arc.)
 103 *k̄oñeŝ trar ŝü*
 105 *te veñelo da trar ŝu*
 106 *átu ^δ de gomitár*
 108 *átu ^δ de gomitár*
 109 *étu de gomitár, t̄e veñelo de gomitár*
 110 *étu de gomitár*
 114 *gat da gometár*
 116 *d̄évit̄u vomitár*
 117 *ḡétu da trar ŝu, te viēnelo da gomitár, te viēnelo da trar ŝu*
 118 *te d̄évi vomitár*
 119 *d̄évit̄u gomitár*
 121 *gat biz̄oñ de gomitár*

- 122 *te vɛn da gomitár*
 125 *dévet gomitár*
 127 *te vɛn da riméter, te vɛn da rimandár*
 129 *tɛ võñ da bicé su, tɛ võñ da gomité*
 131 *ásto da bicá su*
 132 *ásto da gomitá (ital.)*
 133 *te iɛnelo ða gomitá*
 137 *ásto ða butá su*
 139 *tɛ vɛñelo da rudžé*
 140 *te viɛnelo ða tra su*
 141 *te viɛñlo ða butá su*
 142 *te šɛntetɔ ða butá su, te šɛntetɔ ða tra su*
 144 *te viɛñlo ða trar su*
 146 *átu ða trar su*
 147 *átu ða gomitár*
 148 *átu ða trar su*
 149 *átu ða gomitár*
 150 *te ñɛlo ða butár su*
 151 *te vɛñeo ða butár fõra*
 152 *te ñiɛñlo ða rimandár*
 153 *te ñɛñlo ða gomitár*
 154 *te ñɛñlo ða gomitár*
 158 *te vɛñelo ða trar indrío*
 159 *te vɛñeo ða rimandár*
 160 *átu ða rimandár*
 163 *átu da gomitár*
 165 *átu da vomitár (it.)*
 166 *te viɛñ da gomitár, šítu drío gomitár, dévitu trar fõra, te viɛñ da trar fõra, šítu drío trar fõra*
 170 *tɛ viɛñ da vomitáre*
 171 *tɛ viɛñ da rimétare*
 172 *gétõ ða rimétare*
 173 *gétõ ða rimandáre*
 174 *gat da gomitá (arc.)*
 176 *gɛt da trar su*
 179 *gétõ da gomitáre (arc.)*
 180 *gétõ da gomitáre (arc.)*
 183 *gétu ða zgomitáre*
 185 *gétu ða butár fõra*
 188 *gátu da gomitár (arc.)*
 194 *gástu da gumitár*
 212 *te viɛñlo ða vomitár*
 215 *átu da gomitár (volg.)*
 217 *te vɛñelo butá fõra*

173 ... sta (3f) per svenire.

È pallida: sta (3f) per svenire.

AIS: 1692 (sta), 699 (sto per sv.). ALD-I: 770 (stare / statel!).

- 59 *el par ke la še pɛrdja vía*
 83 *ára manáca da ñi da ñɛša*
 85 *ála manáca da tumé ía*
 93 *la ɛ ðarɛ a ži in ašidɛnt*
 97 *la ɛ ðo ke la dovɛnta fiɛgola*
 99 *la vɛñ fiɛgole*
 109 *la ɛ drío reversárše, ge vɛñ mal*
 124 *l ɛi li ke la zveniš*
 146 *la ɛ drío zvenɛr (it.)*
 172 *gɛ viɛñ da voltárše vía*
 184 *a ze drío venɛrge máe*
 189 *a ze drío ndar in afáno, a ze drío ndar in zvaniménto*
 193 *l e par koá in faštidiõ*

179 Hai bisogno delle pillole ...

Hai bisogno delle pillole dalla farmacia?

AIS: 1689 (hai).

Comm.: È stata adottata ovunque una trascrizione congiunta degli esiti dialettali della preposizione DE e dell'articolo determinativo.

- 17 *aš bezõñ de paštílie*
 19 *gaš bizúñ di paštílii*
 22 *ta gɛ bizúñ deɪ pínuli*
 23 *te gɛ bizõñ di paštíliɛ*
 28 *ɛt bizõñ de medizíne (gen.)*
 29 *ɛt bizõñ da le midizíne*
 30 *gɛt bizõñ de le pílole*
 34 *gɛt bizõñ de le pílole*
 35 *gɛt bizõñ de le pílole*
 36 *gɛt bežõñ da la pästíte*

- 37 *get bezõñ da le pírole*
38 *get bizõñ (ital.) de le paštílie*
41 *get beđõñ de le pa^htíte*
42 *te okõr le pírole (it.)*
44 *te okõr medišine*
48 *dóperes en preša le pírole*
49 *yaš bizõñ de pírole*
50 *yaš bizõñ de le pírole*
51 *gãš bizõ^m de le pírole*
52 *dóperes pírole*
59 *gãš debizõ^m de le pírole*
61 *te gaj bizõ^m de le pírole*
63 *dópreš le pírole, drópeš le pírole*
70 *get bizõñ da li píruļi*
75 *get bizõñ (lto.) de le pírole*
76 *te okúr le pírole*
82 *adóreste tablétu (ted.)*
83 *adórest píuræs*
85 *ãst dbužãñ dls pílurs*
89 *adróvest dlas píluřas*
93 *ãsto bužẽñ de le medezíne, ãsto bužẽñ de le pastíte*
96 *ãsto debužẽñ de pírole*
99 *ãste bezẽñ da le pírole*
100 *ãsto bezẽñ de pírole*
106 *átu bizõñ de le paštílie*
107 *átu bizõñ de le pírole*
115 *gétu bizõño de le paštílie*
116 *gétu bizõño de le paštílie*
118 *te gaj bizõño de le pírole*
119 *gétu bizõño de le pírole*
120 *a^t bizõñ de le pírole*
125 *gat bizõñ de le pírole, gat bizõñ de le pírole*
129 *ãsto bizõño (lto.) ðle pírole*
131 *ãsto bez^hõñ de le pírole*
133 *ãsto bizõñ de le paštílie*
136 *ãsto bizõño de la píroleš*
139 *ẽsto de bužẽñ de le pírole (arc.)*
140 *ãsto bizõñ de le paštílie, ãsto bizõñ de le pírole, ãsto bizõñ de le paštílie*
141 *ãsto bizõñ de le paštílie, ãsto bizõñ de le pírole, ãsto bizõñ de le paštílie*
142 *ãsto bizõñ de le paštílie*
143 *ãsto bizõñ de le paštílie*
144 *átu bizõnc (arc.) de le širéle, átu bizõnc de le širéle, átu bizõnc de le širéle*
145 *ãstu bizõñ de le pírole, ástu bizõñ de le paštílie, ástu bizõñ de le pírole*
146 *átu bizõñ de le paštílie, átu bizõñ de le pírole, átu bizõñ de le paštílie*
148 *átu bizõño de le pírole (it.), átu bizõño de le širéle, átu bizõño de le pírole (it.)*
149 *átu bizõnc de le paštílie*
150 *átu bizõñ de le paštílie*
152 *átu bizõñ de le paštílie*
153 *átu bizõñ de paštílie (it.)*
154 *átu bizõñ de le paštílie*
155 *étu bizõñ de le medezíne (gen.)*
156 *átu bizõñ de paštílie*
158 *átu bizõñ de le paštílie*
159 *átu bizõño de e paštílie*
162 *átu bezõño de le paštílie*
164 *átu bizõño de e paštílie*
165 *átu bizõño de e paštílie, átu bizõño de e píole (it.)*
170 *gétu bizõño de le pírole (lett.)*
172 *te okõre le paštílie*
176 *te okõr medešine (gen.)*
179 *gétu bizõño de e paštílie*
182 *gétu bizõño de e paštílie (it.)*
183 *gétu bizõño de e pírole, gétu bizõño de e paštílie*
184 *te séve e paštílie*
187 *gétu bizõño de e paštílie*
188 *gátu bizõño de e piñšete (arc.)*
189 *gátu bizõño de e pírole*
193 *ãstu bizõño de e píruve*
197 *ãstu bizúña da liš paštíliš*
204 *te okõre de le pírole*
206 *ti kovéntine li paštíti*
210 *átu bizúña li paštítiš*

183 Questa medicina amara ...

Questa medicina amara **guarisce la malattia.** (il fàrmaco)

AIS: 1678 (qu. donna non mi piace), 1247 (quest'anno), 1022 (amaro). ALD-I: 649 (questo). ALI: 110 (dolce / amaro). ETTMAYER: 79 (questo).

14 <i>kuęšta medezína keťía</i> (arc.)	140 <i>šta medezína katíva</i>
17 <i>kuęšta medezína amára</i>	142 <i>šta medezína katíva, šta medezína amára</i>
18 <i>šta medezína amára</i>	143 <i>šta medezína katíva, šta medezína amára</i> (it.)
22 <i>šta medezína amára</i>	144 <i>šta medezína tríšta</i>
23 <i>šta midizína mára</i>	145 <i>šta medezína katíva, šta medezína amára</i>
25 <i>kęšta midizína mára</i>	146 <i>šta medezína katíva, šta medezína amára, šta medezína tríšta, šta medezína katíva, šta medezína amára</i>
29 <i>kóštø midizíno máro</i>	148 <i>šta medezína tríšta</i>
36 <i>šta midizína amára</i>	149 <i>šta medezína katíva</i>
38 <i>kéla medizína ke amára</i>	150 <i>šta medezína katíva</i>
41 <i>kuęhta mīdiđína h'ráha</i> ["non buona"]	155 <i>šta medezína kua tríšta, šta medezína kua katíva, šta medezína kua tríšta</i>
44 <i>kóšta medišína amára</i>	160 <i>šta medezína kua katíva, šta medezína kua amára</i> (it.)
51 <i>šta medišína amára</i>	162 <i>šta medezína katíva, šta medezína amára</i> (it.)
55 <i>šta medezína amára</i>	165 <i>šta medezína kua tríšta</i>
59 <i>šta medišína átíva</i>	167 <i>šta medezína kua amára</i>
62 <i>šta medišína amára</i>	169 <i>šta medezína</i> (arc.) <i>amára</i>
73 <i>šta medezína amára</i>	173 <i>šta medizína amára</i>
76 <i>šta medezína amára</i>	174 <i>šta medišína katíva</i>
94 <i>šta medezína eźže</i>	176 <i>šta medezína brúta da béver</i>
95 <i>šta medezína eźžia</i>	182 <i>šta medezína tríšta, šta medezína amára</i>
97 <i>kęšta medezína bráusa</i>	187 <i>šta medezína tríšta, šta medezína katíva</i> (gen.), <i>šta medezína amára</i> (it.)
99 <i>kęštá medezíná bráusa, kęštá medezíná tsómpá</i>	188 <i>šta medišína</i> (it.) <i>amára</i>
103 <i>šta medezína tríšta</i>	189 <i>šta medezína amára</i>
104 <i>šta medezína katíva, šta medezína tríšta, šta medezína amára</i>	197 <i>kęšta medizína amára</i>
107 <i>šta medezína katíva</i>	199 <i>kíšte mīdizíne amáre</i>
109 <i>šta medezína katíva, šta medezína katíva</i>	207 <i>kęšta medizína kīatíva</i>
111 <i>šta medezína ši tríšta</i>	212 <i>štø tóšego</i> (arc.) -
112 <i>šta medišína tríšta</i>	214 <i>šta midizína amára</i>
117 <i>šta smedezína amára, šta smedezína katíva</i>	
118 <i>šta medišíná amára</i>	
121 <i>šta medišína tríšta</i>	
125 <i>šta medišína katíva</i>	
131 <i>kęšta medezína tríšta</i>	
132 <i>šta medezína tríšta</i>	
133 <i>kęšta medezína katíva</i>	
134 <i>šta medezína katíva</i> (arc.)	

190 un vigliàcco

ALD-I: 833 (uno / una).

- 1 ün *ćajinčočă*²
 3 ün *matín*, ün *tmos* ["fifone"]
 9 *il ćejinčočă*²
 12 ün *fazót*¹
 14 un *pöirós*
 16 *al pöirós*
 17 un *baštárť*
 23 en *paürús* ["fifone"]
 28 n *vilájk*, n *fifú* [fifone]
 30 an *vitáko*
 31 ü *porús* ["fifone"]
 32 ö *fifú* ["pauroso"]
 33 ü *fifú* [fifone]
 34 ü *viliáko*, ü *kuníc* ["un fifone"]
 35 an *laatif* [un lavativo], *aň* *kagabráya*
 ["un fifone"]
 37 ü *porús*
 38 en *fifú* [fifone]
 39 öñ *kagabráye* ["fifone"]
 40 en *kagašóta*
 41 ö *ćagarót* ["un pauroso"]
 42 en *purús* [un pauroso], *eň* *kunéc* ["un
 pauroso, uno che scappa perché ha
 paura"]
 43 en *paürús* ["un fifone"]
 45 *eň* *kagabráge* ["persona paurosa"]
 46 en *fifú* ["un pauroso"]
 47 en *paürús* [un pauroso]
 49 en *ħeyambráya*¹ ["un pauroso"]
 50 en *ħejambrája* ["un pauroso"]
 51 en *ćegambráge* ["un pauroso"]
 57 en *fifón* ["un pauroso"]
 59 en *ćegambráge* ["un pauroso"]
 60 en *fifón* ["un pauroso"]
 61 en *fifón* ["un pauroso"]
 62 en *fifón* ["un pauroso"]
 63 n *paürós*
 64 an *ćeambráe* ["un pauroso"]
 65 *al fifón* [chi ha paura]
 68 en *fifón* ["un fifone, un pauroso"]
 71 en *leškér*
 79 en *fifóm*, en *kagambráge*
 80 en *fifóm* ["pauroso"]
 82 na *špaürítsia*
 85 η *šáiser*
 87 η *fáiglin*
 90 η *šáiser*, η *ǵarína*
 93 en *puok de bon*
 96 η *ķeganybrája*
 97 el *ķegambráa*
 99 η *špuróys*
 101 en *fifón* ["pauroso"]
 102 n *paürós* ["fifone"]
 103 n *fifón* [fifone], n *paürós* ["fifone"]
 104 n *fifón* [fifone]
 105 n *ķegabrága* ["bullo"]
 106 en *ķegabráge* ["pauroso"]
 107 en *ķegabráge* ["pauroso"]
 108 en *špaürós* ["fifone"]
 109 an *fifó²* ["pauroso"], an *fifón*
 110 an *fifó²* [fifone], an *kagabráye*
 ["spaurone"]
 113 en *paürós*
 116 on *fifón*
 117 on *kagañbráge*¹ ["fifone"], on *kunícó*
 ["fifone"]
 120 en *paürós*, en *viliáko*
 125 en *puok de bonⁿ*
 132 n *paürós* ["fifone"]
 133 *uň^m* *paürós* ["fifone"]
 134 *uňⁿ* *ke tira l šaz e ke škónde l bráve*
 (perifr.), an *špazemá* ["un fifone"]
 135 an *špaürós* ["un fifone"]
 136 *uňⁿ* *θénda korájo* ["fifone"]
 138 en *špavióňⁿ* ["un pauroso"]
 139 *uň ke tira el šas e l škon el bratš*
 (perifr.), *uň ke se la feš en te le bráje*
 [perifr., "pauroso"]
 140 en *fifón* [fifone]
 142 an *kalabráge* [chi non si difende]
 143 an *kalabráge* [chi accetta tutto]
 144 an *ķegabráge*¹ ["cagone"]
 145 en *ķeyañbráye* ["fifone"], en *fifón*
 [fifone]
 147 an *ķegabráge*¹ ["fifone"]
 148 an *ķejašót*
 149 an *viliáko*, an *fifón* [fifone]
 150 an *fifón* ["pauroso"]
 151 *uň fifón* ["pauroso"]
 152 an *kagabráge*¹ ["fifone"]
 153 an *fifón* [fifone]
 154 *aň^m* *puok de bon*

155 <i>on fifóη</i> [fifone]	175 <i>en kaganbráge</i> ["fifone"]
156 <i>n fifóη</i> [fifone]	176 <i>en paúrōs, en fifó</i>
158 <i>ay vergoñōs</i> (arc.)	178 <i>uy kayadóso</i> ["fifone"]
159 <i>ay kaiaebraḡe</i> ["pauroso"]	179 <i>uy kayadóso</i> ["fifone"]
160 <i>un fifóη</i> [fifone]	182 <i>uy kayanbráge, kayasóto</i> ["pauroso"]
161 <i>un fifóη</i>	183 <i>uy kayabráge</i> ["pauroso"]
162 <i>un pīanzóη</i> [piagnone], <i>uy kalabráge</i> [calabrache], <i>un fifóη</i> [fifone]	187 <i>oy fifóη</i> [fifone], <i>oy kaḡabráge</i> ["pauroso"]
163 <i>uy kagaşóto, uy fifóη</i>	188 <i>un fifóη</i> [fifone], <i>un kaabraḡe</i> [chi cede], <i>un kaebraḡe</i> [chi cede]
165 <i>un fifóη</i> [fifone], <i>uy kaebraḡe</i> ["pauroso"]	189 <i>un kaebraḡe, un fifóη</i> [fifone]
166 <i>uy kagaşót</i> ["fifone"]	191 <i>na piñpinéa</i>
167 <i>uy kayaebráge</i> ["pauroso"]	201 <i>uy kuníη</i>
171 <i>un fifóη</i>	212 <i>un traditór</i>
174 <i>en kaganbráge</i> ["fifone"]	216 <i>el fifóη</i>

192 Dice delle grandi bugie.

AIS: 1695 (dice), 384 (egli dice). ALD-I: 235 ([egli] dice). ETTMAYER: 55 (dico).

Comm.: Alcune delle risposte sono del tipo (egli) è un bugiardo.

5 <i>el diş mantsōñas kus máunts</i>	80 <i>el diş de le gran buzié</i>
10 <i>el diş grōnd's mantsōñas</i>	92 <i>l diş buziés tánto graη grándeş</i> (all.)
11 <i>žmantsōñá žgrižáivl</i> ["terribilmente"]	97 <i>el diş de gran patófiēs</i>
13 <i>la na kúnta şu de li božadřařia</i>	98 <i>el diş de gran falópes</i>
14 <i>al kúnta de li gran bála</i>	99 <i>al diş de graη buzié</i>
17 <i>al diş de li gran bála</i>	107 <i>el diş tánte bále, el diş tánte bauzié</i>
22 <i>l diş şü de li gran bálí</i>	108 <i>el diş gran bále</i>
30 <i>al kúnta ho de le gran bóžže</i>	109 <i>el kōnta tánte bále, l e n graη</i> <i>bauziērōn, l diş de le graη bauzié</i>
35 <i>l e</i> [lib., è ...] <i>n bo^lḡadrú</i> [lib., un bugiardo]	112 <i>el le kōnta</i> (lib.) <i>grōşe</i> (lib.)
36 <i>el cónta šö de le gran bále</i>	117 <i>la dir de le gra^mη buzié</i> (it.), <i>la dir de</i> <i>le gra^mη bauzié</i> (arc.)
40 <i>el diş en sa^k de bále</i> (it.)	118 <i>el dişe de le grōşe buzié</i>
42 <i>l e</i> [lib., è ...] <i>eⁿ gran božgáder</i> [lib., un grande bugiardo]	119 <i>el kōnta n šáko de bále</i>
45 <i>el diş de le gran bále</i>	120 <i>el diş de le gran bozié</i>
47 <i>el diş de le gran baḡanáe</i>	123 <i>el kōnta bále</i>
51 <i>la e</i> (lib.) <i>na gran boziádra</i>	129 <i>diş tan^f buđí</i> (all.)
52 <i>el le diş</i> [lib., le dice] <i>grōşe</i> (lib.), <i>l e</i> (lib.) <i>n balón</i> [lib., "un bugiardo"]	131 <i>l diş graⁿη falópe, l kōnta tánte bále</i>
59 <i>el diş de le grōşe bále</i>	132 <i>l e</i> (lib.) <i>n kontabále</i> [lib., "un bugiardo"]
61 <i>l e</i> (lib.) <i>η gran boziádro</i> (lib.)	136 <i>al kōnta bauziés kóme cázeş</i>
63 <i>el diş bozié da no finír</i> (lib.)	137 <i>al kōnta bále grōşe, al zlokonéa</i> [lib., "mentisce"] <i>tant</i> [lib., tanto]
68 <i>l e</i> (lib.) <i>n buziádrōn</i> (lib.)	139 <i>l e</i> (lib.) <i>eⁿ graⁿη bauziér</i> [lib., un grande bugiardo]
69 <i>l kōnta da li gran bálí</i>	140 <i>el diş tánte bále</i> (it.)
71 <i>el kōnta de le gran buzié</i>	141 <i>el kōnta gran bále</i> (it.)
74 <i>el diş de le grōşe búžže</i>	
76 <i>el diş de le gran bále</i>	

- 142 *al diş gr̃an buzié*
 147 *al diş de le gran bále*
 148 *al diş gran buzié* (it.)
 150 *l k̃onta gra^m bále*
 152 *al diş de le gran bále*
 153 *al diş de le gran bále*
 154 *el k̃onta de le gra^m bále*
 155 *el k̃onta gran buzié, el k̃onta gran buzié* (arc.)
 156 *l k̃onta n múc̃o de bále*
 160 *el diş de le gran bále*
 162 *al diş de le gran bále*
 163 *la díze* (f.) *grandísimè buzié*
 165 *el díze de e gran ba^eóte*
 166 *el díze gr̃ande buzié, el díze gr̃ande báe*
 168 *el diş gr̃ande buzié*
 170 *el díze de le gran buzié*
 171 *el díze de l'e gran bále* (volg.)
 172 *el le k̃onta de le gr̃ose bále*
 173 *el díze gr̃ose bále*
 174 *el diş de le gr̃ose bále*
 176 *el diş de le gran buzié*
 177 *el díze de le buzié ke fa şpaéntú*
 180 *el díze de e gr̃ose bále*
 182 *el díze de e gr̃ose buzié*
 183 *el díze gra^m báe*
 185 *el k̃onta de k̃eé báe*
 188 *el díze tánte buzié*
 189 *el díze de e gra^m báe* [grandi]
 193 *el diş uş sak de buzié*
 202 *al a diş balóte, al a diş buzié*
 206 *al ti li k̃onta gr̃osi buziş*
 208 *a diş buzióniş*
 211 *el k̃onta de le gran buzié*
 214 *lu el diş buzié*

194 stùpido come X

Comm.: In alcune risposte non si fa il confronto con un referente extralinguistico X.

- 13 *l e štúpid k̃ome na gálina*
 14 *tóntu k̃ome un ašeⁿ*
 17 *štúpit štupidént*
 18 *štúpiř k̃ome la m̃erda*
 22 *ndre kúma n ázan*
 23 *štúpet kúme na b̃eštia*
 27 *štúpit k̃ome n ázen*
 28 *ndre kumáa le kávr̃e*
 29 *ñuránt kúma le uáke*
 32 *te ge ö hervél de na galína*
 33 *štúpet kúme óna kávr̃a b̃ezula*
 34 *štúpit k̃ome óna kávr̃a*
 41 *te ge ö hervél de lögari*
 42 *štúpit k̃ome en ok, te ge el řervél de na galína*
 43 *štúpit k̃ome i ok, te ře štúpit kuat ke te p̃eze*
 45 *te ře štúpet te ve próp̃io d̃a alú*
 46 *štúpit k̃ome n ázen, te ře štúpit tat ke te p̃eze*
 47 *érge en řervél k̃ome na galína* [detto da una donna]
 51 *pu štúpiđo ke la m̃erda deĭ karabiniĕri* (pop.)
 54 *fúl k̃ome l olva*
 55 *štúpit k̃ome na galína*
 57 *endré k̃ome n ázen*
 58 *endré k̃ome l última róda del car*
 61 *štúpit k̃ome n ázen*
 62 *n ázen* [sost., senza paragone]
 63 *entr̃ek k̃ome la lúna, en řt̃efen* [leggendario personaggio locale, noto per la sua stupidità]
 68 *štúpido, ázen* [senza paragone]
 72 *n dre k̃ome táko*
 74 *pu štúpit de na cigála*
 76 *makarún*
 78 *iñoránte k̃ome na váka*
 79 *štúpido k̃ome n ázem, štúpido k̃ome n óka*
 80 *iñoránte k̃ome táko*
 82 *plü mat k̃o paş*
 87 *mat řke ŋ puřón*
 89 *n teč fāt*
 91 *da teč šök ŋ müš*
 92 *štúpido k̃ome uş muš*
 93 *štúpido k̃ome en mušát, l e n řeštón*
 95 *n teč ažino*
 97 *koión k̃ome un ézen*
 98 *čo deřke n mušát*

- 99 *l ɛ pju štúpido ke loɣk*
 101 *štúpido kóme n mušát*
 103 *póre kóme na šórla, štúpido kóme η küil, póre kóme η küil, štúpido kóme la mērda deɣ ģendármi, póre kóme la mērda deɣ ģendármi*
 104 *páuper kóme na máuka, štúpido kóme n ázen, štúpido kóme na máuka*
 106 *štúpida kóme na óka (f.)*
 109 *štúpida kóme n mušát (m.), štúpiðo kóme n testárdo, štúpiðo kóme na óka (f.)*
 110 *baúk kóme na galína*
 111 *štúpido kóme n ázen*
 113 *endré kóme n názen (all.), endré kóme en ázen (lto.)*
 118 *štúpido kóme n mušát*
 120 *endrío kóme n ázen*
 121 *ndrío kóme*
 123 *n ázen*
 124 *dur kóme n ázen*
 129 *éše ĩnoránt kóme na fróða*
 131 *štúpida kóme un óka (f.)*
 132 *štúpiðo kóme n talók*
 134 *te soš kóme an róko ["stupido, testardo come un montone"]*
 136 *indóš kóme la kóda^δ del muš*
 137 *pi štúpiðo ðe n rok*
 140 *šémpio kóme (?)*
 141 *šémpia kóme na óka*
 145 *štúpiðo kóme n muš*
 146 *štúpiðo kóme n aloko*
 148 *indrío kóme la kóda^δ del muš*
 150 *štúpiðo kóme n muš*
 151 *iņšemení kóme al muš*
 153 *štúpiðo kóme n ok*
 154 *štúpida kóme na píta, štúpida^δ kóme na tálpa, indrío kóme l kul*
 156 *baúka kom fa na óka*
 164 *te a el šervél de na gaína*
 166 *iņšúšo kóme uŋ ɣukót*
 167 *šéñpio šénða šal*
 168 *štúpido kóme na galína*
 170 *šémo kóme un óko*
 172 *šémo kóme n óko*
 174 *štúpit kóme n ázen, štúpit kóme n múšo*
 175 *štúpit kóme n ázen, štúpit kóme n múšo*
 176 *l ɛ grant e štúpido, l ɛ gran tant e štúpido, fúrbo kóme eŋ gat de piómbo*
 178 *štúpido kóme un ázeno*
 180 *šémo kóme un múšo, baúko kóme un múšo, indrío kóme a kóda del mášco*
 181 *štúpiðo kóme na šápa*
 182 *štúpiðo kóme na lěša*
 185 *baúkoto kóme bépi škorlój*
 186 *baúko kóme, iņšemenío kóme un tórdo*
 187 *iņšúlšo [senza paragone], móna [senza paragone], šémo [senza paragone]*
 193 *tónto tarġuánt*
 197 *štúpit kóma úna ģalina*
 201 *štúpet kóme un muš (m.)*
 214 *l ɛ indrío kóme la kóda del poršél*

197 È difficile ubbidire [sempre].

AIS: 1690 + 1689 (è). ALD-I: 259 ([egli] è).

- 15 *l ɛ difícil ubidír*
 26 *l ɛ malfá di de ši*
 28 *l ɛ malfá di de še*
 29 *l ɛ malfá di da he*
 32 *l e difícil ùbidí*
 35 *l ɛ malfá a fa keł k i me dít^δ de fa (perifr.)*
 37 *l ɛ defícél obedí*
 38 *l ɛ difícil díga de he*
 40 *l ɛ dúra fa keł ke i ta diš*
 42 *l ɛ mía fáčil obeděser*
 46 *l ɛ difícil obedír*
 47 *l ɛ difícile obedír*
 56 *l ɛ brút (lib.) štar šóta*
 59 *l ɛ difišil obedír*
 61 *l ɛ difišil ubidír*
 62 *l ɛ difišil a obedír*
 63 *l ɛ difišil obedír*

67 <i>l ę difišil ubidír</i>	144 <i>l ę difišile şoltár</i>
69 <i>l ę difišil ublidír</i>	146 <i>l ę fadíga şoltár, l ę difišil dir de şi,</i> <i>l ę fadíga dir de şi</i>
75 <i>l e difišil obidír, l e difišil ubidír</i>	147 <i>la ę dúra şoltár</i>
83 <i>al ę rī da ştimé</i>	150 <i>l ę defišile dir şi</i>
91 <i>al ę rī da ştimé</i>	161 <i>l ę difišie ubidír</i>
92 <i>no n ę mia fátşile obedí</i>	163 <i>l ę difišie ubedír</i>
93 <i>nọ l ę şaurí ubidí</i>	164 <i>l ę difišie şoltár</i>
100 <i>l ę grięf obedír</i>	172 <i>zẹ fadíga şoltáre</i>
109 <i>l e difišile ubedír</i>	173 <i>zẹ fadíga şoltárge</i>
112 <i>l ę difišile (it.) obedír</i>	175 <i>l ę difişile şoltár</i>
118 <i>l ę difişel şoltár</i>	176 <i>l ę fadíga obedír, l ę dúra obedír</i>
120 <i>l ę difišil obedír</i>	191 <i>l ę difişie dir di şi</i>
124 <i>l ę difişile dir de şi</i>	202 <i>al ę difícile (it.) ubidí</i>
126 <i>l ę difišil ubidír</i>	211 <i>l ę difišile díze de şi</i>
129 <i>iné difišile ubđí</i>	214 <i>l ę difícile gubidír (arc.)</i>
131 <i>ę ndefişele obeđí</i>	217 <i>l ę difícile ubidí</i>
137 <i>nọ l e fāşile (lib.) ubidí</i>	
139 <i>l ęj dúra da obedí (it.)</i>	

Vol. 2

203 **arrivederci! / arrivederci!**
(detto a una persona anziana, di rispetto) / (detto a un amico della stessa età; saluto confidenziale)

1 <i>a bun ańts vajř</i>	42 <i>nę vedóm</i> [saluto più confidenziale]
3 <i>ćaq</i>	43 <i>ćaq</i>
7 <i>čüs</i>	44 <i>arivedérła / nę vedóme, arividíš</i>
15 <i>a bon vedes</i>	45 <i>te şalúde</i>
16 <i>un şa vęt</i>	46 <i>ne vedaróm</i>
22 <i>n şa uęt</i>	47 <i>riverişko</i>
27 <i>búna şéra</i>	49 <i>arivedérci (it.) / te şalúđi</i>
29 <i>ariidíš</i>	50 <i>ve şalúđi / ne vedén</i>
30 <i>an he ęt / an he ęt</i>	51 <i>arivedérci (it.)</i>
32 <i>^an şe ęt</i>	54 <i>arivedérła / ćáo, ne vedén pọ</i>
35 <i>an he ęt</i>	56 <i>arivedérci (?)</i>
36 <i>şte şö de gála (arc.) / şta şö de gála (arc.)</i>	61 <i>ne vedén, ćáo</i>
37 <i>riverişko</i> [arc., saluto rivolto a delle persone più importanti] / <i>át şalúde, ve şalúde</i> [saluto rivolto a delle persone con cui si ha un po' più di familiarità] / <i>a riş e ęřş</i> (scherz.)	62 <i>la me ştága ben / ne vedrén, adío</i>
38 <i>ćaq</i>	63 <i>ve şalúdo / te şalúđi, aų vídersen</i> (ted.) / <i>ne vederén ben pọ</i>
40 <i>an şa ęt</i>	64 <i>ne vedén</i>
41 <i>ćaq (it.), ariidí^h</i>	66 <i>nọ vedrén</i>
	67 <i>te şalúdo nę vedén</i>
	68 <i>riverişko</i>
	74 <i>arivedérła</i>
	77 <i>ne vedóm / ne vedóm</i>
	79 <i>riverişko</i>

- 81 *asoděj, šáni* (raro)
 82 *a s oděj / šáni*
 83 *adío / šáni*
 84 *a ruvéder / a s udáj*
 85 *arvéder / cáo, adío*
 87 *a s uděj*
 88 *adío*
 89 *šěrvus, cáo*
 90 *a s udáj / cáo, arvéder* (raro)
 91 *adío / šáni, cáo*
 92 *cáo* (it.)
 93 *šáni in ben / šáni* [meno usato tra i giovani], *šarevéde / in ben* [meno usato tra i giovani], *šarevéde in ben / šarevéde* [meno usato tra i giovani], *in ben*
 95 *ađío* (raro) / *cáo*
 97 *a káňke se vedón, cáo*
 102 *še vedón*
 103 *arivedérci* (it.) / *še vedón*
 105 *ne vedón, adapó, šáni* (arc.)
 106 *bóna šera / ne vedón, še vedón*
 107 *reveréndo* [al parrocco] / *ne vedón, še vedón*
 108 *bóna šera / ne vedón, arivedérci* (it.) / *še vedón, riveriško* [al parrocco]
 109 *bónašera / še vedón, še vedón, arivedérla*
 110 *bónašera, reveréndo* [al parrocco]
 113 *ve šalúdo*
 114 *ne vedén*
 115 *ne vedémo, ne vedón*
 116 *še vedémo n áltra ólta / še vedémo, še vedarémo / še vedarémo, še vedarémo*
ňkóra / še vedémo n áltra ólta, še vedarémo *ňkóra*
 117 *ne vedón / ne vedón*
 118 *ne vedém*
 119 *ne vedén*
 120 *ne vederén*
 121 *arivedérci*
 122 *še vedén*
 124 *rivedérla*
 125 *ne vedém*
 126 *cáo ne vedém*
 127 *te šalúdo ne vedém*
 129 *šalúdo* [gen., saluto più rispettoso] / *še vđon, arvódše*
 131 *šáne a đaspó / šáne*
 132 *šáne, cáo* (it.)
 133 *cáo* (ven.)
 134 *vě šalúdo* [saluto più rispettoso] / *šáni, še vedón*
 135 *še vedón*ⁿ (arc.), *šáni*
 136 *šáni đaspó* (arc.) / *šáni* [usato fra gli anziani], *šáni vọš*
 137 *šarevéde* [gen., raro] / *še vedón, šáni* [usato fra le persone più anziane, per salutare sia persone di rispetto sia amici], *šarevéde* [gen., raro]
 138 *šarevéde / šarevéde, šáni* (raro)
 139 *šarevéde mené in beň / šarevéde, šáni / cáo*
 141 *šáni, še vedón*
 142 *cáo* (it.)
 143 *še vedón / cáo* (it.)
 144 *arivedérci* (it.) / *šáni, še vedón*
 146 *še vedón, še vedarón*
 147 *še vedón*
 148 *bóna šera / šáni, šáni*
 149 *še vedón / še vedón*
 150 *šáni / šáni, še vedón*
 151 *še vedén / še vedén, bondí*
 152 *arivedérci* (it.) / *še vedón*
 153 *arevéderše* (arc.) / *cáo*
 154 *šáni* [confidenziale]
 155 *bóna šera / še vedón, še vedón*
 156 *me štáge beň / šáni, štáme beň, še vedón*
 157 *ve šaúdo / te šaúdo*
 159 *arivedérci* (it.) / *še vedén, bondí / še vedarén*
 160 *še vedón*
 161 *še vedémo / še vedémo, riveriško* (arc.)
 162 *riveriško* [arc., al parrocco o maestro] / *še vedén, šěrho šúo* [arc., al padrone]
 163 *še vedén*
 164 *arivedérci* (it.) / *še vedén*
 165 *še vedón*
 166 *še vedarémo, cáo*
 167 *še vedón*
 168 *cáo*

- 169 *rivedérsi* (arc.) / *ćaq*
 170 *ćaq*
 171 *arivedérci* / *arivedérci*
 173 *a še vedīj, še vedémo*
 174 *riveriško* (arc.) / *še vedém*
 175 *ne vedém*
 176 *la šalúdo / ne vedém, šalúdo / ne vedarém, arivedérci* / *ćaq, fa bęl*
 178 *arivedárše* / *še vedémo*
 179 *bóna šéra* / *še vedémo*
 180 *šérvo šúo šijor* (arc.) / *še vedémo* (it.)
 181 *še vedémo* / *še vedémo*
 182 *še vedémo*
 183 *bóna šéra* [secondo l'ora] / *še vedémo*, *bóna nóte* [secondo l'ora] / *še vedarém*
 185 *arivedérše* (it.) / *še vedémo*
 186 *arivedérci* (it.) / *še vedémo*
 187 *štága bej* / *še vedémo, a revédarse* (it.) / *štáme bej*
 188 *oşékui* (arc.) / *še vedémo*, *šérvo šúo* (arc.) / *še vedóij* (arc.)
 189 *še vedémo*
 191 *ćaq*
 192 *ćaq*
 193 *riveriško* (arc.) / *ćaq*
 194 *ćaq*
 197 *ćaq* (it.)
 198 *šáne* / *šáne*
 202 *šáni* (it.)
 203 *kondiǰo* (arc.)
 204 *te šalút*
 205 *štéme bej, ve šalúde*
 206 *mándi* (innov.), *ćáo* (it.)
 207 *mándi* (it.)
 208 *arivedérci* (it.)
 211 *arivedérši*
 212 *a revijóderši* (arc.) / *ćau, štáme bej*
 213 *šáni* (arc.)
 214 *še vedémo*
 215 *ve šalúdo* / *še vedéj*
 217 *še vedéj* / *ćáo* (it.), *ve šalúdo*

214 Comportàtevi come si deve!

(La madre dice ai figli: –)

- 10 *za kumportá škò la liaot*
 13 *fę in andręit*
 17 *fat ğuditsi*
 18 *kompportáf kóme še ga de fa*
 19 *kumpurtéf kun kreānša*
 22 *kumpurtíf kúma ša ga de fa*
 24 *kumpurtéf kúma ša dėue* (it.)
 27 *kumportéf kóme še ge de fa*
 28 *šarké de riǰá drit*
 29 *kumpurtéf be*
 30 *fi i brái* (lib.)
 36 *ardé* [lib., arc.] *da i ezamít* [lib., arc.]
 41 *kunpurth kóme dío l kománda*
 42 *kumpurtív* (all.) *be*
 43 *fę* (lib.) *pulító* (lib.)
 44 *fę* (lib.) *pulító* (lib.)
 45 *kompportéve polító*
 46 *kompportéve be ne*
 54 *šése da bęn*
 55 *kompportáf kóme i v a enşeńá* (lib.)
 56 *kompportáve kóme bizǰon*
 59 *kompportáve kóme še dėve* (ital.)
 61 *kompportáve kóme še dėve, fę i brávi*
 63 *šte da bęn*
 64 *kompportáve kóme bizǰon*
 71 *kompportéve da ndrit*
 72 *kompportéve kóme še dėve*
 77 *kompportíve be*
 80 *fę bęm kóme dovę far*
 82 *kompörtése šök al álda*
 89 *aštilés indeřtúřa*
 92 *kompportáve kóme še dėve, protšedé polító*
 93 *kontińive kóme ke š a đa eşter, fę* (lib.) *i valénc* (lib.), *štímé* (lib.) -
 94 *kompportéve kóme ši dėve* (it.)
 95 *kompportéve pa n cíj kóme žęnt*
 98 *fažé* [più tipico] *i valénc, fažé aldó*
 99 *kompportáve dešké ke ię veł*
 100 *fažé i valénc deške se se koj*
 101 *fažé d akórt*
 108 *koļportéve polító*
 112 *fę i brávi kóme bizǰon*
 116 *fę pulító*
 117 *fę i brávi*

- 118 *fə i brávi*
 128 *fə pulíto* [detto a bambini]
 129 *komportáve kom ke z déve*
 130 *vardé da fei i brávi*
 134 *koḥportáve políto*
 136 *koḥportáve da šésto*
 137 *fe* [lib., "fate"] *i valénč* [lib., "i bravi"]
 138 *doré* ["adoperare"] *kreántša*
 ["educazione"]
 139 *fažé po políto*
 144 *koḥportéve beḡ*
 147 *fə políto*
 149 *fə i brávi*
 150 *koḥportéve políto*
 152 *fə i brai*
- 156 *vardé da far políto, vardé da far beḡ*
 162 *fə i brávi*
 163 *koḥportéve kóme še déve*
 164 *koḥportéve kóme še déve*
 165 *koḥportéve beḡ*
 170 *komportéve beḡ*
 172 *komportéve beḡ*
 174 *komportíve bē*
 176 *me rakomándo far pulíto*
 180 *teñíve beḡ*
 183 *koḥportéve kóme ke va beḡ*
 184 *koḥportéve kóme še ya*
 186 *koḥportéve beḡ*
 214 *komportéve beḡ*

217 ... di avergli mentito?

Ti rincresce di avergli mentito?

AIS: 1701 (avere), 713 (non mento mai). ALD-I: 51 (avere).

- 14 *de ógi kunté šu úna bála*
 17 *šu bála*
 21 *da gavé kiüntú šü na bála*
 24 *da uək kiüntát šü na bužía*
 25 *de iga dit de le bóžie*
 28 *de eḡ dit ña büžnárda*
 30 *de iga dit na bóžia*
 31 *de égo kiüntát šö na božgádrádo*
 34 *de iga kiüntát šö le bóžie*
 36 *da ik cöntáda na bála*
 37 *de iga kontát šö da le zbožiadráde*
 38 *de iga kiüntát hö na bála*
 50 *de avérye kontá na bála*
 54 *de avérge dit na baĳokáda*
 62 *de avérge dit na bužía*
 67 *de avérge dit božie*
 69 *d avérge kiüntá na bužía*
 71 *de avérge dit na mpoštúra*
 75 *de vérge dit na bužía*
 76 *de avérge kiüntá na bála*
 77 *de avérge dit le bužie*
 79 *de avérge kontá bále (it.)*
 80 *de avérge kontá na božía*
 82 *ke ti as montí dant*
 83 *de ti avéi mintí dānt*
 89 *de ti avái mintí, de ti avái mintí*
 92 *de i aé dit ra bužía*
 93 *de i avé dit na bužía*
 102 *de avérge dit baužie*
- 104 *d avérge kontá šü na baožía, de ge avér kontá šü na bála, d avérge kontá šü na bála*
 116 *de érgé kontá bále*
 118 *de avérge dit na bužía*
 122 *de avérge kontá na bála, de avérge kontá božie*
 126 *de avérge det bužie*
 127 *d avérge kontá na bužía*
 129 *d avóĳ dító buđí a li*
 130 *d avé kuntó buđí*
 132 *de avégi dító na baužía*
 137 *de gavé dit na baužía*
 139 *de i avéi dit na baužía*
 141 *de ge avé kontá baužie*
 142 *de ge avé dit baužie*
 143 *de i aé dit baužie*
 146 *de avérge kontá na kánta*
 148 *de érgé dit na baužía (arc.)*
 149 *de avérge dit na bužía*
 153 *de érgé kontá na bála*
 154 *de érgé dit na bála*
 156 *da érgé dit na baužía*
 163 *de vérgé kontá na báa*
 169 *de no vérgé dító a veritá (arc.)*
 170 *de avérge dító na bužía*
 176 *de érgé kontá na bužía, de érgé dit na bála*
 181 *de vérgé dító bužie*

183 *d avérġe dító l fáłšo*
 185 *de véřġe dító na búzia*
 199 *da no vej dítí la véře*

212 *de véřge kontá na buzia*
 214 *de avérġe díta úna buzia*

219 ... un sacco di botte.

Ha (3m) ricevuto un sacco di botte.

ALD-I: 833 (uno / una), 678 (il s. / i sacchi).

3 <i>ün batúm</i>	137 <i>na fráka</i>
11 <i>úna iarükláda^o</i>	139 <i>en šak de leñáde</i>
28 <i>an šak bôte^β</i>	142 <i>na kárga de leñáde</i>
30 <i>an hak de zberle, na brákā de bôte</i>	143 <i>na kárega de leñáde</i>
32 <i>ö haġ de leñáde^δ</i>	144 <i>aġ gruj de bôte</i>
33 <i>ü šak de paláde</i>	148 <i>na kárga de leñáde, aġ šak de leñáde,</i>
<i>aġ ruġ de bôte, na kárga de bôte, aġ</i>
<i>šak de bôte</i>
41 <i>de hēna e de đehná^d</i>	149 <i>na kárga de leñáde, na kárga de</i>
<i>baštonáde, aġ gruj de bôte, aġ gruj</i>
<i>de leñáde, aġ gruj de baštonáde^δ</i>
45 <i>en šaġ de bôte</i>	150 <i>na kárga de leñáde, an šak de bôte,</i>
<i>an šak de leñáde^δ</i>
50 <i>eġ fráko de páke</i>	151 <i>un šak de bôte (it.)</i>
59 <i>en múcel de leñáde, na cárġa en</i>
<i>leñáde</i>	152 <i>na kárga de leñáde, na fíta de páke^δ</i>
61 <i>en frak de leñáde, en šak de bôte, na</i>
<i>ráta de páke</i>	153 <i>an šak de bôte</i>
79 <i>en šak de bôte</i>	154 <i>na špórta, an šak, tánte</i>
81 <i>na čakoňáda</i>	155 <i>on šak de bôte</i>
82 <i>na đřamáda, na cárġa de kólpi</i>	156 <i>na fráka</i>
83 <i>štriks</i>	157 <i>uġ šáko de bôte^δ</i>
89 <i>asá, na řřláda</i>	159 <i>aġ gruj de štaġgáde, na kárga de</i>
<i>bôte^δ</i>
90 <i>na cárġa de štríkās, ġ čstunġ de štríkās</i>	160 <i>tánte de kuęle páke</i>
92 <i>na fráka de leñáde</i>	162 <i>un frak de leñáde</i>
93 <i>na cárġa, en fráko de liñáde, en fráko</i>
<i>de bôte</i>	164 <i>na šcaušáda</i>
101 <i>en múlġe de bôte</i>	165 <i>un fráko de leñáe, un šáko de leñáe</i>
104 <i>na kárga de bôte</i>	167 <i>un šáko de bôte, un šáko de leñáe</i>
105 <i>na kárga de bôte</i>	171 <i>na kárga de bôte</i>
108 <i>na kárga de leñáde, na kárga de</i>
<i>páke, na kárga de štemeráde, en šále</i>
<i>de bôte, en šále de leñáde, en šále de</i>
<i>páke, en šále de štemeráde^δ</i>	174 <i>n šak de leñáe</i>
111 <i>n fráko de leñáde</i>	175 <i>na kárga de leñáe</i>
115 <i>un šáko de páke</i>	179 <i>un múco de páke</i>
117 <i>on šáko de leñáe, na fráka de bôte,</i>
<i>na fráka de leñáe, na kárga de bôte,</i>
<i>na kárga de leñáe</i>	181 <i>uġ šáko de bôte</i>
118 <i>na kárga de bôte</i>	182 <i>na kárga de leñáe^γ</i>
120 <i>en múco de páke</i>	183 <i>un šáko de bôte</i>
121 <i>en šak de leñáde</i>	184 <i>na fráka de bôte^o</i>
122 <i>na kárga de bôte</i>	187 <i>na kárga de bôte</i>
124 <i>en šak de bôte</i>	188 <i>uġ fráko de bôte</i>
125 <i>en šak de bôte</i>	189 <i>na ráta de bôte</i>

192 *un furigót de leñáde*^δ
 204 *un şak de bôte*
 207 *un şak e úna şpórta*

214 *uŋ frak de piñáte* (scherz.), *uŋ frak de*^δ
bôte
 215 *un şak de bôte* (it.)
 217 *uŋ frak de lañáde, úna ríga de leñáde*

220 Ti mollo uno schiaffo!

(un ceffone)

AIS: 728 (uno sch.). ALD-I: 833 (uno / una). ETTMAYER: 145 (uno).

- 13 *t an deĵ un ćavatóŋ*
 14 *te deĵ úna zberła*
 15 *te deĵ un^m žberlót*
 19 *tę lągi na zberła*
 20 *ta tak un katşót*
 23 *te dō eŋⁿ ganaşúŋ*^δ
 29 *ta dō an zberlú*^δ
 33 *tę dō ü şćafú*^δ
 34 *te dō ü şćafú*^δ
 35 *te rie* [ti arriva] *an şćafú*
 36 *ęt mōlo ön zbarlú* ["sberla forte"]
 43 *te mōle na zberła*
 45 *tę dō na zberła* [meno pesante, anche
 sul sedere]
 46 *te mōle na zberła*
 47 *tę dō ne şćafú* ["sch. più violento, dato
 all'insaputa"]
 48 *ti mōli en papín* ["un pugno"]
 50 *te dōn en zlapaşōn*
 54 *te mōli en şćafōn*
 55 *te mōlo en şćafōn*
 60 *te daō en şćafōn*
 61 *te mōlo n zberlōn*
 63 *te dōn na şćafa*
 69 *ti mōlu n şkaşaşun*
 70 *ti dō n zbarlún*
 71 *tę mōlo en şćaf*
 73 *tę dágo en şćafōn*
 74 *te dágo n zberlō*
 75 *te mōlo n şćafōn*
 76 *te mōlo ne şćafún*
 77 *te mōlo n moştaşú* (all.), *te mōlo n*
şćafú
 79 *te dágo en papóm, te dágo en şćafóm*
 82 *i te da dáles orédles ía*
 83 *i te da dáles orédlas ía*
 84 *i t da n ştlafún*
 86 *tę deĵ ŋ ştlaf*
 89 *i t uŋ man úna ştlaf, i t mōl dals*
urádlas ía, i t mōl ŋ ştlaf
- 90 *i te da dálas urádlas ía*
 91 *i t da dals urádlas ía*
 92 *te mōlo na şlépa*
 99 *te dáe na şćavatódá*
 101 *te mōle en şlapatón*
 103 *te dáge n zberlōn*
 104 *te mōlo na zberła*
 105 *te dágo n papín*
 108 *te dáge en zberlōŋ, te dáge en şćafōŋ*^δ
 109 *te dágo an şćafōŋ*
 110 *te mōlo na şćáfā*
 111 *te dágo n papín*
 113 *te dágo na zberła*
 115 *te mōlo na zberła*
 116 *te dáo na zberła, te dáo on şćafōŋ*
 117 *te dō on zganaşōŋ, te dō na zberła, te*
dō on zberlōŋ, te dō na papína
 118 *te dágo na zberlā, te dágo en feveřşōn*
 119 *te dáo n şćafōn*
 120 *te dágo en zberlōn* (lto.)
 123 *te dágo na zberła*
 125 *te mōlo na zberła*
 127 *te dágo^e n şćafóm*
 129 *tę dōi na zberła* ["sch. leggero"], *tę dōi*
n zbarlōŋ
 130 *tę deĵiu* (lto.) *na muştaşáde, tę deĵ* (all.)
úna da şínki
 131 *te mōlo n zberlōŋⁿ, te mōlo n şćáfo*
 133 *te dáo uŋ zberlōŋ*
 135 *te dáo an man roeş*
 136 *várda ke tę cápez an zlepaşōŋ, te*
dágo na zlépa ["sch. meno forte"]
 137 *te mōle en şćafaşōn* ["sch. piu pesante"]
 138 *te mōle eŋⁿ şćafaşōŋ*
 141 *te dáe na zberła*^δ
 142 *te tíre na şćáfā*
 144 *te dáe an şćafōŋ, te dáe na zberła*^δ
 147 *te mōle an zganaşōŋ*
 148 *te dáe na şćáfā*^δ

- 150 *te dáe an şcăfóŋ*
 151 *te dáe na papína*
 152 *te dáe an şpekaθóŋ, te dáe na zvéntola*
 154 *te dáe na şcăfa, te dáe an şcăfóŋ, te dáe an ştramuzóŋ*
 156 *te daḵ na şcăfa, te daḵ an şcăfóŋ, te daḵ na zberlǎ, te daḵ na papína*
 158 *óco ke te dáe na paşáda*
 159 *te dáe na zberlǎ*
 160 *te dáe uŋ şcăfóŋ, te móle na zberlǎ*
 161 *te do uŋ şcăfóŋ*
 162 *te dáe uŋ şcăfóŋ, te dáe na zberlǎ, te dáe na papína*
 163 *te dáe na şcăfa, te dáe na téga, te dáe na gaméa, te dáe na papína, te dáe uŋ zberlǎ*
 164 *te dáe uŋ şcăfóŋ*
 165 *te móe uŋ şcăfóŋ, te móe na papína*
 166 *te dáe uŋ şcăfóŋ*
 167 *te do un zberlǎ*
 169 *te móeo un şcăfón* ["sch. più forte"]
 172 *te mólo na zberlǎ, te mólo na papína*
 173 *te mólo na şcăfa*
 175 *te do na şcăfa, te do na zberlǎ, te do ne zberlǎ, te do na papína*
 176 *te do na şcăfa, te do na zberlǎ, te do ne zmuzaró, te do ne zberlǎ*
 179 *te do na zberlǎ*
 180 *te mólo na zberlǎ* (it.)
 181 *te móeo uŋ şcăfóŋ*
 182 *te do na zberlǎ*
 183 *te cápi uŋ şcăfóŋ*
 184 *te móeo na zberlǎ, te móeo uŋ zberlǎ*
 185 *te do na papína, te do na şcăfa*
 186 *te móeo na téga, te cápi na şcăfa*
 187 *te móeo na zberlǎ*
 188 *te móeo uŋ zberlǎ, te móeo uŋ şcăfóŋ, te do na zberlǎ, te do uŋ zberlǎ, te do uŋ şcăfóŋ*
 189 *te móeo na zberlǎ, te móeo na papína, te móeo un ştranuzóŋ*
 192 *te dáe na şcăfa*
 194 *te daḡo uŋ patóŋ*
 197 *ti doŋ uŋ patáf, ti déti úna zberlǎ, ti móli úna zberlǎ, ti doŋ úna zberlǎ, ti déti uŋ patáf*
 204 *te doŋ na zlépa, te doŋ un moştaθóŋ* (arc.)
 205 *te doŋ un patáf*
 206 *i ti móli uŋ şkapelót*
 214 *te daḡo un zberlǎ*
 215 *te dáe na zlépa*

230 ... chi avete spaventato!

Ditegli chi avete spaventato!

AIS: 1599 (a. guadagnato qualchecosa), 727 (spaventarsi).

- 2 *kuř ć el vájvat škǎlǎtsá*
 7 *a ći ć^a avájs fat dař ün sat*
 10 *a ći će vu áŋ^uat skulǎtsá*
 17 *ki ke at ştremí*
 27 *a ki ke e fat póra*
 32 *a ki ge faj púra*
 33 *ki i fać eştremí*
 34 *ki ke i hpaentát*
 36 *k eŋ k if şpaántá*
 41 *a ki gi fat póra*
 43 *a ki i fat cápá póra*
 45 *k el ke e şpaontá*
 46 *ć eŋ ke e zmagášá*
 51 *ći ći eŋ şpaventá*
 59 *ći ke eŋ ştremí*
 61 *ki ke avé ştremí*
 63 *ki ke avé ştremí*
 64 *ki ke avé şpaventá*
 69 *ki ka i ştrímí*
 76 *ki e ke e şpaventá*
 78 *ki e ke e şpaventá*
 80 *ki ke avé ştremí*
 81 *ke k i eŋ şprigoré*
 82 *ki ke eŋ şpořdí*
 83 *ke k eŋ şpriguré*
 86 *ki k eŋ şpřigulá zu*
 92 *ći ke aé şpazemá*
 93 *a ki ke i avé fat paóra*
 97 *ki ke aéde şprigolá*
 98 *éde ş perdú víá*
 99 *éde şpardú*
 102 *a ki ge avé fat şpavént*
 104 *ki ke avé şpaventá*
 107 *ki ke avé şpaură*

- 110 *ki ke avé şpaventá*
 112 *ki ke avéő ştremí*
 113 *ki ke avéő şpaventá*
 114 *ki gavé şpaventá*
 116 *ki ke gę şpaentá*
 121 *ki ęl ke avé şpaventá*
 122 *ki ke avé ştremí*
 123 *ki avé şpaventá*
 124 *ki ke avé ştremí*
 129 *ki k avóde şpavantó*
 130 *ki k avéđi şpavantó*
 132 *ki ke avé şpazemóu*
 146 *ki ke avé şpaventá (it.)*
 148 *ki ke avé şpaurá, ki ke avé şpaventá*
 151 *ki ke vę şpazemá (arc.)*
 154 *ki ke ę şpaventá, ki ke avé şkaturá, ki ke ę şkaturá*
 155 *ki ke avé şpaurá*
- 159 *ki ke ve şpazemá*
 162 *ki ke vę şpazemá, ki ke vę fat ćapár paúra*
 166 *ki ke avé fat^o tremár, ki avé şpazemá*
 175 *ki i şpaentá*
 176 *ći aví şpaentá şu*
 178 *ki ke gavi şpaventá*
 179 *ki ke gavi şpaurá*
 180 *ki ke gavi şpaurá*
 187 *el ga ćapá şpaurá*
 188 *a ki ge avé fáto ćapár paúra*
 189 *ki ke gavi şpazemá, ki ke gavé şpaventá, ki ke gavé şpazemá, ki ke gavi şpaventá, ki ke gavi şpazemá, ki ke gavé şpaventá, ki ke gavé şpazemá*
 193 *ki ke vę şpaventá*
 205 *kuí k avéđi şpaventá (it.)*

243 prendere in giro qualcuno

AIS: 1343 (per p. del vino).

- 10 *tõř sün brač ad inčún*
 30 *ćapá pęr al küł argú*
 35 *tõ pęr al küł argú*
 38 *tirá n gíro vergú*
 39 *tirá en gíro elgú*
 40 *tirá n gíro ergú*
 43 *ćapá en gíro (ital.) vęrgú*
 50 *kojonár kalkedúni*
 52 *tõř par žíro kalkedún*
 55 *tõ per gíro vergún*
 68 *tõř per gíro kũalkedún*
 76 *tõr en gíro vergún*
 79 *tõř per el nař kũalkedúm, tõř per el kul vergúm (arc.), tõř per i kojóni vergúm (arc.)*
 80 *kojonár kũalkúm*
 81 *tõ põr le nęř tsakáđ*
 82 *tõ põr l kü tsakáđ*
 83 *pur l kü to valgúñ*
 84 *tõ pur l kü tsakáđ*
 85 *kuñę tsakáđ*
 88 *mņę p̄r l mat tsakéđ*
 89 *tõ pęr l nęř valgúñ, kuñonę valgúñ*
 90 *tõ pur l kü tsakáđ*
 91 *tõ pur l kü tsakáđ*
 92 *tõđ par ęl ku (all.) kalkedún*
 93 *mená in gíro (it.) valgúñ*
 94 *ćapę pęr i fondęđ tsakéđ*
- 95 *tõ ŋ gíro valgúñ*
 96 *tõ n gíro tsakéđ*
 98 *tõř pęr ęl kul tsakéđ*
 99 *tõř par al kul tsakáđ*
 100 *tõř par al kul tsakáđ, tõř par al kul tsakéđ*
 101 *tõř en gíro (ital.) valgún, tõř per el kul (it.) valgún*
 102 *tõr par l küł valgúñ*
 105 *tõř par l kul valgúni*
 106 *tõř par le balóte kũalkedúni, tõř in gíro kũalkedúni*
 107 *tõř par le bále kũalkedún, tõř in gíro kũalkedún*
 109 *tõř par le bále kũalkedúni, tõř in gíro kũalkedúni, minćonár kũalkedúni*
 110 *tõř par le bále kũalkúni, tõř in gíro kũalkúni*
 111 *tõr en gíro valgún*
 112 *tõř en gíro vargedún, tõř par man vargedún*
 115 *tõř par el kúlo kũalkedúni, tõř in gíro kũalkedúni*
 117 *menár in gíro kũalkedúni, tõř pále bále (it.) kũalkedúni, tõř pal kúlo (it.)*

- kualkúni, tɔr pále bále* (it.) *kualkúni*,
tɔr in gíro kualkúnj, menár in gíro
kualkúnj, tɔr pal kúlo (it.) *kualkúnj*
 119 *tɔr per i fondéi kualkedúni, tɔr en*
gíro kualkedúni
 121 *tɔr per i koijóni kualkedún, tɔr per i*
tóteni kualkedún
 126 *tɔr per gíro kualkedúni*
 129 *tóle in gíro* (ital.) *kalđúñ*
 130 *burlé kalkđúñ*
 131 *mená pol ʒésto kalkedúñ*
 134 *tuoi par i koijóni* (volg.) *karkedún*
 135 *tóle in gíro karkedúñ*
 137 *mená par el naş kalkeún*
 142 *tóle in gíro kalkeún*
 143 *tóle in gíro kalkeún*
 146 *menár par le bále kualkedúnj, çor in*
gíro kualkedúnj
 147 *menár par le bále kualkedúni*
 148 *çor in gíro kualkedúni, koionár*
kualkedúni
 149 *çor pále bále kualkúnj, çor in gíro*
kualkúnj
 150 *çor pále bále kualkúnj, çor in gíro*
kualkúnj
 151 *çor páe şkátoe kualkedúnj, çor pal*
názo kualkedúnj
 152 *çor par al kúlo kualkedúnj, menár par*
le bále kualkedúnj, çor in gíro
karkijúni (arc.), *çor par al kúlo*
karkijúni (arc.), *menár par le bále*
karkijúni (arc.)
 154 *menár par i fondéli kualkedúnj, tɔr*
pal kul kualkedúnj, tɔr par le bále
kualkedúnj, tɔr in gíro kualkedúnj, tɔr
par i fondéli kualkedúnj, menár pal
kul kualkedúnj, menár par le bále
kualkedúnj
 155 *menár in gíro kalkedúnj, tɔr par le*
bále karkedúnj, menár in gíro
karkedúnj, tɔr par le bále kualkedúnj
(it.), menár in gíro kualkedúnj (it.),
tɔr par le bále kualkedúni, menár in
gíro kualkedúni
- 157 *kuonár kalkedúnj*
 159 *menár pal kul kualkedúnj*
 160 *çor pal kul kualkedúnj, çor pále bále*
kualkedúnj, çor paı koijóni kualkedúnj
 161 *tɔr pal kul kualkedúni, tɔr pa e bále*
kualkedúni, tɔr paı koijóni kualkedúni
 162 *çor in gíro kualkedúnj*
 163 *koionár kualkidúnj*
 164 *çor par el kúo kualkedúnj*
 165 *tɔr pal kul kualkedúni, tɔr paı fondéi*
kualkedúni, tɔr pa e báe kualkedúni
 166 *çor par el kúo kualkedúnj*
 167 *tɔr par el kúo kualkúnj, tɔr par el*
ʒésto kualkúnj
 171 *tóre in gíro kualkedúni, tóre paı figi*
(volg.) kualkedúnj
 173 *koionáre kualkedúnj*
 174 *tõ per al kúl ù*
 175 *tør per el kul vergű*
 176 *tør el kul kualkedúni, çapár en gíro*
per el kul kualkedúni, tør per le bále
kualkedúni
 178 *tør par el kúo kalkedúnj*
 180 *tør par i fondéi kalkedúnj* (arc.), *tør in*
gíro kualkedúnj (arc.), *koionáre*
kualkedúnj (arc.)
 181 *tør par el kúo kualkúnj, tør in gíro*
kualkúnj
 182 *koionáre kualkedúnj*
 183 *koionáre kualkedúnj*
 184 *menár lo par el kúo kualkedúnj*
 185 *çapáre par el kúo a zénte, tor in gíro*
kualkedúnj
 186 *kóio kualkúnj*
 187 *tør pa e báe kualkedúnj, tør in gíro*
kualkedúnj
 188 *tør paı fondéi kualkedúnj, tør in gíro*
kualkedúnj, menár pal kúo
kualkedúnj, menár paı fondéi
kualkedúnj, menár in gíro kualkedúnj
 189 *tør de şoia kualkedúni, tør pal kúo*
kualkedúni, tør paı fondéi
kualkedúni, remenár kualkedúni

192 <i>ćor in ġiro k_ualkedú^δŋ</i>	205 <i>tóle in dżíru (it.) k_ualkedú^δŋ</i>
193 <i>ćo in ġiro k_ualkidú^δŋ</i>	212 <i>kojonár k_ualkú^δŋ</i>
197 <i>tóli pal k_ul k_ualkidú^δŋ, ćapá in ġīr k_ualkidú^δŋ</i>	213 <i>t_uo_i pal k_ul k_ualkidó^δŋ</i>
199 <i>mená la vióle k_ualkidú^δŋ</i>	214 <i>ćor in ġiro u^δŋ</i>
	215 <i>ćor par el kul k_ualkedú^δŋ</i>
	217 <i>ćor par el kul k_ualkidú^δŋ</i>

245 Quella bicicletta è mia.

AIS: 1690 + 1689 (è), 1045 (qu. vacca). ALD-I: 647 (quello / qu.), 259 ([egli] è), 467 (mio / mia). ETTMAYER: 87 (quelle).

35 <i>kēla bićiklētā lē l ē mē</i>	<i>rōda la (arc.) la ē mīa (it.)</i>
104 <i>k_uēla bićiklētā la la ē mīa (it.), k_uēla</i>	163 <i>kēa bićikrēta la (arc.) l ē mīa</i>

261 Talvolta truffa.

(durante una partita a carte)

16 <i>u^δŋ k_ua_i ólta al bára</i>	136 <i>kárke óta al fufiñéa (arc.)</i>
22 <i>l fa magáñi</i>	137 <i>kálke óta l imbró^{ia}ia</i>
27 <i>k_uálke ólta el engána (ital.)</i>	140 <i>kálke vóta el embró^{ia}ia</i>
28 <i>k_uak vólte mbró^{ia}ia</i>	145 <i>a le ólte el iñbró^mñboléa (it.)</i>
34 <i>k_ua^δ vólte l imbró^{ia}ia</i>	146 <i>k_uálke ólta el iñbró^mia</i>
35 <i>k_uak vólte l i^mbró^{ia}ia</i>	147 <i>de le ólte al iñbró^mia</i>
38 <i>talvólta el rōba</i>	151 <i>k_uálke vólta al bára, k_uálke vólta al fré^{ia}ia, de e vólte l iñbró^mia, de e vólte al bára, de e vólte al fré^{ia}ia</i>
75 <i>k_uálke ólta l embró^{ia}ia</i>	152 <i>de le ólte al fa kamóra</i>
92 <i>kálke óta el imbró^{ia}ia, kálke óta el bára</i>	159 <i>de e ólte al iñbró^mia</i>
103 <i>kálke óta l fa kamóra</i>	163 <i>de e vólte</i>
104 <i>a le ólte l embró^{ia}ia</i>	170 <i>k_uálke vólta el imbró^{ia}ia (lto.)</i>
106 <i>k_uálke vólta, l iñbró^mia</i>	176 <i>a le ólte el te cáva, a le ólte el te fré^{ia}ia, el te fa šu da šalár</i>
107 <i>k_uálke vólta el iñbró^mia</i>	179 <i>k_uálke vólta l iñbró^mia</i>
109 <i>a vólte l cáva</i>	187 <i>de e ólte l iñbró^mia</i>
110 <i>đerte vólte l inbró^{ia}ia</i>	188 <i>k_uálke vólta l iñbró^mia</i>
116 <i>de lē ólte el mbró^{ia}ia</i>	189 <i>k_uálke vólta l iñbró^mia, a vólte l iñbró^mia</i>
117 <i>de le vólte</i>	191 <i>k_uálke vólta el iñbró^mia</i>
118 <i>k_uálke vólta l enbró^{ia}ia, a vólte l enbró^{ia}ia</i>	198 <i>oñi tant al imbró^{ia}ia</i>
121 <i>a vólte l embró^{ia}ia</i>	
122 <i>de le vólte l embró^{ia}ia</i>	
125 <i>k_uálke vólta l enbró^{ia}ia</i>	
130 <i>kalk óte kabulé^{ie}</i>	

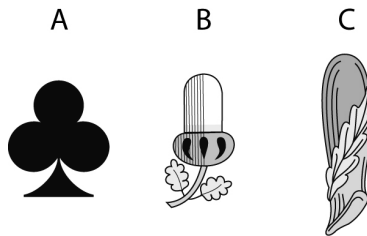
262 Quale tipo di carte da gioco usate normalmente?

(A = fr., B = ted., C = it., altre. E come si chiamano?)

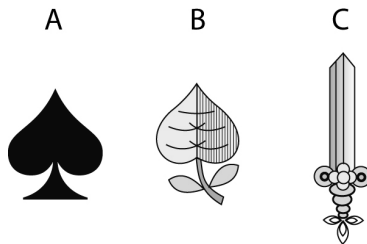
47 <i>le kárte da škála kuaránta</i> (A)	105 <i>trentíne</i> (C)
61 -	111 <i>taliáne</i> (C)
92 <i>taliánes</i> (C)	122 <i>vénete</i> (C)
93 <i>kárte đa batn</i> (B), <i>kárte dal doj</i> (B)	139 <i>le kérte da treséte</i> (C)
94 <i>da tresét</i> (C)	176 <i>kárte da škópa</i>
103 <i>a váten, a špīl</i>	

263 »fiori / bastoni« ♣ / »picche / spade« ♠

Comm.: A: carte di tipo francese, B: carte di tipo tedesco, C: carte di tipo italiano

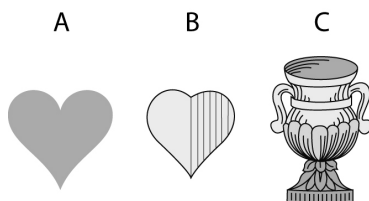
fiori / bastoni

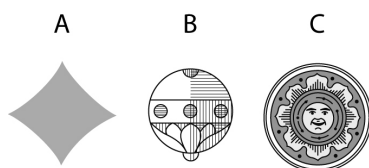
picche / spade

264 »cuori / coppe« *z/* / »quadri / denari« *z/*

Comm.: A: carte di tipo francese, B: carte di tipo tedesco, C: carte di tipo italiano

cuori / coppe

quadri / denari

265 [I bambini] giocano a mosca cieca.

AIS: 743 (giocare a m. c.). ALD-I: 351 (giocare), 482 (la m. / le mosche).

ALI: 693 (tu giochi / gioco / giocando), 705 (m. c.). ASLEF: 2014 (m. c.).

2 <i>iǒvən a líá d órba</i> ^a (arc.)	132 <i>dúja a gáta órba</i> [arc., ?]
4 <i>ǒǒən váčá órba</i> ^g (lscr.)	134 <i>i dúja a móša órba</i>
30 <i>i zúga a alí</i> (arc.)	136 <i>i dúja a móška čeka</i> (it.)
32 <i>i gúga a móška čeka</i> (it.)	151 <i>i žóga a móška čeka</i> (it.)
35 <i>i gúga a móška čeka</i>	158 <i>i dúga al kuk</i> [una sorta di nascondino]
40 <i>i zúga a órba fóska</i> [al buio]	166 <i>i zóga a maría orbéta</i> (it.)
41 <i>i gúga a móška čeka</i> [variante di Pieve]	167 <i>i dúga a maría órba, i dúga a maría orbéta</i>
43 <i>i zúga a órba škiúra</i> (arc.)	169 <i>i dúga a móška čeka</i> (arc.)
62 <i>i gúga a móška čeka</i> (ital.)	178 <i>i zúga a maría órbo^la</i>
78 <i>i gúga a móška čeka</i> (it.)	179 <i>dúga a maría órbo^la</i> (arc.)
86 <i>špilnéa a la gátóřba</i>	180 <i>dúga a marijeta órbo^la</i> (arc.)
93 <i>i žóga a gáta órba</i>	183 <i>i zúga a maría órbo^ea, i dúga a maría órbo^ea</i>
94 <i>i se matjeja a la órba</i>	201 <i>a i gúja a móška čeka</i> (it.)
103 <i>i zúga a maría órba</i> (arc.)	
129 <i>dója a móška čeka</i>	
131 <i>dúja a móška čeka</i>	

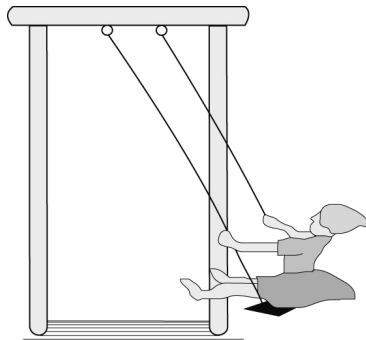
269 [Dàtemi] le vostre biglie!

(palline da gioco dei bambini, di vetro; differenze con quelle di terracotta)
AIS: 23 (le v. nipoti). ALD-I: 881 (vostri / v.).

74 *i ónti* [di vetro non colorato], *i mármoj*
[di marmo], *i ácarí* [di acciaio]
106 *le vóstre balóte, le vóse balóte*

155 *le vóstre marmolíne* [di terracotta]
169 *e vóstre baéte* [di terracotta]

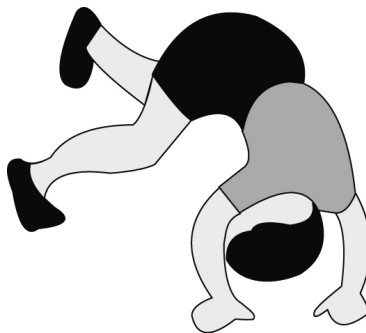
279 l'altalèna *z/*
(fatta con due corde, appesa a una stanga)
AIS: 748. ALI: 706. ASLEF: 331.

l'altalèna

280 fare una capriòla *z/*

ALD-I: 271 (f. / fatto), 833 (uno / una).

fare una capriòla

283 fare il sollètico a una bambina

(dell'età di 6/7 anni; all'inizio della scuola elementare)

AIS: 682 (solleticare), 58 (un bambino), 40 (la vostra piccola b.). ALD-I: 271 (f. / fatto). ALI: 130 (il s.), 684 (bambino / b.). ASLEF: 1494 (s.).

- 24 *fa gášul a na šcetašina*
 30 *fa gatígol a na pína*
 35 *fága gatígol a úna pína, fa gahígol a na pína*
 38 *fága gatígol a óna ñarilína*
 40 *fága el gatígol a na ñarilína*
 64 *fárge le gáte a na pütelóta*
 67 *fárge le gáte a na putelóta*
 73 *far le gáte a na pópa*
 100 *džę far le katígole a na bétso*
 114 *far le gatísole a na matelóta*
 118 *fârge le gatísole a na matelóta, fârge le gatísole a na pópą*
 124 *fárge le gatísole a na pópą*
 132 *fej katarívole a na tozatúta*
 140 *ge fa katarígole a na bęta*
 [leggermente dispr.]
 144 *fârgi katarívole a na tozatęla*
 146 *fârge katęgole a na toząta*
 148 *fárge le katarívole (arc.) a na tozatęla, fârge le gatarívole (it.) a na tozatęla*
 150 *fârge le kataręgole a na cęka*
 151 *fârge gáte a na tozęta*
- 152 *fárge gáte a na tozatęla, fárge gáte a na putęla*
 158 *fárge le gataróle a na tozęta*
 162 *fárge gatarígole a na putęla*
 163 *fárge e gatarígoe a na putęa* [fino a 12 anni]
 164 *far e gatarígoe a na tozęta*
 168 *far gataręe a na putęa*
 172 *färe le gáte a na putęla, färe le gáte a na táta*
 175 *fárge le gatarísole a na putelęta*
 176 *far le gatarísole a na putelęta*
 178 *fârge e gatarísole a na tozęta*
 179 *fárge le gatęe a na tozęta*
 180 *fárge le gatarísole a na tozęta*
 181 *fárge e gatarísoe a na putęa*
 186 *far e gatarígoe a na putęa*
 187 *fárge e gataríęe a na putęa*
 188 *fárge e gatarífoe a na putęa*
 189 *fárge e gatarígoe a na putęa*
 211 *fa le gatarígole a úna fantolína*
 214 *far gatarígole a úna fantolína*
 215 *fárge gáte a na tozatęa*
 217 *far le gitegáte a úna tozatęla*

285 Giuseppe non sa ancora ...

Giuseppe non sa ancora nuotare.

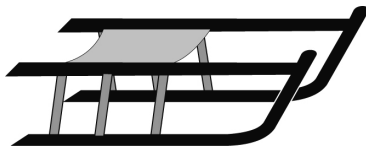
AIS: 81 (G.), 1693 (sa), 38 (è a.), 1450 (non è a. matura). ALD-I: 510 (no / non).

- 1 *gizęp na sa amó*
 15 *pępo al sa mığa ñemó*
 19 *bępu l ę mığa gemó bun de*
 20 *güzęp al ga riv ñamó a (all.)*
 23 *el fiņ l ę ñiamú bun de*
 29 *iózaf l ę mío ñamó bu da*
 30 *guzępe (it.) l ę mığa bu ñemó de, gózef (arc.) l ę mığa bu ñemó de*
 32 *ol güzęp l e mía ñamó bu de*
 33 *bępe l ę ñamó bu de*
 34 *gózef l ę mía ñamó bu de*
 35 *al bępe l ę mığa bu ñemó de, guzępe l ę mığa ñemó bu de*
 36 *píno no l ę bu ñiamó da, bępe no l ę bu ñiamó da*
- bu ñiamó da*
 37 *ol guzępe l ę ñamó bu da*
 39 *el bępe l ę mığa bu ñemó de*
 40 *el bępi l ę mığa bu ñamó*
 41 *bepíno l ę ñamó bu de, gępe l ę ñamó bu de, bępe (it.) l ę ñamó bu de*
 42 *el gępe l ę ñamó bu de*
 43 *el gępe no l ę ñamó bu de*
 44 *el gózef (arc.) no l ę ñamó bu de*
 46 *el guzępe no l ę ñamó bu de*
 54 *el bępo no l sa ñiamó (all.)*
 62 *bępi no l ę bon aņkóra de*
 64 *el bepíno no l ę aņkór bon de*
 70 *bępi no l ę ñamó bon da*

- 75 *el ġuzġepe no l eġ ñamó bõn de*
78 *el ġuzġepe no l e bõ ñiamó da*
80 *ġuzġepe no l sa aḡkór*
81 *žep ne sa nía čamó da*
82 *žep ne sa nía čamó da, žep ne sa nía čamó da*
83 *pépi (innov.) ne sa nía čamó da*
84 *užóp n sa nía čamó da*
87 *užép ne sa mõ nía da, zep̄l ne sa mõ nía da*
88 *užép ne sa mõ nía da*
90 *užóp (arc.) n sa nía čamó da*
91 *užóp n sa nía čamó da*
92 *bépe no l e aḡkóra bõn de*
93 *bépo nõ l sa ḡkóra da (all.)*
95 *l bépo l no sa ḡkóra da*
96 *népe l no sa ḡkóra da*
98 *ġužġepe no sa amó, bépi no sa amó*
99 *ġužġef nõ l sa amó*
100 *bépi nõ l sa amó, bépo [più usato] no l e amó bõn de, ġužġef nõ l sa amó, bépi no l e amó bõn de, bépo [più usato] nõ l sa amó*
101 *el bépi no l e aḡkóra bõn de*
102 *l bépi no l e aḡkóra bõn de*
103 *el bépi no l e aḡkóra bõn de*
104 *l bépo no l e ḡkóra bõn de*
105 *l bépi no l e ñaḡkóra bõn de*
107 *el bépi no l e eḡkóra bõn de*
108 *el bépi no l e eḡkóra bõn de*
111 *l bépo no l sa aḡkóra*
113 *el bépi no l e bõn naḡkór de*
114 *l šep̄l [mocheno] no l e aḡkór bõn de*
118 *el bépo no l e aḡkóřa bõn de, el bépele no l e aḡkóřa bõn de, el bépi no l sa aḡkóřa, el bépo no l sa aḡkóřa, el bépele no l sa aḡkóřa*
119 *el bépi no l e ñaḡkóra bõn de*
120 *el bépi no l e aḡkór bõn da*
122 *el ġuzġepe nõ l e bõn ñaḡkór de*
125 *el bépi no l sa ñaḡkóra*
126 *el bépi nõ l e ñaḡkór bõm de*
131 *bépi nõ sa ḡkóra*
132 *bépi nõ e ḡkóra bõn de*
133 *bépi no l e ḡkóra bõn de*
135 *bépe nõ l e bõñ aḡkóra de*
136 *bépo nõ l e aḡkóra bõn da*
137 *ġuzġepe (it.) nõ l sa aḡkóra, izép (arc.) nõ l sa aḡkóra*
138 *el bépi nõ l e eḡkóra bõn de*
139 *el ġuzġepe (it.) nõ l sa eḡkóra da*
140 *el bépi no l e ḡkóra bõn de*
141 *el bépi no l sa ḡkóra*
142 *al bépi no l e ḡkóra bõn de*
143 *al bépo no l e ḡkóra bõn de*
144 *bépi no l e ḡkóra bõn de*
145 *el bépo no l sa ḡkóra*
146 *el bépi no l sa aḡkóra*
147 *bépi no l e aḡkóra bõn de*
148 *al bépi no l e ñaḡkóra bõn de*
149 *bépi no l sa ḡkóra*
150 *bépi no l sa ḡkóra*
151 *bépi no l e ḡkóra bõn de, bépo no l sa ḡkóra, bépi no l sa ḡkóra*
152 *bépi no l e ḡkóra bõn de*
153 *bépi no l e aḡkóra bõn de*
154 *bépi no l e ḡkóra bõn de*
155 *bépi no l sa ḡkóra*
156 *bépi no l e ḡkóra bõn da*
157 *bépi no l e (rafforz.) ñaḡkóra bõn*
159 *bépi no l sa ḡkóra*
160 *bépi no l e aḡkóra bõn de*
162 *bépi no l e ñaḡkóra bõn de*
163 *bépi no l sa ñaḡkóra*
164 *bépi no l sa ñaḡkóra*
165 *bépi no l e ñaḡkóra bõn de*
168 *bépi nõ l sa aḡkóra*
169 *bépe nõ l sa ñaḡkóra*
172 *bepíno nõ ze ñaḡkóra bõñ*
175 *el bépo no l e ñamó bõ*
176 *el bépo no l e ñ aḡkóra bõ de*
178 *bépi no l e ñaḡkóra bõn*
180 *izépo no l sa ñeḡkóra, izépe no l e ñaḡkóra bõn de, izépo (arc.) no l e ñeḡkóra bõn de*
182 *bépi no l ze ñaḡkóra bõn a*
183 *bépi no l ze bõn de aḡkóra*
184 *bépi no l e ñaḡkóra bõn a*
185 *bépi no ze ñaḡkóra bõn*
187 *bépi no l ze ñaḡkóra bõn a*
188 *bépi no l ze ñaḡkóra bõn de*
189 *bépi no l ze ñaḡkóra bõn de*
193 *bépi no l e aḡkóra bõn de*
194 *bépi no l sa (it.) ñaḡkóra*
197 *bépi no l e inčumó bon di*
199 *bépo a nõ l sa iḡmó*
206 *zépu (arc.) a n al sa inčiamó, izép (arc.) a n al sa inčiamó*
211 *bépo nõ l sa ančamó*
212 *bepíñ nõ l sa eḡkóra*
214 *bépi nõ l sa aḡkóra*
216 *pépi noñ sa aḡkóra*

287 **lo slittino** ✓

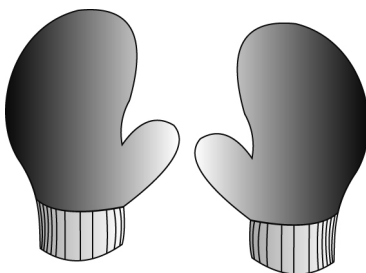
(piccola slitta per i bambini; per una persona, con pattini di ferro)
AIS: 1221, 1220 + 1220a (la slitta). ASLEF: 4086.

lo slittino

289 **le manòpole** ✓

(col solo dito pòllice indipendente)

le manòpole

297 **essere accovacciato** ✓

AIS: 1701 (e.). ALD-I: 256 (e.).

essere accovacciato

301 Sebbene bisbigliate, ...

Sebbene bisbigliate, **vi si sente**. (sussurrare, parlare molto piano)

- 18 *éŋka ŧe parláf p̄iən*
 22 *ánka ŧe burbutí*
 23 *ánka ŧe parlé a p̄ian*
 27 *eŋŧebé ke parlé a báŧa oŧ*
 28 ^β*aŋŧebé ke parlé a biláŧe*
 29 ^β*p̄o ha parlé a báho uŧ*
 32 *ánke ŧe ŧitulé*
 33 *ánke ŧe parlí p̄iáno*
 35 *ánke he parlé adáŧo, ánke he parlé a hóta uh*
 36 *p̄o ŧe p̄arlíf α beláŧe, a ŧe p̄arlíf α beláŧe*
 37 *p̄o^a ŧe parlí a báŧa uŧ*
 38 *ánke he parlí hóta u^h*
 43 *áka ŧe parlé sóta uz (all.)*
 45 *ŧebé parlé a p̄ianí*
 48 ^č*ánŧa ŧe parláu sóta oŧ*
 52 *ánca ŧi parláo sóta oŧ*
 53 *ánŧa ŧe fe bəl bəl*
 59 *ánca ŧe parláu sóta oŧ*
 61 *ŧe ánka parlé p̄ian*
 62 *ánka ŧe parláo p̄ian*
 67 *ŧe ánka parlá p̄ian p̄ianín, ŧebén parlá p̄ian p̄ianín*
 73 *ánka ŧe parlé p̄ian*
 75 *ánka ŧe parlé ŧot goŧ*
 80 *ŧe ánka parlé p̄iam*
 81 *ínče ŧi forferéŧ*
 83 *inc ŧi baiéŧs da plaŋ*
 86 *nče řužněŧs šáldi akiét, ŧe řužněŧs šáldi akiét*
 93 *ínca ŧe deŧkoré da baŧ*
 95 *ŧebén deŧkoréŧ adáŧo*
 97 *éŋče se parléde p̄ian*
 101 *se éŋče mormoreáde*
 103 *ánka ŧe parlá ŧóte oŧ*
 105 *ánka ŧe parlá ŧóto vóŧe*
 106 *ŧebén parlé a p̄ian*
 107 *ánka ŧe parlé baŧ*
 108 *ŧe ánka ke parlé baŧ*
 110 *ánka ŧe fofiñé*
 111 *ánka ŧe parláo p̄ian p̄ian*
 112 *ánka ŧe parláo p̄ian p̄ian (lto.)*
 116 *ánka ŧe parlé p̄ian*
 118 *ánka ŧe parlé ŧóto vóŧ, ánka ŧe parlé ŧóto vóŧ*
 121 *ŧi ánka parlá ŧóto vóŧe*
 122 *ánka ŧe parlé p̄ian*
 124 *ánka ŧe parlá ŧóto vóŧe*
 126 *ŧebém ŧuŧuré*
 129 *žböh̄n k parláde ŧóto oŧ^o (lto.)*
 131 *ánke ŧe parlá ŧóte oŧ*
 132 *ŧebén ke parlá ŧóte oŧ*
 134 *ŧebén parlá p̄ian^ŋ*
 135 *ŧe ánke parlá ŧóte goŧ*
 137 *ŧe ánka modulé*
 138 *ŧebén deŧkoré da baŧ*
 142 *ánka ŧe parlé a p̄ian*
 144 *éŋka ŧe (arc.) parlé p̄ianét, ánka ŧe parlé ŧóto vóŧ, éŋka ŧe (arc.) parlé ŧóto vóŧ, ánka ŧe parlé p̄ianét, éŋka ŧe (arc.) parlé p̄ianét, ánka ŧe parlé ŧóto vóŧ, éŋka ŧe (arc.) parlé ŧóto vóŧ*
 145 *ánka ŧe parlé^o da baŧ*
 146 *ánka ŧe parlé^o da baŧ, ánka ŧe parlé^o da baŧ*
 148 *ánka ŧe parlé p̄ian, ánka ŧe parlé p̄ian*
 149 *ánka ŧe parlé ŧóto óŧe*
 150 *éŋka ŧe parlé a óŧe báŧa*
 151 *ánka ŧe mormoré*
 152 *ánka ŧe parlé p̄ian, ánka ŧe parlé p̄ian, ánka ŧe parlé p̄ian*
 155 *ánka ŧe parlé p̄ian*
 156 *ánka ŧe parlé p̄ian^mp̄ianót*
 159 *ánka ŧe mormoré*
 160 *ŧebén ke ve parlé ŧóto vóŧe*
 163 *ánka ŧe parlé ŧóto vóŧe*
 165 *ŧebén ke parlé ŧóto vóŧe*
 166 *ánka ŧe parloté, ánka ŧe parloté*
 167 *ŧebén ke parlé ŧóto vóŧe*
 169 *ŧebén^ŋ ke parlé ŧóto vóŧe (it.)*
 170 *ánka ŧe parlé p̄ian^ŋ*
 171 *ŧe ánka parlé p̄ian*
 172 *ánka ŧe parlé p̄iā^ŋ*
 173 *ŧebé^ŋ ke čakolé p̄iā^ŋ*
 176 *a ke ŧe ā parlé ŧóto oŧ*

- 177 *šeběŋ šoto óše*
 178 *šiběŋ parlé šoto vóše*
 180 *šiběŋ ka parlé pjaŋ*
 181 *ánka še parlé pjaŋ*
 185 *ánka še parlé pjaŋ, ánka še ši drío*
 parlár šoto óze
 186 *ánka še mormoré*
 187 *ánka še parlé šoto vóše*
 188 *šeběŋ ke parlé šoto vóze*
- 192 *šeběŋ ke parlé šoto vóze*
 193 *šeběŋ parlé šoto vóze, ánca še šušuré*
 194 *ánka še bizbiljé*
 205 *ánkja še parlá bel šoto vouš*
 208 *ánca se parléj bel bel*
 214 *ánka še parlé a pjaŋ*
 215 *ánka še parlé šoto vóze*
 217 *ánka še parlé a pjaŋ*

305 ... perché alcuni chiàcchierano.

La maestra bròntola perché alcuni chiàcchierano. (alcuni = pron., = scolari)

AIS: 112 (p. hai), 1586 (p. hai scelto).

- 2 *pěrcé cá ùm peř diškúären*
 10 *peřcái cá ùm peř plédán*
 15 *perké uŋ kuaidúŋ^δ i cáceren*
 35 *perké argú i cácera*
 49 *parké čěrti i bađérŋa*
 59 *perké kuaalkedún el šákola*
 63 *perké čěrti i cácera*
 64 *perké kalkedún el šákola*
 76 *perké vergúŋ i cáčara*
 80 *perké ge kuaalkúm ke cáčera*
 81 *čodí ke vālk čakolēja*
 82 *déa ke valgúŋ čakolēja*
 83 *čudí ke valgúŋ čakula, čudí ke*
 valgúŋ čakuléja
 85 *čudí k valgúŋ štláfa*
 90 *čudí k^o valgúŋ štláfa*
 91 *purcí k valgúŋ čakulája*
 93 *parcé ke valgúŋ čakolėja, percé ke*
 valgúŋ čakolėja
 95 *percé ke n e de ki ke čakolēja*
 97 *perké ke tsakěj čakola, perké valgúŋ*
 čákola, perké ke valgúŋ čakola
 101 *perké vargúŋ i cáčera*
 103 *parké dofrěj i cáčera*
 115 *parké kuaalkedúni i cáčera*
 117 *parké ge ki ke čakola*
 118 *pařké kuaalkúni i čakola, peřké*
 kuaalkúni i cáčeřa, pařké kuaalkúni i
 čáčeřa
 121 *perké kuaalkedún el cáčera*
 122 *perké šěrti i cáčera*
 123 *perké kuaalkedún el cáčera*
 125 *perké kuaalkedúni i cáčera*
 128 *perké kuaalkedúni i cáčera*
 131 *porcé ke noščé čakolėja*
- 133 *parké kalkeđúŋ i čakolėja*
 134 *parké l e karkeđúŋⁿ ke čakolėja*
 137 *parcie ke valgúŋ čakolėja (?)*
 138 *percé ke valgúŋ i čakolėja*
 139 *percé ke valgúŋ i tšakolėja*
 143 *parké vargúnc i čakolėja*
 147 *parké kuaalkedúŋ^δ i čakolėja*
 148 *parké kuaalkedúni i cáčereja, parké*
 kuaalkedúni i čakola, parké kuaalkedúni
 i cáčera
 149 *parké kuaalkedúni i cáčareja*
 151 *parké kuaalkedúni i čakolėja*
 152 *parké karkedúni i čakolėja, parké*
 kuaalkúŋ i cáčereja, parké karkedúni i
 čáčereja
 155 *parké ge n e oŋ^m púki ke ke čakola*
 158 *parké kuaalkedúŋ^δ čakola*
 159 *parké kuaalkedúni i čakolėja, parké*
 kuaalkedúni i čakolėja, parké kuaalkedúni
 i čakolėja
 160 *parké kuaalkedúni i čakolėja*
 162 *parké kuaalkedúni i čakola*
 166 *parké ge n e ki ke cáčara*
 167 *parké un póki čakolėja*
 169 *parké on póki (arc.) i cáčara (arc.)*
 170 *perké (it.) kuaalkedún čakolėja*
 171 *parké kuaalkedúŋ čakolėja*
 175 *perké vergúni i cáčara*
 176 *perké kuaalkedúni i čakola*
 180 *parké un púki i cáčara*
 185 *parké alkúni i čakolėja*
 187 *parké kuaalkedúni i čakolėja*
 193 *parké kuaalkidúŋ^δ el čakolėja*

204 *parčiča^p kalkedúnj i čakolēja*
 205 *parcé ke kualkidúnj i kĵakarēja*

216 *parké úna part i čakola*

307 Fossero stati zitti!

(parlando di persone che hanno chiacchierato troppo)

AIS: 1036 (se ci fosse), 1644 (taci! Zitto!). ALD-I: 770 (stare / state!). ALI: 115 (tacere / state z.).

30 *he i eš mĵĵa čakolát* 163 *še i véše tazéšt* (arc.)
 93 *avéšje tazú* (part.) 164 *i véše tazú*
 115 *še i avéše tazú* 176 *še i tazéra*
 144 *in májko i avéše tazéšt*

309 A volte ci si sbaglia.

(ogni tanto), (p. es. nel giudicare una persona)

ALD-I: 879 (la volta).

10 *mĵncátáunt az žbátá*
 13 *óñi tant ša fála*
 23 *đi ólte še žbálĵa*
 27 *kuálke ólta še z balĵóm*
 28 *a ólte še žbáta*
 29 *kuak vólte a žbátō* (all.)
 34 *kuak vólte he^h bálĵa*
 35 *kuak ólte he^h bátā*
 39 *kuak ólta ha^h šbálĵa*
 41 *a ólte he fála*
 43 *kuálke vólta še žbatóm*
 44 *de le ólte še še žbáta*
 45 *a vólte še še žbáta*
 52 *šerte bóte še še žbálĵa*
 55 *a le ólte ne žbalián*
 71 *de le vólte še še žbálĵa*
 81 *embindičē se fáloj*
 82 *bindičē* [più usato] *se fáluj*
 91 *vāl ĵād s fáloj*
 92 *de ra óteš še še šbáta* (it.)
 93 *de le óte še še žbálĵa*
 95 *datrác se se šbáta*
 97 *óñi tant se se fála*
 98 *kan de no se se fĵlá* [meglio]
 101 *de le óite se se žbálĵa*
 103 *čerte óte še še žbálĵa*
 104 *a le ólte še žbálĵa*
 107 *a vólte še žbálĵa*
 108 *a ólte še še žbálĵa*
 111 *válge vólta ne žbaliĵon*
 118 *a vólte še še žbálĵa, de le vólte še še žbálĵa, a vólte še še žbálĵa*
 119 *kuálke vólta še še žbálĵa*
 125 *a vólte še še žbálĵa*
 129 *kalk óta še žbáta*
 132 *kalk ióta še fála*
 139 *kĵlke óta še fála*
 140 *de le vólte* (it.) *še še žbálĵa*
 145 *a le ólte* (it.) *še še žbálĵa*
 146 *a ólte še še žbálĵa*
 148 *kuálke ólta še falĵš, kuálke ólta še fála*
 150 *de le ólte še žbaliĵon*
 153 *kuálke ólta še še žbálĵa*
 154 *kuálke ólta še še žbálĵa*
 160 *de le vólte še žbaliĵon, a le ólte še še žbálĵa, a le vólte še še žbálĵa*
 162 *de le vólte še še žbálĵa*
 163 *de e vólte še še žbálĵa*
 169 *de e vólte žbaliĵomo*
 170 *kuálke vólta še še žbálĵa* (lett.)
 176 *a le ólte še še žbálĵa*
 181 *de e vólte žbaliĵomo*
 192 *šerte vólte še še žbálĵa*
 194 *de e vólte še še žbálĵa*
 200 *a vólta a ši žbátĵi*
 202 *úñi tant a še še žbálĵa*
 205 *ñe tant a še še žbálĵa*

329 Mi sono comprato il giornale.

AIS: 1558 (s. logorati), 1555 (s. stracciati), 146 (s. rotte), 769 (il g.). ALD-I: 257 ([io] s.), 179 (comprare).

9 <i>ġa de kumpró la ġazetá</i>	125 <i>me gq konprá el fóljo</i> (arc.)
17 <i>me şom krumpé al ġornál</i>	126 <i>me şom komprá el ġornál</i>
21 <i>i kunprú</i> (it.) <i>al ġurnál</i>	129 <i>me şöi kompró al ġornál</i>
27 <i>me şo kumprá el ġurnál</i> (ital.)	131 <i>me şon^m koñpróu l ġornál</i>
33 <i>o kuñprát al foj</i>	132 <i>ej koñpróu al şfoj</i> (arc.)
35 <i>o töt al ġornál</i>	135 <i>me ej koñprá al ġornál</i>
40 <i>ma şo koñprát el ġornál</i>	136 <i>m aj koñprá l ġornál</i> (arc.)
41 <i>me hu koñprát ol ġornál</i>	137 <i>m aj proveđú</i> (arc.) <i>el ġornál</i>
42 <i>me şo krumpát el ġornál</i>	139 <i>m e kompré el dzornál</i>
43 <i>me şo tólt</i> (arc.) <i>el ġornál</i>	141 <i>m aj ċot el fóljo</i> (arc.)
45 <i>o komprá el foj</i> (arc.)	144 <i>me o kroñpá</i> (arc.) <i>al ġornál, me şon</i>
(it.) <i>koñprá al ġornál</i>
49 <i>me şen krompá el fólj</i> (arc.)	145 <i>me e koñprá el fóljo</i> (arc.)
50 <i>me şen krompá el fólj</i> (arc.)	146 <i>me şon koñprá el ġornál, me o</i>
<i>koñprá el foj, me şon koñprá el foj</i>
56 <i>me şon krompá l ġornál</i>	147 <i>me şon koñprá al ġornál</i>
59 <i>me şon krompá el fólj</i> (arc.)	148 <i>me o kroñpá</i> (arc.) <i>al ġornál, me şon</i>
(it.) <i>koñprá al ġornál</i>
63 <i>me şon komprá el ġornál</i>	149 <i>me şon kroñpá al ġornál</i>
68 <i>me şon komprá el fólj</i> (arc.)	150 <i>me şon kroñpá^{al} ġornál</i>
69 <i>m o tut al föj</i> (arc.)	151 <i>me şon koñprá al ġornál, me o</i>
<i>kroñpá al ġornál, me şon kroñpá al</i>
<i>ġornál</i>
70 <i>mj şo kumprá al ġurnál</i>	152 <i>me şon koñprá al ġornál, me o</i>
<i>kroñpá al ġornál, me şon kroñpá al</i>
<i>ġornál</i>
74 <i>me şo komprá el fólj</i> (arc.)	153 <i>me şon koñprá al ġornál</i>
77 <i>o komprá al foj</i> (arc.)	154 <i>me şon koñprá el ġornál, me o</i>
<i>kroñpá el ġornál, me şon kroñpá el</i>
<i>ġornál, me o tólt el ġornál, me şon</i>
<i>tólt el ġornál</i>
82 <i>i m a kumpré l foljët</i> [lad. scolastico]	155 <i>me şon koñprá el ġornál, me o</i>
<i>kroñpá</i> (arc.) <i>el ġornál, me şon</i>
<i>kroñpá</i> (arc.) <i>el ġornál</i>
83 <i>i m a kumpré l fuljët</i> (innov.)	157 <i>me go kroñpá el ġornál</i>
90 <i>i m a kumpré la tsajt</i> (arc.), <i>i m a</i>
<i>kumpré l fuljët</i> (it.)	159 <i>me o kroñpá al ġornál</i>
91 <i>i m a kumpré l ġornále</i> (it.)	160 <i>me şon kroñpá</i> (arc.) <i>el ġornál, me o</i>
<i>ċot el ġornál</i>
92 <i>m ej krompá</i> (arc.) <i>ra gazetá</i> [intorno
al 1800], <i>m ej komprá el şfoj</i> (arc.)	161 <i>me şon kroñpá</i> (arc.) <i>el ġornál</i>
93 <i>m aj komprá el fóljo</i> (arc.)	162 <i>me o kroñpá</i> (arc.) <i>al ġornál</i>
94 <i>m e kompré el ġornál</i>	163 <i>me o kroñpá el ġornál, me o ċot</i>
(arc.) <i>el ġornál</i>
95 <i>m e kompré l fóljo</i>	164 <i>me şon kroñpá el ġornál, me o ċot el</i>
<i>ġornál</i>
106 <i>me o koñprá el fóljo</i> (arc.)	165 <i>me şo ċolt el ġornál</i>
107 <i>me o koñprá el fólj</i>	166 <i>me şon kroñpá</i> (arc.) <i>el ġornál</i>
108 <i>me o koñprá el fóljo</i>	
109 <i>me o konprá l fóljo</i> (arc.)	
112 <i>me şon komprá l fólj</i> (arc.)	
114 <i>me şon krompá l ġornál</i>	
116 <i>me gq koñprá el fóljo</i>	
117 <i>me şon</i> (it.) <i>kroñpá el ġornále, m o</i>
<i>koñprá el ġornále, me şon</i> (it.)
<i>koñprá el ġornále</i>	
118 <i>me şon konprá el ġoñnál, me gq</i>
<i>konprá el fóljo</i> (arc.), <i>me şon konprá</i>
<i>el fóljo</i> (arc.)	
122 <i>me şon komprá el fóljo</i> (arc.)	
124 <i>me şom krompá</i> (arc.) <i>el fólj</i> (arc.)	

- 167 *me ʃo koŋprá^m el ǵornál*
 170 *ʃo nda* (lib.) *tórme* (lib.) *la gazéta*
 174 *me ʃon krompá el ǵornál*
 175 *me ʃo komprá el ǵornál*
 176 *me ʃo krompá el fǵio*
 178 *me ʃon konprá el ǵornáe*
 179 *me ǵo koŋprá^m el ǵornáe, me ʃon*
kroŋpá^m (arc.) el ǵornáe, me ǵo
kroŋpá^m (arc.) el ǵornáe
 180 *me ʃon kroŋpá^m (arc.) el ǵornáe*
 183 *me ǵo koŋprá^m el ǵornáe*
 186 *me ǵo kroŋpá^m (arc.) el ǵornáe*
 187 *me ʃon kroŋpá^m (arc.) el ǵornál*
 188 *me ʃon koŋprá^m el ǵornál*
- 189 *me ǵo kroŋpá^m (arc.) el ǵornál, me ʃon*
koŋprá^m el ǵornál, me ʃon kroŋpá^m
(arc.) el ǵornál
 191 *m o koŋprá^m (it.) el ǵornál*
 192 *m o koŋprá^m el ǵornál*
 193 *me aǵ krompát (arc.) el ǵornál, me aǵ*
ćolt el ǵornál
 194 *me ʃon kroŋpá^m (arc.) el ǵornál, me ǵo*
ćolto el ǵornál
 198 *i mi ʃuoi koŋprát al ʒornál*
 207 *mi ʃoi komprát il ǵornál*
 212 *ʃon andát a ćor al ǵornál*
 215 *me ʃon ćot l ǵornál*

330 Va a comprarmelo!

AIS: 822 (vo a comprare), 519 (va a caccia). ALD-I: 29 (andare), 179 (comprare), 446 (me / noi).

- 1 *va a kumprář kuělá^ǵ pǎř maj* (raro)
 9 *vǝ a kumprář*
 17 *van a krumpémal*
 21 *vaⁿ e kúnprumal*
 38 *va a kunprámel*
 41 *va a tǝmel* [a Pieve]
 42 *va a kumprámel*
 43 *va a kumprámel*
 54 *vaj a komprármel*
 55 *va a tǝmel*
 70 *va a tǝrmel*
 72 *va a tǝrmel*
 73 *va a komprármal*
 77 *va a krompármal*
 79 *va a komprármelo*
 93 *va a me l komprá*
 100 *va a m al tǝr*
 101 *va me l komprá*
 102 *vaj a komprármelo*
 107 *va a koŋprármelo*
 109 *va a konprármelo*
 110 *va a konprármelo*
 111 *vaj a koŋprármelo*
 117 *va a kroŋpármelo, va a koŋprármelo*
 118 *va la a konpármelo*
 120 *va a tǝrmelo*
 121 *va kǝmprelo*
 124 *va a komprármelo*
 126 *va a komprármelo*
 129 *va a tǝlmal*
 130 *va a kumprá al ǵurnál par me* (ton.)
- 131 *va a koŋprármelo*
 135 *va a koŋprármelo*
 137 *va a me l provéde, va a me l komprá*
 140 *va a me l komprá*
 142 *va a l me tǝle*
 144 *va a ćórmelo (arc.), va a koŋprármelo,*
va a kroŋpármelo (arc.), va a
kroŋpármelo (arc.)
 145 *va a ćórmelo*
 146 *va a koŋprármelo*
 148 *va a tǝrmelo (it.), va a koŋprármelo,*
va a kroŋpármelo
 151 *va a koŋprármelo*
 152 *va a koŋprármelo*
 153 *va a tǝrmelo*
 154 *va a tǝrmelo*
 155 *va a tǝrmelo*
 157 *va a kroŋpármelo*
 163 *va a kroŋpármelo, va a ćórmelo*
 164 *va a kroŋpármelo, va a ćórmelo*
 165 *va a ćórmelo*
 166 *va a kroŋpármelo (arc.)*
 167 *va a kroŋpármelo*
 170 *va tǝrmelo (lib.)*
 172 *va tǝrmelo*
 173 *va a komprármelo*
 174 *va a komprármel, va a krompármel*
 175 *va a komprármel*
 176 *va a krompármelo*
 178 *va a konprármelo*
 180 *va a kroŋpármelo, va a kroŋpármelo*

- 182 *va a tórmeo*
 183 *va a tórmeo*
 185 *va a tórmeo*
 188 *va a tórmeo*
 189 *va a krojprármeo* (arc.), *va a tórmeo*
 191 *va a koñprármeo* (it.), *va a krojprármeo*
 192 *va a koñprármeo*
 193 *va a krompármeo*, *va a cómeo*
 194 *va a krojprármeo* (arc.), *va a córmeo*
 197 *va a kojprámilu*
 205 *va a tóimelü*
 206 *va la a kumprámilu*
 209 *va a komprámelu*

331 Perché compri ...

Perché compri un tale ciarpame?

AIS: 730 (p. lo fai piangere?), 1600 (p. taci?).

Comm.: Alcune delle risposte sono del tipo *Perché ti compri ...?*

- 35 *perkê krónpet*, *perkê krónpet*, *perkê krónpet*
 83 *ćudǐ kúmprest pa*
 91 *purǐ kúmprest pa sǒ*
 93 *parćé kǒmpreto*
 97 *perkê te kǒmpres*, *perkê ke te kǒmpres*
 104 *parkê kǒmpres*
 108 *parkê kǒjpritu*
 117 *par kǒša krǒjpritu*, *par kǒša kǒjpritu*
 118 *peǐkê te kǒnpǐ*, *paǐkê te kǒnpǐ*
 133 *parkê tǒlešto*, *parkê tǒlešto*
 142 *parkê kǒjpreto*
 144 *parkê kǒjpritu*, *parkê cótu*, *parkê kǒjpretu*, *parkê kǒjpritu*
 148 *parkê krǒjpetu*, *parkê kǒjpretu*, *parkê krǒjpetu*, *parkê kǒjpretu*, *parkê krǒjpetu*, *parkê kǒjpretu*
 151 *parkê kǒjpretu*, *parkê krǒjpetu*, *par kǒša krǒjpetu*, *parkê krǒjpetu*, *parkê kǒjpretu*, *par kǒša kǒjpretu*
 155 *parkê kǒjpritu*
 156 *parkê krǒjpetù*, *parkê krǒjpetù*
 159 *par kǒša kǒjpretu*, *par kǒša krǒjpretu*
 163 *parkê cóltu*
 171 *parkê te kǒmpri*
 176 *kǒm éla ke te krǒmpe*
 180 *par kǒša kǒjpritu*
 189 *parkê krǒjpritu* (arc.), *parkê krǒjpritu* (arc.)

335 Chi è il santo patrono della chiesa del posto?

- 35 *han faühstí e žǵüíta*, *la madóna ašúnta* [a Montecchio]
 81 *sánta maría dáí poč*
 114 *šan felíše*, *šan franšéšk*
 154 *šaj matéo* [vecchio protettore]
 161 *šaj rǒko* [per la pieve], *šaj martíj* [per la pieve]
 163 *la madóna deǐ mirákoj*
 188 *maría šúnta* [a Paderno]

340 **la Domenica delle Palme**

(la domenica prima di Pasqua)

AIS: 776. ALD-I: 246 (domenica). ETTMAYER: 60 (domenica).

31 <i>dumíniko do li pálme</i>	più usata]
36 <i>la dōmínika deḡ olíf</i> (arc.)	142 <i>la doménega de le pálme</i> (it.)
39 <i>la dōmínika de le pálme</i>	143 <i>la doménega de le pálme</i> (it.)
41 <i>la fēhta de le olíe</i>	144 <i>a doménega de le pálme</i>
43 <i>le póle</i>	147 <i>la doménega de le pálme</i>
44 <i>la dumínika de le póle</i> (arc.)	148 <i>la doménega del olíf</i> (arc.)
49 <i>l olíva</i> (arc.)	149 <i>la doménega de le pálme</i>
51 <i>la doménega de le pálme</i>	150 <i>la doménega de le pálme</i>
52 <i>le pálme</i>	151 <i>la doménega de fráška, la doménega</i>
54 <i>la domínika de le pálme</i>	<i>de e pálme</i>
59 <i>el di de le pálme</i>	153 <i>la doménega del olívo</i>
63 <i>la doménega de le pálme</i>	162 <i>la doménega de le ráme, la doménega</i>
64 <i>da l olíva</i> [complemento di tempo]	<i>de le pálme</i> (it.)
88 <i>la duménia dla ulif</i>	163 <i>la doménega de e pálme</i>
93 <i>el di de le pálme</i> (it.)	165 <i>la doménega de e pálme</i>
98 <i>la doménia deḡ olíves</i> [meglio]	170 <i>la doménega de le pálme</i>
101 <i>da le pálme</i>	171 <i>deḡ ulívi</i>
103 <i>la doménega deḡ olívi</i>	185 <i>el di diḡ ulívi</i>
108 <i>la doménega de le pálme</i>	187 <i>a doménega deḡ olívi</i>
128 <i>le pálme</i>	189 <i>a doménega de e pálme</i>
130 <i>la dménie dli pálmi</i>	201 <i>la doménia da liḡ pálmiḡ</i>
132 <i>la doménia deḡ ulívi</i> (arc.)	215 <i>la doménega deḡ ulívi</i> (arc.)
135 <i>al di de la pálmeḡ</i>	
137 <i>la doménia del ulif</i> [it., forma adesso]	

346 **il 15 Agosto**

(l'Assunta, Ferragosto)

AIS: 323 (a). ALD-I: 13 (a).

Comm.: Si noti che l'Engadina è maggioritariamente protestante e non conosce il culto della Madonna.

35 <i>al de de la madóna</i>	117 <i>el feragósto</i> (it.)
41 <i>ferag^h</i>	126 <i>l ašúnta</i>
42 <i>el kuíndez de aóšt</i>	163 <i>la šúnta</i>
46 <i>el feragóšt</i>	174 <i>l ašunšǰō, feragóšt</i>
52 <i>la šúnta</i>	178 <i>feragósto</i>
56 <i>la fēšta de la šúnta</i>	184 <i>el di de a šúnta</i>
77 <i>al feragóšt</i> (it.)	187 <i>feragósto</i>
86 <i>la gīaḡ sánta maḡía</i>	194 <i>feragósto</i>
102 <i>la madóna d agóšt, l feragósto</i>	217 <i>feragósto</i>
112 <i>la šúnta</i>	

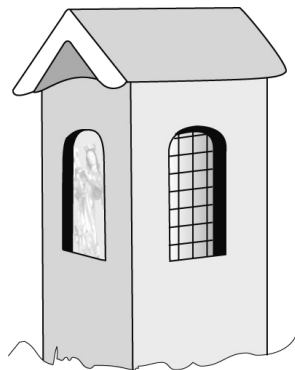
354 Sentiva suonare le campane.

AIS: 787 (suonano), 788 (le c.), 1190 (la campana [della vacca]). ALD-I: 723 (sentire), 783 (suonare).

27 <i>šintě́a šuná i boč</i>	170 <i>el šentíva bátare le kampáne</i>
70 <i>al šintíva šunár li kampáni</i>	176 <i>la šentú šonár le kampáne</i>
93 <i>el šentíva šoná le cámpáne</i>	178 <i>el šentíva škampanáre -</i>
116 <i>el šentía a šonár le ka^mpáne</i>	

358 il capitello

(piccola costruzione in muro: edicola votiva, pilone votivo, tabernàcolo)
ASLEF: 2166.

il capitello

359 Oh, è Lei, signor Pàroco!

(pievànò che regge una parròcchia)

AIS: 1690 + 1689 (è). ALD-I: 259 ([egli] è), 741 (Signore).

Comm.: Alcune delle risposte si riferiscono a personaggi realmente esistenti.

1 <i>a el es siñúř</i>	61 <i>a l e ěla šìor pároko</i>
9 <i>ā el ěs sař revarénda²</i>	63 <i>a l e el šìor pároko</i>
20 <i>ā l e lü šur preť</i>	67 <i>a el ělo (interr.) šeor pároko</i>
24 <i>a l e lü pároko (it.)</i>	82 <i>ā os sejs siñôř ploáj</i>
28 <i>árda al šur kūrát</i>	83 <i>ō sejs os sjuř kurát</i>
35 <i>o l e lü šur pároko</i>	92 <i>ā se vos šìor pìoáj (it.)</i>
36 <i>oē el lü šìor preōšt</i>	93 <i>o šìeo vòj (interr.) šìor pároko</i>
38 <i>a l e lü šur ahepreť (arc.)</i>	95 <i>o sèizo vos šìor pleváj</i>
42 <i>a ši vò šìor pároko</i>	96 <i>a sèizo vos preve</i>
46 <i>o el el šìor pároko</i>	97 <i>ō sjeđe vò šìor kurát</i>
48 <i>o seju vòj šìor pároko</i>	101 <i>a sjeđe vò šìor pároko (it.)</i>
49 <i>a l e el šìor ploán (arc.)</i>	121 <i>ělo ělo seor pároko</i>
52 <i>a l e el šìor kurát (arc.)</i>	130 <i>o seđ^δ vòj pìoáj</i>

136 <i>o šéo voş</i> (interr.) <i>şior piovány</i>	<i>el doň noęlio</i> (loc.)
137 <i>a şie voi don rikárdo</i>	169 <i>a zéo iu şior aⁿşiprête</i>
139 <i>o élo el şior préve, şia lodáto dzezú</i> <i>krišto</i> (lib.) -	170 <i>o zéo lu şior pároko</i>
140 <i>ā l e el şior pároko</i> (it.)	175 <i>ō l e el şior aşiprête</i>
141 <i>ā l e el şior pároko</i> (it.)	176 <i>a l e lu şior arşiprête, o şi vu şior</i> <i>arşiprête</i>
149 <i>ā l e el şior piovány</i>	180 <i>ā el ze é^o şior pároko</i>
153 <i>ā l e lu doň kuelkeşecáma</i> (gen.)	182 <i>ō el ze ^u şior pároko</i>
154 <i>ā l e lu şior pároko</i> (it.)	190 <i>ā ze ū şinór piovány</i> (arc.)
155 <i>ō l e lu şior pároko</i>	205 <i>o al e lui</i> (it.) <i>al préve, şeva vo</i> (arc.) <i>al préve</i>
156 <i>pō l e el şior anşiprête</i> (loc.), <i>pō l e</i>	

371

»un nano«

(Come si chiama l'essere leggendario che corrisponde al "nano"?)

ALD-I: 833 (uno / una).

93 <i>el şalván</i>	155 <i>le ştríge^y</i>
101 <i>en ruk, el žan da le montáñe, l om</i> <i>dal boşk</i>	156 <i>l şalvanél</i> (it.), <i>le ştríge^y, i mořt, i</i> <i>şpíriti, le fáde^o, l bazalışk, i kan del</i> <i>djaol</i>
102 <i>l berlikete</i> ["demonio"]	160 <i>el véço</i> (gen.)
107 <i>el şalvanél</i> (raro), <i>le ştríge, la káða</i> <i>beatrík</i>	183 <i>el şalvanéo</i>
108 <i>le léđe</i>	184 <i>l órko</i>
110 <i>l órko, l orş</i>	186 <i>el vişinéo</i>
129 <i>al şalvónj</i> ["il silvano, il folletto"]	187 <i>e lumjére</i> ["anime delle donne che <i>morivano di parto e apparivano nelle</i> <i>paludi sotto forma di fuochi fanti"]</i>
143 <i>al koňparétol^m</i>	188 <i>e fáve, e fáte</i>
145 <i>el mađár</i>	189 <i>el şalvanél</i>
148 <i>al martorel, l oň şelvárek</i> (arc.), <i>le</i> <i>aňguáne</i>	197 <i>il pēr</i> ["orso"], <i>il lōf</i> [lupo]
151 <i>i foléti</i>	207 <i>il borboroş</i> ["il babaú"], <i>tōui de mořt</i>
154 <i>le ştríge, el djaol</i>	

378**io abbia. / tu abbia.**[Marco crede che] *io abbia* [rubato]. / [Marco crede che] *tu abbia* [rubato].

ALD-I: 795 (té / tu).

Comm.: Secondo stimolo: alcune delle risposte equivalgono al congiuntivo dell'imperfetto. Solo in pochi casi gli informatori vi hanno esplicitamente accennato.

9 <i>tü éğášt</i>	36 <i>mę áeş</i>
13 <i>ábja mi / t ábiás ti, t ábiás ti</i>	37 <i>mę ábez</i>
14 <i>mi éi / ti teş</i>	38 <i>mę gápe^h</i>
22 <i>mi gábi / ti t gábjet</i>	42 <i>mę gápeş / te te gápet</i>
23 <i>mi ágez / ti te ágez</i>	54 <i>mi áite / ti áşti</i> (?)
29 <i>te ta íat</i>	56 <i>ti ábięş</i> (?)
30 <i>te te gábet</i>	62 <i>mi ába</i>
32 <i>mę ábe / te te ábet</i>	63 <i>mi avęşa</i> (cong. imperf.), <i>mi avęş</i> (cong. imperf.)
34 <i>te te gábet</i>	71 <i>mi ábia / ti te ábia</i>
35 <i>mę áe^h / te te áet</i>	

- 76 *mi ábe / ti te ábe*
 80 *ti te aī* (ind.)
 82 *iú āī*
 86 *tu eș*
 87 *tu eș*
 90 *iö āis / tö t āis*
 97 *ése / éses*
 99 *ábje* (raro) / *ábje* (raro)
 100 *džo aése*
 101 *gó avése / tu tu avése*
 106 *mi ápe*
 107 *mi ópe*
 108 *mi ópe*
 111 *mi avేశ* (cong. imperf.)
 112 *mi avేశa* (cong. imperf.) / *ti te avేశi*
 (cong. imperf.), *ti avేశti* (cong. imperf.)
 113 *mi avేశa* (cong. imperf.)
 115 *mi avేశe / ti te avేశi, mi gేశe / ti te*
gేశi
 116 *mi ábja / ti ti ábja*
 118 *ti te gábi*
 128 *mi ávja*
 129 *iö óbja* (arc.) / *tu óbja* (arc.)
 130 *iö ábię / tu t ábię*
 136 *iö áime / tu te áimeș*
 137 *mi áe / ti te áe*
 144 *mi épje / ti te épje, mi ópje / ti te*
ópje, mi óbja / ti te óbja
- 148 *mi ábje* (it.) / *ti te ábje* (it.)
 150 *mi épje / ti te épje*
 151 *mi ápje / ti te ápje*
 158 *ópje* (arc.) / *ápje*
 159 *mi ábje / ti tu ábje*
 160 *mi mi ábje / ti te ábje, mi áe* (arc.) /
ti te áe (arc.)
 163 *mi vépje / ti te vépje*
 165 *mi ábja* (it.) / *ti te ábja* (it.)
 167 *ti te gábi*
 168 *mi gápja* (it.)
 169 *mi gేశe* (arc.) / *ti te gేశi* (arc.)
 171 *mi gája*
 175 *mi gábje / ti te gábje*
 178 *mi gábja / ti te gábi, mi gápja / ti te*
gápi
 180 *mi gábja / ti te gábi, mi gápja / ti te*
gápi
 181 *ti te gápja, ti te gışı*
 184 *mi gáe*
 185 *mi gápja / ti te gápja*
 186 *mi gáe* (arc.) / *ti te gai* (arc.)
 192 *mi ábje / ti te ábje*
 193 *mi véși* (cong. imperf.) / *ti te véși*
 (cong. imperf.)
 197 *iö i véti / tu tu vétiș*

379 noi abbiamo. / voi abbiate.

[Marco crede che] *noi abbiamo* [rubato]. / [Marco crede che] *voi abbiate* [rubato].
 AIS: 1248 (a. avuto), 661 (se voi vi levate).

Comm.: Primo stimolo: alcune delle risposte equivalgono al congiuntivo dell'imperfetto. Solo in pochi casi gli informatori ci hanno esplicitamente accennato.

- 14 *m ábja* (raro) / *váltri abię*
 22 *n gábi, n ábiș, n gábiș*
 23 *nótre m ágez / ^unótre auేశuf*
 25 *nótre ^am ábeș*
 29 *nu ^an gáez*
 32 *nóter m ábeș / óter ábez*
 34 *nóter aŋ gábe^h / óter ígef*
 35 *nóter an áe^h*
 36 *noátre a^vvágem / oátre a^vvágef, noátre*
om (ind.)
 38 *óter gígef*
 41 *nóter ^ah gápe^h*
 42 *nóter góme*
- 43 *nóter góme* (ind.) / *vóter géve*
 44 *nóter a^bómeș*
 45 *vóter abége*
 46 *nóter abóme*
 47 *nóter avóme / vóter avéve*
 51 *nóti ábjen*
 54 *voáutri avése* (cong. imperf.), *váutri*
avése (cong. imperf.)
 63 *voj avėjo* (cong. imperf.)
 65 *nóti avėsen*
 69 *nüáftri ábiani / vüáftri abięgi*
 71 *noáltri em / voáltri avége*
 76 *noáltre óme*

- 77 *voátre abíe*
 78 *náltri ómi / váltri égi*
 85 *os ajs*
 86 *vø éizá*
 87 *nëus oη*
 88 *vø éizá*
 90 *nos ujs*
 92 *aone*
 93 *nojáuter aone* (raro)
 94 *nos sábe*
 97 *asáne / aséde, aéde*
 101 *nojáutres aesáne / voj avésáde, noj avésáne / vojáutres aesáde, nojáutres avésáne / vojáutres avésáde*
 111 *nojáaltri avéšen* (cong. imperf.)
 115 *noáltri avéšimo / voáltri avéši, noáltri géšimo / voáltri géši*
 118 *noj gavémo / voj gavé*
 122 *voj avége*
 124 *noj avénte*
 129 *noj avóna / vojétre avóda*
 131 *neáutre avóne / veáutre avéde*
 132 *voj avéve*
 133 *vojáutre avéé* (?)
 134 *nos óne*
 135 *nos avóne*
 138 *noj óne*
 139 *vosáuter avéše*
 141 *noj avóne*
 143 *oj aéde, vojáutre aéde, ojáutre aéde*
 144 *noj še ápie, noj še épíe, noj še ópie, noj še óbia*
 147 *noáltri óne / oáltri ége*
 148 *voj avéde*
 149 *noáltri še épíe*
 150 *noáltri še ábia*
 152 *nojáaltri óne / vojáaltri ége*
 154 *noáltri avóne / oáltri avége*
 157 *noáltri gavéšimo / voáltri géši*
 158 *vóne / véé* (arc.)
 160 *nojáltri vóne / vojáltri véé*
 161 *nojáltri še ábia*
 162 *njaltri véne / voáltri véé, noáltri še ábie, njaltri še ábie*
 163 *noáltri še épíe / voáltri vége, noántri še épíe / váltri vége, nántri še vépie*
 165 *nántri vóne / váltri avéj, nántri vémo* (it.)
 166 *noáltri avémo* (it.)
 169 *noáltri géšimo* (arc.) / *voáltri géši* (arc.)
 170 *náltri gavímo*
 172 *njaltri gavémo / vjaltri gaví*
 173 *njaltri / vjaltri, nojaltri gavémo / vojáltri gaví*
 175 *noántri góme / voáltri gavíge*
 176 *éme / vuáltri avíge, ábiene*
 178 *njaltri gavémo / vjaltri gaví*
 179 *vujáltri gaví*
 180 *náltri gabiámo / váltri gapié, náltri gapiámo / váltri gabié*
 181 *noáltri gavíšimo*
 184 *gavíšimo*
 185 *noántri gavémo / voáltri gavíši, noántri gápímo / voáltri gíši*
 186 *noántri gavémo* (arc.), *noántri gémo* (arc.)
 191 *še ápie*
 192 *váltri vége*
 193 *noj še véši* (cong. imperf.) / *vujáltri véši* (cong. imperf.)
 197 *no i vétin / vuátriš i vétiș*
 210 *i vini*

392 il mendicante

Comm.: Si osservino i commenti storici abbastanza diversificati e precisi sulla presenza e l'origine dei mendicanti del rispettivo luogo.

- 9 *il batláčédř* (?)
 10 *il mürdiáu*
 36 *ön pøer krísto, ön poerét*
 39 *ol herkahó*
 46 *køl kø ve a tør sø* (perifr.)
 57 *an pitóχ* (dispr.)
 62 *el žaiót*
 66 *l pidók*
 69 *l pitók*
 74 *køel ke va tøer šu la karitá* [perifr., venivano tutto l'anno]

- 75 *el poarét*
 92 *uŋ pětler* [chiede monete]
 93 *uñ ke va pər karitá, el puorét* [gen.,
 un poveretto]
 95 *l pětler* (arc.)
 98 *uŋ ke va a se l preér*
 99 *l pitók*
 111 *əl va par karitá* (v.)
 115 *el poaréto* (ven.)
 118 *el pořéto, el pětlař* (ted.)
 124 *i poréti* [pl., negli anni '30 scendevano da
 Cimone, passavano per Aldeno e si
 dirigevano a Trento per chiedere la carità]
- 130 *al tíre ćampané, al mařapđóji*
 131 *uñ ke va pər karitá* (perifr.)
 142 *al puarét*
 144 *uŋ ke va a karitá*
 157 *el poaréto*
 163 *el puarét*
 180 *el póro kaŋ*
 197 *il povariŋ*
 199 *il biāt*
 202 *kel ka va a la karitá*
 206 *un di keji da la karitá*
 208 *keł de la karitá* (arc.)
 211 *un poarét keł dománda la karitá*
 212 *uŋ keł dománda la karitá*

394 guidare una macchina

(= automobile)
 ALD-I: 833 (uno / una).

- 9 *manāžěř ün áuto*
 18 *guidár l automóbil* (arc.)
 27 *guidá en áutu*
 30 *guidá n áuto* (it.)
 36 *guidá na etúra*
 39 *guidá ön áuto*
 44 *guidár en áuto* (arc.)
 47 *guidár en áuto*
 50 *guidár na mákina*
 55 *guidá n áuto*
 58 *guidár* (lett.) *na mákina*
 61 *guidár l áuto*
 67 *guidár n áuto*
 69 *guidár n áuto*
 76 *guidár n áuto*
 82 *avizé ŋ áuto*
 83 *rověne ŋ áuto*
 84 *auzé* ["guidare con i piedi; andare in
 slitta"] *na mařín*
 92 *guidá* [it., innov.] *na mákina*
 95 *vizé ŋ áuto* (raro)
 97 *vidér na mákina* (it.)
 101 *menár na mákina*
 102 *menár na mákina*
 103 *guidár na mákina* (it.)
 104 *remár na mákina*
 105 *guidár na mákina*
 106 *guidár l áuto* (arc.)
 107 *guidár en áuto* (arc.)
 108 *guidár en áuto* (arc.)
- 109 *guidár n áuto* (arc.)
 110 *guidár n áuto* (arc.)
 111 *nar ko la mákina*
 114 *ređer na mákina*
 115 *guidár n áuto* (arc.)
 116 *menár n áuto*
 118 *guidár n áuto*
 119 *guidár na mákina*
 122 *ređer* (arc.) *n áuto*
 124 *ređer -*
 125 *diríger n áuto*
 127 *ređer* (arc.) *na mákina*
 129 *gújde* (arc.) *na mákina*
 136 *reje* [gen., reggere] *na mákina*
 138 *vižé* (arc.) *na mákina*
 139 *vižé l áuto*
 145 *maneđá n áuto*
 150 *guidár na mákina*
 155 *menár n áuto*
 159 *portár na mákina*
 161 *guidár n automóbie* (arc.)
 171 *guidáre l ořomóbile* (arc.)
 174 *guidá n áuto*
 185 *guidáre un automóbie* (arc.)
 200 *guidá un áuto* (arc.)
 205 *mená* (arc.) *la mákina* (it.)
 210 *guidá un áuto*
 212 *portár la mákina*
 213 *guidá l automóbile*
 217 *inġuidár* (arc.) *na mákina*

400 Ci si scivola facilmente.

(detto da uno che teme di cadere su di una strada coperta di ghiaccio)
ASLEF: 4115 ([i ragazzi] scivolano [sul ghiaccio]).

Comm.: Alcuni informatori hanno inteso per *facilmente* "senza difficoltà, con piacere".

- 9 lo as šlīšā² ó⁴rā² (lscr.) fátsil, lo as šlīšā²
žvəlt, lo as brūsčā² žvəlt
- 27 kə šə biúška fáčilmənte (ital.)
- 32 kə^a z zlíha bə
- 35 kə hə bⁱúhkā húbít [subito]
- 42 lə šə bióška tant
- 43 zbrúšer kə l ę fášile
- 46 ki šə zbríša fáčilmənte
- 48 zlitár [lib., "scivolare"] l ę fášil [lib., è
facile]
- 49 šə šə zlíta [lett., non molto naturale] fášil
- 50 šə zlípeyaⁱ fášil
- 51 šə zlíta fášil
- 54 šə zlíša fáčile
- 57 šə zblíčā fášil
- 58 zlitár l ę fášil
- 66 šlípega fášilmənt
- 72 li šə zmúcega fáčilmənte
- 74 zmúčigár (lto.) l ę fášil
- 76 šə zbríša par niənt
- 79 šə zbríša fáčilmənte
- 85 aŋ šlízura saurí
- 90 aŋ šlītsia saurí
- 96 se žbríša fátsile
- 97 se se šlútsia n múje sorí
- 99 se se šlītsiā^a fatsilmənter, se se šlītsiā^a
bolintiérā
- 104 šə zbríša volentiéra
- 105 šə zlíšega fášilmənte
- 106 šə zbríša fášile
- 108 zbríšár šə šta pòk a, šə zbríša fášile
- 109 ge šə zbríša fášile
- 118 šə šlípega fášile
- 122 li šə zbríša fášilmənt
- 125 šə zlípega fášilmənte
- 126 li šə zbríša fášile
- 127 šə šə zlúšia fášile
- 129 iló šə zbríša fášilmənte
- 131 šə zbríša fášile
- 132 zbríša^a [lib., "... scivolare."] ka ę fášile
[lib., qui è facile ...]
- 135 zbríša^a (lib.) ka l ę fášil (lib.)
- 142 šə zbríša políto
- 144 zbríšár l ę fáčile (it.)
- 148 šə zbríša ko n̄iənt
- 150 šə zbríša a la žvélta
- 157 zbríšár ze fášie
- 160 šə zbríša koŋ fašilitá
- 161 šə zbríša koŋ fašiitá
- 162 šə zbríša ko fašilitá
- 163 šə zlíta beŋ, ke te zbríše l ę fášie, ke
šə zlíte l ę fášie
- 167 šə zbríša kon fašiitá
- 169 kə šə zbríše ze fášie, kə šə zbríša ze
fášie
- 170 kə šə zbríša la zę fášile
- 171 kua šə zbríša tánto
- 175 šə zlúšia fášilmənt
- 183 zbríšiare fášilmənte
- 186 šə zbríša ko n̄iənte
- 191 šə zbríša ko fa'šiiitá
- 193 šə ge zbríša par niənt
- 205 zbríša^a al ę fáčile
- 208 a šə ia zbríša fáčilmənte (it.)
- 217 šə zbríša par niənt

411 la grondaia

(il tubo che raccoglie l'acqua che scende dal tetto)
AIS: 868.

- 5 *il štanǵént* [verticale]
6 *il štanǵén*
7 *il štanǵéñ* [verticale]
15 *la kanál* [verticale]
28 *al túbo da la kanál* ["tubo verticale"]
29 *al túbo da la kanál* ["parte verticale della gr."]
32 *la kanál* ["parte verticale della gr."]
33 *al plüvíál* ["parte verticale della gr."]
34 *ol túbo de la grundána* ["parte verticale della gr."]
35 *la kanál* [gen., "tubo verticale"]
36 *el túbo dał ákua* (gen.)
37 *le kanái* [arc., "tutto il sistema delle gr. di un tetto"]
38 *el túbo de škárik* ["parte verticale della gr."]
42 *la kanál dei koþ* [it., "tubo a taglio trasversale quadro"]
43 *la grónða* [solo la "parte orizzontale lungo il tetto"]
44 *el plüvíál* ["tubo che porta l'acqua giù"], *la grondána* ["parte in cemento che porta el kanál"]
45 *el túbo de la grónða* ["tubo verticale"]
47 *el plüvíál* ["tubo verticale"]
63 *el šilám* [parte della gronda]
65 *l kanál*
75 *la grónða* (sg.)
78 *la grónða*
92 *ra šála* [di un tronco solo]
101 *la saléa* [verticale]
102 *la šaléra* [verticale]
103 *la šaréla, le štaržéñe*
110 *el šiláʹ*
113 *la kanál del koért*
117 *la grondéra, le štradežéñe*
118 *el kanál*
121 *el kanál*
129 *la grónða* (it.)
133 *le štraležéñe* ["acqua traboccante dal tetto"]
136 *la šalóta* [arc., "gr. in legno"]
137 *la górna* [it., gen., ma soprattutto: "il tubo verticale della gr."]
139 *la grónða* (it.)
141 *la grónða* (it.)
143 *la grónða*
144 *la grónða*
145 *la grónða*
148 *la grónða*
149 *la grónða*
153 *la górna*
156 *al štražeñer*
160 *la górna*
161 *la grondája* [che raccoglie]
164 *a górna* (arc.)
165 *la grónða*
167 *a grondája*
171 *la górna*
185 *a grónða*
186 *a górna* [orizzontale]
187 *a grónða*
188 *a grónða*
193 *la górna* (arc.)
194 *a górna* [verticale]
204 *la šaléra* [di legno]
214 *la górna*

414 ... nella cantina ùmida

scèndere nella cantina ùmida

AIS: 1342 (alla c.), 846 (è umido).

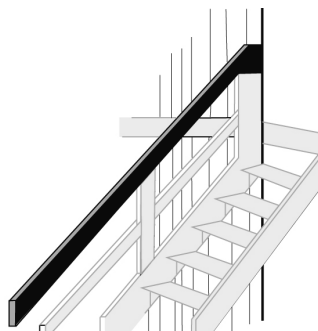
Comm.: Una trascrizione coerente delle preposizioni articolate derivate dai nessi latini IN/INTU+ILLU/ILLA è stata praticamente impossibile.

12 <i>aĩnt in sleř úmit</i>	118 <i>enté la kantína bañáda, ent el vólt úmit, ent el vólt bañá</i>
19 <i>int el inuólt úmet</i>	121 <i>en la kantína úmida</i>
24 ^a <i>nda la kantína</i> (it.) <i>ú^δmida</i>	125 <i>nd el vólt úmit</i>
25 ⁿ <i>d el invólt</i> (arc.) <i>úmit</i>	130 <i>9la cánvę úmđę</i>
29 <i>an kantínŃ</i> (it.) <i>ú^δmido</i>	136 <i>i9e la cáena</i> (arc.) <i>ú^δmida</i>
32 <i>nd el řilter</i> (arc.) <i>ú^δmit</i>	137 <i>ĩnte cáuna đe le patáte úmida, ĩnte kantína</i> (it.) <i>ú^δmida</i>
35 ⁿ <i>añ kantína ú^dmida</i> (it.)	138 <i>n kantína</i> (it.) <i>ú^dmida</i> (it.)
36 ^e <i>nd el reólt</i> (arc.) <i>omét</i>	143 <i>ĩnte kaneét úmido</i>
38 ⁿ <i>eñ kantína ú^dmeda</i>	144 <i>ĩnte la káneva mŃja</i> ["bagnata"]
40 <i>ne la kantína ómeda</i>	152 <i>te la řtánřia</i> (arc.) <i>ú^δmida</i>
41 <i>nda kanéa</i> (arc.) <i>ú^dmeda</i>	163 <i>ĩnte a kantína ú^dmeda</i> (arc.)
43 <i>nda kantína</i> (it.) <i>ú^dmida</i>	165 <i>pa a kantína ú^dmeda</i>
47 ^e <i>nda káneva</i> (arc.) <i>ú^dmida</i>	168 <i>ne a kantína mŃa</i> ["bagnata"]
51 <i>entá cáneva</i> (?) <i>ú^dmida</i>	169 <i>in káneva úmida</i>
61 <i>eñ káneva fŃnda</i>	170 <i>in kantína úmida</i> (it.)
68 <i>ent el vólt úmit</i>	179 <i>iñ káneva mŃja, iñ káneva mŃja, iñ káneva mŃja</i>
73 <i>el reólt úmit</i>	180 <i>ntę a káneva úmida</i>
76 <i>l revólt úmit</i>	182 <i>ne a kantína</i> (it.) <i>ú^δmida</i>
82 <i>tla cánŃa túmpla</i>	183 <i>ne a kantína ú^δmida</i>
83 <i>tla cánŃ túmja</i>	185 <i>ne a káneva úmida, ne a káneva úmida</i>
93 <i>n cáuna đe mur ú^dmida</i> (lett.)	187 <i>řŃ a káneva ú^δmida</i>
94 <i>nte la cáuna đe mur úmida</i>	188 <i>iñ kantína</i> (it.) <i>ú^δmida</i>
97 <i>te cévena túmja</i>	192 <i>ntę a káneva ú^δmida</i>
99 <i>řunř třáneva úmida</i>	204 <i>int al kameriñ</i> (arc.) <i>ú^δmida</i>
101 <i>te cáneva úmida</i>	
103 <i>te la káneva úmida</i>	
105 <i>teł vólto ódego</i>	
109 <i>te la káneva úmeda</i>	
110 <i>te la káneva úmeda</i>	

415 la ringhiera

(Come si chiama l'impalcatura laterale di una scala, il parapetto?)

ALI: 333.

la ringhiera

417 Affitta ogni stanza.

(detto di uno che dá in affitto una stanza), (... della sua casa)

AIS: 1354 (affittare un orto; a. 3).

Comm.: Il significato di *affitta* (...) è in questa sede "dà in affitto".

21 <i>al fīta vīa ōñi štánša</i>	<i>štánše</i>
23 <i>el fīca ōñi kám̃bra</i>	83 <i>al afitēja víñi čám̃era</i>
27 <i>el fīta túte ^le štánši</i>	85 <i>al afitája víñi čám̃na, al láša ía víñi</i>
29 <i>al fīta túte le štánše</i>	<i>čám̃na</i>
32 <i>ol fīca ōñi štánša</i>	86 <i>l afitēja úni mažón</i>
33 <i>al fēca tóce i kám̃ere</i> (pl.)	88 <i>l fīta vīa úni tsím̃fa</i>
34 <i>al fīta tóte le štánše</i>	89 <i>al afīta víñi čám̃na</i>
35 <i>al fīta túte le štánše, al fīta túte le</i>
<i>^hštánhe</i>	91 <i>al afitája düts ls čám̃nes, al da ía</i>
<i>düts ls čám̃nes</i>
36 <i>el fēta ōñi štánša</i>	92 <i>el fīta vīa dúta ra kám̃ereš</i>
41 <i>al da βīa tóte le ^hštánhe</i> (pl.)	93 <i>el fīta ōñi cáuna</i> (sg.)
42 <i>el fēta tóte le štánše</i> (pl.)	94 <i>el fīta đúte le cáune</i>
47 <i>el fīta ōñi kám̃era</i>	95 <i>l afīta dúte le cáune</i>
48 <i>el fīta ōñi čám̃era</i>	101 <i>el fīta ōñi kám̃bra</i>
49 <i>l afīta ōñi ^kgám̃era</i>	103 <i>l fīta túte le štúe</i>
59 <i>el fīta ōñi cámera</i>	104 <i>el daš na fīto ōñi kám̃bra</i>
68 <i>el fīta túte le kám̃ere</i>	105 <i>el fīta vīa ōñi kám̃era</i>
70 <i>el al fīta túti lī štánši, el al fīta ōñi</i>
<i>štánša</i>	107 <i>el fīta ōñi štúa, el fīta ōñi kašéla</i>
72 <i>el fīta ōñi lokále, el afīta ōñi štánša,</i>
<i>el fīta ōñi štánša</i>	113 <i>el fīta túte le štúe</i>
78 <i>l afīta túte le kám̃ere, l afīta túte le</i>	114 <i>l fīta túte le kám̃ere</i>
	116 <i>el fīta túte le kám̃ere</i>
	118 <i>el fīta túte le kám̃ere, el da in afīto</i>

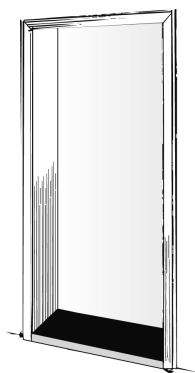
<i>óñi kámara</i>	164 <i>el fíta túte e štánŕse</i>
119 <i>el fíta túti i lokáli</i>	165 <i>el fíta óñi štánŕsa</i>
120 <i>el fíta túte le kámere</i>	166 <i>el fíta óñi štánŕsa</i>
122 <i>el fíta óñi kámara, el fíta túte le kámere</i>	167 <i>el da in afít túte e štánŕe</i>
124 <i>el fíta túte le kámere</i>	170 <i>el fíta óñi kámere</i> [più popolare], <i>el fíta óñi kámbr̃ra</i> (arc.)
128 <i>el fíta óñi loċ</i>	172 <i>fíta túte le štánŕe</i> [più diffuso]
130 <i>li fite óñi štánŕe</i> (sg.)	174 <i>l afíta la ka</i> [la casa], <i>l afíta dúte le štánŕe</i>
132 <i>al fíta óñi štánza</i>	179 <i>el fíta túte ʎe štánŕe</i> (pl.)
135 <i>l afíta óñi štánza</i> (sg.)	186 <i>el afíta óñi štánŕa</i>
136 <i>al da in afíto óñi štánŕa, l afíta dúta la štánŕeŕ</i>	187 <i>el fíta túte e kámere</i>
140 <i>el fíta óñi štánŕa</i>	188 <i>el fíta óñi štánza</i>
148 <i>al fíta túte le kámbr̃e, al fíta túti i lokáli</i>	189 <i>el fíta túte e kámere</i>
150 <i>l afíta túte ʎe kámbr̃e</i>	191 <i>el fíta túte e kámere</i>
153 <i>da in afíto túte le štánŕe</i>	193 <i>el fíta túte e cámbare</i>
155 <i>el fíta túte le kámere</i>	199 <i>luĵ al fite dútaŕ la štánŕaŕ</i> (pl.)
160 <i>el fíta túte le štánŕe</i>	200 <i>al afíta dútiŕ liŕ štánŕiŕ</i>
161 <i>l afíte túte e štánŕe</i>	202 <i>luĵ al fíta dúte le štánŕie</i>
162 <i>al fíta túte le štánŕe</i>	204 <i>luĵ al fíta úñe štánŕie</i>
163 <i>el fíta túte e štánŕe</i> (pl.)	211 <i>al fite óñi štánŕa</i> (gen.)
	212 <i>al da in afíto túte le štánŕe</i>

419**la soglia**

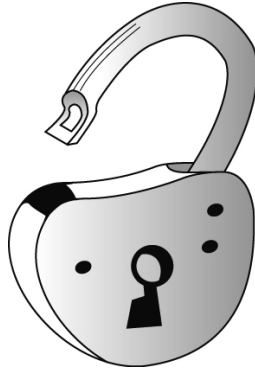
(la parte inferiore di una porta)

AIS: 879. ALI: 305 (carta parziale). ASLEF: 5907 (s. della porta).

Comm.: Malgrado la presentazione di un'apposita illustrazione gli informatori hanno stentato spesso a individuare tanto il concetto quanto la rispettiva denominazione dialettale. Molte delle risposte sono quindi incerte.

la soglia

420 **il lucchetto**
 (per chiudere una catena)
 AIS: 891. ALI: 323.

il lucchetto

Vol. 3

422 **... la coperta nell'armadio.**
Dovevi riporre la coperta nell'armadio. (la coperta del letto)
 AIS: 905 (la c.), 901 (dietro l'a.). ALI: 377 (c.), 384 (a. / armadi).

9 *la kuértá ġnt in šcánšá²*
 40 *la kuérta nel armáde*

116 *la kuérta nt el azmáro*

427 **[La sera] si accendono le lanterne.**
 (apparecchio per l'illuminazione con una candela o a petrolio)
 AIS: 911 (accendere), 760 (accendo la pipa), 912 (una lanterna). ALI: 412
 (accendere [il fuoco]).

Comm.: Non tutte le risposte corrispondono al plurale della domanda del questionario. Sembra inoltre che la realtà fattuale relativa allo stimolo italiano *lanterna* sia molto variegata.

9 *s impítsá² la lüš*
 17 *šə pítša li lantérna*
 22 *ša pítša ĺ lüm* (arc.)
 23 *š pítša i lüm* ["l. a forma di vaso di vetro"]
 24 *š ^apía li lüm*
 28 *š anpíša la lüm* ["lanterna piccola a olio"]
 29 *aš píq hə le lantérne*

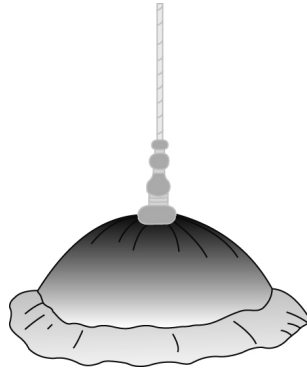
30 *hə ^enpíhə le lüzérne* (arc.)
 31 *h ^empíq li lantérne*
 32 *ol šə ^mnpía hə i lúci* (gen.)
 34 *h ^empía le lantérne* ["l. usate anche all'esterno"]
 36 *šə ^empéša le löm*
 37 *al šə ^mnpéš^a le löcérne* ["l. a petrolio"]
 38 *hə ^mnpéha le löm* [arc., "lampada a olio"]

- 41 *he mpéha le löm* ["l. a petrolio, portatili", anche: "l. con candela", "portacandele"]
- 42 *še mpíša le löm* ["l. appese in casa"]
- 43 *še mpíša i lampiú* ["l. dell'illuminazione pubblica"]
- 44 *še envía le lantérne*
- 46 *še envía i lanterní* ["l. più piccole"]
- 48 *š empíša le lantérne*
- 49 *š empíša le lum* (arc.)
- 56 *še mpíša le lantérne*
- 63 *še mpíša le lintérne*
- 69 *š impía li lüzérni*
- 72 *še impíša le lucérne*
- 75 *š empíša la lucérna* (sg.), *š empíša la lum a óo* (sg.), *š empíša la lámpa* [sg., a gas]
- 76 *š empíša le lucérne*
- 79 *še mpíša le lucérne, še mpíša i lampiõni*
- 82 *empéiuy les lintéřnes*
- 88 *mpéřny la lintéřnās*
- 93 *še impéa i ferái* ["lampada portabile"]
- 95 *s empéja le lumiére* [a petrolio]
- 107 *še inpiša i lumíni* (arc.)
- 108 *še inpiša le lumiére*
- 111 *še npiša l lum* (?)
- 116 *še npiša i kanfíni*
- 118 *še inpiša le lantéřne, še enpiša i petróli* [a petrolio], *še inpiša i petróli* [a petrolio]
- 127 *š empíša le lucérne*
- 131 *še impíša i lumíš* ["l. con la candela"]
- 134 *še inpiša la lumiéřes* ["l. non portatili"]
- 135 *še inpiša i lumíš* ["l. con una candela"]
- 139 *še impía le lumiére* ["l. a petrolio"]
- 144 *i še pínša i ferái*
- 147 *še inpiša i lařpiõji*
- 154 *še inpiša i lařpiõji*
- 155 *še inpiša i kanfín* (arc.), *še inpiša i lařpiúji* (it.)
- 156 *še npiša le lum* [a petrolio]
- 157 *še inpiša e lářpe* [a gas]
- 159 *i še inpiša i kanfín*
- 160 *še inpiša le lúze* [piccole, in casa]
- 162 *še inpiša i kanfín* (arc.) *i lařpiõny, še pínša* (arc.) *i lařpiõny*
- 165 *še inpiša i lumíš, še inpiša i farái*
- 169 *še impija i ferái* [per l'esterno, trasportabili, con manico]
- 170 *še impíša le lúci* (gen.)
- 171 *še inpiša i lampiõni*
- 172 *še impíša le kandéle, še impíša i feráli* (arc.)
- 179 *še inpiša i kanfíni* (arc.)
- 182 *še inpiša i kanfíni* [del carro], *še inpiša i farái* ["fanále"]
- 185 *š inpiša i farái*
- 188 *še inpiša e lúze, še inpiša i lařpiõni*
- 189 *še inpiša i farái, še inpiša i lařpiõni*
- 200 *a š impúny i lumíš, a š impúny i lampiõnyš*
- 203 *a še impéa i ferái, a še impéa al kanfín* (sg.)
- 204 *al še impéa i féuk*
- 212 *še impiga i lampiõny*
- 213 *a še impún i lampiõnyš*

429 il paralume

(schermo di stoffa, vetro ecc. per attenuare la luce di una lampadina)

Comm.: Si noti l'estensione geografica del modismo francese *abat-jour*!

il paralume

430 la radio e la TV

10 <i>l aráđio i la televiziún</i>	136 <i>l aráđio e la televizióⁿ</i>
14 <i>l aráđio</i> (raro) <i>la televizióⁿ</i>	138 <i>la ráđio e la televizióⁿ</i>
15 <i>la ráđio la televiziúⁿ</i>	144 <i>l aráđio e la televizióⁿ, al iaráđio e la</i>
32 <i>ol baréñ ke húna e</i> (arc.) <i>la televiziú</i>	<i>televizióⁿ</i>
36 <i>la ráđio e la televiziú</i>	152 <i>al kin^hkóⁿ e la trevizióⁿ</i>
43 <i>la ráđio e la televiziú</i>	153 <i>l aráđio e la televizióⁿ</i>
44 <i>la ráđio e la televiziú</i>	156 <i>l argáñ e</i> (dispr.) <i>la televizióⁿ</i>
49 <i>le xaséte</i> [la radio o la televisione, perché	163 <i>l aráđio e la teevizióⁿ</i>
hanno la forma di una cassetta] -	164 <i>l aráđio e a tiivizióⁿ</i> (inft.)
69 <i>l aráđio e al televizór</i>	168 <i>ᵉa ráđio e ᵉa teevizióⁿ</i>
76 <i>l aráđio e la televiziún</i>	172 <i>ráđio e la televi^šóⁿ</i>
80 <i>la múzika e la televizióm</i>	179 <i>la gráko^a e</i> (scherz.) <i>la televizióⁿ</i>
91 <i>l ráđio e la televiziúⁿ</i>	180 <i>l aráđio e la televizióⁿ</i>
106 <i>la ráđio e la televizióⁿ</i>	197 <i>la ráđio e la škovačéra</i> (scherz.)
121 <i>l aráđio e la tēle</i>	
129 <i>la ráđio e la televizióⁿ</i>	

434

Il ciocco prende fuoco.

(ciocco di legno, grandezza media)

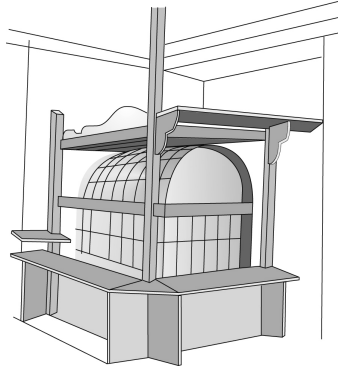
AIS: 538 (il c.), 354 (al f.). ALD-I: 632 (prendere), 331 (il f. / i fuochi). ALI: 417 (c.), 412 (prender f.), 411 (f. sul focolare / f.). ETTMAYER: 191 (f.).

24 <i>ol šük táka fök</i>	<i>ćápa fuok</i>
29 <i>ol škiněl al kumínčo a brüzá</i>	96 <i>l klapóŋ l ćápa fuok</i>
32 <i>ol tokél de leñ ol še ⁿpía</i>	97 <i>la leña ćápa fek, el tok de len ćápa fek</i>
34 <i>ol tok de leña al h empía</i>	98 <i>la leña ćápá fek</i>
35 <i>al hok al he mpía</i>	116 <i>el táparo el ćápa fógo</i>
36 <i>el šokarél el še ^empéša</i>	118 <i>el šoko el ćápa fógo</i>
37 <i>la štéla^l ["parte di un c. suddiviso in quattro pezzi"] la še ⁿpéša</i>	121 <i>la šoka la škomínšja a bružár</i>
39 <i>ol hok al h ampíha</i>	123 <i>el štis el š empíša</i>
41 <i>ol hok el ćápa fök</i>	131 <i>l toko de leñⁿ ćápa fuógo^y</i>
42 <i>la štéla ["pezzo di legno irregolare, tagliato"] la ćápa fök</i>	132 <i>la šcéndena ["parte di un pezzo di legno cilindrico"] ćápa fógo</i>
43 <i>la štéla [arc., raro] la táka fök</i>	134 <i>al toko de leŋ al ćápa fuo</i>
44 <i>el šok ["c. più grosso"] el ćápa fök</i>	136 <i>la ščólpa ["c. abbastanza lungo"] la ćápa fuo</i>
47 <i>el šokét el ćápa fök</i>	137 <i>la rišća ["c. anche lungo un metro"] la ćápa ínte</i>
48 <i>el leñ el ćápa fuéč^č</i>	161 <i>la šoka el ćápa fógo^y</i>
49 <i>el čoč el š empíša</i>	162 <i>la šoka la ćápa fógo</i>
50 <i>el tšoj (all.) l art, el čoč^č l táča</i>	163 <i>e^l šok el se brúza</i>
63 <i>el čoč el ćápa fök</i>	169 <i>el štíšo [più piccolo] a ćápa fógo, a tópa [più grande] a ćápa fógo</i>
69 <i>la štéla la š impía, la štéla la š impíša</i>	172 <i>el šoko ćápa tógo</i>
74 <i>el čoč el ćápa fök</i>	174 <i>la šoka la ćápa fök</i>
78 <i>al čoč al táka l fök</i>	175 <i>la šoka la ćápa fek</i>
82 <i>l liáč s empéja</i>	178 <i>la šopa ćápa fógo</i>
85 <i>l liáč pája fük</i>	180 <i>la šoka ćápa fógo^y</i>
87 <i>l tšetl a pja fúak</i>	182 <i>el toko de leña el ćápa fógo</i>
88 <i>l tšetl sə mpéja</i>	185 <i>a štéa ćápa fógo</i>
90 <i>l liáč s impája</i>	193 <i>la šoka la ćápa fouk</i>
93 <i>la leña la še impéa, la leña la e ke la še impéa</i>	194 <i>el nadaín^o el ćápa fógo</i>
94 <i>l leŋ el s empéja</i>	
95 <i>l tlapóŋ [grande] sempéja, le fašine l</i>	

439 la stufa

(oggetto per riscaldare la stanza centrale della casa, non per cucinare)

ALI: 355.

la stufa

442 cucinare il pranzo

(preparare il pranzo)

ALI: 602 (cuoce / cucina). ALI: 526 (pr. / pranzate / cibi / fatti bene / sostanziosi / nutrono).

16 <i>preparár al šólvař</i>	100 <i>far da mañár la maréno, ŋžiñár la maréno</i>
22 <i>fa</i> (arc.) <i>l dižná</i>	101 <i>kóžer la maréna</i>
25 <i>kužiná</i> ^{ol} <i>dižná</i>	102 <i>far l dižnár, kóžer la marénda</i> (arc.),
<i>kóžer l dižnár, far da mañár</i> (gen.),
<i>far la marénda</i> (arc.)
28 <i>pra^džá de manjá</i> (gen.)	104 <i>kožinár da maréna</i>
30 <i>fa de majá a mezdé</i>	105 <i>far da dižnár</i>
34 <i>prepará ol di^hná</i>	106 <i>far de dižnár</i>
35 <i>fa de dihná</i>	107 <i>kužinár el dižnár</i>
39 <i>kuđiná ol dišná</i>	108 <i>far de dižnár</i>
42 <i>fa de döžná</i> (arc.)	111 <i>far da dižnár</i> (it.)
44 <i>preparár el dižnár</i>	112 <i>far da mañár</i> (gen.)
61 <i>méter šu da dižnár</i>	116 <i>preparár el dižnár</i>
62 <i>kužinár el dižnár</i>	117 <i>kužinár el dižnár, far da mañár</i>
(gen.), <i>kužinár da mañár</i> (gen.)
63 <i>kóžer el dižnár, kóžer</i> (arc.) <i>el dižnár</i>	118 <i>fař el dešnár</i>
69 <i>kóžer al dižnár</i>	119 <i>far el dižnár</i>
79 <i>kóžer el dižnár</i>	129 <i>föj da mandžé</i> [da mangiare]
80 <i>preparár el dižnár</i>	130 <i>kuđné</i> (arc.) <i>da marénde</i>
81 <i>fa da maréna</i>	132 <i>kožiná l dižná</i>
85 <i>fa da marána</i>	133 <i>kužóze al dižná</i> (ven.)
87 <i>kužiné la mařénda</i>	134 <i>kužóze al damañá</i> [lib., gen.]
88 <i>kužiné la mařénda</i>	
89 <i>fa da mařána</i>	
90 <i>kužiné marána</i>	
91 <i>fa da marána</i>	
94 <i>fe da mangé, fe da marána</i>	

- 135 *fəj da d̥izná* (arc.)
 136 *parecá al d̥izná* [arc.: "cena"]
 140 *koziná da mañá, fa la marénda, koziná la marénda*
 141 *parecá* (it.) *la marénda* (arc.)
 142 *kúəze la marénda*
 143 *fa la marénda*
 144 *far al mañár, kuzinár al d̥iznár, far al d̥iznár*
 145 *prepará da mañá* (gen.), *fa la marénda, prepará la marénda*
 146 *kózer la marénda*
 147 *far da mañár, méter ſu da mañár*
 148 *preparár al mañár, kuzinár al d̥iznár, preparár al d̥iznár*
 149 *far da mañár*
 151 *preparár da mañár, kuzinár da mañár, - al d̥iznár*
 152 *kuzinár al d̥iznár*
 153 *kozinár al d̥iznár* (ven.)
 154 *parecár da mañár, kózer el d̥iznár* [?, "cena"], *parecár el d̥iznár* [?, "cena"]
 155 *parecár el d̥iznár, kuzinár de mañár, parecár de mañár*
 158 *parecár al mañár*
 159 *kuzinár al d̥iznár, preparár al d̥iznár*
 160 *parecár el d̥iznár*
 161 *kuzinár el d̥iznár*
 162 *kuzinár al d̥iznár*
 163 *far da mañár*
 164 *far da mañár*
 166 *kuzinár el práñšo* (it.)
 170 *kuzináre* (gen.) *el práñšo* (it.), *far* (gen.) *da mañáre* (gen.)
 171 *fáre da mañáre*
 172 *dezináre* (arc.) -
 174 *kóže el d̥izná*
 175 *kézer el d̥iznár*
 178 *kuzináre da mañáre, fáre l práñšo, fáre da mañáre, parecáre l práñšo, parecáre da mañáre*
 180 *kuzináre el práñšo* (it.), *kuzináre el d̥iznáre* (arc.)
 182 *kuzinár el d̥iznár* (arc.)
 183 *parecáre el mañár*
 184 *far da mañáre*
 185 *parecáre el d̥iznáre*
 187 *kuzinár el d̥iznár*
 188 *kózar el d̥iznár*
 191 *far da mañár*
 192 *preparár el d̥iznár*
 193 *fa kuziná el d̥izná*
 194 *preparár el d̥iznár*
 198 *prepará al práñšo* (it.)
 211 *prepará al mañá*
 213 *kuoḷ la prénd̥ia*
 214 *kuzinár el mañár* (it.)

445 il lavandìno

(recipiente sotto il rubinetto; in bagno, in cucina)

- 9 *il büttín, il bañól* [grande] ["l. in cucina"]
 25 ^{al} *ſigér* (arc.) 42 *el lavandí* ["l. in bagno"]
 28 *al ſa^{dž}žér* [arc., "l. in cucina"] 43 *el lavandí* ["l. in bagno"]
 29 *al laḷandí* (it.) 44 *el ſicér* ["l. in cucina"]
 30 *al ſigér* [arc., "l. in cucina"] 45 *el ſecér* ["l. in cucina; l. per lavare i piatti"]
 31 *ol ſe^{dž}žér* [arc., "l. in cucina"] 46 *el ſicér* ["l. in cucina"]
 32 *ol ſigér* [arc., "l. in cucina"] 47 *el ſecér* ["l. in cucina"]
 33 *al laandí* ["l. in bagno"] 53 *el lavandín* [in bagno]
 34 *ol hi^{dž}žér* ["l. in cucina"] 57 *el ſeklár*
 35 *al lavandìno* (it.) 66 *l ſecár* [in cucina]
 36 *el laandí* 67 *el lavandín* [in bagno]
 37 *ol ſecér* [arc., "l. in cucina"] 68 *el lavamán* [più piccolo]
 38 *el lavábo* ["l. in bagno"], *el hi^{dž}žér* [arc., "l. in cucina"] 74 *el ſecér* [secchiaio]
 39 *ol hi^{dž}žér* [in cucina] 79 *el lavandím* [in bagno]
 40 *el ſicér* [in cucina] 82 *l vóſbėkn* [in bagno]
 41 *el lavábo* [arc., "l. nel bagno"], *el hecér* 83 *l vóſbėkn*
 85 *l gus* (arc.)

- 90 *l gus* ["tubo dell'acqua, solo in cucina"]
 91 *l gus* (arc.)
 101 *el lavandín* [it., in bagno], *el lavamán*
 [piccolo]
 102 *l lavandín* [it., in bagno]
 103 *l lavandín* [it., in bagno]
 104 *l lavandín* [in bagno]
 105 *l lavandín* [in bagno]
 106 *el lavandíj* [in bagno]
 107 *el şecér* [in cucina]
 108 *el lavandíj* [in bagno]
 109 *el lavandíj* [in bagno]
 110 *el lavandí^m* [in bagno]
 114 *el şecár*
 115 *el lavandíj* [di legno]
 116 *el lavandíj* [in bagno]
 117 *el lavandíj* [it., in bagno]
 118 *el lavandín* [in bagno]
 119 *el lavandín*
 122 *el şecár* [arc., di pietra]
 125 *el lavandímⁿ* [in bagno]
 129 *al şecér* (arc.)
 130 *al lavandíj*
 131 *l lavandíj* [it., "l. in bagno"]
 132 *al lavandíj* [it., "l. in bagno"]
 133 *al lavandíj* (it.)
 134 *al şegér* [arc., "l. di pietra, dove si
 mettevano i secchi di cucina"]
 135 *al şecér* [arc., raro, "l. per lavare i piatti"]
 136 *al lavandíjⁿ* (it.)
 137 *al lavandín* [it., gen.]
 140 *el lavandíj* [it., in bagno]
 141 *el lavandíj* [in bagno]
 142 *al lavandín* (it.)
 143 *al laandín* (it.)
 144 *al lavandíj* [it., in bagno]
 145 *el lavandíj* [in bagno]
 146 *el lavandíj* [in bagno]
 147 *al lavandíj* (it.)
 148 *al lavandíj* [it., in bagno]
 149 *al lavandíj* [it., in bagno]
 150 *^{ca}lavandíj* [it., in bagno]
 151 *al lavandíj* [in bagno]
 152 *al şecér*, *al lavandíj* [it., in bagno]
 153 *al lavandíj* [it., in bagno]
 154 *el lavandíj* [it., in bagno]
 155 *el lavandíj* [it., in bagno], *el kaíj* [per
 le mani]
 156 *l lavéł*
 157 *el lavandíj* [in bagno]
 159 *al lavandíj* [in bagno]
 160 *el lavandíj* [it., in bagno]
 161 *el lavandíj* [it., in bagno]
 162 *al lavandíj* [it., in bagno]
 163 *el şecér* [in cucina], *el lavandíj* (it.)
 164 *el şecér* [in cucina]
 165 *el lavandíj* [in bagno]
 166 *el lavábo* [in bagno], *el lavandíj* [in
 bagno]
 167 *el şecér* [la parte sopra il l. che porta il
 secchio]
 168 *el şecér* [in cucina]
 170 *el lavandín^y* [it., "l. in bagno"]
 171 *el lavéł^o*
 174 *el şecéř* [in cucina]
 175 *el şecér* [in cucina]
 178 *el lavandíj* [in bagno]
 179 *el lavéł^o* [in cucina], *el lavandíj* [in
 bagno]
 180 *el lavandíj* [in bagno]
 181 *el şecáro* [in cucina]
 182 *el şecáro* [in cucina]
 183 *el şecáro* [in cucina]
 184 *el mařtéo* [in bagno]
 185 *el lavandíj* [in bagno]
 186 *el şecáro* [in cucina]
 187 *el lavábo* [in bagno]
 188 *el lavandíj* [in bagno]
 189 *el lavandíj* [in bagno]
 190 *la pięra de şecér* (arc.)
 191 *el şecér* [in cucina]
 192 *el şecér* [in cucina]
 193 *el şecár* (ven.), *el lavandíj* [in bagno]
 194 *a şkáfa* [in cucina], *el şecér* [in cucina]
 197 *il lavandíj* [in bagno]
 198 *al lavañđíj* (it.)
 200 *il şeglár* [in cucina]
 203 *al şigér* ["il lavello"]
 206 *il lavandíj* (it.)
 208 *al lavandíj* (it.)
 211 *al şeglér* (arc.)
 215 *al laip* (arc.)
 216 *el şecér* (arc.)
 217 *el lavandíj* (it.)

460 rimestare con il mestone

(rimestare la polenta), (il mestolo di legno per mescolare la polenta)

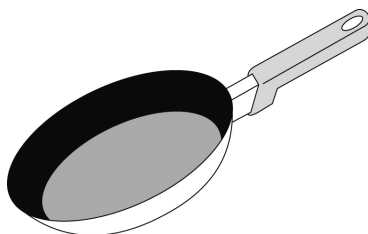
AIS: 1002 (r.), 984 (il m.). ALI: 434 (m. da polenta). ASLEF: 2681 (m. [bastone per rimestare la polenta]).

- 29 *mišjáho la miněštrə kə la měškulo*
 32 *mešćá hō* ["r. la minestra"] *kə la káša*
 36 *mešćá šō kəl măněšter* ["con il mestolo"]
 37 *mešjá kəl maněšter*
 38 *mená la polěnta kə la kána*
 41 *mená polěnta kə la kána*
 42 *mešćá šō* (gen.) *kəl maněšter* (gen.)
 43 *mišćá šō kə la kána de la polěnta*
 44 *mišćár šō kə la kána de la pulěnta*
 45 *šmišćár* [gen., ad es. la minestra] *kəl maněšter* (gen.)
 46 *mišćár šō kə la kána* [it., "canna della polenta"]
 47 *mišćár kə la kána*
 63 *mišjár ko la kanaróla*
 68 *mišjár ko la kána da la polěnta*
 71 *mišedár kə la kána de la polěnta*
 77 *mešjár ko la trizə*
 87 *mžde su kuŋ la palóta*
 89 *mne la máškuřa*
 90 *mušdé* (all.) *kuŋ la máškura*
 93 *mená kə la měškola*
 95 *reoutě la palóta*
 96 *reoutě ko la mǎškola*
 101 *mešedar su kəl bakét da la polěnta*
 103 *meškolár kəl měškol*
 116 *meškolár kə ʎa měškoʎa*
 117 *rimeškolár kə la měštola*
 118 *meškolár kə ʎa měškola*
 124 *menár* [verso la fine della cottura, quando la polenta comincia a diventare più dura] *kə la kanaróla*
 132 *mišćá kəl měškol*
 134 *oltá la polěnta ku la měškola*
 137 *mešedá* ["mescolare"] *kə la měšćkola,*
mišćá šu kə la měšćkola
 148 *zmišjár kə la měškola*
 160 *meškolár kəl měškol*
 161 *gírár kəl měškol*
 165 *meškoʎá kə a měškoʎa*
 168 *zmišjár kə ʎa měškoʎa*
 175 *meškolár kə la kana de la polěnta*
 178 *mišjare kə ʎa měškola*
 179 *meškoláre kə ʎa měškola*
 180 *meškoláre kə ʎa měškola*
 183 *meškoʎare kə a měškoʎa*
 185 *menáre kə a měškoʎa*
 186 *zmišjár kol kućáro de leño*
 187 *meškoʎár kol měškoʎo*
 188 *meškoʎár kə ʎa měškoʎa*
 191 *mišjár kə a měškoʎa*
 193 *gírá kə a měškua*
 212 *meškolár kə la měškola*

461 la padella

(di metallo)

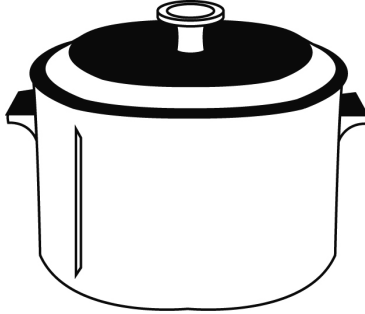
AIS: 961. ALI: 448.

la padella

462 la pèntola

(di metallo)

AIS: 955 (la p. di terracotta). ALI: 440. ASLEF: 2682 (p.), 2684 (pentolino).

la pèntola

463 la sua tazza

(di ceramica, per bere il caffè latte, col manico)

AIS: 73 (la sua moglie), 8 (sua madre). ALD-I: 780 (suo / sua). ETTMAYER: 184 (suo).

- 9 *la tátsa*^á
 23 *la şo tátsa*
 28 *la şo táşa* ["t. per il tè"]
 29 *la şo sküdeľo*^đ
 30 *la ho kíkera* ["la tazzina"]
 35 *la ho hküdeľa*^đ ["scodella per il caffelatte"]
 36 *la fşe táşa* (arc.)
 38 *la ho hködeľa*^đ [scodella]
 39 *la ho kíkera*
 40 *la şo şködeľa* [grande]
 42 *la şo táşa* ["t. usata anche per il vino"]
 43 *la şo táşa* [anche: "bicchiere di vino grande"]
 44 *la şo táşa* ["t. per il brodo"]
 52 *la şo bişera*
 53 *la şo řixerá* [più piccola]
 62 *la kíkera* [per il caffè]
 76 *le şkidel*
 77 *la şo kíkera*
 78 *la şo şküdeľa*
 79 *la şo şküdeľa* [grande, senza manico]
 81 *şá şálele*
 82 *şóa kópa* [arc., più grande, una volta senza manico]
 85 *súa kíkera* [piccola]
 89 *súa kópa*
 91 *súa kíkera*
 94 *la sua kópa*
 101 *la şóva kíkera* [picc., con manico]
 102 *la şo kíkera* [picc., con manico]
 103 *la şóva kíkera* [it., picc., con manico], *la şóva kopéta* [picc., con manico]
 104 *la şo kíkera* [piccola, con manico]
 105 *la şo kíkera* [picc., con manico]
 106 *la şo şküdeľa*^đ [grande, senza manico]
 107 *la şo şküdeľeta*^đ
 108 *el şo şküdelinót*^đ [piccolo]
 109 *la şo şküdeľa* [grande, senza manico]
 110 *la şo şködeľa* [grande, senza manico]
 111 *la şo kíkera* [per il caffè]
 112 *la şo şküdeľeta*^đ
 116 *la şo şködeľa*^đ [grande]
 117 *la şo şküdeľeta* [senza manico, piccola], *la şo cíkara* [con manico, grande], *el şo cíkarıř* [con manico, piccolo]

- 118 *la şo şkodëla* [gr., senza manico]
 125 *la şo şkuđëla* [gr., senza manico]
 133 *al şo şkuđelîŋ* [picc.], *la şo ćíkera* (it.)
 137 *la şúa şkuđëla* [la sua scodella]
 138 *la şo şkuđëla* [arc., gen., sia con che
 senza manico]
 139 *la ćíkera* ["tazzina"]
 140 *el şo şkuđelîŋ* [senza manico]
 141 *el şo şkuđelîŋ* [senza manico]
 142 *al şúo şkuđelín* [picc., senza manico], *la
 şúa şkuđelína* [media], *la şúa şkuđëla*
 [grande]
 143 *al şúo şkuđelín* [picc., senza manico], *la
 şúa şkuđëla* [grande]
 144 *la şo şkuđëla*
 145 *la şo şkuđëla* [gr., senza manico]
 146 *el şo şkuđelîŋ* [picc., senza manico], *el
 şo şkuđelót* [medio, per il caffelatte], *la
 şo şkuđëla* [gr., senza manico]
 147 *la şo şkuđëla* [gr., senza manico], *al şo
 şkuđelîŋ* [picc., senza manico]
 148 *la şo şkuđëla* [gr., senza manico], *al şo
 şkuđelîŋ* [media, senza manico]
 149 *la şo şkodëla* [gr., senza manico]
 150 *la şo şkuđëla* [gr., senza manico]
 151 *la şo şkodëa* [gr., senza manico]
 152 *la şo şkuđëla* [gr., senza manico]
 153 *la şo kíkera* [picc., con manico]
 154 *el şo şkuđelîŋ* [picc., senza manico], *la
 şo ćíkera* [picc., con manico]
 155 *la şo kíkera* [picc., con manico], *la şo
 ćíkera* [picc., con manico]
 156 *la şo şkuđëla* [gr., senza m.]
 157 *a şo ćíkera* [picc.]
 159 *la şo şkuđëa*
 160 *la şo kíkera* [picc., con manico], *la şo
 ćíkera* (arc.)
 161 *la şo ćíkera* [picc., con manico]
 162 *la şo ćíkera* [picc., con manico]
 163 *la şo şkuđëa*, *la şo şkodëa*
 164 *a şo şkuđëa*
 165 *la şo ćíkera* [picc., con manico]
 166 *a şo ćíkera* [picc.]
 168 *ªa ćíkera* [picc., con manico, per il caffè]
 169 *a şo şkođëa*
 174 *la şoªa şkodëla* [gr., senza manico]
 175 *la şoªa şkuđëla* [gr., senza manico]
 178 *la şo ćíkera* [picc., con manico]
 179 *la şo ćíkera* [picc., con manico]
 180 *la şo ćíkera* [picc., con manico]
 181 *a şo ćíkera* [picc.]
 182 *a şo şkodëa*
 184 *a şo şkođëa* [gr., senza manico]
 185 *a şo şkođëa* [gr., senza manico, per il
 caffelatte]
 186 *a şo ćíkera* [picc., con manico]
 187 *a şo ćíkera* [picc., con manico]
 188 *a şo ćíkera* [picc., con manico]
 189 *a şo ćíkera* [picc., con manico]
 191 *a şo ćíkera* [picc., con manico]
 192 *a şo ćíkera* [picc., con manico]
 193 *la şo ćikarúta* [picc.]
 194 *a şo ćíkera*
 197 *la şo şkuđiđëla*
 199 *la kupíte*, *la tşikaríne*
 203 *la şo kíkera* ["tazzina, con sottopiattino"]
 214 *la şo ćíkera*

465 Il mio temperino serve [a molto].

(il coltellino dei ragazzi), (... è utile, da adoperare per molte cose)

AIS: 981 (il t.). ALD-I: 467 (mio / mia). ETTMAYER: 96 (mio).

- 9 *mía kurtë da ġilófa ġúda*
 17 *al me kurtelín al şerf*
 18 *al me kurtelín al şervís*
 24 *ªl me pudrişi* [per bambini] *ªl şeruiş*
 27 *el me kurtelí el me şervi*
 29 *al me puditi heromának al ma herf*
 33 *al me kurtel al va be*
 36 *el me kortilí el vokór*
 40 *el me puditi* [curvato] *el şerf*
 46 *el me kortelí se l dõpra*
 51 *el me kortelét el şerve* (ital.)
 52 *el me kortelét l e bon* (lib.)
 62 *el me kortelét el va ben*
 71 *el me kurtelín el me şerve* (ital.)
 75 *el me kurtelín el me şerve*
 76 *la mía brítola se l drõpa*
 80 *el me kortelét el şerve*, *el me kortelót
 el şerve*

- 82 *mía bñitl me bñta da fa*
 83 *mía britl adñri trñp*
 86 *mi bñitula pñsi aduñvñ a fe*
 89 *mía bñitula adñri, mía bñitula va buñ*
 [va bene]
 90 *mía bñitula m òga*
 91 *mía bñitula žñ [giova]*
 93 *la mía bñitola se la ðuñra*
 96 *la mía bñitola la sñerf*
 102 *la me bñitola la sñerve*
 103 *la me bñitola la sñerve*
 104 *l me kortel da gazñfa (arc.) el sñerve,*
la me pñdarñla la sñerve
 105 *la me pñdarñla la sñerve*
 114 *el me kortelñt de skarsñla el sñerve*
 117 *la me roñkolñta la me sñerve*
 118 *el me koñtelñto el sñerve*
 126 *el me kortelñt el ven doprñ*
 130 *la miñ bñitlñ sñervi (ital.)*
 139 *la me bñitola l adñre [la adopero]*
 147 *al me britolññ al e bññ*
 152 *al me kortelñt al sñerve*
 153 *al me rñño [piccolo] al sñerve*
 154 *la me bñitola la okñre*
 155 *el me britolññ [piccolo, dritto] el sñerve*
 156 *l me lñpinñl (it.) la ðñ*
 164 *el me britolññ el sñerve*
 165 *a me bñitola [grande] a sñerve*
 166 *el me britolññ el sñerve*
 167 *el me britolññ [piccolo] sñerve*
 169 *el me kortelññ (it.) el sñerve*
 170 *el me kortelññ el ze mñlto ùtile*
 171 *el me temperññ el ze tñnto ùtile*
 174 *el me kortelñt el sñervi*
 175 *la me ranñajñla la sñervi, el me*
kortelñt el sñervi
 182 *a me bñitola sñerve, el me britolññ sñerve*
 185 *kol me kortelññ fo tñnte rñbe*
 186 *el me kortelññ el sñerve (it.)*
 189 *a me bñitola [grande] a sñerve*
 194 *el me britolññ el me sñerve*
 215 *al me britolññ al sñerve*

Forse avrà aggiunto ...

466 Forse avrà aggiunto **troppo zucchero**.

- 9 *fñrsñ ò^l mis añnt*
 62 *fñrse la geñ meş [pres., f.]*
 118 *fñrse el gaveññ meşo, fñrse el gavnñ*
meşo
 157 *fñrşi gavnñ dontñ*
 162 *fñrşi al varñ meş*
 172 *fñrşi el gavnñ zontñ*
 179 *fñrşi el ge gavnñ dontñ (arc.)*

469 **il panino**
 (di forma rotonda, solo il pane)
 ALD-I: 557 (il pane).

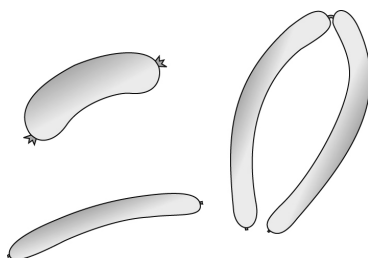

il panino

473 la salsiccia

(salume insaccato nelle budella dello stesso animale, luganega)

AIS: 999. ALI: 582.

la salsiccia

480 Però è a buon mercato.

AIS: 1690 + 1689 (è). ALD-I: 82 (buono / buona). ALI: 109 (buono / cattivo).

ETTMAYER: 58 (p.), 211 (buono).

9 <i>ma ed</i> ^{ez} <i>bum mǎrcó</i>	82 <i>mọ ára ę a buj p̄r̄iš, mọ a kọšta p̄ūk</i>
[al mercato]
19 <i>peró l ę buⁿ merkáda</i>	83 <i>mọ l ę a buj p̄r̄iš, mọ l ę p̄ilig</i>
26 <i>peró kọšta pọk</i>	86 <i>ma l ię bọj mařcá</i>
28 <i>paró l ę a bu^β marká</i>	91 <i>mọ al e p̄ilig, mọ al kọšta p̄ūk</i>
29 <i>paró l ę a bu p̄r̄he, paró al kọšta pọk</i>	95 <i>ma (raro) l ę bọj marcé</i>
33 <i>peró^{al} kọšta pọk</i>	100 <i>peró kọšta pěk</i>
39 <i>peró l ę a bu merkát</i>	103 <i>peró el kọšta pōk</i>
41 <i>peró^{el} kọ^hta pọk</i>	105 <i>peró el kọšta pọko</i>
42 <i>peró el kọšta pọk (lib.)</i>	106 <i>peró la kọšta pọk</i>
43 <i>peró el kúšta pọk</i>	110 <i>peró la kọšta pọk</i>
46 <i>peró el kúšta pọk</i>	111 <i>peró a la p̄ilige p̄rajš̄ [arc., dal tedesco]</i>
47 <i>peró el kúšta pọk</i>	112 <i>peró l ę bọm marká</i>
48 <i>ma l ę a bọm p̄r̄es</i>	114 <i>ma el kọšta pọk</i>
49 <i>peró el kọšta puęx̄</i>	115 <i>peró el kọšta pọko</i>
61 <i>peró l ę a bọn merká (lto.)</i>	116 <i>peró el kọšta pọko</i>
62 <i>peró l ę a bọn merká, ma l ę a bọn merká, ma el kọšta pọk</i>	117 <i>peró kọšta pọko</i>
63 <i>peró el kọšta pọk, peró l ę a b̄ilige p̄rajš̄ [ted., arc.]</i>	119 <i>peró kọšta pọko</i>
64 <i>peró l ę a bom marcá (all.)</i>	120 <i>peró el kọšta pọk</i>
67 <i>peró l ę a bọn p̄r̄ęši</i>	122 <i>ma l eĭ a bọn merká</i>
69 <i>peró l ę bọm marká (lett.)</i>	128 <i>peró l ę a bọm merká</i>
70 <i>peró l ę bọm marká</i>	133 <i>peró l ę bọj p̄r̄ęšĭo (it.)</i>
74 <i>peró l ę bō marká</i>	134 <i>šánke al kọšta puóko</i>
75 <i>peró l ę a bō^m marká</i>	135 <i>peró al kọšta puóko</i>
77 <i>peró l ę a bu mǎrká</i>	137 <i>peró el kọšta pọk, peró el kọšta májko</i>
78 <i>peró l ę bō merká</i>	139 <i>ma l eĭ a bōⁿ martšę</i>
80 <i>peró l ę a bọm merká</i>	142 <i>peró al kọšta púak</i>

- 143 *peró al kóšta púok*
 144 *peró al kóšta pòk*
 145 *peró l ẹ a bọη marká* (it.)
 146 *peró l ẹ a bọη marká*
 149 *peró al kóšta pòk*
 150 *peró ọl kóšta pòk*
 152 *peró l ẹ a bọη prẹ̀ḡio*
 155 *ma kóšta pòk*
 161 *peró el kóšta pòk*
 166 *peró ẹ a bọη marká, ma zẹ sbarańña,*
peró zẹ sbarańña
 171 *ma zẹ bọᶓ marká, ma el kóšta pòko*
 173 *peró l ẹ a bọᶓ merká*
 177 *peró l ẹ bọη merká*
 180 *peró el kóšta pòko*
 182 *peró zẹ a bọᶓ^m merká, peró kóšta pòko*
 183 *ma zẹ a bọᶓ^m merká*
 185 *peró el zẹ a bọη marká, peró el kóšta*
niénte
 187 *peró el kóšta pòki sķeᶓ*
 188 *peró el zẹ a bọη marká*
 190 *peró el kóšta pòko*
 192 *peró el kóšta pòki sķeᶓ*
 193 *el kóšta puok*
 199 *peró al ẹ a bọη prẹ̀zi*
 202 *peró al kóšta pòk*
 203 *peró al veñ pòk*
 207 *peró al ẹ a bọη merkiát*
 212 *peró al ẹ a bọη marká*
 217 *peró el kóšta pòk*

492 tu mangi (cong.) / mangiassi (2).

[**Tua madre vuole che**] *tu mangi* (cong.) [**bene**]. / [**Tua madre voleva che**] *mangiassi* (2) [**bene**].

AIS: 1014 (mangiare / mangia). ALD-I: 795 (té / tu), 431 (mangiare). ALI: 122 (mangiate / mangiare).

Comm.: Il numero delle località dove si evidenzia l'uso del congiuntivo imperfetto al posto del congiuntivo presente è relativamente alto.

- 9 *tü máñgəšt / tü mañgəsəšt*
 11 *mañgəš*
 22 *ti ta májet* (arc.)
 23 *ti te mánget* (ital.) / *te mangáuet* [ital., ind.]
 26 *tẹ maíájet* (imp.)
 27 *tẹ mánget / tẹ mangésest*
 28 *te ta mánget* (ital.) / *ta mangáset* (ital.)
 29 *tẹ ta mǝnǝgat / ta manǝarǝhat* (it.)
 33 *tẹ te májet*
 34 *tẹ te mánget*
 35 *tẹ te májet* (arc.) / *te maíəhet* (arc.)
 36 *tẹ mangéseš* [forma usata nel periodo ipotetico]
 37 *tẹ te májet* (arc.) / *te maíáet* (arc.)
 38 *tẹ te májet / te mangáet*
 41 *tẹ te mánget* (ital.) / *te mangáet* (ital.)
 42 *tẹ te májet* (arc.) / *te maíáet* (arc.)
 43 *tẹ mañéstös*
 44 *te mañéstös*
 45 *tẹ tẹ mánge / tẹ mangése*
 50 *máñeš* (pres.)
 58 *mañástiš*
 62 *ti mañásti* (cong. imperf.) / *ti mañásti*
 71 *tẹ mañeš*
 102 *ti te máñeš*
 112 *ti mañásti* (imperf.) / *mañásti*
 129 *tu mandž / tẹ mandžós* (all.), *tu man*
 130 *t mangéseš* (?)
 156 *te mañáše* (arc.)
 161 *te mañáše*
 165 *te mañáše* (it.)
 167 *te mañási*
 176 *ti te máñe / ti te mañeše*
 189 *te mañási* (it.)

493 lui mangi (cong.) / mangiasse (3m).[Sua madre vuole che] *lui mangi (cong.)* [bene]. / [Sua madre voleva che] *mangiasse (3m)* [bene].

AIS: 65 (lui l'ama molto), 1014 (mangiare / mangia). ALD-I: 431 (mangiare).

ALI: 122 (mangiate / mangiare).

Comm.: L'uso indiscriminato del congiuntivo imperfetto invece del congiuntivo presente si manifesta solo in poche località (p. es. PP. 101 - 103, ecc.).

11 <i>maĩṅǵéa</i>	71 <i>el mañés</i>
22 <i>lù ì mánǵis</i> (it.), <i>lù ì máĩis</i> (arc.)	87 <i>l majésə</i>
23 <i>lù l manǵ^e</i> (ital.) / <i>l manǵáuež</i> (ital.)	88 <i>l majésə</i>
27 <i>el mánǵes</i> / <i>el manǵés</i>	101 <i>el el máñe</i>
28 <i>lù al mánǵe</i> (ital.) / <i>al manǵós</i> (ital.)	102 <i>el el máñe</i>
29 <i>lù al mǒñǵez</i> / <i>al manǵarǒž</i> (it.), <i>lù al máĩe</i>	111 <i>el əl mañás</i> (imperf.)
32 <i>lù l mánǵe</i>	128 <i>lu l máña</i>
33 <i>lù al máĩes</i>	129 <i>li mandž</i> / <i>al mandžós</i> (all.), <i>li man</i>
34 <i>lù l mánǵe</i>	147 <i>el al máñe</i>
35 <i>lù l máĩe</i> (arc.) / <i>l maje^h</i> (arc.)	148 <i>el al máñe</i> (arc.)
36 <i>el manǵés</i> [forma usata nel periodo ipotetico]	152 <i>lu al máñe</i>
37 <i>lù l máĩes</i> (arc.)	153 <i>el al máñe</i>
38 <i>lù el mánǵe^h</i> / <i>el manǵáe^h</i>	154 <i>lu el máñe</i> / <i>el el mañése</i>
41 <i>lù el mánǵe^h</i> (ital.) / <i>l manǵáe^h</i> (ital.)	156 <i>al mañáše</i> (arc.)
42 <i>el el máĩe</i> (arc.) / <i>el majáez</i> (arc.)	161 <i>l mañáše</i>
45 <i>el el mánǵe</i>	165 <i>el mañáše</i> (it.)
49 <i>el mañáše</i>	167 <i>el mañáše</i>
50 <i>el máñá</i> (pres.)	172 <i>lu el máñe</i>
51 <i>el mañás</i>	174 <i>el mañése</i>
62 <i>élo el mañáša</i>	176 <i>lu l máñe</i>
	185 <i>eu el máñe</i> (arc.)
	186 <i>eu l máñe</i> (arc.)
	189 <i>eu l máña</i> (it.)

496 voi mangiate (cong.) / mangiaste.[Vostra madre vuole che] *voi mangiate (cong.)* [bene]. / [Vostra madre voleva che] *mangiaste* [bene].

AIS: 661 (se voi vi levate), 1014 (mangiare / mangia). ALD-I: 431 (mangiare).

ALI: 122 (mangiate / mangiare).

Comm.: In alcune località va evidenziato l'uso del congiuntivo imperfetto al posto del congiuntivo presente (e anche viceversa).

22 <i>vótri máĩuf</i> (arc.)	35 <i>óter manǵí</i> (ind.) / <i>majéhe^h</i> (arc.)
23 <i>ótre manǵí</i> (ital.)	36 <i>manǵásǵf</i> [forma usata nel periodo ipotetico]
27 <i>manǵéǵef</i> / <i>manǵésǵef</i>	37 <i>óter maĩǵéǵef</i> (arc.) / <i>majáef</i> (arc.)
28 <i>ótre manǵéǵef</i> (ital.) / <i>manǵósǵef</i> (ital.)	38 <i>vóter manǵíǵef</i>
29 <i>ótre manǵáaf</i> / <i>manǵarǒhaf</i> (it.)	41 <i>óter manǵíǵe^h</i> (ital.) / <i>i manǵáe^h</i> (ital.)
30 <i>majéhef</i>	42 <i>vóter maĩéǵef</i> (arc.) / <i>majáef</i> (arc.)
32 <i>óter manǵéǵef</i> / <i>manǵáef</i>	44 <i>mañésov</i>
33 <i>óter maĩǵef</i>	45 <i>vóter manǵéǵe</i>
34 <i>óter manǵíǵe^f</i> / <i>manǵéhe^h</i>	

50 <i>máñleu</i> (pres.)	152 <i>voj mañéde</i> / <i>mañišéde</i> ^δ
54 <i>voáutri mañáše</i> (imperf.), <i>váutri mañáše</i> (imperf.)	153 <i>mañěši</i> (it.)
62 <i>voj mañáše</i>	154 <i>mañěšéγe</i>
63 <i>voj mañášo</i> (imperf.) / <i>mañášo</i>	161 <i>mañási</i>
71 <i>mañěš</i>	162 <i>voáltri mañéγe</i> , <i>vojáltri mañéē</i> , <i>voáltri mañéē</i>
85 <i>os manǵáis</i>	163 <i>voáltri mañéγe</i> , <i>váltri mañéγe</i>
86 <i>vo majěízə</i>	165 <i>vojáltri mañěi</i> (it.)
95 <i>manǵéise</i> (cong. imperf.)	167 <i>mañási</i>
99 <i>voj mañasáde</i>	170 <i>vojáltri mañé</i>
116 <i>voáltri mañéya</i> / <i>mañási</i> (it.)	172 <i>vǎltri mañé</i>
117 <i>mañěši</i> (ven.)	173 <i>vojáltri mañé</i>
118 <i>mañási</i>	176 <i>vuáltri mañéγe</i>
129 <i>vojétre mandžóda</i> / <i>mandžéda</i> (cong. pres.), <i>mandžasá</i> (cong. imperf.)	186 <i>voaltri mañé</i>
131 <i>mañěšáve</i> , <i>mañáve</i> (cong. pres.)	189 <i>váltri mañé</i>
132 <i>voj mañáve</i> / <i>mañěsáde</i>	192 <i>váltri mañéye</i>
138 <i>mañěšéde</i> (arc.)	194 <i>vojáltri mañěđi</i>
144 <i>mañišěđe</i>	202 <i>vošaltre e manǵišáda</i> ^δ (raro)
148 <i>voj mañéde</i>	

497 loro mangino. / mangiassero (6m).

[La loro madre vuole che] loro mangino [bene]. / [La loro madre voleva che] mangiassero (6m) [bene].

AIS: 1253 (l. pure), 1014 (mangiare / mangia). ALD-I: 431 (mangiare). ALI: 122 (mangiate / mangiare).

Comm.: L'uso del congiuntivo imperfetto al posto del congiuntivo presente si manifesta in alcune località del Trentino (PP. 63, 101 - 103) e della Ladinia dolomitica (PP. 85 ss.). Si osservi inoltre il contrasto ben visibile tra i pronomi personali (soggetto) tònici e quelli àtoni.

21 <i>manǵásən</i>	67 <i>i mañěsa</i>
22 <i>lur i mánǵiš</i> (it.), <i>lur i máiiš</i> (arc.)	71 <i>i mañěš</i>
23 <i>lur i manǵe</i> ^e (ital.) / <i>i manǵáuez</i> (ital.)	72 <i>lor i máña</i> , <i>eǵi i máña</i>
27 <i>i mánǵeš</i> / <i>i manǵěš</i>	87 <i>i majěsə</i>
28 <i>lur i mánǵe</i> (ital.) / <i>i manǵás</i> (ital.)	88 <i>i majěsə</i>
29 <i>lur i mánǵez</i> / <i>i manǵarǒz</i> (it.), <i>lur i máije</i>	96 <i>lóri i mánǵe</i> / <i>i manǵáse</i>
33 <i>lur i máiješ</i>	101 <i>íc i máñe</i>
34 <i>lur i mánǵe</i>	102 <i>lóri i máñe</i>
35 <i>lur i máije</i> (arc.) / <i>i majě^h</i> (arc.)	122 <i>i mañěsa</i>
36 <i>i manǵás</i> [forma usata nel periodo ipotetico]	129 <i>lǒr mandž</i> (all.) / <i>i mandžós</i> (all.)
37 <i>lur i máiješ</i> (arc.) / <i>i majěáz</i> (arc.)	132 <i>luǒre i máñe</i>
38 <i>lur i mánǵe^h</i>	156 <i>i mañáše</i> (arc.)
41 <i>lur i mánǵe^h</i> (ital.) / <i>i manǵáe^h</i> (ital.)	165 <i>i mañáše</i> (it.)
42 <i>eǵi i máiješ</i> (arc.) / <i>i majěáz</i> (arc.)	167 <i>i mañáše</i>
45 <i>eǵi i mánǵe</i> / <i>i manǵěše</i>	174 <i>i mañěse</i>
50 <i>i máñá</i> (pres.)	183 <i>ǵóri i máñe</i>
51 <i>i mañás</i>	186 <i>ǵóri i máñe</i> (arc.)
	189 <i>ǵóri i máña</i> (it.)

498 **Cuoco, preparaci il pranzo!**

ALD-I: 214 (cuocere).

- 2 kužinúnts *prepara*^o *pəř* *no* *il* *iantář*
 5 kužinúnts *fa* *pront* *pəř* *no* *il* *da*
mangář
 6 kužinúnts *ants* *fa* *de* *iantář*
 8 kužinúns *prəpáre* *pəř* *nus* *il* *mangér*
 10 kužinúns *fa* *pəř* *nu* *l* *iantář*,
kužinúnts *póna* *al* *iantář* *pəř* *nu*
 11 *čoř* (arc.) *póna*^a *pəř* *nu* *al* *iantář*
 12 *čoř* (arc.) *póna* *pəř* *nu* *al* *iantář*
 18 *kök* *preparám* *al* *mangár*, *kök*
preparómen *da* *mañár*
 23 *kök* *preparúm* *el* *mangá* (rafforz.), *kök*
preparúm *la* *šéna*
 24 *kök* *preparém*^{al} *mangá*
 26 *kök* *prepara* *al* *dizná*, *kök* *táka* *sü* *el*
dizná
 27 *kök* *preparém* *el* *dizná* [detto per una
 persona di rispetto]
 28 *kök* *pre*^l*žem* *de* *maja*^a
 29 *kógo* *fem* *da* *mangá*, *kógo* *fom* *a* *nótri*
da *mangá*, *kužinér* *pre*^g*ám* *da* *mangá*
 30 *kógo* *parégem* *al* *dizná* (arc.), *kógo*
preparém *de* *maja*^a, *kógo* *fam* *de* *maja*^a
 31 *kógo* *prepara* *ol* *dizná* *per* *nótri*, *kógo*
preparém *ol* *dizná* *e* *nótri*
 32 *kógo* *preparém* *ol* *mangá*, *kógo*
preparém *la* *heña*
 34 *kógo* *preparém* *de* *maja*^a, *kógo*
preparém *l* *dizná*
 35 *kógo* *parížem* *al* *dihná* (arc.)
 36 *kógo* *paráčem* *el* *dožná*
 38 *kógo* *preparen*^g*a* *de* *dihná*, *kužinér*
preparém *nóter* *mangá*
 39 *kógo* *parécem* *ol* *dišná*, *kógo* *preparém*
a *nóte* *el* *dišná*, *kógo* *parécem* *el* *dišná*
 40 *kógo* *prepare*^g*a* *a* *nóter* *de* *maja*^a
 41 *kógo* *prepare*^g*a* *de* *maja*^a
 42 *kógo* *preparém* *da* *mangá*
 43 *kógo* *preparane* *da* *mañár*
 44 *kógo* *parícene* *el* *diznár*, *kógo*
preparene *da* *mañár*, *kógo* *preparene*
da *ženár*
 45 *kógo* *preparene* *da* *maja*^a, *kógo*
preparene *da* *mangár*, *kógo* *preparene*
da *mañár*
 46 *kök* (arc.) *preparene* *el* *diznár*, *kógo*
preparene *da* *mañár*, *kök* *preparene*
da *mañár*
 47 *kógo* *preparege* *el* *diznár*
 49 *kógo* *parécime* *el* *diznár*
 50 *kógo* *prepara* *al* *diznár* *per* *túti*
 51 *kógo* *parésine* *diznár*
 52 *kuóko* (it.) *paréšeme* *el* *diznár*
 53 *χógo* *paréceme* *el* *diznár*
 61 *kógo* *fáreme* *da* *diznár*
 62 *kógo* *preparene* *da* *diznár*, *kógo*
preparene *el* *pránzo*
 65 *kógo* *preparene*^{al} *da* *mañár*
 75 *kök* *pre*^č*ame* *da* *diznár*
 78 *kógo* *preparene* *da* *diznár*, *kógo*
parécene *da* *diznár*
 83 *kógo* *aržíne*^{se} *da* *maréna*
 85 *kógo* *fas* *la* *marána*
 89 *kógo* *ařžíne*^{se} *da* *mangé*
 92 *kuógo* *šef* (It.) *paréceme* *da* *dižná*
 93 *kuógo* *inžéne*ⁿ *da* *marénda* (arc.)
 95 *kuógo* *preparene* *la* *marána*
 96 *kuógo* *preparene* *la* *marána*
 97 *kóga* *inžíne*ⁿ *da* *maréna*
 106 *kógo* *parécene* *da* *mañár*
 107 *kógo* *el* *mañár*
 109 *kógo* *preparene* *el* *diznár*, *kógo*
parécene *el* *diznár*
 112 *kógo* *preparene* *da* *diznár* (it.)
 114 *kógo* *árgene* *el* *diznár*, *kógo* *preparege*
da *mañár*
 116 *kógo* *preparane* *el* *diznár*
 117 *kógo* *fáne* *diznár*, *kógo* *fáne* *da* *mañár*
 118 *kógo* *přepárene* *da* *mañár*
 123 *kógo* *aržíene* *el* *diznár*
 124 *kógo* *fáne* *el* *diznár*
 129 *kógo* *paróčne* *la* *marénda*, *kógo*
paróčne *da* *mangé*
 130 *kógu* *paréče* *a* *nej* *da* *marénde* [ton.,
 prepara a noi]
 132 *kógo* *parécene* *da* *dizná*
 133 *kógo* *parícene* *al* *mañá*
 136 *mári* *parécene* *da* *mañá*
 137 *kógo* *gíene* *la* *marénda* (arc.), *kógo*
parécene *la* *marénda* (ven.)

- 138 *kuógo* *prepárene la marénda* (it.),
kuógo *prepárene da marénda*
- 139 *kuógo* *prepárene da maréna* (it.),
kuógo *prepárene la maréna*, *kuógo*
parécene kuɛlk de bon da mangé,
kuógo *parécene úna bóna maréna*
- 142 *kógo* *fáne da mañár*
- 144 *kógo* *prepárene da mañár* (it.)
- 147 *kógo* *parécane da mañár*
- 148 *kógo* *prepárene da mañár* (it.)
- 151 *kógo* *prepárene el diznár*
- 152 *kógo* *paréceme da mañár*
- 159 *kógo* *prepárene al diznár*
- 161 *kógo* *prepárene l diznár*, *kógo*
parécene da mañár
- 162 *kógo* *prepárene el mañár*
- 163 *kógo* *parécene el mañár*
- 164 *kuógo* *prepárene el mañár*, *kuógo* *fáne*
el mañár
- 165 *kógo* *parécene el mañár*
- 166 *kógo* *parécane el pránšo*
- 167 *kógo* *parécene el mañár*
- 168 *kógo* *parécane el mañár*
- 169 *kógo* *prepárene el mañár*
- 170 *kógo* *paréceše da mañáre* (arc.), *kógo*
parécane da mañár, *kógo* *prepárene*
da mañáre, *kógo* *prepárene el pránšo*
- 171 *kógo* *parécene da mañáre* (pop.)
- 173 *kógo* *parécene el mañáre*
- 175 *kégo* *prepárene el diznár*, *kógo*
prepárene la zéna, *kógo* *prepárene la*
kolazión
- 176 *kógo* *prepárene da mañár*, *kógo* *méti*
šu el diznár
- 179 *kógo* *fáne da mañáre*
- 180 *kógo* *parécane el mañáre*
- 182 *kógo* *parécane el mañáre*
- 183 *kógo* *prepárene da mañáre*
- 185 *kógo* *parécane el diznáre* [a
mezzogiorno]
- 186 *kógo* *parécene da mañár*
- 187 *kógo* *prepárene da mañár*
- 188 *kógo* *parécene el pránšo*
- 189 *kógo* *paréceme el diznár*, *kógo*
prepárene el diznár, *kógo* *prepáreme*
el diznár, *kógo* *prepárene el diznár*
- 190 *kógo* *fáne da mañár*
- 191 *kógo* *prepárene da mañár*
- 192 *kógo* *fáne da mañár*
- 193 *kuóko* *parécene el mañá*
- 194 *kógo* *prepáreme el diznár*, *kógo*
prepárene el pránšo [la sera], *kógo*
prepáreme el pránšo
- 195 *kógu* *prepárinu da mañár*
- 197 *kógu* *prepáriši di guštá*
- 200 *kógu* *prepáriši di mañá*
- 207 *kógu* *parékishi da mangá*, *kógu*
parékishi da guštá
- 212 *kuógo* *parécene da mañár*
- 213 *kuógu* *parécini al mangá*
- 216 *kógo* *prepárene el mañár*

499 **Prepàracelo! / Prepàracela!**

(lo = il pranzo) / (la = la minestra)

Comm.: Alcune delle risposte alle domande contenute nei titoli delle cartine 499 e 500 sono state date non senza qualche fatica da parte degli informatori. Non è quindi garantita ovunque la presenza di equivalenti dialettali per ambedue i pronomi enclitici.

2 <i>prepárá^á élá^á</i>	29 <i>fómal / fómaló</i>
4 <i>tílá prepárá^á pəř no</i> (raro)	30 <i>paréǵemel</i> (arc.) / <i>paréǵemela</i> (arc.)
6 <i>ants prepára kué^álá^á</i>	35 <i>parížemel</i> (arc.) / <i>parížemela</i> (arc.)
9 <i>ants prepárá^ál / prepáránts</i>	36 <i>paráćeməl / paráćemla, paráćeməl</i>
10 <i>til prepára pəř nu / tíla prepára pəř</i>
<i>nu</i>	39 <i>parécemol / parécemolá</i>
11 <i>póñal pəř nu</i>	40 <i>prepáregel / prepáregela</i>
12 <i>za póña kuaj</i>	44 <i>parícenel / parícenela</i>
15 <i>prepárigel</i>	53 <i>parécimel</i>
	62 <i>prepárenelo</i>

78 <i>parécenel / prepárenela, parécenela</i>	152 <i>parécemelo / parécemela</i>
83 <i>métesl súra</i>	159 <i>prepáreneo / prepárenea</i>
86 <i>aŋžiniǎnəs</i>	161 <i>prepáreneo / prepárenea</i>
93 <i>iňzėñenelo (arc.) / iňzėñenela (arc.)</i>	162 <i>prepárenelo / prepárenela</i>
95 <i>prepárenelo / prepárenela</i>	163 <i>paréceneo / paréceneia</i>
96 <i>prepáranelo</i>	164 <i>prepáreneo / prepárenea</i>
109 <i>prepárenelo / prepárenela, parécenelo / parécenela</i>	168 <i>parécaneio / parécanea</i>
112 <i>prepárenela</i>	169 <i>prepáreneo / prepárenea</i>
114 <i>árġenel / árġemela</i>	170 <i>parécėseġo (arc.) / parécėseġa (arc.)</i>
116 <i>prepáranelo / prepárenela</i>	171 <i>parécenelo (pop.)</i>
117 <i>fánelo / fánela</i>	176 <i>prepárenelo / prepárenela</i>
123 <i>áržienelo / áržienela</i>	186 <i>paréceneo / paréceneia</i>
133 <i>parícemela</i>	187 <i>prepáreneo / prepárenea</i>
137 <i>ġienelo (arc.) / ġienela (arc.), parécenelo (ven.) / parécenela (ven.)</i>	189 <i>parécemeio / parécemeia, prepáreneo / prepárenea, prepáremeio / prepáremeia</i>
138 <i>prepárenelo (it.) / prepárenela (it.)</i>	191 <i>prepáreneo / prepárenea</i>
139 <i>prepárenelo (it.) / prepárenela (it.)</i>	192 <i>fáneio / fánea</i>
144 <i>prepárenelo (it.) / prepárenela (it.)</i>	193 <i>paréceneo / paréceneia</i>
148 <i>prepárenelo (it.) / prepárenela (it.)</i>	203 <i>fėnela</i>
151 <i>prepáreneo / prepárenea</i>	205 <i>prepárenelu</i>
	212 <i>parécenelo</i>

500 Preparàteceli! / Preparàtecele!

(i cuochi + i panini) / (i cuochi + le minestre)

Comm.: Alcune delle risposte alle domande contenute nei titoli delle cartine 499 e 500 sono state date non senza qualche fatica da parte degli informatori. Non è quindi garantita ovunque la presenza di equivalenti dialettali per ambedue i pronomi enclitici.

10 <i>til^{ps} prepára peř nu / til^{ps} prepára pař nu</i>	116 <i>preparéneġi / preparéneġe</i>
11 <i>ponálts pǎř nu</i>	117 <i>fėneli / fėnele</i>
12 <i>til's pǒňa</i>	123 <i>preparáneġo</i>
23 <i>preparémli pö / preparémle pö</i>	129 <i>parcǒġili a nǒi / parcǒġile a nǒi</i>
29 <i>fėmaġi / fėmale</i>	132 <i>parecáni</i>
30 <i>pareġémei (arc.) / pareġémele (arc.)</i>	134 <i>parecáneġi</i>
35 <i>parižémeġi (arc.) / parižémele (arc.)</i>	135 <i>parecáni</i>
36 <i>paráčímeġi / paráčímle, paráčimėġi</i>	137 <i>ġiġeneli (arc.) / ġiġenele (arc.), parecėneli (ven.) / parecėnele (ven.)</i>
39 <i>parecímoġi / parecímole</i>	138 <i>žięneġi [arc., ?] / preparénele (it.), preparėnġe (it.)</i>
40 <i>preparíġeġi / preparíġele</i>	139 <i>preparéneli (it.) / preparénele (it.)</i>
44 <i>paricėneġi / paricėnele</i>	144 <i>preparéneli (it.) / preparénele (it.)</i>
62 <i>preparáneġi</i>	148 <i>preparéneli (it.) / preparénele (it.)</i>
78 <i>preparėneġi / parecėneli</i>	151 <i>preparėneġi / preparėnele</i>
86 <i>aŋžiniġdasi</i>	152 <i>parecėmeli / parecėmele</i>
93 <i>iňzėneli (arc.) / iňzinėnele (arc.)</i>	159 <i>preparėneġi / preparėnele</i>
95 <i>preparėneli / preparėnele</i>	161 <i>preparėneġi / preparėnele</i>
109 <i>preparėneli / preparėneli, parecėneli / parecėnele</i>	162 <i>preparėneli / preparėnele</i>
114 <i>arġáneġi / arġánele</i>	163 <i>parécėneġi / parecėnele</i>
	164 <i>preparėneġi / preparėnele</i>

170 <i>parecéşeli</i> (arc.) / <i>parecéşele</i> (arc.)	192 <i>fénei</i> / <i>fénee</i>
176 <i>preparéneli</i> / <i>preparénele</i>	193 <i>parecénei</i> / <i>parecénee</i>
187 <i>preparénei</i> / <i>preparénee</i>	203 <i>fazéni</i> / <i>fazénele</i>
189 <i>parecémei</i> / <i>parecémee</i> , <i>preparénei</i> / <i>preparénee</i> , <i>preparémei</i> / <i>preparémee</i>	204 <i>paricéineli</i> / <i>paricéinele</i>

505 l'oste / l'òspite

(il padrone di una osteria) / (all'albergo vs. in casa)

Comm.: Il concetto di "òspite" viene spesso reso con perifrasi del tipo *abbiamo gente in casa, viene qualcuno*, ecc.

9 <i>la vízita</i> ² [a casa]	79 <i>l aventór</i> (arc.)
13 <i>al kliént</i> (it.)	82 <i>l geşt</i>
18 <i>l óspite</i> (it.)	85 <i>l geşt</i>
20 <i>la vízita</i> [a casa]	87 <i>l sⁿniéu^r</i>
23 <i>l kliént</i> [in albergo, in osteria]	88 <i>l sⁿniéu^r</i>
25 <i>ol óspit</i> [a casa]	93 <i>l óspite</i>
28 <i>ióm žet</i> [abbiamo gente]	97 <i>el geşt, i siñóres</i>
29 <i>al furáştér</i> [all'albergo]	98 <i>l geşt</i> (innov.)
30 <i>al forestér</i>	106 <i>l óşte</i>
31 <i>ol kliént</i> [in un albergo]	107 <i>l óşte</i>
32 <i>ol kliént</i> [al bar]	108 <i>el paróŋ / el botoliér, el óşte / el kliénte</i>
33 <i>al şor</i>	110 <i>l oştariánte</i>
34 <i>ay ga zet iŋ ka</i> ["abbiamo o. in casa"]	118 <i>l óşte</i>
37 <i>ol kleént</i> (ital.)	120 <i>l óspite</i>
38 <i>ey ga zet peŋ ka</i> [perifr., abbiamo gente in casa]	125 <i>l óşte</i>
41 <i>el kleén</i> [in un albergo o all'osteria, cliente]	127 <i>invidái</i> [pl., invitati]
42 <i>go zec ey ka</i> [perifr., ho gente in casa], <i>el kliénŋ</i> [in un albergo]	129 <i>inóŋ dente</i> [perifr., "ho ospiti"]
44 <i>en forestér</i>	130 <i>i şíori</i> ["villeggianti"]
46 <i>el forestér</i> ["villeggiante"]	131 <i>avé dente</i> (v.), <i>l forésto</i> (dispr.)
47 <i>l óspite</i> (it.)	132 <i>avón dente</i> [perifr., "abbiamo ospiti"]
48 <i>el furéşt</i> [?, "lo straniero"]	133 <i>l aventór</i>
49 <i>l óspite</i> [it., ?]	134 <i>oŋ dente a cáza</i>
50 <i>dzent, el furéşt</i> ["straniero"]	135 <i>al kliénte</i> ["o. pagante"]
57 <i>l óspite</i> (it.)	138 <i>l aventór</i> [raro, "cliente al bar"]
59 <i>žent</i> [gen., avér zent "avere ospiti"]	140 <i>l oşt, l óšto</i> (ven.)
61 <i>žent</i> (gen.)	141 <i>l oşt</i>
62 <i>l óşte / el kliénte, l óšto / el kliént</i>	142 <i>al kliénte</i>
63 <i>l óşte / i kóşti</i> [ted. Gäste; pl., "ospiti presi a pensione in case private, quando non c'erano alberghi o ristoranti in paese"]	144 <i>al paróŋ de l oştaria</i>
64 <i>žent</i> (gen.)	149 <i>al paróŋ de l oştaria</i>
66 <i>l padrón</i>	150 <i>ol paróŋ de l oştaria</i>
72 <i>el şíore</i>	151 <i>l oşt</i> (arc.) / <i>al kliént</i>
73 <i>l invidá</i>	153 <i>l aventór</i>
78 <i>gét</i> [gen., gente]	155 <i>l óšto</i>
	156 <i>l çok</i> (scherz.), <i>l çuketóŋ</i> (scherz.)
	158 <i>l oşt</i>
	159 <i>l óşte</i> (it.) / <i>al kliénte</i>
	160 <i>el kliént</i>

162 <i>l aventór</i> (arc.)	188 <i>l aventór</i>
163 <i>l óspite</i> (it.)	191 <i>l aventór</i>
166 <i>l aventór, l óspite</i> (it.)	194 <i>el paróη</i> (gen.) / <i>l in̄briagóη</i> [scherz., "ubriacone"]
169 <i>zēnte in káza</i> [pl., perifr.]	201 <i>l aventóur</i>
170 <i>zēnte par káza</i> ["gente in casa"]	206 <i>un foréšt</i> [in casa]
173 <i>el paróη de l ostaría</i>	208 <i>kliēnte</i> (it.)
174 <i>l oště</i>	217 <i>el botegiér</i> [arc., perché vendeva anche alimentari]
180 <i>el paróη / l aventóre</i> (it.)	
183 <i>el kliēnte</i>	
185 <i>el kriēnte</i> (arc.)	

507 ... si deve pagare in contanti.

All'osterià si deve pagare in contanti. (subito, con monete)
AIS: 1589 (pagatemi quello). ALD-I: 549 (p.).

1 <i>a^s što paiár in konstánt</i>	72 <i>še ga da pagár koj šóldi</i>
3 <i>as pájā^a blot</i>	73 <i>še ga da pagár šúbit</i>
4 <i>ás pájā^a subít</i>	80 <i>bizón pagár koj šóldi</i>
9 <i>as štu paiēř kontánt</i>	83 <i>el da paiē kuη šóldi</i>
19 <i>al š ga de pagár in fraηk</i>	84 <i>másuη paiē kuη la munáda gúšta</i>
22 <i>ša ga de pagá ün šul ótru</i>	85 <i>másuη paiē kuη lírās</i>
28 <i>z mõl pagá šúbet</i>	87 <i>múasuη paiē kuη šóldi</i>
29 <i>ne pagá húbet</i>	93 <i>bóna pagá delóngo</i>
30 <i>ne pagá húbet</i> [subito]	95 <i>se tóka paiē in kontánti</i>
32 <i>o ge de pagá hōbet</i>	99 <i>se koη paár koj šóldi</i>
35 <i>aη ga de pagá koj hólč an ma</i>	102 <i>še ge vól pagár zam zam</i>
36 <i>ša ga da pagá de fat</i> ["subito"]	104 <i>še koη pagár de fáta</i>
37 <i>ge da pagá šúβēt</i>	107 <i>bizóna pagár šúbito</i>
39 <i>bizóna pagá koj holč</i>	110 <i>bizóna payár šúbito</i>
40 <i>ša ga de pagá koj šolč</i>	116 <i>bizón^m payár koj škej in^m maη</i>
42 <i>bözóna pagá šúbet</i>	118 <i>še déve pagáf koj škej, bizóna pagáf koj škej, bizóna pagáf koj šolč, še déve pagáf koj šolč, bizóna pagáf koj šolč, bizóna pagáf koj šolč</i>
43 <i>še ga da pagá en munéda</i>	120 <i>bizón pagár šúbito</i>
46 <i>še ga da pagár šúbit</i>	122 <i>še déve pagár šúbito</i>
47 <i>še ga da pagár šöl ónga</i> [sull'unghia]	123 <i>še déve pagár šúbit</i>
49 <i>yi vuēl payár koj šóldi</i>	124 <i>še déve pagár šúbito</i>
51 <i>zǝj vuēl pagár a la man</i>	126 <i>bizóna pagár en kontánti</i>
52 <i>bizóⁱⁿ paiár koj šóldi</i>	127 <i>bizóna pagár šúbit</i>
54 <i>bizónⁿ pagár</i> (lto.) <i>šúbit</i>	130 <i>bizónē pagá ko le munéde, š dévi pagá ko le munéde</i>
55 <i>š a da pagá koj šóldi</i>	134 <i>še kōne pagá koj šólde</i>
56 <i>še škoñ pagár</i> (lto.) <i>η kontánti</i> (ital.)	135 <i>še kōne pagá ijⁿ kontánte</i>
62 <i>še koη pagár ko la monéda, še koη pagár koj šóldi, še pága šúbit</i>	136 <i>neðésita pagá a víšta</i>
63 <i>bizón pagár koj šóldi a la man</i>	137 <i>tóka pagá delóngo</i> ["subito"]
64 <i>bizón paiár aη kontánti</i> (ital.)	138 <i>še koñōη pagé delóngo</i>
67 <i>še déve pagár koj bēši</i>	144 <i>bizóna pagár šúbito, l e da pagár</i>
68 <i>bizóna pagár šēnsa notár, bizóna pagár šúbit</i>	
69 <i>až ga da pagár kuη šóldi</i>	

- şúbito, bizóña pagár koj şkei, l e ^δ da
 pagár koj şkei, l e ^δ da pagár koj şkei,
 bizóña pagár koj şkei sul óngá, l e
 da pagár koj şkei sul óngá
 145 l e ^δ da payá koj şkei in mañ, l e ^δ da
 payá şúbito
 146 bizóña pagár koj şkei in mañ, bizóña
 pagár şúbito
 148 şe páya a óngá, şe páya koj şkei şul
 óngá
 151 bizóña payár koj şkei iñ^m mañ, bizóña
 payár şúbito, bizóña payár şúbito
 153 şe a ^δ da pagár koj şkei in mañ
 154 ge ol pagár koj şkei
 155 bizóña pagár koj şkei a la mañ
 159 bizóña pagár koj şkei şonánti
 160 şe a ^δ da pagár koj şkei in mañ
 162 bizóña pagár koj şkei in mañ
 163 şe déve pagár in kontánti
 164 bizóña pagár koj şkei iñ^m mañ
 166 bizóña pagár próna káşa, bizóña
 pagár şúa bróka, bizóña pagár koj
 şkei
 170 bizóña pagár şkei un şul áltro
 172 şe ga da pagár in kontánti, şe ga da
 pagár şúito
 174 şe ga da pagá koj şkei en mā
 178 şe ^γ ga da payáre koj şkei in mañ
 183 bizóña payáre koj^m monéda^δ
 184 şe ^δ déve payáre kui şkei, şe ^γ ga da
 payáre kui şkei
 185 şe ^δ déve payáre şúito
 187 bizóña pagár şol óngá
 188 bizóña pagár in kontánti (it.)
 189 bizóña pagár şu a bróka, bizóña
 pagár koj şkei in mañ
 193 şe a ^δ da paía in kontánti (it.)
 194 şe ^γ ga ^δ da pagár koj şkei iñ^m mañ
 197 si şkuin paía in kontántis
 200 abizúña lā kui bēş
 204 şe kuiñ pagé in kontánti (ital.)
 211 şe a da paía şúbito
 212 bizóña pagár şúbito
 214 şe ga da pagár in kontánti

510 ... e dopo si è sentita male.

Ha (3f) mangiato tutti i biscotti e dopo si è sentita male.

AIS: 945 (d. cena). ALD-I: 723 (sentire).

- 9 e tsiéva^a zo éla sentída^a mēl, e tsiéva^a
 staiu la mēl, e tsiéva^a l éira mēl
 10 i dō štē la māl
 18 e pō dōpu^u la ş e şentída mal
 19 e dōpu l e ştáca mal
 27 e dōpu l e ştáda^δ mal
 28 e dōpo l e ştáa mal
 29 e dōpo la h e hüntúdo^δ mal
 30 e pō l e ştáda mal
 39 e dōpo la h e hentída mal
 41 e pō la h e hintída^a mal
 42 e pō la ş e sintída (it.) mal
 43 e dōpo la ş e şintía (lett.) mal
 48 e pō la ş e şentúda (lett.) mal
 51 e pō la ş e şentúda mal
 55 e dōpo la ş e şentída mal
 59 e pō la şe a şentú mal
 71 e pō l e ştáda mal
 72 e pō l e ştáda mal
 78 e dōpo l e i aştá māl
 83 e şpo s éra ştáda māl
 85 e dedó s ştēla māl
 87 i daldó s ála snti mēl
 88 i pōna s²η ştažóvla mēl
 89 e şpo éla ştáda māl
 90 e dedó s éla ştáda māl, e dedó s ála
 sintí māl
 92 e dōpo ra ş a şentí mal (it.)
 93 e dōpo la ştēva mal, e dapó (arc.) la e
 ştáda mal
 95 e pō la s a şentú mēl
 98 e dō l e ştátá mēl
 99 e dō la e ştátá mal
 101 e dapó i ga ştat sul ştómek
 102 e pō la ş a şentí (it.) mal
 105 e pō la ş a şentú mal
 108 e ^δ deşpó la şe a şentíşt mal
 115 e dōpo la ş a şentía póko beñ
 118 e dōpo la ş e şentúda mal, e dōpo la

<i>ş e şentia mal, e dōpo la ş e şentia mal</i>	149 <i>e dōpo la ş a şentí mal</i>
121 <i>e dōpo l eī štada mal mal</i>	156 <i>e deşpō la şe a şentú maļ</i>
124 <i>e dōpo la ş e şentida mal</i>	160 <i>e dōpo la şe a şentíşt (arc.) mal</i>
126 <i>e dōpo la ş a şentia mal</i>	162 <i>e dōpo la ş a şentíşt mal</i>
129 <i>e dōp^o (it.) a avú māļ</i>	165 <i>e pō a şe a şentí mal</i>
134 <i>e daşpō la ş a şentú mal</i>	171 <i>e dōpo la şe ga şentío mále</i>
135 <i>e đapō la ş a şentú (lett.) mal</i>	172 <i>dōpo la şe ga şentío mále</i>
139 <i>e pō (arc.) la štéva meļ</i>	185 <i>e dōpo a şe ya şentúo (arc.) máe</i>
141 <i>e dōpo la ş a şentú mal</i>	187 <i>e dōpo a şe ga şentúo mal</i>
144 <i>e dōpo la şe a şentida mal</i>	193 <i>e dōpo la şe a şentút mal</i>
	211 <i>e dōpo l e ş štada mal</i>

511**Sebbene beva molta birra, ...**Sebbene beva molta birra, **Andrea è meno grasse di te.**

AIS: 1249 (molti frutti).

9 <i>žabáin ć el báivá² bǵérá² bíra²</i>	86 <i>š²běŋ k l bėvə ŋ ġrūm dā píəř, š²běŋ</i>
10 <i>ěř ś²l báivá blėra bíera</i>	<i>k l bėvə šáldi píəř</i>
17 <i>bėŋ kę al bōja (it.) tánta bíra</i>	87 <i>šbėŋ k l bėř trūəp píř</i>
19 <i>áŋkǎ² şe al bōř tánta bíra, áŋkǎ² şe al</i>	88 <i>nčė sė l bėř šáldi píəř</i>
<i>bėvía (cong.) tánta bíra</i>	93 <i>ínca ke k l bėř tánta bíra</i>
23 <i>áŋka şe l bėř tánta bíra</i>	94 <i>ėnce ke l bėř trōpa bíra</i>
28 <i>páa şe l bėř tánta bíra^β</i>	95 <i>se ėnce el bėř tánta bíra</i>
29 <i>pō h al bėř tánto bíro</i>	96 <i>se ėnce l bėř trōpa bíra</i>
30 <i>áŋke hę l bėř (ind.) tánta bíra</i>	98 <i>ėnce şe l bėř un múje de bíra²</i>
32 <i>áŋke he l bif tánta bíra</i>	115 <i>áŋka şe l bėve tánta bíra</i>
35 <i>áŋke hę l bėř tánta bíra^β</i>	117 <i>áŋka şe l trīŋka (scherz.) tánta bíra</i>
36 <i>kōn tōt kę l bif (ind.) tánta bíra^β</i>	129 <i>z²bōñ ka l bōja n tōko đ bíra</i>
37 <i>áŋke şe l bėř píö tánta bíra</i>	131 <i>şebėŋⁿ ke l bėe tánta bíra</i>
38 <i>áŋke hę l bėř tánta bíra</i>	134 <i>áŋke şe l bėve (it.) aļⁿ grūļⁿ de bíra</i>
41 <i>áŋke he l bėř tánta bíra^h</i>	137 <i>ši áŋka ke l bėř (lib.) tánta bíra (lib.)</i>
42 <i>a şe l bėř tánta bíra</i>	138 <i>ėnce bėŋ ke l bėř tánta bíra</i>
43 <i>áka şe l bėř tánta bíra</i>	140 <i>şebėŋ ke l bėř tánta bíra</i>
45 <i>a şe l bėř tánta bíra</i>	144 <i>ėŋka şe l bėve (arc.) tánta bíra</i>
47 <i>áka şe l bėř tánta bíra</i>	147 <i>áŋka şe l bėř tánta bíra</i>
53 <i>ánǵǎ^k şe el bėř tántǎ bíra^k</i>	148 <i>áŋka şe l bėve tánta bíra</i>
54 <i>áŋka şe l bėve tánta bíra</i>	154 <i>şibėŋ ke el bėu tánta bíra</i>
56 <i>áŋka şe el bėř tánta bíra</i>	156 <i>áŋka şe l bėo n múco đe bíra, áŋka</i>
57 <i>ánǵǎ² şe l bėř tánta bíra</i>	<i>şe l bėo tánta bíra, áŋka şe l bėo n</i>
64 <i>şebėŋ ke l bėo tánta bíra</i>	<i>múco đe bíra</i>
73 <i>áŋka şe l bėř tánta bíra</i>	157 <i>áŋka şe l bėve tánta bíra</i>
75 <i>áŋka şe el bōř táta bíra</i>	158 <i>şebėŋ ke l bėř tánta bíra</i>
78 <i>a şe l bė (all.) tánta bíra</i>	159 <i>şebėŋ ke l bėve tánta bíra</i>
81 <i>şebėŋ k al bėř trėpa bíra</i>	162 <i>şibėŋ ke l bėve (arc.) tánta bíra</i>
82 <i>ínce še al bėř trōpa bíra, ínce še al</i>	165 <i>áŋka şe l bėe tánta bíra</i>
<i>bėř trōpa bíra</i>	166 <i>áŋka şe l bėve tánta bíra</i>
83 <i>şábėñ k al bėř ŋ grōm de bíra</i>	167 <i>áŋka şe l bėe tánta bíra</i>
	169 <i>áŋka şe l bėve tánta bíra</i>

171 *šeběj ke' l béva tánta bíra*
 172 *ájka še el trínka (arc.) tánta bíra*

204 *aĩñ š al beif uñ gruj de bíra*
 212 *ájka še l bef tánta bíra*

512 ... Andrea è meno grasso ...

Sebbene beva molta birra, Andrea è meno grasso di te.

AIS: 1690 + 1689 (è), 700 (sono m.). ALD-I: 259 ([egli] è), 454 (m.), 370 (gr. / grassa).

Comm.: Il concetto di "è meno grasso di" viene spesso reso con quello di "è più magro di" o "non è così grasso come".

9 <i>andrĕ ěs pù mĕjřř</i>	87 <i>ĭĕ andrĕa máňko gřos</i>
10 <i>andrĕa ěs damáin gřos</i>	88 <i>ĭĕ andrĕa máňko gřos</i>
17 <i>andrĕa l ě míga graš</i>	93 <i>andrĭa (arc.) l ě máňko graš</i>
19 <i>andrĕa l ě míga graš, andrĕa l ě míga graš</i>	94 <i>andrĭa l ě máňko gras</i>
23 <i>l andrĭy l ě míga (lib.) gřaz</i>	95 <i>andrĭa (arc.) l ě máňko gras</i>
28 <i>andrĕa l ě mĕno graš</i>	96 <i>andrĭa l ě máňko gras</i>
29 <i>andrĕo l ě mĕno graš</i>	98 <i>andrĕa l ě máňko gras</i>
30 <i>andreolĕt (dim.) l ě mĕno graš</i>	115 <i>andrĕa l ě máňko gráso</i>
32 <i>andrĕa l e mĕno (lett.) gřaz (lett.)</i>	117 <i>andrĕa l ě máňko gráso</i>
35 <i>l andrĕa l ě pĭo (lib.) máger (lib.)</i>	129 <i>andrĕa (it.) ě máňko gráso</i>
36 <i>andrĕa l ě mĕno graš</i>	131 <i>andrĕa ě máňko gřaz (all.)</i>
37 <i>l andrĕa l ě pĭo (lib.) máger (lib.)</i>	134 <i>andrĕa l ě pi (lib.) mágro (lib.)</i>
38 <i>l andrĕa l ě mĕno (lett.) gra^h (lett.)</i>	137 <i>andrĕa (lib.) l e pi máger (lib.)</i>
41 <i>andrĕa l ě pö (lib.) máger (lib.)</i>	138 <i>l andrĕa l ě pi (lib.) méger (lib.)</i>
42 <i>l andrĕa l ě pĭo (lib.) máger (lib.)</i>	140 <i>l andrĕa l ě máňko graš</i>
43 <i>l andrĭ (arc.) de maňk (lib.) l ě graš (lib.)</i>	144 <i>andrĕa l ě máňko graš</i>
45 <i>andrĕa l ě mĕno (lett.) graš (lett.)</i>	147 <i>andrĕa al ě máňko zǵonf</i>
47 <i>l andrĕa l ě pĭo (lib.) máger (lib.)</i>	148 <i>l andrĕa l ě máňko zǵonf</i>
53 <i>l andrĕa l ě pù (lib.) máier (lib.)</i>	154 <i>andrĕa l ě máňko graš</i>
54 <i>l andrĕa l ě pù mágro</i>	156 <i>andrĕa l ě máňko graš, andrĕa l ě máňko cícöŷ (vezz.), andrĕa l ě máňko cícöŷ (vezz.)</i>
56 <i>l andrĕa l ě pù (lib.) mágro (lib.)</i>	157 <i>andrĕa el ze máňko [it., influŷso bassanese] zǵonföŷ</i>
57 <i>andrĕa l ě pù máier</i>	158 <i>andrĕa l ě máňko graš</i>
64 <i>keĭ andrĕa l ě mĕn graš</i>	159 <i>andrĕa l e máňka graš</i>
73 <i>andrĕa demĕn l ě graš</i>	162 <i>andrĕa l ě máňko graš</i>
75 <i>l andrĭn l ě pu pöĭ graš</i>	165 <i>andrĕa l ě máňko graš</i>
78 <i>andrĕa l e mĕno graš</i>	166 <i>andrĕa ě máňko graš</i>
81 <i>ě ánderle máňko töĭ</i>	167 <i>andrĕa el ze máňko graš</i>
82 <i>ě ándeŷle máňko gřas, ě andrĕ [aggiunto] máňko gřas</i>	169 <i>andrĕa l ě máňko gráso</i>
83 <i>ě andrĕ máňko töĭ</i>	171 <i>andrĕa l ě pi mágro</i>
86 <i>ĭĕ andrĕa máňko gřas, ĭĕ andrĕa máňko gřas</i>	172 <i>andrĕa el ze máňko gráso</i>
	204 <i>andrĕa l ě máňko graš</i>
	212 <i>andrĕa al ě máňko gřaz</i>

519 Buon appetito! / Salute!- / (= *Cincin!*) (augurio fatto durante il brindisi)

ALD-I: 82 (buono / buona). ALI: 109 (buono / cattivo). ETTMAYER: 211 (buono).

1 <i>bun apētít</i>	82 <i>víva</i>
2 <i>insándá</i> (arc.)	83 <i>bun prə / vívas, móltsajt</i> (ted.)
4 <i>bum prə</i>	84 <i>bun aptít</i>
17 <i>próžit</i> (arc.)	86 <i>víva</i>
28 <i>mánǵa bē</i> ^β	91 <i>vívas</i>
29 <i>bun apētító</i> (it.)	93 <i>şálve</i>
30 <i>bu apētít</i>	94 <i>şálve</i>
31 <i>ćincín</i> (it.)	95 <i>evíva</i>
32 <i>ćincín</i>	96 <i>salúte</i>
34 <i>şálve</i>	97 <i>élfǵot</i> [ted., arc., <i>Helf Gott!</i>]
35 <i>şálve</i>	98 <i>móltsajt</i>
36 <i>a la tə</i>	101 <i>málsaıt</i> (arc.) / <i>evíva, tumból</i> [arc.,
Zum Wohl!], <i>próžit</i> (arc.)
37 <i>şalúte, ćincín</i>	102 <i>evíva, ćincín, próžit</i> (ted.)
41 <i>bu apētító / salúte</i>	103 <i>evíva, ćincín, próžit</i>
42 <i>a la şalúte</i>	104 <i>mólşajt</i> (arc.) / <i>ćincín, próžit</i>
43 <i>ćincín</i>	105 <i>mólşajt</i> (arc.) / <i>ćincín, próžit</i> (arc.)
44 <i>şálve</i>	106 <i>evíva, ćincíŋ</i>
46 <i>ćincín</i>	107 <i>evíva, ćincíŋ</i>
48 <i>evíva</i>	108 <i>şálve, víva</i> (arc.)
49 <i>evíva</i>	109 <i>evíva</i>
50 <i>evíva</i>	110 <i>evíva, ćincíʹ, próžit</i> (it.)
51 <i>evíva, próžit</i>	112 <i>málsaıt</i> (ted.)
52 <i>evíva</i>	113 <i>evíva</i>
53 <i>şalúte</i>	114 <i>evíva</i>
54 <i>şalúte</i>	115 <i>evíva, ćincín</i>
55 <i>şalúte</i>	116 <i>bəŋ prə el ve fága</i>
56 <i>evíva</i>	117 <i>mañé bəŋ / víva, mañəŋ bəŋ / próžit</i>
(arc.), <i>şalúte</i> (it.)
57 <i>evíva, ćincín, próžit</i> [ted., arc.]	118 <i>evíva, ćincín</i>
58 <i>ćincín</i> (it.)	119 <i>próžit, ćincín</i>
60 <i>şunŋ vəl</i> [ted., Zum Wohl!]	121 <i>şalúte</i>
61 <i>ćincín, şalúte</i>	122 <i>evíva</i>
62 <i>bəŋ apētít / próžit</i> (ted.), <i>şalúte, a la</i>
<i>şalúte</i>	123 <i>evíva</i>
63 <i>málsaıt</i> [ted., raro] / <i>próžit</i> (ted.), <i>şálve</i>	124 <i>bəŋ apētít</i>
68 <i>evíva</i>	125 <i>şalúte, ćincímⁿ</i> (it.)
70 <i>evíva</i>	130 <i>ćincíŋ</i> (it.)
71 <i>evíva</i>	131 <i>evíva</i>
72 <i>şalúte</i>	132 <i>şálve</i>
74 <i>próžit</i> [arc., ted.]	133 <i>bəŋ prə / evíva, bəŋ pə / ćincíŋ</i> (it.),
<i>bəŋ apētító</i> (it.)
76 <i>evíva</i>	136 <i>evíva</i>
77 <i>ćincín, víva</i>	137 <i>bəŋ prə</i> [arc., in disuso] / <i>evíva</i> (arc.)
78 <i>evíva</i>	140 <i>şálve</i>
79 <i>evíva</i> (it.)	141 <i>şálve, evíva</i>
80 <i>próžit</i> (arc.)	142 <i>evíva, ćincín</i> (it.)
81 <i>bun prə</i> [in genere detto quando si beve]
/ <i>víves</i>	

143 <i>bõ^m prõ</i> (gen.) / <i>evíva, cínćín</i> (it.)	173 <i>mañé de gúšto</i>
144 <i>cínćín</i> (it.)	174 <i>evíva</i>
145 <i>cínćín</i>	175 <i>evíva, šálve</i>
146 <i>šálve</i>	178 <i>evíva</i>
148 <i>šálve, šáni, cínćín</i>	179 <i>šálve, cínćín</i>
149 <i>bõⁿ prõ</i> [dopo di ruttare; nel senso di "buona digestione"] / <i>šálve, evíva, cínćín</i> (it.)	180 <i>víva</i>
150 <i>bõ^m prõ</i> (gen.) / <i>víva, šálve, cínćín</i> (it.), <i>prõžit</i> (ted.)	181 <i>bõⁿ apetíto</i>
151 <i>evíva</i> (it.), <i>cínćín</i>	182 <i>evíva</i>
152 <i>evíva, cínćín, prõšt</i> (scherz.)	183 <i>ša^eúte, cínćín</i> (it.)
153 <i>evíva</i>	185 <i>bõⁿ apetíto</i> (it.) / <i>ša^eúte</i>
154 <i>bõⁿ prõ</i> / <i>šálve, cínćín</i> (it.), <i>evíva</i> (it.)	186 <i>ša^eúte</i>
155 <i>šálve, prõžit, cínćín</i>	187 <i>evíva, cínćín</i> (it.)
156 <i>bõⁿ apetíto</i> (it.) / <i>cínćín</i> (it.)	188 <i>ša^eúte, cínćín</i>
157 <i>a a túa</i>	189 <i>ša^eúte, evíva, cínćín</i>
158 <i>ćínćín</i>	191 <i>evíva, cínćín</i>
159 <i>evíva, cínćín, prõžit</i> (scherz.)	193 <i>bõⁿ prõ</i> / <i>víva</i>
160 <i>šalúte, cínćín</i>	194 <i>evíva</i>
161 <i>ša^eúte, ćínćín, šálve</i>	197 <i>bõⁿ prõ</i> / <i>prõžit</i> (arc.), <i>cínćín</i> (it.)
162 <i>šálve, šalúte</i>	198 <i>víva</i>
163 <i>cínćín, evíva</i>	199 <i>víva</i>
165 <i>víva, cínćín, šálve</i>	200 <i>bõⁿ prõ</i> / <i>prõžit</i>
166 <i>ćín, cínćín</i>	201 <i>šalút</i>
167 <i>evíva</i>	205 <i>šalúte</i>
168 <i>cínćín</i>	207 <i>šalúte</i>
169 <i>bõⁿmañár</i>	208 <i>víva</i>
170 <i>bõⁿ apetíto</i>	209 <i>cínćín</i>
171 <i>bõⁿ apetíto</i>	211 <i>cínćín</i> (it.)
172 <i>prõžit, víva, šalúte</i>	212 <i>šalúte, cínćín</i>
	214 <i>šalúte, cínćín</i>
	215 <i>šalúte</i>
	217 <i>šálve</i>

520 il tappo della bottiglia

AIS: 1330 (il sughero [turacciolo di sughero] / il t. della botte), 1334 (la b. è piena). ALI: 482 (b. / boccia dell'acqua). ASLEF: 2717 (b.).

9 <i>il kukúm da la klóčá²</i> (raro)	47 <i>el türácol</i> (ital.) <i>de la bõša</i>
24 <i>el tap de la butíliá</i>	59 <i>el tap</i> (ital.) <i>de la botíliá, el štrupáĭ</i> (arc.) <i>de la botíliá</i>
26 <i>el burú de la bõša</i> (arc.)	60 <i>el štrupál de la botíliá</i>
27 <i>el turácul de la butíliá</i>	62 <i>el tap de la botíliá</i>
29 <i>al burú da la butítõ</i> (it.)	63 <i>el štrupáĭ de la bõša</i>
30 <i>al turácol de la bohétá</i>	75 <i>el štopáĭ de la bõša</i>
32 <i>ol turácol de la botíta</i>	79 <i>el štrupál de la botíliá</i> (it.)
36 <i>el kokáĭ</i> [non sempre di sughero] <i>de la bõša</i>	83 <i>l štlupún d l anġuštára</i> (arc.)
38 <i>e^l h^δtopáĭ de la bõh^βá</i>	86 <i>l štruplõġ d la bõša</i>
40 <i>el štopáĭ de la bõša</i>	101 <i>el bõkol de la bõša</i>
44 <i>el torácol</i> (arc.) <i>de la bõša</i>	102 <i>l štrópol de la bõša</i>
45 <i>le štopáĭ de la bõša</i>	103 <i>el štrópol</i> (arc.) <i>de la bõša</i>
46 <i>le štúpál</i> (gen.) <i>del pištú</i> (arc.)	104 <i>l štrópol de la bõša</i>

- 105 *l šúro de la bōša*
 106 *el štrópol de la botíliã*
 107 *el štrópol de la botíliã* (it.)
 109 *el tap* (it.) *de la bōša*
 110 *el šur de la bōša*
 114 *el šúrlo* (arc.) *del ámpola*
 115 *el šúro* [di sughero] *de la bōša*
 116 *el šúro de la bōša*
 119 *el šúrlo* [di sughero] *del ámpola*
 128 *el štupíál de la bōša*
 132 *al šúro* [di sughero] *de la bōša*
 136 *al štrópul* (gen.) *de la botífta*
 138 *el šúro* [di sughero] *de la bōša*
 140 *el šúro de la bōša*
 142 *al šúro* [di sughero] *de la bōša*
 143 *al šúro* [di sughero] *de la bōša*
 144 *al šúro de la botíliã, al štrópol de la bōša, al šúro de la bōša*
 146 *el šúro de la bōša*
 147 *al štrópol de la botíliã*
 148 *al šúro de la butíliã, al štrópol de la bōša, al šúro de la bōša*
 149 *al štrop de la botíliã* (it.)
 150 *el štrop de la botíliã* (it.)
 151 *al štrop de a bōša, al šúro* (venez.) *de a bōša, al štrópol de a botíliã* (it.), *al štrop de a botíliã* (it.), *al šúro* (venez.) *de a botíliã* (it.)
 152 *al šúro* [di sughero] *de la botíliã, al štrópol de la bōša* (arc.), *al šúro* [di sughero] *de la bōša* (arc.)
 153 *al šúro* [di sughero] *de la botíliã, al štrópol de la bōša* (arc.), *al šúro* [di sughero] *de la bōša* (arc.)
 154 *el šúro* [di sughero] *de la botíliã, el štrópol de la bōša* (arc.), *el šúro* [di sughero] *de la bōša* (arc.)
 155 *el šúro* [di sughero] *de la bōša, el štrópol de la botíliã* (it.), *el šúro* [di sughero] *de la botíliã* (it.)
 156 *l šúro* [di sughero] *de la bōša, l štrópol de la botíliã* (it.), *l šúro* [di sughero] *de la botíliã* (it.)
 158 *el štrópol de la botíliã*
 159 *al šúro* [di sughero] *de a bōša, al štrópol de a botíliã* (it.), *al šúro* [di sughero] *de a botíliã* (it.)
 160 *el šúro de la botíliã* (it.)
 161 *el štrópol de a botíliã* (it.)
 162 *al štrópol de la botíliã* (it.)
 163 *el šúro* [di sughero] *de a bōša* (arc.)
 164 *e' štrópol de a bōša* (arc.)
 165 *el štrópol de a butíliã*
 166 *el turáčo^o de a botíliã* (it.)
 171 *el tápo* (it.) *de la bōša*
 172 *el štrópolo de la bōša*
 173 *el štrópolo de la bōša*
 174 *le štupíál de la botíliã* (it.)
 175 *el turáčo^o de la botíliã* (it.)
 176 *el štrópol de la bōša*
 178 *el štrópolo de a botíliã*
 179 *el turáčo^o de a bōša, el štrópolo de a butíliã* (it.), *el turáčo^o de a butíliã* (it.)
 180 *el štrópolo de a bōša* (arc.)
 182 *el štrópolo* [di sughero] *de a bōša*
 185 *el turáčo^o* [di sughero] *de a bōša*
 186 *el turáčo^o de a bōša*
 187 *el štrópolo de a botíliã, el šúro de a bōša, el turáčo^o de a botíliã, el štrópolo de a botíliã, el šúro de a botíliã*
 188 *el šúro de a botíliã, el štrópolo de a bōša, el štrópolo de a botíliã, el turáčo^o de a bōša, el turáčo^o de a botíliã*
 189 *el šúro de a botíliã, el štrópolo de a bōša, el štrópolo de a botíliã*
 192 *e' štrópolo de a bōša*
 193 *el štrópul* (arc.) *de a bōša* (arc.)
 194 *el tapóη de a butíliã, e' štrópolo* (arc.) *de a bōša* (arc.)
 197 *il tapóη da la butíliã*
 203 *al štrop de la bōša*
 217 *el tap de la butíliã*

531 **essere alticcio**

(essere brillo)

AIS: 1701 (e.). ALD-I: 256 (e.).

36 <i>êşer còkarêl</i>	144 <i>êşer şu de gîri</i>
42 <i>êşer alegrolót</i>	151 <i>êşer alégro</i>
75 <i>êşer ombrelá</i> [it., "ubriaco"], <i>êşer enkaná</i> ["molto ubriaco"]	154 <i>êşer in cêrina</i> (arc.), <i>êşer còk</i> , <i>êşer cùk</i>
76 <i>êşar en pò bevú</i>	155 <i>êşer òm pòk inbríágo</i> , <i>êşer alegró</i>
82 <i>êštef mpũ beké</i>	156 <i>êşer n şcánt ştòrn</i> , <i>êşer n şcánt nceriná</i>
91 <i>la sintí</i>	158 <i>êşer ştòrno</i>
92 <i>êşe mézo tarízo</i>	159 <i>êşer alégro</i>
93 <i>el sentí</i>	165 <i>êşar na şcánta cùk</i> , <i>êşar un fía cùk</i>
105 <i>êşer de gèngo</i>	182 <i>êşar cùko</i> (arc.)
118 <i>êşeŋ inbríágo</i>	185 <i>êşere na şcánta alégro</i>
124 <i>êşer şu de gîri</i>	189 <i>êşar mézo inbríágo</i>
130 <i>şintír al şiròku</i> (gr.)	202 <i>êşe còkít</i>
137 <i>el sentí</i>	204 <i>êşe ştòrna</i> (f.)
138 <i>êşe alúştig</i> (arc.)	
139 <i>la şentí en cín</i>	

539 **... delle tali fette [scil. sottili] di salame ...**

Per tagliare delle tali fette [scil. sottili] di salame ci vuole una lama ben affilata. (... delle fette di salame così sottili ...)

AIS: 1392 (tagliare [il fieno]), 543 (si tagliano), 1000 (il s.). ALI: 546 (taglia una f.), 581 (s. / rocchio).

3 <i>uşé bêlās ròdās da liónǵá</i>	50 <i>fléte enší de şalám</i>
5 <i>şimlās flétās da liónǵá</i>	51 <i>fléte enší fáte de şalám</i>
9 <i>uşé bêlās flétās da la liánǵá</i>	53 <i>şte fléte kúi de şalám</i>
18 <i>fişeta işi de şalém</i>	55 <i>kuşele fête de şalám</i>
19 <i>di fişeti işi de şalám</i> , <i>di fişeti işi de şalám</i>	56 <i>şònde</i> (lib.) <i>de lügánega</i>
22 <i>de li fêti işi de şalám</i>	67 <i>fişete koşí fine de şalám</i>
24 <i>táli fêti da şalám</i>	68 <i>de le fişete de şalám</i>
28 <i>kíle bêle fáte</i> [quelle belle fette] <i>de şalám</i>	69 <i>da li fòti di şalám cí</i>
29 <i>şte fòte da halám</i>	71 <i>de le fête şi fine de şalám</i>
30 <i>de le fête fine de halám</i>	76 <i>de le fòte de şalám kuşí</i>
31 <i>el li fête de halám</i>	79 <i>fête koşí fine de şalám</i>
32 <i>ki fête le de halám</i>	81 <i>de te şónes de şaláme</i>
34 <i>hêrte fête de halám</i>	82 <i>de te şónes de şaláme</i>
36 <i>şérte fête de şalám</i>	83 <i>de te şónes de şaláme</i>
37 <i>de le fête</i> [delle fette] <i>de şalám şitíle</i> [di salame sottili]	84 <i>te şónas d şaláme</i>
39 <i>de le fête ihé fine de halám</i>	85 <i>de te şónes d şaláme</i>
40 <i>le fête işé fine de şalám</i>	86 <i>teş fêts de şalám</i>
41 <i>fête ihé de halám</i>	87 <i>teş şòndlās d şalám</i>
45 <i>de le fête eşcé peşéne</i> ["delle fette così piccole"] <i>de şalám</i>	88 <i>de teş fêts d şalám</i>
	89 <i>teş şónas d şaláme</i>
	93 <i>de tal fête de şalám</i> , <i>de tal fête de şalám</i>
	95 <i>de teş fáte de şalám</i>
	98 <i>de teş fişetes de şalám</i> , <i>de teş fişetes de şalám</i>

<i>şalám, de t̃el fĩétes de şalám, de t̃el fĩétes de şalám, de t̃el fĩétes de şalám</i>	154 <i>d̃e le f̃éte koşí fine d̃e şaládo</i> (ven.)
99 <i>tal fĩéte de şalám</i>	155 <i>f̃éte kuşí fine d̃e sovr̃eşa</i> [grasse, di maiale]
102 <i>f̃éte koşíta fine de şalám</i>	159 <i>de e f̃éte kuşí şotíe d̃e şaíádo</i>
103 <i>na f̃éta koşí fina de şalám</i>	160 <i>le f̃éte kuşí fine de şaládo</i>
104 <i>d̃e le fĩéte şotíle de şaláme</i>	161 <i>le fetíne kuşí fine de şa^eáme</i>
107 <i>d̃e le f̃éte koşí fine d̃e şalám</i>	163 <i>d̃e e f̃éte kuşí fine de şa^eáme</i>
109 <i>d̃e le f̃éte koşí fine d̃e şalám</i>	164 <i>d̃e e f̃éte kuşí fine de şa^eáme</i>
110 <i>f̃éte koşí fine d̃e şalám</i>	165 <i>d̃e e fet̃ée kuşíta c̃ée de şa^eádo</i>
111 <i>fĩéte şotíli dal şalám</i>	169 <i>k̃ée f̃éte ęa -</i>
112 <i>fĩéte (lib.) de şalám koşí (lib.)</i>	172 <i>de le f̃éte koşí de şaládo</i>
113 <i>tánte fĩéte (lib.) de şalám</i>	179 <i>d̃e e f̃éte kuşí fine de şaládo</i>
114 <i>d̃e le fĩéte koşí fine de şalám</i>	180 <i>d̃e e f̃éte kuşí fine de şaládo</i>
115 <i>f̃et̃ele koşí fine de şaládo</i>	185 <i>e f̃éte koşí fine de şa^eádo</i>
124 <i>d̃e le fĩéte koşí de şaláme</i>	186 <i>e fet̃ée de şa^eádo</i>
126 <i>kũẽle fĩéte koşí fine de şalám</i>	187 <i>e fet̃ic̃ée kuşí fine de şa^eádo</i>
127 <i>d̃e le fĩéte de şaládo koşíta fine -</i>	188 <i>na f̃éta kuşí şotía de şa^eádo</i>
130 <i>kli f̃éti d şalámi</i>	189 <i>d̃e e fet̃ée kuşí şutíe de şa^eádo, d̃e e fet̃ée kuşí şutíe de şa^eáme (it.), d̃e e fet̃ée kuşí şutíe de şa^eáme (it.)</i>
131 <i>şte f̃éte de şaláme ka</i>	191 <i>f̃éte koşí fine de şa^eáo</i>
134 <i>de la f̃éteş koşí de şaláme</i>	193 <i>le f̃éte kuşí fine de şaát, le f̃éte kuşí fine de şaát, le f̃éte kuşí fine de şaát</i>
136 <i>de şta f̃étez de şaláme</i>	199 <i>k̃eş f̃éteş di şalám</i>
138 <i>le f̃éte fine de şaláme</i>	201 <i>da liş f̃étiş kuşí de şalám</i>
140 <i>f̃éte koşí fine de şalám</i>	202 <i>de f̃éte d̃el şalá</i>
141 <i>na f̃éta koşí şotíla de şalám</i>	210 <i>f̃étiş di şalát kuşí</i>
142 <i>le f̃éte koşí fine de şalá (arc.)</i>	
143 <i>le f̃éte koşí şotíle de şalám</i>	
144 <i>d̃e le f̃éte koşí fine d̃e şaládo</i>	
145 <i>le f̃éte b̃ele fine d̃e şalám</i>	
146 <i>de kũeşte f̃éte koşí fine d̃e şalám</i>	
149 <i>na fr̃ida de şaláme koşí fina</i>	

541 ... una lama ben affilata.
Per tagliare delle tali fette [scil. sottili] di salame ci vuole una lama ben affilata. (la lama del coltello)
 AIS: 980 (la l. del coltello), 920 (brucia bene), 1406 (si affila [la falce]). ALD-I: 833 (uno / una), 69 (bene), 8 (affilare). ALI: 477 (l.). ETTMAYER: 126 (bene).

3 <i>úná l̃óm̃á da kurt̃é fíc taťáint̃á</i>	30 <i>aň kort̃el molát ke la tája</i>
5 <i>úna láma (raro) ci táta baın</i>	31 <i>na lám̃o b̃en muládo</i>
9 <i>ün kurt̃é baın ğüts̃ö</i>	32 <i>ö kort̃el ke t̃ea</i>
18 <i>na l̃éma muláda b̃en</i>	34 <i>ü kort̃el ke t̃ea b̃e</i>
19 <i>na lám̃a b̃en muláda, na lám̃a b̃en tir̃é</i>	36 <i>na lám̃a b̃el̃a moláda</i>
22 <i>na lám̃a b̃en muláda</i>	37 <i>óñá l̃ám̃e b̃el̃a moláde</i>
24 <i>na lám̃a b̃e muláda</i>	39 <i>ö kort̃el mulát be</i>
28 <i>ána lám̃a ke tája b̃e</i>	40 <i>na lám̃a ke tája b̃e</i>
29 <i>na m̃el̃o muládo b̃e</i>	41 <i>ö kort̃el ke tája b̃e</i>
	45 <i>ej kort̃el ke tája b̃e</i>

- 50 *ej kortél bej ke tája*
 51 *ej kortél ke l tája*
 53 *η kortél bej filá*
 55 *ej kortél ke táa*
 56 *η kortél bej filá*
 67 *na láma ke tája*
 68 *ej kortél bej limá*
 69 *η kortél bej filá*
 71 *na láma filáda bej*
 76 *ej kortél bej molá*
 79 *ej kortél bej molá*
 81 *la láma buj agütsáda*
 82 *η buj tai -*
 83 *η kortél k a tai*
 84 *na lámá k tája*
 85 *η kortél taiánt*
 86 *η kortél k tája*
 87 *na láma k tája*
 88 *η kortél k^a tája*
 89 *η kortél k tájes daŕ*
 93 *ej kortél ke táje (cong.), ej kortél ke tája (ind.)*
 95 *η kortél bej gutsch*
 98 *uj kortél ke táá, uj kortél ke táe, uj kortél ke táe, uj kortél bej molá, uj kortél bej molá*
 99 *na lámá taéntá*
 102 *η kortél ke táje bej*
 103 *η kortél bej güšá*
 104 *η kortél bej güšá*
 107 *ej kortél bej guzá*
 109 *aj kortél guzá políto*
 110 *aj kortél guzá políto*
 111 *na láma bej filáda*
 112 *η kortél ke tája bej*
 113 *ej kortél ke tája*
 114 *ej kortél ke tája*
 115 *uj kortélo ke tája*
 124 *en kortél bej molá*
 126 *na láma bej moláda*
 127 *en kortél bej molá*
 130 *na lámę bej guðęðę*
 131 *η gortél ke tája*
 134 *añ kortél añ gruj gua*
 136 *añ kortél bej guðá*
 138 *na męla ke tája*
 140 *ej kortél ke tája*
 141 *ej kortél bej guzá*
 142 *aj kortél ke táje bej*
 143 *aj kortél ke tája*
 144 *aj kortél bej guzá*
 145 *ej kortél ke tája políto*
 146 *ej kortél ke tája bej*
 149 *aj kortél ke tája bej*
 154 *aj kortél bej guzá*
 155 *na lámá de kortél bej guzáa*
 159 *aj korteiŋ ke tája bej*
 160 *na lámá bej uzá*
 161 *uj kortél bej guzá*
 163 *na lámá bej uzáda*
 164 *uj kortél bej uzá*
 165 *uj kortél ke táje bej*
 169 *on kortél ke tája*
 172 *na lámá bej^o gušá*
 179 *na kortelína bej molá*
 180 *na lámá bej gušá*
 185 *uj kortęo bej mošá*
 186 *uj kortęo ke tája bej*
 187 *on kortél ke táje bej*
 188 *uj kortél ke tája bej*
 189 *na lámá bej guáda, na lámá bej guzáda, na lámá bej guáda*
 191 *uj kortél bej ušá*
 193 *na lámá bej inguáda (arc.), uj kortiel bej ingušát, uj kortiel bej inguát (arc.)*
 199 *un kurtiš bej gutschát*
 201 *úna lámá (lett.) bej ušát*
 202 *úna lámá guáda pulí*
 210 *úna lámę ka táje bej*

545 È necessario che i vecchietti ...*È necessario che i vecchietti bevano di più.* (detto dal medico)

AIS: 1690 + 1689 (è). ALD-I: 259 ([egli] è), 145 (che), 841 (vecchi / vecchie).

ALI: 281 (vecchio).

- 9 *ad ēs bzōñāiṽel cá ls atempós, id ēs netsešári* [vallader] *cá la lijet atempédá*²
 17 *l ę nečešári ke i vełiṽ*
 18 *l ę nečešári ke i veđiṽ*
 22 *l ę nečešári ke i ueđát*
 24 *l ę nečešári ka i ueć*
 28 *l ę nečešáre* (ital.) *ke i već*
 29 *l ę nahaháre ka i ueđahí*
 30 *al vokór ke i veći*
 35 ^a*l vokór ke i već*
 36 *okór ke i već*
 37 *l ę nečešáre ke i veći*
 38 *l ę neheháre ke i veći*
 39 *okór própi ke i većahí, l ę neheháre ke i većahí*
 43 *bizóña ke i većéti*
 50 *yi voría ke i veklóti*
 54 *bizóñ* (lto.) *ke i većóti*
 56 *bizóñ ke i veklóti*
 59 *l ę beṽ ke i veklóti*
 62 *bizón ke i većóti*
 63 *l ę mejo ke i većóti*
 79 *okór ke i većóti*
 83 *al ę netsešáre k i veđli*
 85 *al ę dbužáñ k i veđli, al ę netsešárijo k i veđli*
 86 *l ię dbužéṽ k la veđla žent*
 89 *al fós buṽ ke žant veđla*
 91 *al ę dbužáñ k i bérbaš*
 106 *bizóña ke i većóti*
 110 *bizóñ ke i većóti*
 116 *bizóña ke i većóti*
 126 *bizoñeria ke i većóti*
 129 *móña* (arc.) *k i veće*
 137 *bizoñaráe ke ki veće*
 138 *vól ke i veđže*
 141 *bizóña ke i veći*
 142 *okór ke i veđót*
 145 *l ę bizóñ ke i veći*
 146 *el ę bizóñ ke i veći*
 150 *bizóña ke i većót*
 151 *bizóña ke i većót*
 154 *ge ol ke i većót*
 156 *ge ol ke i veći*
 159 *bizóña ke i većót*
 160 *bizóña ke i većót*
 161 *bizóña ke i većóti*
 162 *bizóña ke i većót*
 163 *bizóña ke i veći*
 165 *bizóña ke i većét*
 172 *bizóña i šántoli*
 174 *bizóña ke i već*
 180 *bizóña ke i većóti*
 182 *bizóña ke i većóti*
 185 *bizóña ke i većóti*
 187 *bizóña ke i većóti* (dispr.)
 189 *bizóña ke i većéti*
 193 *bizóña ke i vićú9*

551 ... un lavoro faticoso*cominciare un lavoro faticoso*

ALD-I: 833 (uno / una), 399 (il l.).

- 1 *kun úná lāvúř štantúzá*²
 9 *úná štantúzá lavúř*
 19 *un laurá fadiğóž*
 20 *n lauréři fatiṽúš*
 27 *na zḡubáda*
 35 *n laurá fadiğú^{δ,γ}h*
 36 *ön laurá fadiğúš^{δ,γ}*
 41 *ö lağrá fadiğú^γh*
 46 *en laurár faigúš*
 47 *en laurás*
 48 *en laoro grięu*
 49 *na štrušijáda* [detto di un lavoro appena concluso, che si è rivelato difficile e faticoso]
 52 *a štrušijár* [lib., *strusiáda* "un lavoro già concluso"], *a tribulár* (lib.)
 57 *na štrušijádá* [considerato al passato, quando è già stato fatto, non in una prospettiva futura]
 58 *en mištér de fadiğa*
 59 *na štrušijáda* ["l. faticoso, faticata", in

riferimento al passato o al futuro]	140 <i>en laóro de fadíga</i>
63 <i>na štrušjáda</i> ["grande fatica fisica e mentale"]	141 <i>en laóro šfadiǵós, en laóro de fadíga, en laóro de fadíga</i>
64 <i>štrušjár</i> ["faticare, fare fatica"]	144 <i>an laóro de fadíga, an laóro de fadíga, an laóro fadiǵózo, an laóro fadiǵózo, an laóro fadiǵózo</i>
67 <i>en mištér fadiǵós</i>	148 <i>an laóro da fadiǵa</i>
69 <i>n mištér fadiǵús</i>	150 <i>an laóro fadiǵózo</i>
70 <i>in la'óro fadiǵús</i>	152 <i>an laóro de fadíga</i>
71 <i>en lavóro gref</i>	154 <i>an laóro fadiǵózo</i>
72 <i>en mištér fadiǵós</i>	155 <i>on laóro fadiǵós, on laóro de fadíga, on laóro de fadíga</i>
82 <i>η laú̄r de fadía</i>	159 <i>uη laóro de fadíga</i>
88 <i>η lëūr de ḡraη fadía, η lëūr k tōl a maη</i>	163 <i>uη lavóro šfadiǵá</i>
89 <i>η laú̄r šfadiǵús</i>	166 <i>un lavóro de fadíga</i>
91 <i>η laú̄r šfadiǵús</i>	167 <i>un^m meštǵér fadiǵózo</i>
92 <i>uη laóro gréo</i>	172 <i>un laóro de fadíga</i>
93 <i>en laór grief</i>	176 <i>a tribulár</i>
99 <i>η luriér šfadiǵós, η luriér grief, η luriér grief</i>	178 <i>un laóro fadiǵózo</i>
102 <i>n laóro de fadíga</i>	179 <i>un laóro pezánte</i>
106 <i>en laóro de fadíga</i>	180 <i>un laóro fadiǵózo</i>
107 <i>en laóro de fadíga</i>	186 <i>un lavóro de fadíga</i>
116 <i>on laóro de fadíga</i>	188 <i>un laóro de fadíga</i>
117 <i>oη laóro de fadíga</i>	209 <i>un lavór dur (it.)</i>
122 <i>na laoráda</i>	210 <i>un lavóur de fadie</i>
124 <i>en laóro fadiǵós</i>	211 <i>un lavóro dur</i>
126 <i>en laór fatikós</i>	
130 <i>n laóru k̄e da da fēi</i>	
134 <i>an laóro de fadía</i>	
137 <i>en laóro šfadiǵós</i>	

555 P'operaio (= il bracciante) (uno che viene pagato a ore o a giornate per lavorare nei boschi o campi)

36 <i>el laorét</i> (gen.)	76 <i>le ópere</i> (pl.)
55 <i>n operái</i> (it.)	101 <i>l uréa</i> (f.)
62 <i>l operár</i> [nar en ópera "andare a lavorare o ore o a giornate"], <i>el laǵradór, en laǵradór</i>	118 <i>el lavoñadór</i>
	128 <i>l om</i>
	170 <i>el falšadór</i> ["uno che taglia i boschi"]

558 ... non lavora quasi nulla.**Per lavorare, non lavora quasi nulla.**

AIS: 1615 (lavorare / l. 3), 1536 (mentre che lavorava). ALD-I: 398 (lavorare).

- 9 nus mátsǎl böt inġuáttá, nu fəl el böt
inġuáttá
- 11 el nu fa böt núta
- 13 al fe bəl e noṭ, al lóra ma al konklúd
noṭ
- 15 n fa nígo toṃ
- 17 al lóra círka nięnt
- 19 al laóra kuázi negótt
- 20 al fa míga própi tant
- 21 al ga réda ["non fa avanti"] míya
- 27 nü láurα kuázi nięnt, el láurα pøk
- 30 al laurarés mai, al fa mai negót
- 31 ol ge n a miq [lib., "non ce ne ha"] tátq
oġq [lib., tanta voglia], ol laúrø pøk
- 33 al laúra kuáze neṃt (lett.)
- 34 al laúra kuázi mai
- 35 al tíra nhéma kuázi naġót
- 36 el laúra oġn gran pøk, el laúra pøk
- 38 el no l fa kuázi neġót
- 42 el fa kuázi neġót, el fa n gran pøk, el
na fa míya tát
- 43 no l laúra kuázi nięnt
- 44 el laúra en gran pøk
- 45 no l fá pøk o nięnt, no l laúra kuázi
nięnt
- 46 non laúra kuázi nięnt, el el ga póka
vója
- 47 no l laúra kuázi nięnt
- 48 no l va enġót
- 50 le n gran bon d enġót - , no l fa
nġoṭ
- 51 no l ġindíz -
- 53 el laóra ben pøġ
- 54 no l fa kuázi nięnt (all.)
- 55 no l fa negotón
- 62 no l fa kuázi nięnt
- 66 no l laóra kuázi nięnt
- 69 no l fa kuázi nięnti
- 71 no el lavóra tant ke nięnt
- 73 no el laóra kuázi nięnt
- 75 no l fa kuázi nięnt
- 76 no l fa nięnt, no l rənt -
- 81 ne laórel oramáí nía
- 85 fežl uramáí nía, fežl pūk
- 92 el no feš kuázi núia
- 93 el laóra puok, el faš puok
- 94 l no feš kuázi nía
- 95 no el laóra kuázi nía
- 100 no l faš béleke niq
- 104 l e na škéna dréta, no l fa mai nięnte
- 111 no l e (lib.) n faolénša [lib., ted.:
Faulenzer]
- 116 no l laóra škuázi nięnte, l e on
faolénša [ted.: Faulenzer]
- 120 no l ga vója da far nięnt
- 122 no l laóra kuázi nięnt
- 127 no l val nięnte, l e un faulénša
- 130 n laóre dbot neṃti
- 131 no l laóra doḃoto núia
- 134 no l laóra kuázi nía
- 135 no l laóra kuázi nía
- 136 no l a guója de faj nía, no l faš n
gran póko, no laóra ben póko, no
laóra kuázi de pięn
- 137 noⁿ l reṃḃ (lib.) nía (lib.)
- 139 el n a póca vója
- 141 l e en láfa
- 142 al laóra kon puóka vója
- 144 no l koġbína škuázi nięnt, al tíra pię
- 146 l e en mezerón
- 149 al laóra al laóra pøk
- 161 l e bøn da nięnte
- 163 no l fa škuázi nięnt (arc.)
- 164 no l fa škuázi nięnt (arc.)
- 167 el ga póka vója
- 170 no l lavóra kuázi nięnte
- 172 no el lavóra kuázi nínte
- 173 no l laóra (arc.) kuázi nięnte, no l ga
vója di far nięnte
- 176 no l fa kuázi nięnt, no l laóra kuázi
nięnt, no l se da da fa kuázi nięnt
- 183 no l laóra škuázi nięnte
- 189 el šta škuázi seġpre de pitantóṭ, no l
laóra mai de bóna vója
- 192 non rénde nięnt, non kombína nięnt
- 193 no l fa škuázi nięnt (arc.), el fa un
lavóro de puok
- 194 el ze de bándø -
- 195 i non faš trópo
- 199 al no fáš pøk
- 205 no al lavóra kuázi par núia (it.)
- 217 el ġi ġíra intórno

559

Secondo lui era necessario ...

Secondo lui era necessario farlo velocemente.

AIS: 65 (lui l'ama molto).

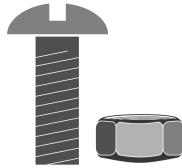
- 9 *tenõř el*
 14 *şekõnt lu al kára de*
 19 *şekõndu lu aş duéva, şekõndu lu aş géva, şekõndu lu l éra neçesári*
 24 *şegõn lü l éra neçesári*
 25 *per lü l éra neşesáre*
 28 *şşekõnt a lü al tõka*
 30 *hegõnd lü he duzía (it.), a hõ kunişiu he duzía, hegõnd lü al géa de*
 32 *şegõn lü l éra meı*
 36 *per el l éra neçesári, per el okoréa*
 41 *heyõnd^o lü göıl de*
 42 *a şenter lü bözońáva*
 44 *per el el gazía da*
 45 *per el bizońáva*
 46 *şekõndo el bizońáva, şekõndo el bizońáva*
 50 *via par el dıoléva*
 55 *per lü büzońáva, şekõndo lü büzońáva, per lü büzońáva*
 58 *şekõndo el ge vorõş, şekõndo el l éra meı*
 59 *per el şe końéva*
 62 *per kõnt şo bizońáva*
 67 *şekõndo élo şe dovéva*
 69 *par öl bizońáva*
 71 *per el bizońéva*
 72 *per el éra méio*
 73 *par el dovéva*
 81 *dõ el el debozúń*
 82 *dõ ad el el debozúń*
 83 *dõ vël el*
 85 *skúndo al fol dbuzáń*
 87 *aldõ d ël fogl debuzéń*
 89 *skúndo al fõsl šte*
 97 *per el bezeńéa, sekõndo el bezeńéa, per el bezeńéa*
 98 *şekõndo el bezeńéa, deşke ke l piséa el bezeńéa, şekõndo el bezeńéa*
 100 *sekõndo el fõsa*
 105 *par el bizońáva*
 111 *şekõndo el bizońáva*
 118 *peř lu bizońáva*
 119 *şekõndo élo şe dovéva*
 121 *şekõndo lu bizońáva*
 128 *şekõndo élo bizońáva*
 130 *skõnd li okuré*
 131 *şekõndo lui şe końiér (it.)*
 133 *şekõndo lui l éra da*
 134 *par el okuréa*
 135 *par el okuréa*
 136 *par el okuréa, şekõndo el okuréa, el pensá kel érava da*
 138 *per el l e va méio*
 141 *par el l éra da*
 142 *şekõndo lu l éra da*
 144 *par lu okóre a*
 145 *per el l éra a*
 148 *par lu końıva, par lu końıva*
 150 *par lu şe dovéva*
 151 *par lu éra, par lu bizońéa*
 152 *par lu bizońéa (it.), par el bizońéa, par lu bizońéa (it.)*
 153 *a şekõndo lu vıolé a*
 154 *par el l éra neçesári, şekõndo lu geoléa*
 155 *drıo el şe goléa, par el şe voléva, drıo el şe voléva*
 156 *şekõndo el bizońa ke lo şe fat*
 157 *par lu okoréa, şekõndo lu okoréa*
 160 *par lu l éra neçesári*
 162 *şekõndo lu bizońéa*
 163 *şekõndo lu bizońéa*
 166 *şekõndo lu bizońa^{va}*
 167 *par lu bizońa^{va}*
 172 *par lu bizońáva*
 176 *şekõndo lu bızońáva*
 177 *şekõndo lu l éra il bizońo da*
 178 *şekõndo lu bizońáva*
 180 *şekõndo lu bizońáva, şekõndo élo bizońáva*
 182 *şekõndo eu şe dovéva*
 183 *şekõndo eu bizońáva, şekõndo eu iéra neçesári*
 185 *şekõndo éo bizońa*
 188 *şekõndo lu bizońéa*
 189 *lu dizéa ke bizońáva*
 191 *şekõndo el şo parér el dovéva*
 193 *par lavorá bizońáva*
 194 *şekõndo lu bizońáva*
 197 *şekõnt lui e kovéntáva*
 205 *par lui bizońáva*
 211 *şekõndo lui al éra neşesári, şekõndo lui al éra neşesári*

562 **il tràpano** *✓*
(= il tràpano a mano; attrezzo per fare un buco in un'asse)

il tràpano

566 **la vite e il dado** *✓*
(per avvitare qualcosa)
AIS: 218 (la v. / le viti).

la vite e il dado

573 ... perché avevano esitato ...

Si scusaron perché avevano esitato tanto a lungo.
AIS: 112 (p. hai), 1586 (p. hai scelto).

- 9 *përkuë ç els em trat*
18 *perkë i ëva spečã, perkë i ëva tentenã*
27 *perkë i áa ezitã (ital.)*
30 *per al fáto ke i ġëra (arc.) špetát*
32 *perkë i ëa tirát*
40 *perkë i ġëra špetát, perkë i ġëra špetát, perkë i ġëra špetát*
41 *perkë aġ ġíra (imperf.) hpetát*
43 *perkë i aía (lett.) špetá*
44 *perkë i azëa špetá*
45 *perkë i gazëa penšã súra*
48 *parkë i ëva špetá (gen.)*
49 *parkë i ëva bačilá*
56 *perkë i ġóva penšã šu*
58 *perkë i a (pass. pross.) špetá (lib.)*
61 *perkë i avëva špetá*
62 *perkë i avëva špetá*
63 *perkë i avëva ašpetá*
67 *perkë i š ëra trigádi*
68 *perkë i ëva (trapass. pross.) špetá*
69 *perkë i ða tuntuná*
78 *perkë i ġáva penšã šu*
81 *k aġ ā pizimë*
82 *ke aġ ā batsilë*
83 *čudí ke aġ a batsilë*
84 *čudí ke aġ ā punšë súra*
86 *ažák i a batsilá*
88 *ažáke i óva pezimá*
89 *k aġ ā ašptë*
91 *k aġ ā batsilë*
92 *parcé ke i aëa indužjá*
93 *percé ke i áva indužjë, parcë ke i š áva intardivá, parcë ke i š áva intardivá*
94 *percé ke i áva ezitë*
96 *percé ke i a penšë*
97 *perkë i se aëa pisá, perkë i aëa pezimá, perkë i se aëa pezimá*
98 *perkë ke i aëã pisá sórã*
99 *parkë i aëã pisá do, parkë i aëã tirá inánt*
100 *parkë i aëo pisá*
104 *parkë i a špetá*
109 *parkë i ëva špetá*
115 *parkë i avëva špetá, parkë i ġëva špetá, parkë i gavëva penšã, parkë i avëva penšã, parkë i ġëva penšã*
116 *parkë i a fáto špetár*
121 *perkë i avëva ašpetá*
122 *perkë i avëva ašpetá*
126 *perkë i avëva tentená*
130 *parkë i avë špitó*
131 *porcé ke i avëa ntardivióu*
135 *parcé i avëa indužjá*
137 *par vía ke i avëa intardígá [ritardato], parcíe ke no i a (lib.) aušã (lib.)*
147 *parkë i avëa penšã šu*
152 *parkë i ëa špetá, parkë i avëa penšã šu, parkë i ëa penšã šu*
159 *ðe ver tardivá*
163 *parkë i vëa meš*
168 *parkë i ġëva špetá*
173 *parkë i gavëva ezitá*
174 *perkë i avëa špetá*
182 *parkë i ġavëva tardigá, parkë i ġavëva špetá*
183 *parkë i ġavëva špetá*
193 *parkë i gevëva špetát*
199 *partšë ka i ay špietát*
201 *parcé ke aġ avëvij tentenát*
204 *parkë i ëva dindolé (scherz.)*
209 *parkë i avëva tontoná*
211 *parkë i l a tentenát*

580 conficcarsi una scheggia

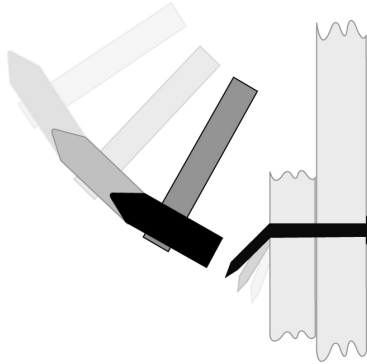
(il pezzettino di legno che si ficca nel dito)

AIS: 539 (la sch.). ALD-I: 833 (uno / una).

- 9 *fěř iř aınt úna³ špŕŕ²*
 12 *ćüřř úna špŕŕ²*
 34 *infilšá^h óna hkéǵa^ž*
 38 *ćapá óna hklédena^đ*
 45 *ćapár nã zbia*
 48 *emplantárše na špina*
 50 *fičárše na špina*
 53 *parárše ent na špina*
 55 *emplantáš int en špin*
 56 *mplantárše na škrėna*
 57 *amplantárše ent na špina*
 60 *piantárše na škėǵa, piantárše n špin*
 61 *fikárše dent na zǵėva*
 62 *fikárše na škėǵa*
 67 *fikárše dent na škarambėa, fikárše dent na škėǵa (it.)*
 68 *ćapár na šklėna, ge na énter na špina*
 70 *infilárši na zǵlónža*
 72 *ćapár dent na zgrėnža de leñ*
 76 *kaćárše dėter na zlónža*
 78 *ćapár na zǵlėn^dža*
 79 *ćapárše na škarambėa*
 87 *s fićė na řiřtla*
 102 *mpikárše na špina*
 104 *nřikárše into na škarána ["sch. più grossa"]*
 112 *emplantárše na škáia [di pietra o metallo]*
 120 *emplantárše na zlémba, emplantárše en špin, emplantárše na zǵarambėa*
 122 *fikárše na zǵarambėa*
 136 *ćapá na špina*
 137 *še impontá na riščóla ["sch. un po' più grande"]*
 138 *še méte na rišća*
 144 *inpirárše (arc.) na rišća*
 145 *inplantárše na rišća*
 148 *inplantárše na rišća*
 151 *inplantárše na rišća, ćapár na rišća*
 159 *inplantárše na šćėzena, ćapárše na šćėzena*
 162 *inpirárše na rišća*
 163 *inplantárše na škėia (gen.)*
 165 *inplantárše na rišća*
 166 *piantárše na škėia (it.)*
 170 *infilárše na škėia*
 181 *šponćárše na škėia*
 183 *inplantárše na šćėza*
 185 *inplantárše na šćėza ["sch. piccola"]*
 187 *ćapárše na škėia*
 193 *fikáše drėnto na škėia*
 197 *inřfilšáři úna šklėža*
 198 *piá úna riřkla, piá úna škliėndara*
 203 *ćapė na špina*
 205 *zbuzáše na riřkla*
 211 *implantá na riřkla*

582 ribadire [un chiodo]

(piegarne la sporgenza)

ribadire [un chiodo]

598 Noi crediamo ... / loro (6m) crèdono

Noi crediamo [che] voi piacciàte. / loro (6m) crèdono
AIS: 1253 (l. pure). ALD-I: 201 ([egli] crede).

Comm.: Secondo stimolo: l'inchiesta mirava all'elicitazione di pronomi personali tonici.

4 nò krajàjn	114 nojàltri kredén
8 nus krajàjns	118 noj kredémo
9 i krajàjn	130 nej kardóŋ
10 nu krajàjn	132 neáutre kredóŋ ⁿ
26 nò ^m krèt / lur i krèt	135 nozáutre kredóŋ
27 núáltri kredóm	139 noş kerdóŋ ⁿ
31 nóter eŋ krèt (it.)	142 lóri i kréde
34 nóter aŋ krèt	148 nojàltri kredóŋ / lóri i kréde (it.)
35 nóter aŋ ⁿ krèt	149 lóri i krèt
36 noátre kredóm ^δ	150 lóri i krèt (arc.)
38 nóter kredóm ^δ	152 noj kredóŋ / lóri i krèt
43 nóter ne ⁿ ŋkredóm / eĭ i kréde ^δ [in
senso religioso]	153 i kréde (it.)
44 nóter kredóme	159 lóri i kréde (it.)
56 noj kredén	165 nántri kredóŋ ^δ
57 noj kredén	166 noáltri kredémo (it.)
63 noj kredén	171 nuáltri kredéŋ (arc.)
72 eĭ i kréde, lor i kréde	173 nojàltri kredémo
76 nuáltre kredóm / oĭ i kréde	175 noántri kredóm, noántri kredéme,
noántri kredém
88 eĭ křěja (raro)	183 noántri kredémo / ^ε úri i kréde ^δ
92 nozóutre kardóŋ	185 noáltri kredémo / lúri i kréde (arc.)
99 noj kardóŋ	

186 *noántri kredémo* (arc.)188 *noántri kredóŋ* (arc.)189 *niáltri kredémo*192 *noántri kredéŋ*^δ207 *no i krodíŋ*

602 ... io piacessi. / ... loro (6m) piacèssero.

Credevi [che] io piacessi. / Credevàte [che] loro piacèssero.

AIS: 1104 (piacerebbe), 1253 (loro pure). ALD-I: 586 (piace). ALL: 108 (piace).

9 <i>i plazés^án</i>	88 <i>èi plazés</i>
23 <i>mi ázéz^eue</i> (ind.) / <i>lur i ázíz^ua</i> (ind.)	96 <i>lóri i plazása</i>
24 <i>i piázés</i> (cong.) / <i>i piázés</i> (cong.)	112 <i>mi piázés</i>
26 <i>m^e plazés</i> / <i>lur i plazés</i>	118 <i>lóri i piázés^a</i>
28 <i>m^e plazé^e</i> (imperf.)	129 <i>iö piadíš</i> / <i>lóre piadíša</i> (lto.)
32 <i>m^e ge piázíe^h</i> / <i>lur i ge piázíe^h</i>	130 <i>léri piázíš</i>
34 <i>m^e piázé^h</i> / <i>lur i piázé^h</i>	138 <i>lóri i piázéše</i>
36 <i>m^e ek plázíes</i>	139 <i>mi piázéše</i>
37 <i>m^e ge piázíe</i> (ind.)	152 <i>mi piázéše</i> / <i>lóri i piázéše</i>
38 <i>m^e piadíe^h</i> / <i>lur i piázía</i>	165 <i>éóri i piázéše</i>
43 <i>m^e piázés</i> / <i>èi i piázés</i>	171 <i>lor i piázéše</i>
49 <i>èi i plazés</i>	174 <i>mi piázéše</i> / <i>èi i piázéše</i>
51 <i>èi i plazés</i>	183 <i>mi piázéše</i> / <i>éúri i piázéše</i>
52 <i>èi i piázéše</i>	185 <i>mi piázéše</i> / <i>lúri i piázéše</i> (arc.)
63 <i>mi piázésa</i> / <i>lóri i piázés</i>	186 <i>mi piázéše</i> / <i>éóri i piázéše</i>
72 <i>lor i piázés</i>	188 <i>mi piázéše</i> / <i>éóri i piázéše</i>
76 <i>mi piázóš</i> / <i>öi i piázóš</i>	189 <i>mi piázéše</i> / <i>éóri i piázéše</i>

609 il merciaio ambulante

(Come si diceva alla persona che una volta vendeva la merce da casa a casa?)

AIS: 271, 270 (il m.). ASLEF: 5403 (m.).

10 <i>al króm^ař, la krómerína</i>	61 <i>el klómer</i>
12 <i>il marcadáunt</i>	62 <i>el klómer, el pitótk</i>
16 <i>la krám^ařá</i> (f.)	68 <i>ey klómer</i>
17 <i>la krámera</i> (f.)	71 <i>el krómer</i>
23 <i>l štrašé</i> ["uno che raccoglieva e vendeva stracci ecc."]	74 <i>la klómera</i> [f., "donna friulana che vendeva mestoli e zoccoli in una gerla"]
29 <i>köl ke önt pēhe</i> [perifr., "quello che vende mercerie"]	87 <i>l křumř, l křamř</i>
35 <i>al palér</i> (?)	88 <i>l kařabót, l křabót, l tsandlét</i>
42 <i>l ambulánte, la paléra</i> ["donna friulana che girava a piedi con una gerla per vendere oggetti di legno"]	103 <i>l klómer</i>
43 <i>kěl ke v^ent</i> [+qc., perifr.]	108 <i>el klómer</i>
44 <i>el molé^óta</i> ["l'arrotino"]	109 <i>l krómer</i> (arc.)
45 <i>el klámer</i> (arc.), <i>kěl ke v^ent</i> (perifr.)	118 <i>el šřašáro</i>
46 <i>l ambulánte</i> [it., "m. con la bancarella in piazza"]	123 <i>el klómer</i>
56 <i>l pigolót</i>	128 <i>el klámer</i> [qui non usato]
60 <i>el klómer</i>	133 <i>al štraš^eř</i> [chi reclutava le stracce]
	135 <i>kélez da nérte ke i^eřⁿ kó la kašéla</i> [perifr., "donne di Erto, P.- ALD 204, che vendevano utensili di legno, ecc."]
	136 <i>kěl da la kašéla</i> ["m. a. che veniva dal Friuli, vendeva elastici, bottoni, ecc."]

- 137 *el klómer, ki ke ven a vènde* (perifr.)
 142 *ki da lamón* [P.- ALD 156]
 144 *al kromér*
 147 *al nert* [quello di Erto; P.- ALD 204]
 150 *el stražér*
 158 *el karegéta* ["venditore di sedie"], *el moléta* ["arrotino"], *el pešér* ["pescivendolo"]
 160 *l aḡbulánte*
 161 *l aḡbuéánte*
 170 *el gabúro* ["fruttivendolo che veniva dalla pianura"]
 172 *l ómo de le štráše*
 175 *el karetér*
 178 *l anbuánte*
 183 *el venditóre aḡbuéánte*
 185 *el guzeáro* ["venditore di occorrenti per cucire"]
 186 *l maršáro, el maršér*
 188 *el zmeršér*
 195 *lu kramár*
 197 *il pećotá* ["stracciaio"]
 210 *il pešegár* ["straccivendolo"]

617 ... ma costano moltissimo!

Non valgono niente, ma costano moltissimo!

AIS: 1105 (ma costa troppo), 830 (eppure c.).

- 12 *ma i kuóštⁿ bleř*
 17 *ma i kóšten n kar rabí*
 19 *ma i kóšta tantísim, ma i kóšta un^m bel pit*
 23 *ma i kóšta n bel pø*
 28 *ma i kóšta fø de la mizúra*
 31 *ma i kóšto tant*
 34 *ma i kó^hta ün ö^e del kø*
 35 *ma i kó^hta tant ahé ahé*
 36 *ma i kóšta tant feř*
 38 *ma i kó^hta l íra di dío*
 39 *ma i kó^hta na móca, ma i kó^hta tat*
 40 *ma i kóšta n öc del kø*
 41 *ma i kó^hta (all.) ö píhto*
 43 *ma i kúšta eḡ gran tant*
 44 *ma i kúšta en šak de šólç*
 46 *ma i kúšta na bárka de šöldi*
 47 *ma i kúšta n öc del kø*
 48 *ma i kóšta en šaj de šöldi (all.), ma i e (lib.) máša ħári (lib.)*
 49 *ma i kóšta (lett.) própi tant (lett.)*
 50 *ma i kóšta tantísim*
 52 *ma i kóšta na monéda*
 62 *ma i kóšta tantísim*
 64 *ma i kóšta tantøn*
 71 *ma le kóšta en muç*
 79 *ma i kóšta en šak de škeḡ, ma i kóšta n ócu de la tēšta*
 81 *mo aḡ kóšta trep*
 82 *mo aḡ kóšta η šlafúḡ, mo kóšta deř tröp*
 83 *mo aḡ kóšta η štlafúḡ*
 84 *mo aḡ kóšta čeríšimi*
 92 *ma i vién noši kuánto*
 93 *ma i kóšta čer, ma i e čerađøř*
 94 *ma i kóšta tantířimo*
 96 *ma i kóšta própio tant*
 98 *ma i kóštá trøp, ma i kóštá mása, ma i kóštá mása*
 100 *mo i kóšto η gran múie, d áutro maḡ i kóšto η gran múie, ma i ven η gran múie, mo i ven η gran múie, d áutro maḡ i ven η gran múie*
 101 *ma i kóšta en múlge*
 104 *ma i kóšta demø*
 109 *ma i kóšta an fráko*
 115 *ma i kóšta tánto*
 120 *ma i e karíšimi*
 126 *ma i kóšta per šempre*
 128 *ma i kóšta tant*
 129 *ma i ne [lib., ... sono] cáre [lib., cari]*
 135 *ma i kóšta na kárga de škeḡ*
 136 *ma i kóšta dalióḡ [arc., "tanto"]*
 137 *ma i e karadøř*
 138 *i e [sono] čaradøř ["costosissimi"]*
 139 *i e tant tšer*
 140 *ma i kóšta tant kar*
 141 *ma i kóšta máša tant*
 156 *ma i kóšta n óco del káo*
 159 *ma i kóšta kári*
 164 *ma i kóšta un óco de a tēšta*
 167 *ma i kóšta tant*
 168 *ma i kóšta tánti škeḡ*
 169 *ma i kóšta tánto (it.)*

170 <i>ma la kōšta</i> (lib.) <i>fōra de tēšta</i> (lib.)	189 <i>ma i kōšta un šáko de škeḷi</i> , <i>ma i kōšta kári ke maḷ</i>
172 <i>ma i kōšta un óco de la tēšta</i>	194 <i>ma i kōšta tantíſimo</i>
173 <i>ma i zē tánto kári</i>	204 <i>ma lē veḷi matánt</i>
175 <i>ma i kōšta na mōta</i>	209 <i>ma i kōšta máša</i>
180 <i>ma i kōšta un óco de^{la} tēšta</i>	210 <i>ma kōštiḷ tant</i> , <i>ma kōštiḷ máše</i>
185 <i>mā i kōšta un^m múco^δ de škeḷi</i>	214 <i>ma i kōšta prōpriō tant</i>
186 <i>ma i kōšta tánto</i>	215 <i>ma lē kōšta un múco de škeḷi</i>
187 <i>ma i kōšta tánto</i>	

622 ho la possibilità finanziaria di [...]

(Ho lavorato tanto, ma adesso posso permettermi / comprarmi una BMW.)

AIS: 1689 (ho), 697 (ho la febbre). ALD-I: 52 ([io] ho).

Comm.: Solo nella Ladinia dolomitica c'è una "stabilità locuzionale" ben definita che equivale pienamente al contesto della domanda.

17 <i>pōdi permētumel</i>	116 <i>me káto in kondiſiōḷ de koḷprárme^m</i>
18 <i>gō pōlver da škaršēla</i>	121 <i>pōdo tōrme</i>
19 <i>gō šōldi</i>	129 <i>pōḷi parmōtme da komprá</i> (it.)
24 <i>gō i šolc</i>	130 <i>ēḷu šōdi ašēḷi par</i>
26 <i>i o vergót</i>	131 <i>p^uoḷi remenáme kōme ke vuōḷi</i>
35 <i>pōde^d permitím de konprá úna mákina</i>	134 <i>pōz me parmēte de konprá</i> [+qc., arc.]
36 <i>pōš permitím dā</i> (it.)	137 <i>pūoḷ me permēte de komprá</i> [+qc., it.]
38 <i>pōde^δ permitím de</i> (+ inf.)	142 <i>aḷi i škeḷi par</i>
39 <i>pō de permitín de</i>	153 <i>pōše rivárge a</i>
42 <i>pōde pirmitím de fa keḷ ke vuōḷi</i>	156 <i>pōš parmēterme</i>
43 <i>gō i šolc per</i> (+ inf.)	165 <i>o i škeḷi par gírárme</i>
50 <i>mi pōši</i>	166 <i>i me bášta par</i>
51 <i>pōdi auḡurárme</i> (lib.)	167 <i>pōšo parmēterme de</i> (+ inf.)
53 <i>yaḷi i šōldi par krompárme</i>	168 <i>pōšo kroḷpár</i>
54 <i>pōdi komprárme</i>	169 <i>gō a poḷibiitá de komprárme</i>
58 <i>pōdi</i>	170 <i>gō le poḷibiitá de</i>
67 <i>pōdo komprárme</i>	171 <i>pōšo parmētarne</i>
69 <i>pōš</i>	180 <i>pōšo parmētarne</i>
72 <i>gō la poḷibiitá de far spēze</i>	183 <i>gō a poḷibiitá de</i>
74 <i>gō i šōldi per</i>	199 <i>i pōzi permētimi di</i>
84 <i>i pō m la vagé</i>	207 <i>pōš permētimi da krompá</i>
93 <i>aḷi el muōt^d de</i> (+ inf.)	208 <i>ríve komprá</i> (...)
94 <i>e la poḷibiité</i>	213 <i>pōuḷ kromprá še ke vuōḷi</i>

623 **andare in fallimento**

(dal punto di vista finanziario, detto da una singola persona)

ALD-I: 29 (a.). ETTMAYER: 21 (ambitare).

34 <i>nda de kül</i>	144 <i>ndar şui bakét, ndar kọ le ^γgáŋbe in</i>
44 <i>falír</i>	<i>şu</i>
76 <i>nar a reméŋgo</i>	145 <i>fá patatrák</i>
78 <i>nar an malóra</i>	148 <i>fenír te la mḗrda^δ</i>
88 <i>uní da dut</i>	156 <i>ndar tút fǒra par le fráške, ndar tút</i>
92 <i>zi al de şóte, şe da in dáta</i> (arc.)	<i>ntę la búza</i>
93 <i>fa falimént</i>	170 <i>ndar kárte kuarantóto</i>
103 <i>ndar n malóra</i> (it.)	185 <i>faíre</i>
104 <i>nar daĵ pię n şü</i>	189 <i>ndar in rovína, far faĵménto</i>
137 <i>đi a reméŋgo</i>	193 <i>di in faĵménto</i>

635 **dècimo (10.) / undicèsimo (11.)**

(il dècimo anniversario, il dècimo secolo) / (È arrivato all'undicèsimo posto.)

ALD-I: 830 (undici).

Comm.: Primo stimolo: è ovvio che il sistema dei numerali ordinali non è popolare. Sono quindi frequenti gli adattamenti italianeggianti, le perifrasi e le traduzioni libere.

29 <i>l ę deż ań ke</i> (perifr.) / <i>l ę úndāz ań</i> <i>ke</i> [..., perifr.]	83 <i>diężimo</i> [lad. scolastico] / <i>önężimo</i> [lad. scolastico]
38 <i>öndécęzem</i>	85 <i>ünężimo</i> (innov.)
42 <i>l ę rivát deş</i> [perifr., "è arrivato al decimo posto"] / <i>l ę rivát óndeş</i> [perifr., "è arrivato all'undicesimo posto"]	87 <i>undāžęzm</i> (it.)
43 <i>i ę deż ań ke</i> (...)	88 <i>diāşężłm / undežężłm, dęćimo</i> (it.)
44 <i>i ę deż an</i>	110 <i>dęćimo</i> (it.)
46 <i>dęćimo</i> (it.) / <i>undicężimo</i> (it.)	130 <i>dęćimu</i> (it.)
52 <i>undişęzem</i> (?)	132 <i>dęćimo</i> (it.) / <i>daşpó úndeze áne</i> [perifr., <i>dopo undici anni</i>]
54 <i>dęćim / undicężem</i>	134 <i>dęćimo</i> (it.)
55 <i>dęćim / undicężem</i>	135 <i>dęćimo / undicężimo</i>
60 <i>dęśimo</i>	137 <i>dęřimo</i> (arc.)
62 <i>dęćimo</i> (it.) / <i>undicężimo</i> (it.)	139 <i>dętsimo</i> (arc.)
63 <i>undicężem</i>	148 <i>dęřimo</i> (arc.) / <i>undężimo</i> (arc.)
64 <i>dęśimo / kel ke diş úndeş</i> [detto di persone], <i>kel ke diş deş</i> [detto di persone]	155 <i>el dęřimo</i> (arc.)
77 <i>kāl de deş</i> (perifr.) / <i>kāl de úndāş</i> (perifr.)	157 <i>dęśimo prímo</i> (ital.)
	185 <i>dięze</i> [si usano sempre i numerali cardinali] / <i>úndeze</i> [si usano sempre i numerali cardinali]

Vol. 4

636 **Se venisse finalmente ...**Se venisse *finalmente* la **primavera!** (esclamazione fatta d'inverno)

ALD-I: 847 (venire).

- 17 *şe al βveñiŝ* (it.) *finalmément*
 19 *şe al ueñiŝ al mēnu*
 23 *şe l ež de uñi* (lib.) -
 26 *şe l aréŝ de riá* *finalmément*
 29 *almēno ka* (lib.) *l öž da riá* (lib.)
 30 *he la geŝ de ñi añfi de le finíde*
 31 *ke l véñe* *finalmément*
 35 *he la ge^h de ñi preht*
 37 *ke l veñaréŝ* (lib.) *al šáréŝ úrv* (lib.)
 41 *he la riaré^h* *finalmémente*
 42 *şe gež da véñer preŝt*
 43 *se gež da véñer* -
 44 *šperóm ke véñe* (lib.) *preŝt* (lib.)
 51 *mağári niđéŝ* -
 52 *ŝi niđéŝ* *finalmémente* (it.)
 63 *şe veñiŝa na bóna vólta*
 74 *magári la viñeŝe a la fin*
 81 *š al ñeŝ* *finalmónter*, *š al ñeŝ a la*
fináda
 83 *š al ñis pö* *finalmémentər*, *š al ñis pö tōŝ*
 86 *š unísa pa pu tōŝ*
 87 *š unís pa pu* *finalmémentr*
 90 *š al ñis pö tōŝ*, *š al ñis* *finalmántr*
 91 *š al ñis pö praŝ*
 93 *şe viñiŝe* - , *ke véña* (lib.) *şe đto*
voléŝe (lib.), *şe viñiŝe* *finalmémente* (lett.)
 94 *se viñiŝa űfiű*
 105 *ke véñe ŝaría óra grána*
 113 *şe veñiŝa* *finalmémente* (it.)
 115 *ke riváŝe ŝaría óra*
 123 *ke veñiŝ ŝaría óra*
 129 *şe rivóŝ* *finalmément*
 131 *şe veñiŝe n óta*
 134 *ruáŝelo mağáre*
 137 *şe ruáŝe* -
 141 *şe veniŝe* *finalmémente*
 144 *şe rivéŝe* *finalmémente*
 145 *ke rivéŝe ŝarée óra*
 146 *ke la rivéŝe ŝarée óra*
 151 *şe riváŝe* *finalmémente*
 153 *şe rivéŝe* *finalmémente*
 154 *şe rivéŝe* *finalmémente*
 158 *şe riváŝe parfiű*
 162 *şe veñeŝe* *finalmémente*
 163 *şe rivéŝe* *finalmémente*
 164 *şe veñeŝe* *finalmémente*
 165 *ke rive l e óra*
 166 *şe riváŝe* *finalmémente*
 167 *şe riváŝe* *finalmémente*
 170 *şe veñeŝe* *finamáĭ* (arc.)
 171 *şe veñeŝe* *finalmémente*
 175 *şe viñeŝe pu preŝ ke m preŝia*
 178 *veñeŝe* *finalmémente*
 183 *se riváŝe* *finalmémentre* (arc.)
 185 *şe riváŝe* *finalmémente*
 188 *şe veñeŝe oramáĭ*, *şe veñeŝe*
finalmémente, *şe veñeŝe oramáĭ*
 189 *şe veñeŝe* *finalmémente*
 193 *şe a viñiŝe parfiű*
 197 *ša viñiŝ* *finalmémenti*
 200 *ša viñiŝ* *finalmémenti*
 204 *š al veñiŝ* *finalmémente*
 205 *ka viñiŝ al ŝaréŝ óra*
 211 *şe viñeŝ* *finalmémente*

641 Ieri mattina. / Ieri notte.

Ieri mattina [mi sono alzato tardi]. / *Ieri notte* [non ho dormito bene]. (= la notte scorsa, la notte appena passata)

AIS: 349 (i.), 337 (la m.), 516 (la n. / le notti). ALD-I: 380 (i.), 441 (la m.).

ETTMAYER: 102 (i.), 202 (n.).

14 <i>ı̇er domáñ</i> ⁿ (it.) / <i>ı̇er nõc</i> (it.)	102 <i>alñer de nõt</i>
17 <i>l áltra nõç</i>	103 <i>añer de şera, añer de nõt</i>
18 <i>ı̇er de nõç</i>	111 <i>aeri de matına / aeri de nõt</i>
29 <i>la nõt paháđo</i> ^đ	115 <i>ğeri de matına</i> (arc.) / <i>ğeri de nõte</i> (arc.)
34 <i>ı̇er matına</i>	124 <i>ğeri matına</i>
38 <i>la nõt paháđa</i> ^d	135 <i>şta nuõte</i>
42 <i>er de domá</i> (arc.) / <i>ğer de domá</i> ["la n. prima di quella appena passata"]	137 <i>l áutra nõt</i> ["la n. precedente all'ultima n."]
43 <i>ğer de matına</i> [arc., raro]	140 <i>enğeri matına</i> (it.)
45 <i>alşıra de domá</i> (arc.)	141 <i>enğeri matına</i> (it.)
47 <i>l ótra nõt</i>	144 <i>ı̇eri nõt</i>
49 <i>alıeri n đomán</i> (all.) / <i>alıeri n nõt</i>	152 <i>ı̇eri nõt</i>
54 <i>ı̇eri bonóra / ı̇eri nõt</i>	156 <i>ı̇er de đomán</i> ^đ
58 <i>la nõt paşáda</i>	163 <i>ğeri matına</i> (arc.) / <i>la nõt paşáda, ğeri de nõt</i>
60 <i>alğeri matına</i>	164 <i>ı̇eri matına / ğeri de nõt, ı̇eri de nõt</i>
61 <i>alğeri matına</i> (arc.)	167 <i>ı̇eri de matına</i>
62 <i>alğeri de nõt</i>	170 <i>ğeri matına</i> (arc.) / <i>ğeri nõte</i> (arc.)
63 <i>ğeri matına</i>	172 <i>ğeri matına</i> (arc.)
74 <i>ı̇eri nõt</i>	173 <i>ğeri matına</i> (arc.) / <i>la nõte paşá</i>
77 <i>l átra nõt</i>	194 <i>ı̇eri de matına / ı̇eri de nõte</i>
87 <i>inı̇at de núat</i>	199 <i>nõ paşáde</i>
88 <i>inı̇at de núat</i>	208 <i>l áltra nõt</i>
93 <i>şta nõt paşáda</i>	
101 <i>iñer bonóra / iñer de nõt</i>	

643 Dissero che sarebbero venuti ...

Dissero che sarebbero venuti dopodomani.

AIS: 1699 (d.), 1630 (non sarebbe contento), 1598 (siete venuta senza niente).

ALD-I: 145 (che), 256 (essere). ALD-I: 847 (venire).

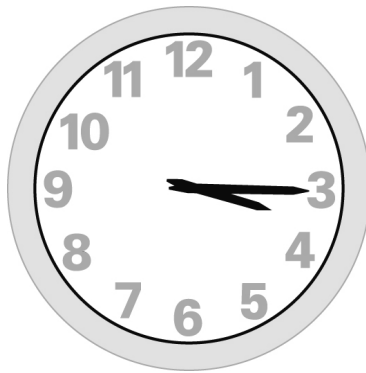
Comm.: Si badi al fatto che alcune delle risposte non corrispondono al sintagma temporale della domanda (*sarebbero venuti*) bensì all'imperfetto (*venivano, venissero*) o al futuro (*verranno*).

9 <i>els vı̇ıvân dit cí füsⁿ nı̇ás</i>	81 <i>aı̇ ā dit</i> (trapass. pross.) <i>k aı̇ fõs nūs</i>
23 <i>i a đı̇íc k i şarız uı̇ıñıt</i> ^d	83 <i>aı̇ a dit k aı̇ nñ</i>
30 <i>i a dit ke i şarés nı̇íc</i>	84 <i>aı̇ ā dit k aı̇ nñ</i> (ind.) <i>nūs, aı̇ ā dit k aı̇ nñará -</i>
41 <i>aı̇ ga dit ke i harēh viñíc</i>	91 <i>aı̇ a dit k aı̇ fõs nūs</i>
43 <i>i a dit ke i şarás</i> [lto., arc.] <i>viñı̇</i>	92 <i>i a abú dı̇to ke i şarée ruáde</i>
45 <i>i a dit ke i şaría veñı̇</i>	105 <i>i a dı̇to ke i veñı̇ıva - , i a dı̇to ke i veñ -</i>
46 <i>i a dit ke i şaréz viñı̇</i>	116 <i>i a ı̇to ke i şaría nı̇ışti</i>
67 <i>i gabú dit</i> (arc.) <i>ke i şaría veñúdi</i>	118 <i>i ga dı̇to ke i veñı̇ıva -</i>
72 <i>i a dit ke i şaría venúdi</i>	119 <i>i a dı̇to ke i şaría veñęşti</i>
80 <i>i a dit ke i şaría veñúı̇</i>	

129 <i>a dító k i ñē</i> [imperf., "venivano"] -	172 <i>i ga dító kē i šaría veñú</i>
131 <i>i a dító ke i šaría viñúde</i>	176 <i>i a dit ke i veñéva veñúj</i>
134 <i>i a dító ke i šaría veñúde</i>	178 <i>i ga dító ke i šaría veñú</i>
137 <i>i a dít ke i šarāē veñúj</i>	179 <i>i ya ító ke i šaría veñíšti, i ya ító ke i</i> <i>šaría veñú, i ya ító ke i šaría veñíšti</i>
138 <i>i dižéva</i> (imperf.) <i>ke veñíva</i> (imperf.)	183 <i>i ga dító ke i šaría veñú</i>
145 <i>i a dít ke i šaría veñúdi</i>	184 <i>i ya dító k i šaría veñúj</i>
148 <i>i a díta ke i šaría ñēšti</i>	185 <i>i ga dító ke i veñará</i>
155 <i>i a dít ke i šaría veñēšti</i>	186 <i>i ga dító ke i šaría veñēšti</i>
157 <i>i ya dító ke i šaría veñēšti</i>	187 <i>i ga dító ke i šaría veñúj</i>
159 <i>i a dít ke i šaría veñēšti</i>	188 <i>i ga díta ke i šaría</i> (arc.) <i>veñúj</i>
160 <i>i a díta ke i šaría veñúdi</i>	189 <i>i ga dító ke i veñéva, i ga dító ke i</i> <i>veñéva, i ga dító ke i veñéva</i>
163 <i>i a díta</i> (arc.) <i>ke i šaría rivádi</i>	193 <i>i a díta ki i šaríši viñúdi</i>
164 <i>i a díta ke i šaría veñúdi, i a díta ke</i> <i>i šaría veñúj</i>	

646 Sono le tre e un quarto *z/*.

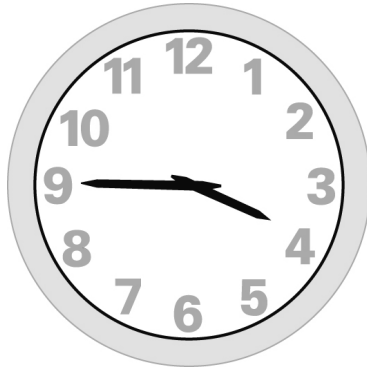
AIS: 1690 + 1689 (s.). ALD-I: 256 (essere), 818 (tre), 833 (uno / una).
ETTMAYER: 68 (tre).

Sono | le tre e un quarto.

647 [Sono] le tre e tre quarti ↗.

AIS: 285 (tre / quattro). ALD-I: 818 (tre). ALI: 649 (s. le ventidue).
ETTMAYER: 68 (tre).

[Sono] le tre e tre quarti.

2 las kuátər maïn ün kuart	119 le trę e trę kuárti, le kuátro męn uņ
17 li kuátru męn un kuart	kuárto
24 li trę e trę kuarc	125 ŋ kuart a le kuátro
26 le trę ę kuaránta cík	129 inę el tröj ę tröj kuárte
27 en kuart a li kuátru	141 ŋ kuart a le kuáter
31 ol máňko ü kuart ę li kuáter	147 le kuátro máňka ŋ kuart
40 máňka eņ kuart a le kuáter, kála eņ	150 le kuátro máňka ŋ kuart
kuart a le kuáter	151 máňka ŋ kuart a e kuátro
42 ge kála eņ kuart a le kuáter	152 máňka ŋ kuart a le kuátro
54 ŋ kuart a le kuátro	153 máňka ŋ kuart a le kuátro
62 le tręj e tręj kuárti, ge máňka eņ	154 máňka ŋ kuart a le kuátro
kuart a le kuátro	160 máňka uņ kuart a le kuátro, le trę e
69 ŋ kuart a li kuátru	trę kuárti
72 en kuart a le kuáter	161 máňka uņ kuárto a e kuátro
79 le kuátro męm eņ kuart, le trę e trę	162 kuátro böt máňka uņ kuárto, máňka
kuárti	uņ kuárto a le kuátro, máňka uņ
80 ŋ kuart a le kuátro	kuárto a kuátro böt
95 aĵ tręj kęrc a le káter	163 máňka uņ kuárto a e kuátro
101 eņ kart a le káter, le tręj e tręj karć	164 ge máňka uņ kuárto a kuátro böti
102 ge máňka ŋ kart a le káter	(arc.)
103 le káter máňko ŋ kart	170 le kuátro máňka uņ kuárto
104 le trę e trę kuárti	172 le kuátro máňka un kuárto
105 le tręj e trę kuárti	174 le trie e tri kuarc
107 ge máňka eņ kuart a le kuátro	175 le kuátre męn eņ kuart
109 le kuátro máňka aņ kuart	178 le kuátro máňko uņ kuárto
110 le kuátro máňko aņ kuart	179 máňka uņ kuárto a le kuátro
114 le kuátro męn eņ kuart	180 le kuátro máňka uņ kuárto, le trę e
117 máňka oņ kuárto a le kuátro	tri kuárti
118 uņ kuárto a le kuátro, máňka uņ	183 e trę e tri kuárti, máňka uņ kuárto a
kuátro a le kuátro	e kuátro

187 *e kuátro máηko oη kuárto, e trē e trē kuárti*

189 *e kuátro máηka uη kuárto*

191 *e kuátro máηko uη kuárto*

193 *le kuátro máηko uη kuárto*

194 *máηka uη kuárto a kuátro bóti, e*

kuátro máηko uη kuárto, kuátro bóti máηko uη kuárto

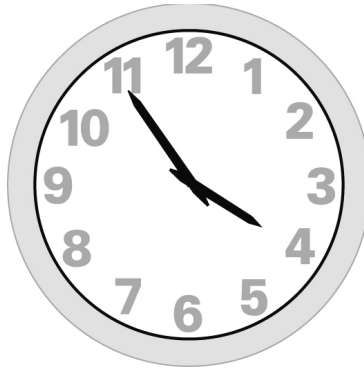
197 *liš trē e trē kuartš*

198 *laš kuátri máηku uη kuart*

211 *le kuátro máηko uη kuárto*

648 [Sono] le quattro meno cinque *z/*.

AIS: 285 (tre / qu.), 286 (cinque / sei). ALD-I: 646 (qu.), 454 (m.), 161 (cinque). ALI: 649 (sono le ventidue).

[Sono] le quattro meno 5.

2 *las kuátər maĭn činć*

9 *činc dā las kuatʳ (?)*

17 *li kuátru mēnu činġ^u*

18 *al mēηka činġ minút a li kuátro^u*

19 *al máηka činġ menú aĭ kuátru*

31 *ol máηko hik minúć e li kuáter*

36 *le kuáter mēno šik*

40 *máηka šik minúć a le kuáter, šik minúć a le kuáter*

42 *el máηka šik a le kuáter*

47 *máηka šik menú a le kuáter*

49 *činġ a le káter*

52 *šinć a le káter*

59 *šinć menúti a le kuáter*

62 *ge máηka šinġke minúti a le kuátro*

69 *šinġ a li kuátru*

79 *le kuátro mēn šinġke*

80 *šinġke minúti a le kuátro*

83 *činġ menúć dāη les kátər*

90 *te činġ mnüć ls kátr*

99 *mēntġá činġ a le káter*

101 *činġ a le káter*

102 *ge máηka činġ a le káter*

103 *le káter máηko činġ*

109 *le kuátro máηka šinġke*

110 *le kuátro máηko šinġke*

111 *šinġke a le kuátro*

114 *le kuátro mēn šinġke*

117 *le kuátro máηka šinġke*

118 *šinġke a le kuátro, máηka šinġke a le kuátro*

119 *le kuátro mēn šinġke*

125 *šinġke a le kuátro*

127 *šinġke a le kuátro*

129 *inē el kuátro mēno šinġke*

130 *e li kuátar mánće šinġki*

141 *šinġ a le kuáter*

147 *le kuátro máηka šinġke*

150 *le kuátro máηka šinġke*

151 *máηka šinġke a e kuátro*

152 *máηka šinġke a le kuátro*

153 *máηka šinġke a le kuátro*

154 *máηka šinġke a le kuátro*

156 *le kuátro máηka šinġ*

160 *le kuátro máηka šinġke*

161 *máηka šinġke a e kuátro*

- 162 *máηka θίηkue a kuátro bōt, le kuátro máηka θίηkue, kuátro bōt máηka θίηkue*
 163 *máηka śíηkue a e kuátro*
 164 *ge máηka śíηkue a kuátro bōti (arc.)*
 170 *le kuátro máηka śíηkue*
 175 *le kuátre méno śíηk menúti*
 178 *le kuátro máηko śíηkue*
 179 *máηka śíηkue a le kuátro*
 180 *te kuátro máηka śíηkue*
 183 *máηka śíηkue a e kuátro*
 187 *e kuátro máηko śíηkue*
 189 *e kuátro máηka śíηkue*
 191 *máηka 'śíηkue a e kuátro*
 193 *le kuátro máηko θίηkue*
 194 *kuátro bōti máηko śíηkue, máηka śíηkue a e kuátro, máηka śíηkue a kuátro bōti*
 198 *a mánca śíηk a laś kuátri*
 211 *le kuátro máηko θίηkue*

649 [Sono] le quattro e cinque minuti *z/*.

AIS: 285 (tre / qu.), 286 (cinque / sei). ALD-I: 646 (qu.), 161 (cinque). ALI: 649 (sono le ventidue).

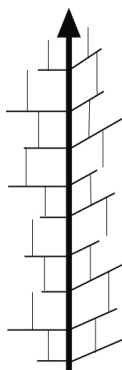
[Sono] le quattro e 5 minuti.

671 **orizzontale** / **verticale**

(direzione nel cruciverba)

orizzontale

verticale

- 3 *gulîf*
 14 *bûte 0*
 15 *in pē*
 16 *plañⁿ*
 17 *plañ / in pē, in prōn*
 19 *per trauērs*
 22 *n pē*
 23 *la e ša / šü e žo*
 29 *pláno* [f., detto di una riga] / *n pē* [detto di una riga]
 30 *orižontále* (it.) / *vertikále* (it.)
 33 *al pja* [riferito ad elementi architettonici] / *a piõmp^m* [riferito ad elementi architettonici]
 34 *pja / in pē*
 35 *orižontál / vertikál*
 36 *a bõla / a piõmp*
 40 *bõtáda ʒo / en pē*
 41 *emⁿ pja / emⁿ pē*
 42 *a bõla* [riferito ad elementi architettonici ecc.]
 43 *orižontál* [riferito al cruciverba] / *vertikál* [riferito al cruciverba], *a bõla* [riferito all'architettura] / *a piõmp* [riferito all'architettura]
 44 *en pja / en pē*
 45 *en žõ drit*
 46 *pē travērs / em^m pē, drit*
 47 *a livēl* [detto ad es. della bolla nella bilancia idrostatica] / *a piõmp*
 49 *par travērs (?) / a piõmbo* [detto di un muro], *a livēl* [detto di un muro]
 51 *drit (?) / en pē (?)*
 57 *šü drit*
 58 *ka e n la* [all., ?] / *šü e n gõ* [all., ?]
 59 *a livēl* [detto di un muro o di una superficie] / *a piõmbo* [detto di un muro o di una superficie]
 62 *loŋk e dištēš* (gen.) / *drit en pē (?)*, *orižontál* (it.), *ždrajá*

- 63 *şu drit*
 65 *pian*
 69 *bütá žü* (gen.) / *şü n pe* (gen.), *di travérs* (gen.) / *şü drit* (gen.)
 72 *butá go* / *en pe*
 80 *per el lojyk* (gen.)
 81 *ía përt* / *sö përt*
 82 *dl plat* / *řodúnta sö*
 91 *a dárta ía* / *a dárta sö*
 92 *a piönbo*
 93 *del vía e ka* / *del şu e žu*
 101 *vía dret* / *su dret*
 104 *de kua en vía* / *vertikále, orizontále*
 105 *orizontále* (it.) / *vertikále* (it.)
 109 *vía dret*
 110 *dret pian* / *dret in do*
 117 *de travérso*
 118 *a livél* / *in pe, a piönbo*
 124 *en pian, en piáno*
 126 *orizontál* / *vertikál*
 129 *ij ke e ij le* [riferito al cruciverba] / *şu e du* [riferito al cruciverba]
 134 *in pian* [detto di un oggetto] / *in pe* [detto di un oggetto]
 135 *in vía* [detto di una riga nel cruciverba] / *in do* [detto di una riga nel cruciverba]
 136 *ori^dzontále* (it.) / *dre^o in pe, dre^o par téra*
 137 *a livél* / *i^mn pe, ori^dzontál* (it.) / *vertikál* (it.)
 138 *ka e la* [riferito ad elementi architettonici] / *şu e žu*
 139 *del travijérs* / *iⁿ žu*
 140 *kua e la* / *şu e du, butá du* / *şu dret, a livél* / *a piómbo*
 142 *a livél* / *a piómbo*
 144 *butá do* / *i^mn pié, ij vía* / *in do*
 145 *şu dret*
 148 *par ştravérs* / *şu dret, i^mn pian* / *i^mn pié*
 151 *in la* [nel cruciverba] / *in şu* [nel cruciverba]
 152 *ía dret* / *şu dret*
 161 *orizontál* (it.) / *vertikál* (it.)
 162 *orizontále* (it.) / *da şu in do*
 174 *en şu* / *en vía*
 175 *orizontál* / *da şu en zo, vertikál*
 176 *dríta*
 178 *orizontále* / *vertikále*
 182 *butá* / *in pié*
 183 *de travérso butá* / *i^mn pié*
 187 *da şu in zo* / *in pian*
 189 *orizontál* / *da şu in zo, vertikál*
 192 *orizontái* / *vertikái*
 197 *par travijérs* / *par di lojyk, orizontál* / *vertikál*
 198 *io dret* / *şu dret*
 199 *ori^sontál* (it.) / *vertikál* (it.)
 200 *par travijérs* / *par di lojyk*
 202 *in ña* / *indó*
 203 *in pejš*
 204 *galíf* ["piano, liscio"]
 205 *orizontál*
 206 *vertikál* (ital.)
 207 *ij orizontál* (it.) / *ij vertikál* (it.)
 208 *impjé*
 210 *vertikál* (ital.)
 211 *orizontále* (it.) / *vertikále* (it.)
 212 *iⁿ pié dret*
 213 *poñjéta*
 217 *i^mn piáno* / *a piómbo*

679 il balèno / ... balena ...

(= il lampo) / **Normalmente balena** (= lampeggia) **prima che tuoni.** (la viva luce abbagliante e di breve durata) / -

AIS: 392 (il baleno), 391 (balenare; balena 3).

Comm.: La ripresa dell'argomento nominale della cartina si giustifica per motivi di comparazione onomasiologica e morfosintattica.

- 7 *la çalavérna*² ["bagliori diffusi"]
 14 *al zberlúca*
 23 *l zberlúšš*
 24 *al zbirlúš*
 29 *al šümalóč* / *al šümalógo*

- 30 *al lánpo* (it.) / *al hümelégá*⁷
 31 *ol šümélego*
 32 *l e zberlúš*
 36 *el dälřina*
 37 *l dälřina*⁸

- 38 *el dalfina* [v., "lampeggia"]
 41 *al dalfina*
 42 *el dalfina*
 43 *el dalfina*
 44 *el dalfina* [v., "lampeggia"]
 46 *el dalfina*
 47 *na dalfináa* / *el dalfina*
 49 *el lampéga*
 50 *la şflantudzemáda* / *el lampédza*, *el lámpo* (it.)
 58 *el lampéga*
 59 *el zlampéza*
 61 *l lampéza*
 62 *la şaéta* ["b. veloce, più pericoloso"] / *el lampéga*
 67 *el lampéza*
 72 *lampéga*
 75 *el dalfin*
 76 *prima de* (lib.)
 81 *le tranúde* / *tranúdel*
 82 *trãñéiel*
 83 *traniéiel*
 84 *traniáil*
 86 *la séíta* / *tařluiéiil*
 87 *la séíta*
 89 *l ton* / *tařluiáiel*
 90 *tařluiáial*
 91 *tařliáil*
 92 *el şaetéa*
 93 *el tařlugéa*
 94 *l tařlúí*
 97 *el tařlivéa*
 98 *el tařlívã*, *el şřiamenáã*, *el tařlívã*
 99 *la şřiamenáã* / *al tařlúã*
 100 *al tařlúio*
 103 *l tařlúga*
 110 *el lanpedéga*
 114 *el plítsen* [mocheno]
 116 *el lámpo*
 118 *el lanpéžã*
 124 *el lampéza*
 131 *la^mpedéa*
 132 *ştařlukéa*
 133 *ięę al ştařlúk*
 134 *al tařlúko* (?) / *al tařlukéa*
 135 *al tařlúko* ["barlume lontano, senza tuono"] / *al tařlukéa*
 136 *al şaetéa*
 137 *el tařlúk* (arc.) / *el fa cáro*, *el şaetéa*
 141 *el şcantíš*
 142 *al tařlugéa*
 144 *al lámpo* / *al ştařlukéa*, *al ştařlukéa*, *al laňpedéa*, *al laňpedéa*, *al laňpedéa*
 146 *l e şcantíš*, *el şcantizéa*, *l e şcantíš*
 151 *al laňpidéa*, *al laňpidéa*, *al laňpidéa*, *al laňpidéa*, *al laňpidéa*
 154 *el şcantizéa*
 157 *şcantíza*
 158 *al şcantíš*
 159 *al laňpizéa*, *al laňpidéa*, *al laňpizéa*, *al laňpidéa*, *al laňpizéa*
 160 *el şcantíš* (arc.)
 162 *al şcantíš*
 163 *vieę el laňp*
 165 *şcantizéa*
 166 *el şcantíš*
 169 *el şcantízo* / *şcantíza*
 170 *el şcantízo*
 172 *ge ze el lámpo*, *ge ze el lámpo*
 174 *el şpiantós*, *el şpiansíš*
 175 *le şpiaňşíš*
 178 *zğantíza*
 179 *el lámpo*
 180 *zlaňpéza*, *zlaňpéda* (arc.)
 187 *el fa i şcantízi*, *prima l şcantizéa*, *prima l fa i şcantízi*
 189 *laňpíza*, *laňpizéa*, *laňpizéa*, *vieę el şcantízo*, *vieę el şcantízo*
 192 *fa lám^mpi*
 198 *a veę al şalúştri*
 207 *prima lám^mpa*
 210 *la lampáde* / *al lámpe*
 211 *al lampidéa*

680 Non avete sentito il tuono?

AIS: 1599 (a. guadagnato qualchecosa), 398 (il t.), 396 (tuonare / tuona 3).
ALD-I: 510 (no / non), 723 (sentire), 824 (tuonare / tuona).

Comm.: Molte delle risposte riproducono l'idea del tuono con mezzi verbali (tipo: ... sentito tuonare?).

30 <i>if míq̄a hintít al tu</i>	104 <i>no avéó şentú tonár</i>
31 <i>ef míq̄ hintít ɔl tɔ</i> (lett.)	105 <i>no avé şentú tonár</i>
33 <i>if mía şintít al tru</i> (lett.)	109 <i>no avé şentú l tɔⁿ</i>
35 <i>i^h mía hintít tuná</i> (v.)	111 <i>no avéó şentí tonár</i> (v.)
36 <i>i^h mía şántí a toná</i> (v.)	114 <i>no gavé şentí el túnderer</i>
37 <i>if mía şentít ke tu</i> [lib., che tuona]	118 <i>noⁿ gavé şentí el tón^{da}r</i> (ted.)
39 <i>gih míq̄ hintít a tuná</i>	120 <i>no avé şentí el tɔn</i>
40 <i>gif mía şintít la tuná^{da}</i>	121 <i>nɔ avé şentí l tɔn</i>
42 <i>if mía şintít tuná</i> (inf.)	123 <i>no avé şentí tonezár</i>
44 <i>nɔ éo mía</i> (rafforz.) <i>şüntú a tunár</i> (v.)	124 <i>nɔ avé şentí tonezár</i>
45 <i>éo şentí nɔ a tunár</i>	129 <i>nɛ nõ^{de} (lto.) şintú al tɔⁿ</i>
46 <i>nɔ ef şentú</i> (arc.) <i>tunár</i> (inf.)	130 <i>nɛ n e^{di} şentú al tɔⁿ</i>
48 <i>e^u şentú ke tonegá^{va} nɔ</i> (lib.)	137 <i>nɔ avéó şentú al tɔn</i>
49 <i>no e^u şentú tonegár</i> (inf.)	140 <i>no avé şentú a toná</i>
50 <i>e^u şentú ke l tonedzá^{va}</i>	141 <i>no avé şentú a toná</i>
52 <i>no l e^o şentú^{da} la toná^{da}</i>	146 <i>no avé şentú ke l a toná</i>
56 <i>no avé şentú nɔ a far tóni</i>	149 <i>no avé şentí al tɔⁿ</i>
58 <i>no éo şentú el tɔn</i> (lett.)	150 <i>no avé şentí</i> (it.) <i>^{al} tɔⁿ</i>
70 <i>ef míq̄^y şintú al tɔⁿ</i>	151 <i>no vɛ şentí tonár</i>
71 <i>nɔ avé şentí el tɔn</i>	156 <i>no e şentú ke l tóna</i>
73 <i>nɔ ef şentí el tɔn</i>	160 <i>no vɛ şentíst el tɔⁿ</i>
78 <i>e şintí nɔ a tonár</i>	164 <i>no vɛ şentí el tɔⁿ</i>
84 <i>n äis nía aldí l tɔn</i>	165 <i>no vɛ şentú a toneá^{da}</i>
92 <i>nɔn aéo şentú i tónes</i> (pl.), <i>nɔn aéo şentú toná</i> (v.)	166 <i>no avé şentí e^l şcók</i>
97 <i>no éde şentú tonér</i>	170 <i>nɔ gavío şentío kɛ tonezá^{va}</i> (lib.)
98 <i>no aéde şentú tonér</i>	172 <i>nɔ gavi mía şentío tonezá^{re}, nɔ gavi mía şentío tonedá^{re}</i> (arc.)
100 <i>no aéde şentú tonár</i>	174 <i>no i şentú el tō</i>
101 <i>no aéo nínce şentú tonár</i>	184 <i>no gavi şentío e^l şcoko</i>
102 <i>no avéó şentí tonár</i>	185 <i>noⁿ gi mía şintío e^l şcoko</i>
103 <i>no avéó şentí tonár</i>	188 <i>no vɛ şentí el tɔⁿ</i>
	206 <i>na avéó şintút a toná</i>

682 **Normalmente balena ...***Normalmente balena prima che tuoni.*

AIS: 391 (balenare; b. 3).

- 98 *de sòlit el šfiameněa, de sòlit el tarlívã*
- 137 *de šólito el šaetěa*
- 144 *de par šólito al štarlukěa, de šólito al laŋpeděa, par šólito al laŋpeděa, de par šólito al laŋpeděa*
- 146 *de šólito el šcantizěa, de šólito l ę šcantiš*
- 151 *par šóito al laŋpiděa, de šóito al laŋpiděa, par šóito al laŋpiděa, de šóito al laŋpiděa*
- 159 *de šóito al laŋpiděa, de šóito al laŋpizěa, de šóito al laŋpiděa, de šóito al laŋpizěa*
- 172 *de šólito gę zę el lámpo*
- 180 *de šólito zlaŋpěda (arc.)*
- 187 *de šóito prima l šcantizěa, de šóito prima l fa i šcantiši*
- 189 *de šóito laŋpizěa, de šóito laŋpizěa, de šóito vięŋ el šcantízo, de šóito vięŋ el šcantízo*

683 **... prima che tuoni.***Normalmente balena prima che tuoni.*

AIS: 396 (tuonare / tuona 3). ALD-I: 824 (tuonare / tuona).

- 98 *inánt de tonér, inánt de tonér*
- 137 *prima ke (lib.) l še méte a toná (lib.)*
- 144 *prima de tonár, prima de tonár, prima de tonár, prima de tonár*
- 146 *prima ke l tóne, prima ke l tóne*
- 151 *prima de tonár, prima de tonár, prima de a tonáda, prima de a tonáda*
- 159 *prima de tonár, prima de tonár, prima ke véne l toŋ, prima ke véne l toŋ*
- 172 *prima ke toneda (arc.)*
- 180 *prima ke l rúda*
- 187 *e dỏpo el toneda, e dỏpo el fa el toŋ*
- 189 *prima ke tóna, vánti ke tóna, prima del toŋ, vánti del toŋ*

693 **una nevicata breve e intensa**

AIS: 377 (nevicata / nevicare). ALD-I: 833 (uno / una), 506 (nevicare / nevicata).

- 10 *ün šbüžóts*
- 11 *úna naivádã*
- 24 *na flukáda brěua ma fórta*
- 40 *el ga fiokát feš en pøk tęp*
- 45 *la verzér ["n. breve, ma non intensa, di primavera"]*
- 49 *na floxáda ["una n. intensa, di durata lunga o breve"]*
- 50 *na floxáda (gen.)*
- 52 *na zbružináda [breve e leggera], na neváŋa ["n. molto abbondante"]*
- 61 *na špolveráda [leggera]*
- 62 *na tompeštáda de nėjo*
- 67 *na fiokáda špěša špěša*
- 77 *nã zbalenã de neš*
- 86 *búlas ["neve e pioggia"]*
- 93 *na nevěšta*
- 94 *na briža*
- 103 *na zbrizegáda, na pěta*
- 119 *na nevegaděla*
- 124 *na fiokáda*
- 126 *na nevegáda fiša*
- 127 *na běla fioká en pøk tęp*
- 129 *na maiěda (gen.), la zbríďia ["n. molto breve, ma non intensa"]*
- 132 *n zgónfedo ["una tormentata"]*
- 135 *iđe an moměnto l ę ienú dỏ na kárga de niěve (perifr.)*
- 136 *na buraškáda [gen., anche: "pioggia breve e intensa"]*
- 137 *na fórte nevegáda kúrta (perifr.)*
- 139 *la neš ke veň žu a škarpěc (perifr.)*
- 140 *na špolveráda*
- 144 *na fiokáda kúrta ma tánta*

150 na bēla nevegáda^{γ δ}159 na f̄iokáda f̄iṣa, na nevegáda^γ f̄iṣa

163 na bufēra de nēve

164 na bōta de nēve

165 na z̄biankedáda^{δ δ}

172 na nevegáda kúrta ma f̄iṣa

174 na z̄biankezá

188 na ṣpruśáda ["n. leggera"]

189 na ṣfaiwáda, na ṣf̄iokáda

202 al veñ a bōtule

707 ... ma la latta è leggera.**L'acciaio è pesante, ma la latta è leggera.**

AIS: 1105 (ma costa troppo), 405 (la latta), 1690 + 1689 (è), 1580 (leggero / leggera). ALD-I: 259 ([egli] è).

2 m̄a la tōlá^a eṣ lēv̄a4 perō la tōlá^a eṣ lēf

10 ma il plēç eṣ lēf

14 ma la tōla l e lenḡéira

15 invēçe la tōla l e lenḡéira (arc.)

17 ma la tōla la péza niçt

24 la tōla l e liḡéra

38 ma la láta l e leḡéra^d (arc.)

41 ma la láta l e leḡéra

42 ma la láta l e lezéra

43 ma la láta l e ližéra

44 ma la láta l e ližéra

46 ma la láta l e ližéra

47 ma la láta l e ližéra

48 enjvēse la bándā la e leḡíera

49 ma la bándā l e leḡíera

52 ma la bándā la e ližéra

55 e la láta la e liḡéra

58 enjvēse la bándā la e liḡéra

61 ma la bándā l e ležéra

72 ma la bándā e leḡéra

73 ma la tōla l e liḡéra

76 e la bándā l e ležéra

80 la bándā l e ližéra

97 ma la bándā la e ližíera, ma la bándā
la e ližíera

98 ma la bándā la e ližíera

100 ma la bándā la e ližíera

101 ma la bándā la e ližíera

102 ma la bándā la e ležíera

103 ma la bándā la e ležíera

108 ma la bándā la e liḡíera^δ

113 enjvēse la bándā l eṣ p̄u liḡéra

115 ma la bándā l e leḡéra

118 ma la bándā l e ležíera, ma la bándā
l e ležíera, ma la bándā l e ležíera

126 ma la bándā la e ležéra

133 ma la bándā la e liḡíera

137 ma la láta la e leḡíera

139 ma la bándā l eṣ ležíera

140 ma la bándā l e leḡíera, ma la
lamiéra (it.) l e leḡíera, ma la lamiéra
(it.) l e leḡíera

141 ma la láta (it.) la e leḡíera

143 ma la lamiéra la e pi leḡíera

144 ma la bándā la e liḡíera^δ145 ma la lamiéra la e leḡíera, ma la
bándā (arc.) la e leḡíera, ma la bándā
(arc.) la e leḡíera, ma la lamiéra la e
liḡíera, ma la lamiéra la e liḡíera

150 ma la bándā la e liḡíera

151 ma la bándā la e ližíera, ma la bándā
la e ližíera, ma la bándā la e ližíera

154 ma la láta (it.) la e liḡíera

155 ma la bándā la e liḡíera

156 ma la lamiéra la e liḡíera

158 la lamiéra l e leḡíera

159 ma la bándā la e ležíera, ma la
bándā la péza pok

160 ma la bándā la péza pok

161 ma la láta la péza pok

162 ma la láta la péza pok

163 ma la áta la e ležéra

164 ma a bándā l e leḡéra, ma a láta l e
ližíera (arc.)165 ma a láta (it.) l e liḡíera, ma a bándā
l e ližéra

166 ma a láta a péza pok

167 ma a láta invēḡe a ze ližíera

168 ma a láta a ze leḡéra

171 ma la láta ze ležíera

172 ma la bándā liḡíera (arc.), ma la
bándā leḡéra (it.)

173 ma la bándā la ze ležíera (arc.)

174 ma la bándā l e ližéra, ma la lamiéra
l e ližéra

175	<i>ma la bánda l ę lizéřa, ma la lamiéřa l ę lizéřa</i>	<i>bánda a zę iziéřa, ma a ^ęáta (it.) a zę liziéřa (it.), ma a bánda a zę iziéřa</i>
179	<i>ma ^{ła} bánda ^{ła} zę liziéřa, ma ^{ła} bánda ^{ła} zę liziéřa, ma ^{ła} bánda ^{ła} zę liziéřa</i>	209 <i>ma la bánda a ę ledéřa</i>
180	<i>ma la bánda la zę liziéřa</i>	210 <i>ma la feráča a ę lizéřa</i>
183	<i>ma a lamiéřa a zę ležiéřa</i>	212 <i>ma la láta l ę lediéřa</i>
184	<i>ma a bánda a zę lejéřa</i>	213 <i>ma la ^łláta a ę liziéřa</i>
185	<i>ma a láta péřa ^{ńi}ęnte</i>	214 <i>ma la ^łláta la zę legéřa</i>
187	<i>ma a bánda a péřa póko</i>	215 <i>ma la láta l ę liziéřa</i>
188	<i>ma a bánda a péřa póko</i>	217 <i>ma la ^łláta la ę legéřa</i>
189	<i>ma a ^ęáta (it.) a zę liziéřa (it.), ma a</i>	

dormisse (3m). / dormissimo.**729**[Voleva che] *dormisse* (3m). / [Voleva che] *dormissimo*.

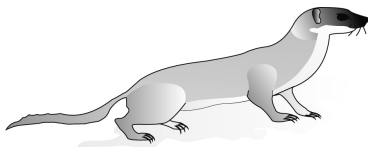
AIS: 647 (a dormire). ALD-I: 250 (dormire). ALI: 132 (dormire).

9	<i>ęł durmís</i>	ipotetico]
19	<i>al durmířeř, al durmís</i>	131 <i>dormiőne</i> [forma del cong. pres. usata in questa frase]
26	<i>^{al} durmía / n durmía</i>	135 <i>l duřmíře / duřmířáne</i>
28	<i>l durmíř / durmířem</i> (ind. imperf.)	138 <i>řę durmíře</i>
29	<i>l durmóř</i>	144 <i>ře ^đdurmíře</i>
30	<i>al durmís</i> (arc.) / <i>an durmís</i> (arc.)	146 <i>el durmíře</i> (it.) / <i>ře ^đdurmířeře, ře ^đdurmíře</i> (it.)
34	<i>n durmie^h</i>	147 <i>ře ^đdurmíře</i>
35	<i>l durmieh / n durmieh</i>	148 <i>ře ^đdurmíře</i>
36	<i>ęł dorméř</i>	151 <i>ře ^đdurmíře</i>
44	<i>dorméřsome</i>	152 <i>ře ^đdurmíře</i>
45	<i>el dormiéře</i>	153 <i>al dormiéře / ře ^đdormiéře</i>
46	<i>el dormís</i>	154 <i>ře ^đdurmíře</i>
50	<i>el đormíře / đormířem</i> (cong. pres.)	155 <i>ře ^đdurmíře</i>
51	<i>el đormís / đormířente</i>	156 <i>drumířeřone</i>
52	<i>el đormía</i> (cong. pres.)	159 <i>ře ^đdurmíře</i>
73	<i>dormigéře / dormířam, dormigéřimo, dormigéřam</i>	160 <i>el dormizéře / ře dormizéře</i>
86	<i>l duřmía</i>	162 <i>ře durmíře</i>
87	<i>l duřmía</i>	163 <i>se durmíře</i>
88	<i>l duřmía</i>	165 <i>el durmíře</i> (it.) / <i>ře durmíře</i> (it.)
95	<i>dormiőmbe</i>	167 <i>dormiőňři</i> (arc.)
96	<i>dormiőmbe</i>	171 <i>el dromíře / dromířimo</i>
106	<i>ře dromíře</i>	188 <i>dormířimo</i> (it.)
111	<i>dromířem</i> (arc.)	189 <i>ře durmíře</i>
113	<i>l dormířia</i>	193 <i>ře durmíři</i> (it.)
116	<i>dormířimo</i> (it.)	214 <i>l dormíři</i> (all.)
117	<i>dormířimo</i> (ven.)	
118	<i>dořmířimo</i>	
129	<i>al đormís</i> [forma del cong. imperf., usata nel periodo ipotetico] / <i>đormařóň</i> [forma del cong. imperf., usata nel periodo	

735 **la dònnoia**

AIS: 438.

Comm.: Delle volte gli informatori hanno confuso - malgrado l'esibizione di un'apposita illustrazione - *la dònnoia* con *l'ermellino*, *la faina* e *la martora*.

la dònnoia

736 **la màrtora**

(che prende le galline; dalla pelliccia bruno-giallónola, molto pregiata)

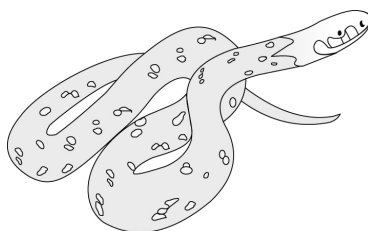
la màrtora

743 **la vîpera** *z/* / **il còlubro** *z/*
 (serpente velenoso) / (il còlubro, raro; serpente non velenoso, espr.
 genèrica; il biàcco)
 ASLEF: 688 (c. di Esculapio).

Comm.: In certe zone della rete le idee degli informatori sopra la cosa ed il concetto del "còlubro" sono meno chiare che in altre.

la vîpera

il còlubro

- 36 *el bež milú*
 37 *ol bēž baštunēr, ol bēž šorgatēr*
 38 *el be^h hurgēr*
 39 *el horgatēr*
 41 *ol leperú* ["il marasso"] / *la bēha horgéra* ["serpente grosso, nero"], *la ránda*
 42 *la lípera* / *el biš sǝrgér* ["serpente nero"], *le škaǝú* ["v. molto aggressiva, leggendaria"] / *l ánža* ["serpente di un colore più chiaro di vers. 2"], *la biša del kolarí žalt* ["serpente piccolo con collana bianca, che vive nell'acqua"]
 43 *la lípera* (arc.) / *el biž baštunēr, el liperú* ["v. grande"] / *el biš šatēr*
 44 *el biš bastunēr, el biš šuzér* ["serpente che prende i topi"], *el biš karbunēr* ["un serpente nero"]
 45 *el bež*
 46 *el biš šatēr*
 47 *el biž baštunēr* ["serpente molto lungo, nero, grosso"], *el biš šatēr* ["sottospecie del bis batunēr, più corto e più grosso"]
 48 *en ħarbonár*
 49 *la lípera* (arc.)
 51 *la lípera* (arc.)
 58 *la lípera* (arc.)
 61 *el karbonás*
 63 *la lánža*
 64 *al lanžón*
 70 *l liperún*
 71 *el baštón néger* (arc.)
 76 *el karbunás* ["c. più scuro"]
 80 *la lánža* ["c. chiaro"]
 81 *la biška da tóser*
 82 *la křáǝtsǝtēr* [v. molto diffusa]
 83 *la biška nía da tǝsər*
 85 *la kroǝtsǝtr*

- 86 *la křáitsotř*
 88 *la běka da túas*
 89 *la křóitsotter*
 90 *la bíška da tošr*
 91 *la kraitsotř*
 93 *na bíša đal velén*
 95 *úna de kále rie*
 101 *el karbonás, la bíša karbonára*
 104 *la bípera*
 112 *l karbonár* ["c. nero"]
 113 *la lánža*
 116 *el karbonášo*
 118 *el kařbonášo*
 123 *la lánža* ["c. grigio"]
 124 *la lánža*
 126 *la bípera / el karbonás*
 127 *l ánğa (?)*
 129 *la bíša de króde* [un tipo di v.] / *al šarpénte*
 130 *l ípre, l íšpre* (arc.)
 131 *la ípra* [arc., usato soprattutto in senso figurato]
 132 *l ánda* ["saettone", "biscia d'acqua"]
 133 *l ánda, la ónda* ["biscia d'acqua"]
 134 *l ánda* [tipo di serpente grande], *la bísa* (gen.)
 136 *la ánda*
 137 *el karbonáš* ["saettone"]
 139 *la bíša* [gen., arc.] / *la bíša négra*
 143 *la ánda*
 144 *l ánda*
 147 *la ánda*
 150 *la ánda*
 151 *la vípera, al viperót*
 152 *la ánda*
 154 *la ánda*
 155 *la vípara*
 156 *la ánda*
 157 *el baetón, el karbonášo*
 160 *l ánda*
 161 *el kavarónkol*
 163 *el karbonáš*
 164 *a vípara*
 165 *la ánda*
 168 *el karbonáš* ["c. nero"]
 169 *a ánda* ["serpente più sottile, anche marrone, grigiastro, sotto: giallo"]
 170 *l ánza* [serpente più grande: "biacco", "saettone"], *la bíša de ákua* ["serpente piccolo"]
 172 *la lípara* (arc.)
 174 *la lánža* ["c. grigio"]
 180 *el škarbonášo*
 181 *l ánda* ["c. chiaro"]
 184 *l ánda*
 188 *a ánda*
 189 *a ánda*
 197 *il čarbonát, la máňa* ["biacco"]
 198 *al garbón* ["la v. infernale"]
 201 *el madráf*
 203 *la bíša*
 206 *il kurbón*
 208 *la líperá* (arc.)
 210 *il korbón* ["c. nero"]
 211 *la lentíš* ["c. bianco"]
 212 *al kravónkol* ["c. nero"]
 213 *al biš bork*
 215 *el biš karbonáš*
 217 *la bíša ranéra*

744 P'orbettino / la lucèrtola

AIS: 451 (l'o.), 449 (la l.). ASLEF: 690 (la l.).

- 23 *la ^d ^b uidiřβula*
 33 *la řibórgula* (arc.)
 42 *la řekórbola*
 43 *l urbití*
 44 *la lüzérta*
 49 *la luzértola*
 51 *el luzért*
 56 *la nólá*
 57 *la lüzértolá*
 64 *el lüzéřp* ["il ramarro"], *la lüzértola*
 70 *la bícabógula*
 72 *la bížérgola*
 74 *la luzértola*
 85 *la blíndřlaiře* (ted.)
 87 *la řingóla*
 89 *na řlářřa*
 92 *ra bíša, r orbežígola*
 93 *la bíša órba*
 95 *la orbežígola*
 106 *la órbola*
 112 *la orbežéta*

114 <i>el prínšlĩnk</i> [mocheno]	165 <i>a uzérto^{ea}</i>
118 <i>el plínčĩnk</i> (ted.)	167 <i>a bíša</i> ["l. grigia"]
121 <i>l orbezĩna</i>	168 ^{ea} <i>bíša</i> (gen.)
126 <i>l orbizóla / la bizérdola</i>	170 <i>la bišórbo^{la}</i>
129 <i>al vardaómin</i> (arc.)	171 <i>la šezéjia</i>
132 <i>la lužértola</i>	182 <i>a bišórbo^{ea}</i>
136 <i>la bežédola</i>	185 <i>a luzaró^{ea} / a bišérbo^{ea}, a žluzaró^{ea}</i>
147 <i>la bíša órba</i>	186 <i>a uzérto^{ea}</i>
148 <i>la revežéla, la bíša órba</i>	187 <i>a bíša órbo^{ea}</i>
150 <i>la izértola</i>	188 <i>l uzért</i>
156 <i>l izért</i> ["ramarro"]	189 <i>a uzérta</i>
158 <i>la morozéta</i> ["l. grigia"]	191 <i>l orbezĩna</i>
159 <i>al uzertón</i>	202 <i>la rizíérta</i>
163 <i>la buréto^{ea}</i>	205 <i>la bíša</i>
	209 <i>la bíša órba</i>

747 Ho preso una farfalla.

(catturato)

AIS: 512 (ho pr.), 480 (la f.). ALD-I: 52 ([io] ho), 833 (uno / una). ASLEF: 636 (farfalle).

Comm.: Gli informatori distinguevano spesso tra diverse specie di farfalle (menzionando soprattutto le farfalle piccole o tignole) che vivono di notte e nella vicinanza di cibi e cereali. Per la tignola veniva ricordato spesso il tipo *la pavé(l)a*.

114 *gō čapá na pavéla*
132 *ej čapóu un pavél*

137 *aj čapá na farfála* (it.)

748 il bruco ^{z/} / la lùcciola

(lo stato giovanile della farfalla o di qualsiasi altro insetto) / (insetto che luccica nella notte)

AIS: 481 (il br.), 469 (la l.). ASLEF: 640 (br. della sfinge testa di morto), 670 (lucciola comune).

il bruco

17 *la géta*
23 *la ^gjáta* ["br. piccolo"]
30 *al fanél*
31 *la kámulo*
35 *al kaalér* ["baco da seta"], *al boh* ["baco piccolo, bianco che va nei frutti"]
37 *la gátolá^p* ["br. con il pelo"]
38 *la lúcola*

40 *el brúko*
43 *la rúga* ["br. che mangia i cavoli e che diventa una farfalla gialla"] / *el lüzürí*
44 *el bišól*
46 *la bšóla* [I?] / *el lüzérí* [bresciano]
47 *la kavaléra* ["baco da seta", ma anche gen.], *el bišól del olíva* ["larva della mosca olearea"]

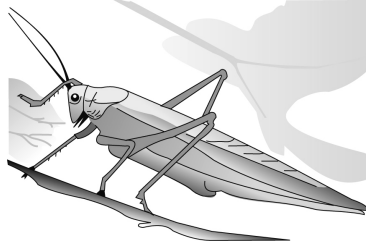
- 50 *la rúya*ⁱ
 51 *la lúcola* (ital.)
 54 *na rú^vα* (all.)
 59 *la lúcola* (ital.)
 62 *le rúge* (pl.) / *la lùméta de şan goán*
 64 *l cavalér* ["baco da seta"] / *la lùmáta*
 74 *el biş*
 75 *la bíşā*
 76 *el kavalér* ["baco da seta"]
 77 *el bogát* ["baco da seta"], *l kavalér*
 ["baco da seta"]
 84 *l sāltaurādla*
 115 *la luméta de şan piéro*
 118 *el köş* (ted.)
 123 *el bişól* ["il verme"]
 125 *la lúcola* (it.)
 127 *la bíşa véřda*
 129 *la cáⁿşa*
 132 *la fógola* (arc.)
 135 *la lúcola* (it.)
 136 *la falíşa*
 137 *la luziólá* [?, anche: "luce piccola"]
 148 *la luzariólá*
 151 *al biyát* ["br. del baco della seta"]
 155 *la rúga*^γ
 158 *la lúgola*
 159 *al bigát*^γ
 166 *a uzariólá*^ε
 167 *a luzarólá*^ε
 170 *la gáta pelóza* (ven.)
 173 *el báq*
 175 *la zluzaréla*
 176 *el kañó*
 178 *la zluzarólá*
 179 *la lúcolá* (it.)
 182 *el báq* (gen.)
 183 *el baq* (gen.)
 185 *el véřme*
 186 *l ángo, el kavalíer* ["baco da seta"], *el bigáto* ["la pupa", "la crisalide"]
 189 *a luzariólá, a kukéta, a bubéta*
 194 *a rúga* (gen.)
 197 *il vīer* [verme]
 208 *la móşca de fouk*
 213 *la rúia*

749 **la cavalletta** *z/* / **il grillo** *z/*

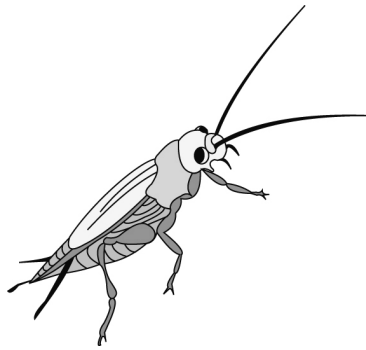
- / (insetto dei prati che fa dei forti rumori)

AIS: 466, 1062 (un cavallo / la cavalla). ASLEF: 686, 674 (c. verde).

Comm.: *La cavalletta ed il grillo* hanno spesso, benché in località diverse, le stesse denominazioni.

la cavalletta

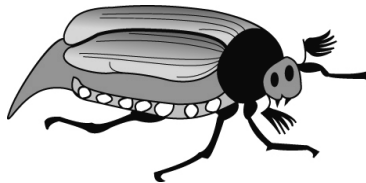

il grillo

750 **il maggiolino** *z/*

(scarafaggio bruno o rosso che vola e ronza)

AIS: 471. ASLEF: 679.

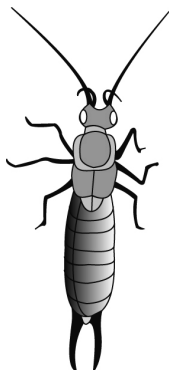

il maggiolino

753 **la forfècchia**

(= *la forbicina*) (piccolo insetto con delle tenaglie in fondo alla pancia)

AIS: 468. ASLEF: 654.

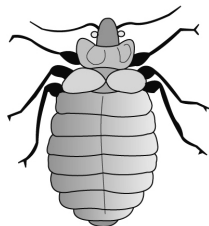

la forfècchia (= la forbicina)

754 **le cìmici**

AIS: 473 (la cimice / le c.). ALI: 629 (cimice / c.). ASLEF: 648 (cimice degli alberi).

Comm.: In alcuni posti regna una certa confusione tra le denominazioni delle *cìmici* e quelle delle *pulci*.

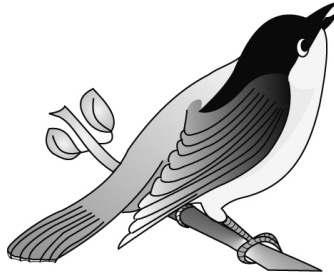

le cìmici

757 **la cincia**

ASLEF: 732 (cinciallegra), 733 (c. mora), 796 (c. col ciuffo).

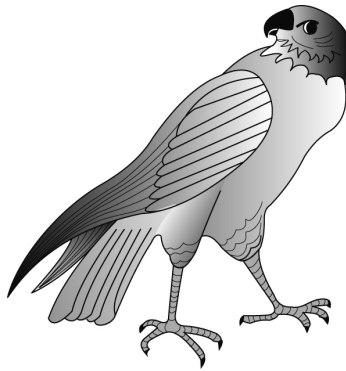
Comm.: In numerose risposte *la cincia* e *la cinciallegra* e forse anche *la ballerina* sono state considerate come uccelli identici.

la cincia

759 **il falco**

Comm.: Le differenze che corrono tra *il falco*, *lo sparviero*, *il gheppio*, *l'astore* e *la poiana* non sono chiare ovunque.

il falco

760 il gufo reale

(l'uccello che dorme di giorno)
AIS: 508 (il g. [l'allocco]). ASLEF: 777.

Comm.: Non è stata fatta ovunque una precisa differenziazione concettuale e terminologica tra il *gufo (reale)*, la *civetta*, l'*allocco* ed il *barbagianni*.

il gufo reale

765 ... il fucile. / lo schioppo

Quando il cacciatore ebbe sparato, gli cadde per terra il fucile. / lo schioppo - / (vecchio fucile da avancàrica, da caccia)

Comm.: Si noti che il tipo *fucile* è spesso correlato all'uso bellico, mentre il tipo *schioppo* (o anche *schioppa*) appartiene piuttosto alla sfera della caccia o evoca l'idea dell'arretratezza tecnologica.

3 <i>il šlupét</i>	74 <i>el šćop / el fužíl</i> ["f. da guerra"]
16 <i>al šćop</i>	79 <i>el fužíl</i> ["f. militare"]
17 <i>al šćop, al šćop</i>	82 <i>l šlop</i>
18 <i>al fužíl</i> (it.)	84 <i>l šilop</i>
19 <i>ál fužíl</i> (it.)	88 <i>l šilop</i>
28 <i>al novantú</i> ["f. da guerra"]	89 <i>l šilop</i>
29 <i>al šćop</i>	92 <i>el šćopo</i>
37 <i>ol fōžíl</i>	93 <i>l šćop / l šćop a bála</i> [specifico: con una canna]
38 <i>el fužíl</i> ["f. da guerra"]	96 <i>el šklöp</i>
41 <i>ol šćop</i>	97 <i>el škiop, el škiop, el škiop</i>
42 <i>el fužíl</i> ["f. da guerra"]	98 <i>el škiop, el škiop, el škiop</i>
43 <i>el fužíl</i> ["f. da guerra"]	101 <i>l štus</i> ["f. corto"]
44 <i>el fužíl</i> ["f. da guerra"]	108 <i>el štoθ</i> (dispr.)
45 <i>le šćop</i>	115 <i>e' šćopo</i>
46 <i>el fužíl</i> ["f. da guerra"]	116 <i>el štúšo</i> ["f. da guerra, con una canna sola"]
52 <i>el šćop</i>	118 <i>el šćopo</i>
53 <i>el štús</i> (ted.)	
59 <i>el štúšen</i> [arc., ted.]	

- 120 *el şcõp*
 122 *el şcõp*
 124 *la şcõpa*
 126 *la şcõpa, el fužil*
 128 *el şcõp*
 129 *al şcõpo*
 132 *al fužil* (it.)
 135 *al fužil* (raro)
 136 *al şcõpo, al avanġárika*
 137 *e^l şcõp*
 138 *el fužil*
 139 *el şcõp*
 140 *el şcõp*
 145 *el şcõp*
 146 *el şcõp, el şcõp, el şcõp*
 148 *al şcõp, al şcõp, al şcõp, al şcõp, al şcõp*
 150 *al şcõp*
 151 *al şcõp, al şcõp, al şcõp*
 152 *al fužil* ["f. da guerra"]
 154 *la şcõpa* [a due canne]
 155 *el şcõp / la şcõpa* [a due canne], *el şcõp, el şcõp*
 156 *l şcõp, l şcõp, l şcõp*
 157 *e^s şcõpo*
 160 *el şcõp*
 162 *al şcõp*
 163 *el fužil* ["f. da guerra"]
 164 *el şcõp* (it.)
 165 *el fužil* [it., "f. da guerra"] / *la şõpa* [?, a due canne]
 166 *e^l şcõp*
 168 *e^l şcõp / e^a şcõpa*
 169 *el fužil*
- 170 *el fužile*
 171 *el şcõpo*
 172 *el şcõpo*
 174 *el fužil* ["f. da guerra"]
 175 *el fužil* ["f. da guerra"]
 178 *la şcõpa* ["f. con due canne"]
 180 *el fužie* ["f. da guerra"]
 181 *el fužie*
 183 *el fužie* ["f. da guerra"]
 184 *el fužie* (it.)
 185 *el fužie* ["f. da guerra"] / *a şcõpa* [con due canne], *a bakéta* [che si carica con la bacchetta]
 186 *e^l şcõpo*
 187 *a şcõpa* ["f. con due canne"]
 188 *el fužil* [it., "f. da guerra"], *el şcõpo, el fužil* [it., "f. da guerra"]
 189 *el fužil* ["f. da guerra"]
 190 *el fužil* ["f. da guerra"]
 191 *a şcõpa*
 194 *el fužil* ["f. da guerra"]
 195 *il fužil* ["f. da guerra"]
 196 *la şklõpa*
 197 *la şklõpa*
 198 *al fužil* (it.)
 199 *il fužil* (it.)
 202 *al şcõpét*
 203 *al fužil*
 205 *al şklõp*
 207 *il şcõpu / il fužil* ["arma a palla unica"]
 208 *al fužil*
 209 *al fužil*
 217 *el fužil*

768 fiutare la selvaggina

(detto p. es. del cane)

AIS: 520 (f.). ASLEF: 869 (il cane fiuta).

Comm.: Il contesto della domanda ha provocato qualche volta delle risposte molto specifiche, cioè relative a certi aspetti particolari della caccia. Spesso il concetto generico (italiano) di "selvaggina" è stato addirittura risentito come estraneo al proprio dialetto.

- 3 *õsnář la sulvažinã*
 4 *sãvurãř la sulvažinã*
 23 *trúá la pířta de la şalvažina*
 32 *uzmá ol şãlvádek*
 38 *u^hmá la helvažina*
 41 *na^en férma hõ* ["seguire l'odore degli uccelli"] *la taína* ["la pernice bianca"]
- 42 *şénter el şalváek, znažá* ["annusare"] *el şalvádek*
 43 *nažá* ["sentire più da vicino, annusare"] *el şelvádek*
 44 *znažár l õžma, nažár l udúr de la şelvaşina, nažár l udúr del şalvádek*
 45 *şinter l uřta del şalváek*

- 59 *pašturár el ŧelvádec*
 63 *znazár la ŧelvađina*
 67 *znazár la ŧelvađina*
 75 *nažár el ŧalvádek*
 76 *el ga bun -*
 81 *tofé la salveržina* [lad. scolastico]
 82 *tofé i salvařžins*
 90 *sintí l bild*
 91 *tufé l salvržin*
 93 *ŧofá l ođór dei animái ŧelvárek* (raro),
znazá davánt fõra i animái ŧelvárek
 (raro)
 94 *tofé i animéi*
 95 *sentí i animéi salváreŧ, ŧnazé la*
selvađina
 96 *sentí l tof di animéi salváreŧ*
 97 *ŧnazér la beŧtija salvéres, mufer la*
beŧtija salvéres
 99 *ŧnazár le beŧtije selvarje*
 101 *ŧnazár la ŧelvađina*
 102 *žnazár la ŧelvađina*
 104 *znazár l ŧelvádego, znazár i tirvilden*
 [arc., ted.]
 107 *uŧár el ŧalvárk*
 108 *ŧentír la úŧta de l ŧalvárk*
 109 *znazár la ŧelvađina* (it.)
 110 *znazár la ŧelvađina* (it.)
 111 *l bõre* [3.pers.sg.] *l ŧalvádek, l bõre*
 [3.pers.sg.] *i ŧalvádegi, el ŧenta* (lib.) *la*
paštúra
 114 *zmekár le ŧelvádego*
 115 *ŧentír la úŧta del ŧelvádego*
 117 *nažár i gévri* [lepre; si nomina la specie
 d'animale]
 120 *znazár el ŧalvádek*
 124 *znazár la ŧelvađina*
 131 *urmiá l ŧalvárgo*
 132 *urmá le beŧtije ŧalváрге* [raramente
 usato in combinazione con *uzmá/urmá*]
 133 *nazá la ŧelvađina*
 134 *ŧeňá al liõro* ["lepre"]
 136 *catá la tráða del ŧalvárgo*
 137 *ŧentí i animái ŧelvárek, levá na beŧtija*
 140 *znazá la ŧelvađina*
 145 *napá la ŧelvađina*
 148 *uŧár la pređa*
 150 *znazár la ŧelvađina* (it.)
 155 *ŧentír la úŧta de el ŧelvárek, uzmar i*
animái ŧelváregi, ŧentír la úŧta de i
animái ŧelváregi
 156 *nazár al ŧalváreķ*
 160 *nazár le beŧtije* (gen.)
 162 *znazár le beŧtije ŧalvárege*
 164 *nazár el ŧelvát*
 165 *uzmár a ŧelvađina* (it.)
 170 *trovare l úŧta de la ŧelvađina* [it.,
 "odore della traccia della s."]
 172 *uzmáre el ŧelvádego*
 174 *uŧá el ŧelvádek*
 176 *řiutár el ŧelvádek*
 178 *uzmáre el ŧelvádego, znazáre la*
ŧelvađina, znazáre el ŧelvádego
 182 *uzmáre a ŧelvađina*
 183 *znazáre a ŧelvađina* [gastronomia]
 187 *katár el boņ*
 194 *nazár* [uomo] *a ŧelvađina*

770 Preferisco pescare ...

Preferisco pescare con la canna da pesca.

AIS: 523 (a pescare). ALD-I: 581 (il pesce / i pesci).

- 29 *põŧke* (lib.) *püontéro* [lib., avv.]
 36 *pęsko* (lib.) *plöontéra* [lib., avv.]
 38 *preferéhe pehká*
 39 *preferéhe pešká*
 41 *preferéhe pe^hká*
 42 *preferíŧe* (ital.) *pešká*
 49 *me plaŧ de pu peŧxár*
 64 *preferíŧi peŧcár*
 67 *l e pü beł peŧkár*
 83 *al m sa plü beł da pię peŧ*
 84 *i páji plü goņ i päŧ*
 85 *al m plęŧ de plö ži a pię paŧ*
 93 *aĭ pi a káro peŧká*
 100 *preferéŧe žir a peŧ*
 101 *preferíŧe peŧcár*
 103 *preferíŧe peŧkár*
 110 *o pi káro peŧkár*
 114 *me piaŧ de pu peŧkár*
 115 *preferíŧo* (it.) *peŧkár*
 121 *preferíŧo peŧkár*
 125 *preferíŧo peŧkár*
 129 *preferíŧo cápá põŧeŧ*
 131 *ęi pi akáro peŧá*
 134 *preferíŧo peŧká*

136 <i>aḷ da cáro pešká</i>	164 <i>preferiše peškár</i>
140 <i>aḷ pi káro pešká, preferiše pešká</i>	170 <i>preferišo (it.) peškáre</i>
141 <i>preferiše a pešká</i>	174 <i>gḡ pù piazě pešká</i>
145 <i>preferiše pešká</i>	175 <i>me piās de pu peškár</i>
146 <i>preferiše peškár</i>	179 <i>preferišo (it.) peškáre</i>
153 <i>par mi l e méio peškár</i>	180 <i>preferišo peškáre</i>
155 <i>me piāš de pi peškár, preferiše (it.) peškár</i>	181 <i>preferišo de peškáre</i>
157 <i>me káto méio a peškár</i>	182 <i>go pi káro peškáre</i>
158 <i>ḡ pi káro peškár, mi preferiše (it.) peškár</i>	184 <i>me piáže de pi peškáre</i>
159 <i>preferiše (it.) a peškár</i>	188 <i>me piáže de pi peškár, preferiše (it.) peškár, preferiše (it.) peškár</i>
160 <i>ḡ pi káro (arc.) peškár</i>	193 <i>preferiši a peščá</i>
161 <i>ḡ pi káro peškár</i>	217 <i>preferiše peškár</i>

772 **l'esca**

(cibo per attirare i pesci)
AIS: 917.

Comm.: Manca in moltissimi posti un termine generico per il concetto "esca". Le risposte elicitate si riferiscono il più delle volte ai bocconi offerti ai pesci: vermi, lombrichi, larve, bruchi, ecc.

28 <i>i kañóć</i> ["larve delle mosche"]	54 <i>la pájša</i> ["e. anche per la volpe"]
34 <i>ol kañót</i> ["piccola larva"]	76 <i>la grašatěra</i> ["lombrico"]
35 <i>al hítol</i> ["lombrico"]	77 <i>la mōška</i>
36 <i>el kañoto</i> ["larva"]	101 <i>la pájša</i> (arc.)
37 <i>ḡl kañú</i> ["larva di mosca"]	103 <i>l eška</i>
38 <i>el kañoto</i> [tipo di verme]	120 <i>la mōška</i>
41 <i>la pahtúra</i> ["miscuglio di farina, acqua, lisce, ecc."]	130 <i>la mōšę</i>
42 <i>mpaštürá</i> [v., "abituare i pesci a mangiare l'e."]	134 <i>al věrmo</i>
44 <i>la mōška</i> [la mosca]	136 <i>la mōša</i>
	169 <i>el báo</i> ["bruco"]
	170 <i>la mōška</i>

774 **abbattere un albero**

AIS: 532, 533 (un a.), 1251 (come gli alberi). ALD-I: 833 (uno / una).

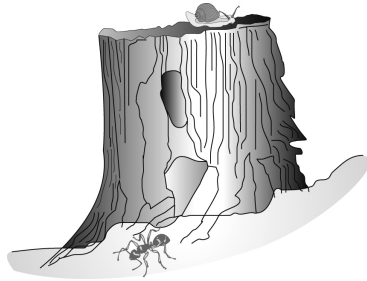
Comm.: Si osservi la presenza molto estesa del tipo PLANTA per designare l'albero.

82 <i>ađdúrže ḡ leḡ</i>	156 <i>trar ḡḡ na piánta</i>
89 <i>bāt žù ḡ la^ln</i>	157 <i>bátre ḡḡ on álbro, bátre ḡḡ na piánta</i>
98 <i>taęr na piánta, rebaltęr na piánta</i>	159 <i>taiár na piánta (it.), báter ḡḡ na piánta (it.)</i>
103 <i>taiár na piánta, taiár žù n álber</i>	166 <i>trar ḡḡ un álbaro</i>
125 <i>taiár n álber, troykár n álber</i>	213 <i>ta^lá un álbero</i>
148 <i>šęyár ḡḡ na piánta</i>	215 <i>taiár un álbero</i>
151 <i>šęyár žḡ na piánta, tirár žḡ n álbero, butár žḡ n álbero, šęyár žḡ n álbero</i>	

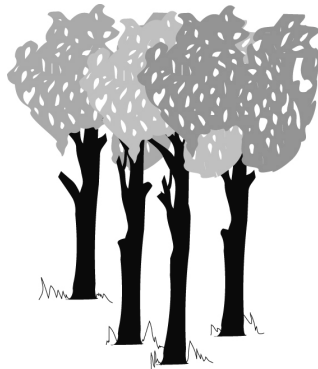
775 **il ceppo** / **il tronco**

(ciò che rimane in terra di un albero abbattuto, il toppe) / (il tronco dell'albero, vivo)

AIS: 536, 1438 (il c.), 537 (il tr. da sega). ASLEF: 3818 (c. di vite), 5847 (tr. di sei metri), 5848 (tr. di quattro metri), 5849 (tr. di due metri).

il ceppo

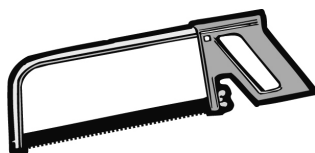

il tronco

3 <i>il meṭál</i>	58 <i>el pe</i>
19 <i>la piánta</i>	61 <i>la bóra</i>
22 <i>l trũnk</i>	63 <i>la bóra</i>
23 <i>na cánta m̃ pe</i> ["albero in piedi"]	68 <i>la cóka</i>
29 <i>la búro</i>	72 <i>la bóra</i>
30 <i>la bóra</i> ["tr. grande"], <i>al borēl</i> ["tr. già tagliato"]	74 <i>el fũsto, la bóra</i> [tagliato, per la segheria]
31 <i>la piánto</i> ["l'albero intero, vivo"]	75 <i>la bóra</i> [tagliata]
32 <i>la piánta</i> ["albero"]	77 <i>la bóra</i> [tagliata]
33 <i>la bóra</i> ["tr. dell'albero abbattuto"]	79 <i>el fũsto</i>
38 <i>la bóra</i> ["tr. tagliato"]	82 <i>la táia</i> ["tr. lungo 4 metri, preparato per la segheria"]
44 <i>el šok</i>	85 <i>la táia</i>
45 <i>la bóra</i> ["tr. già tagliato"]	86 <i>l řáni</i>
46 <i>la piánta</i> ["albero intero ancora vivo"]	89 <i>la táia</i>
52 <i>la bóra</i> ["tr. tagliato"]	90 <i>la táia</i> [abbattuta]
53 <i>la bóra</i>	91 <i>la táia</i> [tagliata]
55 <i>na plánta</i> (gen.), <i>la bóra</i>	93 <i>la piánta</i>

- 94 *m p̄ac̄ mp̄e*
 98 *la b̄orā* [tagliata]
 103 *la táuta / la b̄ora*
 107 *la táuta*
 111 *la p̄iánta* [in piedi]
 112 *la p̄iánta*
 124 *la b̄ora* ["tr. dell'albero tagliato, senza radici e senza rami"]
 131 *la táia* ["tr. tagliato a 4 m"]
 132 *la táia* ["tr. abbattuto e scortecciato, soprattutto delle conifere"]
 133 *la p̄iánta*
 134 *la táia* ["tr. tagliato"]
 136 *la táia* ["tr. abbattuto sezionato"]
 137 *el ʒok / en škjánto* ["tr. che rimane dopo un colpo di fulmine"], *la táia* ["tr. tagliato"]
 138 *la táia* ["pezzo di tr. di 4 m"]
 139 *el l̄ěñ*
 140 *la šoka*
 141 *el ʒok*
 142 *al ʒok*
 143 *al ʒok*
 146 *la b̄ora*
 156 *la maredána*^δ
 162 *la ʒoka / al tr̄oŋko*
 163 *el fúšto*
 165 *el šok / la táia*
 167 *el ʒok / el tr̄oŋk*
 169 *el šoko* ["il c. senza radici"] / *el tr̄oŋko* [dell'albero già tagliato]
 170 *el fúšto*
 174 *el fúšt*
 177 *el peón*
 178 *la šopa*
 185 *a táia*
 187 *el tr̄oŋko, el l̄ěño*
 188 *el šoko*
 189 *el fúšto*
 193 *la ʒoka*
 197 *il c̄ok / la táia*
 205 *al tr̄oŋku*
 212 *al fúšto*
 215 *la šoka* ["c. più grande"]

776 **la sega [a mano]**
 (in metallo, usata da una persona)
 AIS: 552. ALD-I: 715 (segare).

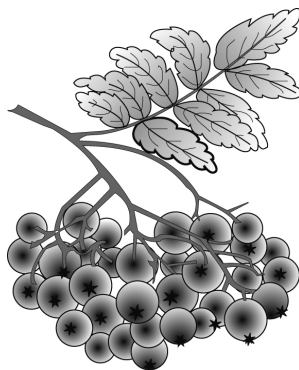
la sega [a mano]

- 784** **il rododèndro** *z/*
(fiori rossi che crescono in montagna in grande quantità, come un tappeto)
AIS: 581. ASLEF: 607.
-

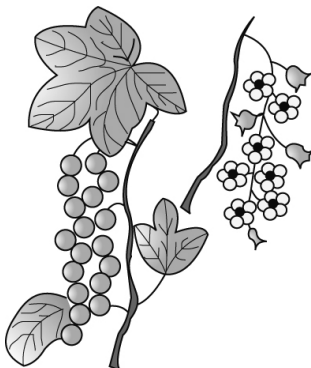
il rododèndro

- 785** **il sorbo [degli uccellatori]** *z/*
(albero con i grappoli di bacche rosse, con le quali si fa l'acquavite)
AIS: 857. ASLEF: 610.
-

il sorbo [degli uccellatori]

790 **i ribes** ✓
(con le bacche rosse)

i ribes

795 **il dente di leone** ✓
AIS: 630.

il dente di leone

797 il còlchico

(piccolo fiore rosa-lilla, uno degli ultimi che fiorisce in autunno)
AIS: 640.

Comm.: La diffusione spaziale e la conoscenza popolare del còlchico sembrano essere molto limitate. Per questo motivo molte delle risposte elicitate risultano poco sicure.

il còlchico

800 Il contadino foraggia ...

Il contadino foraggia le bestie. (proprietario di una azienda agricola, non tanto grande), (dare da mangiare alle bestie nella stalla)

19 <i>ãl kuntadín al ge da ríva</i>	69 <i>al bakán al guérna</i>
27 <i>el kuntadí el ge da ría</i>	70 <i>al bakáy al gi da da mañár</i>
28 <i>al kuntadí</i> [raro, "agricoltore che lavora il terreno"] <i>al regúle</i>	73 <i>el kontadín el guérna</i>
36 <i>el mǎlgíş ęl regúla</i>	75 <i>el vǎkér el guérna</i>
49 <i>el kontadín el ęa ęa mañár</i>	77 <i>el kontadí el guérna</i>
50 <i>el kontadín el fiétera</i>	85 <i>l bakáy ožóra</i>
52 <i>el kontadín el guérna</i>	86 <i>l bakáy véjzla</i>
53 <i>el kontadín el da ęo</i>	87 <i>l paŭr vežléa</i>
57 <i>al kontadín al guérna</i>	90 <i>l paŭr</i> (all.) <i>ožóra</i>
61 <i>el bakán el fiétera</i>	92 <i>el bakáy ęl da zęo</i> [= da giù, cioè dall'aia nella greppia]
62 <i>el bojár</i> [di solito non è il c. che f. le bestie, ma un suo aiutante] <i>el fiétera, el fiéter</i> [di solito non è il c. che f. le bestie, ma un suo aiutante] <i>el ge da da mañár, el ştalér</i> [di solito non è il c. che f. le bestie, ma un suo aiutante] <i>el fiétera, el bakán</i> ["il c. possidente"; in quanto tale non si occupava dei lavori di stalla] -	94 <i>l páŭer</i> (arc.) <i>l vežolėja</i>
63 <i>el bakán el fiétera</i>	99 <i>el kontadín vežólǎ</i>
64 <i>al kontadín al goérna</i>	101 <i>el bakán el regoléa</i>
68 <i>el kontadín el ge da da mañár</i>	102 <i>l bakán l ge daşć da mañár</i>
	103 <i>l bakán el ge daş da mañár, l bakán l fiétera, l bakán el ge daş da mañár</i>
	105 <i>l kontadín l fiétera</i>
	111 <i>l parón el ge da da mañár</i>
	113 <i>el kontadín el fiétera</i>
	117 <i>el bakáy</i> ["c. benestante"] <i>el guérna</i>
	121 <i>el mazadór el ge da da mañár</i>

- 127 *el kontadím el ge da el fem*
 129 *al bóľko* ["allevatore di pecore e capre"]
da da mańǵé
 131 *l bakáj* ["c. che ha tante bestie"] *guárna*
 [gen., "fa tutti i lavori nella stalla"]
 132 *al páuro* ["c. benestante"] *guérna* [gen.,
 "f., pulisce, accudisce"], *al bakáj* ["c.
 benestante"] *guérna* [gen., "f., pulisce,
 accudisce"]
 133 *al kontadín al guérna*
 136 *al bakáj* [dispr., "ricco proprietario",
 "agricoltore più ricco degli altri"] *ge da*
i9e
 138 *el kontadín* ["c. con un'azienda piccola"]
el vežoléa
 140 *el bakáj el fiǵetera*
 141 *el bakáj el guérna*
 143 *al kontadín al vedoléa*
 144 *al bakáj* ["c. benestante"] *al guárna*
 146 *el kontadín el guérna*
 148 *al bakáj* ["c. benestante"] *al guárna, al*
kontadín al várna (arc.), *al bakáj* ["c.
 benestante"] *al várna* (arc.)
 149 *al bakáj* ["c. che ha tanti doveri"] *al*
guárna
 150 *al bakáj* ["c. benestante"] *al várna*
 151 *al kontadín al ge da da mańár*
 153 *al bakáj* ["c. possidente"] *al guárna*
 154 *el bakáj* (arc.) *el guárna*
 155 *el bakáj* ["c. possidente"] *el guárna*
 (gen.), *el kontadín el ge da de mańár,*
el bakáj ["c. possidente"] *el ge da de*
mańár
 158 *bakáj* ["c. benestante"] *el ge da da*
mańár
 159 *al kontadín al guárna*
 160 *el kontadín el guárna, el kontadín el*
goérna
 163 *el kontadín el guárna, el kontadín el*
starníse
 167 *el kontadín ge da a mańár*
 169 *el vakáro el govérna*
 172 *el kontadín ge da el fiǵe*
 175 *el kontadín el ge da el fiǵe*
 184 *el kontadín el ge da el feŋ*
 189 *el kontadín el goérna* (it.)
 193 *el kontadín govérna*
 199 *il kontadín al govérna*
 206 *il kontadín al ġi da il feŋ*
 208 *al kontadín a da al feŋ*

804 La serva farebbe volentieri ...

La serva farebbe volentieri una volta un viaggio a ... (l'aiutante femminile del contadino)

AIS: 1593 (è una buona s.), 1113 (cosa ne fareste?).

Comm.: Si osservi l'omofonia totale tra gli equivalenti di "volta" e "viaggio" in alcuni posti della Ladinia brissino-tirolese (PP. 81 - 85, 90, 91).

- 1 *la fancéla fēs iǵent*
 17 *la šerva la farēs volentēra*
 19 *la šerva la farīs intēra, la šerva la*
farīs intēra
 20 *la fancéla la faróf buntēra*
 23 *la šerva la farīz nuntēra, la šerva la*
farīz uluntēra
 25 *la šerva la farēs ontēra*
 30 *la hērvā la narēh untēra* [lib.,
 "andrebbe"]
 32 *la hērvā la farēh olentēra*
 40 *la šerva la farēs ulintēra*
 42 *la šerva* (gen.) *la farēs vontēra*
 44 *la šerva la farēs volentēra*
 51 *la šerva la faruēs volentiēra*
 62 *la šerva la faría volintēra*
 63 *la šerva la naría volintēra*
 66 *la šerva faría volentēra*
 72 *la šerva faría volintēra, la šerva faría*
volintēra
 75 *la mašēra la faría volentēra*
 78 *la šerva la faráve volentēra*
 81 *la fancéla fažēs iǵen*
 82 *la fancéla fažēs iǵen*
 84 *la fancéla fažēs ġǵen*
 87 *la fancéla fažésa ġaŋ, la fancéla fažésa*
ġaŋ
 91 *la fancéla fažēs ġaŋ*
 92 *na mašára ra žiráe vorentiēra*
 93 *la mašára* [gen., "serva" non solo del

- contadino] *la ziráve volentiéra* [lib., "andrebbe"], *la mašára* [gen., "serva" non solo del contadino] *la faráve volentiéra* (lett.)
- 94 *la mašéra la fažása ğaŋ*
 95 *la mašéra la fažása ğaŋ*
 96 *la mašéra la fažása ğaŋ*
 97 *la mašéra fažésa bolentiéra, la mašéra fažésa bolentiéra*
 101 *la mašára la fažése volentiéra*
 102 *la šerva la farie ben volentiéra*
 103 *la šerva la farie volentiéra, la šerva la farie volentiéra*
 106 *la šerva la farie, la šerva la farie*
 107 *la šerva la farie*
 108 *la šerva la farie volincéra*
 117 *a šerva la faria volentiéri*
 118 *la šerva la fařia volentiéri, la šerva la fařia volentiéri, la šerva la fařia volentiéri*
 119 *la códa la faria volentiéri*
 120 *la šerva la faria*
 122 *la šerva la faria volentiéri*
 128 *la šerva la faria*
 129 *la zquátra fará lontéra*
 131 *la šerva del parón diriaré volentiéra* [lib., "andrebbe"]
 136 *la šerva* (gen.) *la faráe volentiéra*
 137 *la mašára l aráe a káro volentiéra* (lib.)
 138 *la fanšéla* (arc.) *la fése volentiéra*
 139 *la mašiera la volése tanto*
 140 *la šerva la farie volentiéra, la šerva la farie volentiéra, la šerva la farie volentiéra*
 141 *la šerva la fése volentiéra*
 143 *la šerva la faráe volentiéra*
 144 *la šerva la farie volentiéri, la šerva la farie volentiéri, la šerva la farie volentiéri*
 145 *la šerva la faráe olentiéra, la šerva la faráe olentiéra, la šerva la faráe olentiéra*
 146 *la kapóθola* (gr.) *la farée olentúra, la šerva la farée olentúra, la kapóθola* (gr.) *la farée olentúra, la kapóθola* (gr.)
- la farée olentúra, la šerva la farée olentúra*
 148 *la šerva la faráe olentiéra, la šerva la faria olentiéra* (it.), *la šerva la farie olincéra, la šerva la farie olincéra* (arc.), *la šerva la farée olincéra*
 149 *la šerva la farie góia*
 152 *la šerva la farie olentiéra*
 153 *la šerva la farée* (arc.), *la šerva la faria* (it.), *la šerva la farie, la šerva la farée* (arc.), *la šerva la faria* (it.)
 154 *la šerva la farie olentiéri*
 155 *la šerva la faria volintiéra*
 156 *la šerva la faróe olincéra, la šerva le pižerá*
 159 *la šerva la farie voientiéra, la šerva la farie voientiéra, la šerva la farie voientiéra*
 160 *la šerva la farie de gústo, la šerva la farie volintiéri, la šerva la farie de gústo*
 162 *la šerva la farie volentiéri*
 165 *la šerva a faria de gústo*
 166 *a šerva faria volentiéri*
 167 *a šerva a faria voentiéra, a šerva a faria voentiéra, a šerva a faria voentiéra*
 169 *a šerva a faria vointiéra*
 170 *la šerva la faria de gústo*
 172 *la šerva la faria volentiéra*
 178 *la šerva faria de gústo*
 181 *a doméštika andaría a fáre*
 184 *a šerva ge pižaría tanto fáre*
 185 *a šerva a faria*
 186 *a šerva a faria*
 187 *a šerva a farie voentiéra*
 188 *a šerva a faria voentiéri*
 189 *a šerva a faria voentiéra*
 193 *a a šerva ge pižariši fa*
 197 *la šiérva a fažarés volentěr, la šiérva a fažarés volentěr, la šiérva a fažarés volentěr*
 198 *la šiérva* (?) *a fažarés vulentiei*
 200 *la šiérva a fažarés volantúr*
 201 *a šerva a le pižerés*
 204 *la šerva farés volentěr*
 208 *la šervá a farés volentěi*

807 Con quale di loro (6f) fai [il viaggio]?

(parlando di donne)

AIS: 1253 (l. pure), 1691 (fai), 730 (perché lo fai piangere?). ALD-I: 643 (qu. / quali). ETTMAYER: 5 (qu.).

Comm.: Alcune delle risposte non offrono l'equivalente di "di loro" e seguono uno schema diverso da quello di "fare il viaggio".

23 <i>kəŋ ki ke - te n də a fa</i> (lib.)	124 <i>kəŋ kuála de lóre te fai</i>
28 <i>kəŋⁿ kuléla de lúre fət</i>	134 <i>apéde kála de kélez la fásto</i>
29 <i>kəŋⁿ kuálo da lúre fət na a fa</i>	135 <i>kəŋ ki de éleş fásto</i>
34 <i>kəŋ ki de lúre fət</i>	136 <i>kəŋ kála de kélez la</i> (lib.) <i>fásto</i>
47 <i>kəŋⁿ ki de éle fət</i>	137 <i>kəŋⁿ kála de kéšte fásto</i>
54 <i>kəŋ ki de kuéle faş</i>	144 <i>kəŋ kuála de lóre fátu</i>
63 <i>kəŋ ki el de lóre ke viáşeş</i> [lib., viaggi]	147 <i>kəŋ kuála de lóre fátu</i>
68 <i>kəŋ kuála de kuéle li faş</i>	148 <i>kəŋ kuála de éle fátu</i>
83 <i>kuŋ kára de vérəs fěžest pa</i>	149 <i>kəŋ kuála de lóre fátu</i>
84 <i>kuŋ kára d vârs fěžest pa</i>	150 <i>kəŋ kuála de lóre fátu</i>
91 <i>kuŋ kála d álàs fěšt pa</i>	152 <i>kəŋ kuála de lóre fátu</i>
93 <i>kəŋⁿ kála - fásto</i> (+ qc.), <i>kəŋⁿ kála de kéšte</i> (lib.) <i>fásto</i> (+ qc.)	153 <i>kəŋ kuála de éle fátu</i>
99 <i>kəŋ kálá de éle fášte</i>	170 <i>kəŋ kuále de lóre feto</i>
111 <i>kon ki elo - ke faş</i>	207 <i>kuŋ kuı</i> (it.) - <i>fátu</i>
113 <i>kəŋ kuál el de lóre ke vaş</i>	

809 »terminare un contratto di lavoro prima del termine«

ALD-I: 833 (uno / una), 399 (il l.).

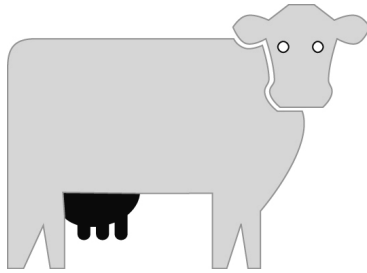
Comm.: Per risparmiare spazio molte delle risposte contengono la sigla seguente: *pd* o *pd(δ)* = *príma del* (o *d(δ)el*) o *príma del* (+ sost. m.).

17 <i>al traváı</i>	quello che si ha e andare via"]
18 <i>deşméter de laorár</i>	139 <i>se fe la gonéla rósa</i> [riferito ai ragazzi:
62 <i>nar vía príma, finír príma del akórdo,</i>
<i>finír príma del kontrát</i>	"finire un l. per tornare a casa per motivo di nostalgia"]
89 <i>fa la gunéla rósa</i>	148 <i>roŋ^mper al kontráto</i>
93 <i>şe fa la gunéla rósa</i> ["scappare dal posto di l. per nostalgia"]	149 <i>par tornár káza şúbito</i>
94 <i>fe la gonéla rósa</i>	156 <i>roŋ^mper aŋ kontráto</i>
108 <i>príma de fenír el laoro</i>	160 <i>roŋ^mper un kontráto</i>
129 <i>impriantála al laoro inánte dl óra</i>	162 <i>pd teŋ^mp</i>
130 <i>da i şet diş</i>	165 <i>roŋ^mpar el kontráto</i>
134 <i>lašá al laoro pd ténpo</i>	173 <i>finire príma de^l ténpo</i>
137 <i>otá şu baráka</i> [gen., "prendere tutto	188 <i>fenír el kontráto pd tén^mpo</i>
	197 <i>torná príma dal óra</i>

815 Come si richiama una mucca?

17 -	134 <i>móra</i>
31 <i>marino tóno fráηko</i> [ad es., ognuna veniva chiamata per nome]	136 <i>tiō bíza tiō</i>
32 <i>brúna</i>	138 <i>coj̄i coj̄i</i>
34 <i>brúna venēsija</i>	139 <i>išo móra</i>
38 <i>uēs̄a</i>	159 -
42 <i>bij̄onda</i>	164 <i>brrr co co co</i>
47 <i>te béla te béla</i>	165 -
63 <i>nína šal</i> [con in mano un pugno di sale]	169 <i>stéa, tóe tóe</i>
68 <i>oĵ</i>	172 -
93 <i>móra, co šal</i> ["prendi il sale"]	179 <i>béla</i> [+ per il nome], <i>stéla</i> [+ per il nome]
111 <i>teĵ teĵ</i> [con il sale in mano]	188 <i>móra</i> [+ per il nome]
130 <i>píci píci</i> [per i vitelli], <i>šátili šátili</i>	189 <i>bíza</i> [+ per il nome], <i>móra</i> [+ per il nome]

816 l'ùbero (= la mammella della mucca) (cf. ALD-I, 584: il petto)

l'ùbero (= la mammella della mucca)

820 il mangime per i maiali

AIS: 246 (un maiale).

9 <i>las lavádúr̄as</i>	latte"]
27 <i>el paštú per i puršēĵi</i>	49 <i>el paštúm</i>
30 <i>la laánd̄a</i>	51 <i>el paštúm</i>
32 <i>la škóca</i> ["scarto del latte"]	54 <i>la kolóbia</i>
35 <i>la laánd̄a deĵ porhēĵi</i> ["la lavatura"]	55 <i>el ma^éa del porcéĵ</i>
36 <i>le äñšādúre</i>	56 <i>el mañár del ket</i>
38 <i>la laadúra</i>	61 <i>el paštón per el rugánt</i>
44 <i>el paštú per i puršēĵi</i>	62 <i>el paštoló</i>
45 <i>le lavaĵúre</i>	72 <i>la zbródega</i>
47 <i>la brúa</i> ["resto della lavorazione del	74 <i>la bōia</i> ["polenta senza sale, più avanzi di

- cucina, verze, rape, patate"]
- 75 *el mañár dei porcéi*
- 76 *la šémola* ["la crusca"], *la lavadúra* ["sciacquatura delle stoviglie"], *el mañár dei purcéi* (gen.)
- 78 *al paštolá dei porcéi*
- 81 *les laadóres, la polénta dal porcéi*
- 82 *la polénta dl porcéi* [preparata proprio per i maiali, ad es. patate, erba, ...]
- 83 *les laadóres*
- 84 *ls lavadúrs*
- 85 *læs lavadúræs*
- 89 *læs lavadúræs*
- 90 *la puláinta*
- 91 *la puláinta dl purcéi*
- 93 *la polénta, le lavadúre*
- 95 *la polénta del porcéi*
- 96 *i pavaróns, l broé*
- 97 *la lavadúre* ["rifiuti della cucina"]
- 98 *la poléntã, i puróns*
- 99 *l síbol, la poléntã per i porcie*
- 101 *el paštón* [solido]
- 102 *l šúgol* [per ingrassare]
- 103 *l šúgol* [per ingrassare]
- 104 *le lavadúre* [liquide]
- 105 *le lavadúre* [liquide]
- 108 *el paštón* [solido, poco usato]
- 111 *el mañár dei rügánti*
- 117 *el paštón* [solido], *le gróšte de la polénta*
- 118 *le lavadúre* [liquide], *el škóro* ["siero del formaggio"]
- 120 *la bródola*
- 123 *el paštoló*
- 125 *le lavadúre* [liquide]
- 129 *al poróñ* ["siero del latte"], *el lavadúre* ["gli avanzi di cibo"]
- 130 *li lavadúri, al paštón par i puréš*
- 131 *le lavadúre* ["gli avanzi"]
- 132 *al paštón par poršiči*
- 134 *al beverón* [anche: "m. per le mucche"]
- 135 *al paštón* [anche: "m. per le galline"]
- 136 *la lavadúreš del poršél*
- 137 *la polénta del poršél* ["polenta di crusca"], *le lavadúre* ["gli avanzi"]
- 138 *le lavadúre*
- 139 *le lavadúre per el porcéi*
- 140 *i paorón* ["siero del latte"]
- 141 *le lavadúre* [liquide]
- 142 *al paštón, i pauróin, le króšte de la polénta*
- 143 *la bóia, i pauróin, al paštón*
- 144 *al paštón* [solido], *le króšte de la polénta*
- 145 *le paštúre* [solide], *el škólo* ["siero del latte"], *la polénta dei poršiči*
- 146 *le lavadúre* [liquide], *el škólo* ["siero del latte"]
- 147 *i gán* [ghiande], *al paštón* [solido], *le lavadúre* [liquide]
- 148 *al paštón* [solido], *le špolentadúre* ["avanzi della polenta"]
- 149 *al paštón, al škol*
- 150 *al paštón, al škol*
- 151 *le lavadúre* [liquide]
- 152 *al bearón* [liquido: "scolo", ecc.]
- 153 *al šukót, al paštón, le lavadúre*
- 154 *el škólo* [di latte], *le lavadúre* [liquide]
- 155 *le lavaúre dei porč* [liquide]
- 156 *l paštón* [solido]
- 159 *al paštón* [solido]
- 160 *le lavadúre* [liquide]
- 161 *le lavadúre* [liquide]
- 162 *le lavadúre* [liquide]
- 163 *el paštón*
- 164 *el paštón*
- 165 *le zlavaúre* [liquide], *el škóro* [col latte]
- 166 *el paštón* [fisso], *e špoentadúre* [cereali]
- 167 *a zlavaúra, e zlavaúre* (pl.)
- 169 *e avaúre*
- 171 *la lavaúra*
- 178 *la lavaúra* [liquida]
- 179 *el tritelo* [cereali, ecc.]
- 180 *el škóro* [liquido a base di latte], *la lavaúra* [avanzi del pranzo]
- 181 *el tritéo*
- 187 *a zbródega* [liquido], *e špoentaúre* [avanzi della polenta]
- 188 *el škóro* [liquido], *e špoentadúre* [colla polenta]
- 189 *a zbródega* [liquida]
- 193 *el paštón* [più solido]
- 197 *il paštón* [solido], *i vanšúmš* [avanzi]
- 201 *el šir* [il siero]
- 202 *al šir* [il siero]
- 203 *šúše, al paštón*

204 *al škóľu* ["il siero del latte"]
 206 *li čúki purčeláni*
 207 *li glándi* [le ghiande]
 208 *al škol*

210 *il paštóŋ* (gen.)
 212 *al škol*
 213 *al škóľu*
 217 *el škólo, le škórde de patáte, la šémola*

829 Devo sedèrmi.

(Sono stanco: -)

AIS: 662 (sedersi).

- 3 *ę štöt setsár iö*
 24 *o da šentám žo*
 32 *gö de škaňaş* (arc.)
 35 *gö de hintá^h dö*
 36 *šéño šantám žö*
 37 *gö de šentán zom*
 41 *gö de hintám dö*
 45 *mi a ke me šente žö*
 46 *gö da šentárme dö* (arc.)
 56 *aĭ da šentárme gö*
 60 *kõño šentárme, dévo šentárme*
 67 *bizõň ke* [lib., "bisogna che"] *me šenta žo* ["mi siede"]
 72 *gö da šentárme*
 78 *dévo šentárme*
 79 *dévo šentárme*
 92 *kõňe me šentá*
 93 *mę tóka mę šentá, aĭ da* [esprime meno obbligatorietà] *mę šentá*
 102 *kõňe šentárme žü* (it.)
 103 *kõňe šentárme zü*
 104 *kõño šentárme zo, i ę müš ke me šente zo*
 105 *me kõño šentár žo, l ę muš ke me šente žo*
 106 *o de šentárme dö, kõňe šentárme dö, déve šentárme dö*
 107 *o de šentárme dö, kõňe šentárme dö*
 108 *kõňe šentárme dö, déve šentárme dö*
 109 *o de šentárme dö, kõño šentárme dö*
 110 *o de šentárme dö, kõño šentárme dö, mi l ę uš ke me šente dö*
 115 *gö da šentárme*
 116 *kõño nšentárme, me tóka nšentárme*
 117 *škúño šentárme dö, me tóka šentárme dö*
 118 *me tóka šentárme žo, kõño* (trent.) *šentárme žo, dévo* (it.) *šentárme žo*
- 124 *bizõňa ke mę šenta žo*
 125 *kõño šentárme, dévo* (it.) *šentárme, gö da šentárme žo, kõño šentárme žo, dévo* (it.) *šentárme žo*
 129 *deř šentám du*
 130 *ęĭ da šentámi, škoň šentám du*
 131 *kõňe* [esprime un dovere più impellente] *šentáme, bežõŋ ke me šente*
 132 *škõňe* ["sono costretto a..."] *šentáme dö*
 133 *me tóka šentáme*
 135 *kõňe šentáme dö*
 136 *kõňe* ["sono costretto"] *šentáme dö*
 140 *me tóka me šentá du, me koňõŋ me šentá du*
 141 *me tóka me šentá du*
 142 *me tóka me šentá du*
 143 *me tóka me šentá du*
 144 *me tóka šentárme, me kõňe šentárme, o da šentárme dö* (rafforz.), *me tóka šentárme dö* (rafforz.), *me kõňe šentárme dö* (rafforz.)
 145 *me tóka šentáme, ę da šentáme dö, me tóka šentáme dö*
 146 *me tóka šentárme dö, kõňe šentárme dö*
 148 *me tóka šentárme, me kõňe šentárme, o da šentárme dö* (rafforz.), *me tóka šentárme dö* (rafforz.), *me kõňe šentárme dö* (rafforz.)
 149 *me tóka šentárme dö*
 150 *me tóka šentárme dö*
 151 *me tóka šentárme*
 152 *me tóka šentárme dö*
 153 *me tóka šentárme dö*
 154 *me tóka šentárme dö*
 155 *me tóka šentárme dö, kõňe šentárme dö*

- 156 *me tōka šentárme đo*, *me kōña šentárme đo*
 158 *me tōka šentárme*, *mi o de šentárme*
 159 *me tōka šentárme đo*, *kōñe šentárme đo*
 160 *o da šentárme đo*, *me tōka šentárme đo*
 161 *o da šentárme*
- 162 *o da šentárme*
 163 *o da šentárme*
 164 *o da šentárme*
 169 *škúño* (arc.) *šentárme*, *go de šentárme do*, *go de šentárme zo*
 183 *dévo šentárme*
 193 *ađ de šintáme*
 197 *i škuñi šentámi*, *i škuñi šentámi*
 201 *déve* (ital.) *šentáme*, *kuy šentáme*

830 Dobbiamo sedèrci.

(Siamo stanchi: –)

AIS: 662 (sedersi).

Comm.: Si osservi l'ampia diffusione del pronome riflessivo *si* in sostituzione del tipo *ci*.

- 23 *m a de šentás ġo*
 35 *ađ ga de hintáđ do*
 36 *šeñóm šantás žö*
 37 *ađ ga da šentáz zo*
 41 *eđ ga de hintáđ do*
 43 *gom da šentáše zo*
 44 *gόμε da šentárše zo*
 45 *do'óm šentárne žö*
 54 *koñen šentárne ġu*
 55 *n aen da šentá*
 60 *koñen šentárne*
 65 *dovén šentárne dzo*
 72 *gavém da šentárne*
 79 *dovém šentárne*
 92 *koñoj še šentá*
 93 *ne tōka še šentá*, *aon da* [esprime meno obbligatorietà] *še šentá*
 102 *koñon šentárše žü* (it.)
 103 *koñon šentárše žü*
 104 *ne koñon šentár zo*, *l e müš ke ne šentesán zo*
 105 *ne koñon šentár žo*, *l e müš ke ne šentášen zo*
 106 *avón de šentárše đo*, *koñoj šentárše đo*, *dovoj šentárše đo*
 107 *avón de šentárme đo*, *koñoj šentárme đo*, *dovoj šentárme đo*
 108 *koñoj šentárne đo*
 109 *ođ de šentárše do*, *koñoj šentárše do*, *dovoj šentárše do*, *ne tōka šentárne do*, *ođ de šentárne do*, *koñoj šentárne do*, *dovoj šentárne do*, *koñoj šentárne do*
- do*, *dovoj šentárne do*
 110 *ođ de šentárše do*, *koñoj šentárše do*, *noj l e müš ke ne šentóne do*
 116 *ne tōka nšentárše*, *koñemo nšentárše*
 117 *škuñoj šentárše do*, *ne tōka šentárše do*
 118 *gavémo da šentárne žo*, *ne tōka šentárne žo*, *koñem* (trent.) *šentárne žo*
 125 *koñem šentárne*, *gavén da šentárne žo*, *koñem šentárne žo*
 129 *dovoj šentáz du*
 130 *škuñoj šentáši*
 131 *bezój ke še šentóne*, *avón da šentáše*
 132 *škoñoj* ["siamo costretti a ..."] *šentáše do*
 133 *ne tōca šentáše*, *dovoj šentáše*
 135 *koñoj šentáše do*
 136 *koñoj* ["siamo costretti, obbligati a"] *šentáše do*
 138 *dovoj* [più obbligatorio] *še šenté*
 140 *avoj da še šentá du*, *ne tōka še šentá du*, *ne koñoj še šentá du*
 141 *avoj da še šentá du*, *ne tōka še šentá du*
 142 *ne tōka še šentá du*
 143 *ne tōka še šentá du*
 144 *ne tōka šentárše*, *ne kōñe šentárše*, *avoj da šentárše do* (rafforz.), *ne tōka šentárše do* (rafforz.), *ne kōñe šentárše do* (rafforz.)

- 145 *ne tōka šentáše, dovōj šentáše, aōj*
da šentáše đo, ne tōka šentáše đo,
dovōj šentáše đo
- 146 *ne tōka šentárše đo, koñōj šentárše đo*
- 148 *oĵ da šentárše, ne tōka šentárše, ne*
kōñe šentárše, avōj da šentárše đo
(rafforz.), oĵ da šentárše đo (rafforz.),
ne tōka šentárše đo (rafforz.), ne kōñe
šentárše đo (rafforz.)
- 149 *ne tōka šentárše đo*
- 150 *ne tōka šentárše đo*
- 151 *ne tōka šentárše*
- 152 *ne tōka šentárše đo, dovōj šentárše*
đo
- 153 *ne tōka šentárše đo*
- 154 *ne tōka šentárše đo*
- 155 *me tōka šentárše đo, koñōj šentárše*
đo
- 156 *me tōka šentárše đo, me kōña*
šentárše đo
- 159 *ne tōka šentárše đo, koñēj šentárše đo*
- 160 *ne tōka šentárše đo*
- 161 *avémo da šentárše*
- 162 *veŋ da šentárše*
- 163 *veĵ da šentárše*
- 164 *veĵ da šentárše*
- 165 *voĵ da šentárše*
- 166 *avōj da (arc.) šentárše, voĵ da (arc.)*
šentárše, dovémo (it.) šentárše, avémo
da (it.) šentárše, vémo da (it.) šentárše
- 168 *goĵ da šentárše, dovōj šentárše*
- 169 *škuñimo (arc.) šentárše, gímo de*
šentárše do
- 170 *ne tōka šentárše zo, dovímo šentárše*
zo
- 173 *gavémo da šentárše, dovémo šentárše*
- 174 *géme da šentárne zo, dovém šentárne*
zo, dovéme šentárne zo
- 175 *gōm da šentárne zo, gēm da šentárne*
zo, gēm da šentárne zo
- 178 *gavémo da šentárše*
- 180 *gavémo da šentárše*
- 182 *dovémo šentárše*
- 183 *dovémo šentárše*
- 186 *gémo da šentárše*
- 187 *gavémo da šentárše*
- 188 *voĵ da (arc.) šentárše*
- 193 *veĵ de šintáše*
- 197 *i škuñiŋj šentáši, i škuēñiĵ šentáši*
- 198 *i škuñiōj šintáši*
- 201 *noáltriš kuñēj šentáše*

831 Dovete sedèrvi.

(Siete stanchi: –)

AIS: 662 (sedersi).

Comm.: È interessante notare la larga diffusione del pronome riflessivo *si* al posto di *vi*.

- 4 *vō štováivət sétsəř iō*
- 23 *i đe šentáš ġo*
- 28 *mudé šantáz žo*
- 29 *iĵ da hantáz do*
- 30 *gi de hentá^h žo*
- 35 *gi de hintá^h do*
- 36 *šiñi šantáf žō*
- 37 *gi da šentáv zo*
- 38 *gi de hentá^h žo*
- 41 *gi de hintá^h do*
- 45 *dové šentárve*
- 54 *koñēo šentárve ġü*
- 55 *aév da [all., lento: aéf] šentáf*
- 56 *avé da šentárve ġo*
- 60 *koñé šentárve*
- 65 *dovéo šentárve dzo*
- 72 *gavé da šentárve*
- 76 *ge da šentárve ġü*
- 78 *dové šentárve*
- 79 *dové šentárve*
- 92 *koñá ve šentá*
- 93 *ve tōka ve šentá, avé đa [più come un*
invito] ve šentá
- 102 *koñé šentárve žü (it.)*
- 103 *koñé šentárve žü*
- 104 *ve koñi šentár zo, l e müš ke ve*
šentešá zo
- 105 *ve koñi šentár žo, l e muš ke ve*
šentešá žo
- 106 *avé de šentárve đo, koñé šentárve đo,*

- dové şentárve đ^δ*
 107 *avé de şentárve đ^δ, koñé şentárve đ^δ,
 dové şentárve đ^δ*
 108 *koñé şentárve đ^δ*
 109 *ę de şentárve đ^δ, koñé şentárve đ^δ,
 dové şentárve đ^δ*
 110 *ę de şentárve đ^δ, koñé şentárve đ^δ, voi
 l ę muş ke ve şentéve đ^δ*
 112 *koñéđ şentárve*
 113 *dovéđ şentárve*
 115 *dové şentárve*
 116 *ve tóka nşentárve, şkoñé nşentárve*
 117 *şkuñé şentárve đ^δ, ve tóka şentárve đ^δ*
 118 *ve tóka şentárve ž^δ, koñé (trent.)
 şentárve ž^δ*
 125 *koñé şentárve, gavé đ^δ şentárve ž^δ,
 koñé şentárve ž^δ*
 129 *dovéd (all.) şentáv đ^δ*
 130 *şkuñéđi şentáv đ^δ*
 131 *bezóñ ke ve şentáve, avé đ^δ şentáve*
 132 *şkoñé ["siete costretti a ..."] şentáve đ^δ*
 133 *ve tóca şentáve, đ^δové şentáve*
 135 *koñé şentáve đ^δ*
 136 *koñé ["siete costretti a ..."] şentáve đ^δ*
 138 *toké (imp.) ve şenté*
 140 *ve tóka ve şentá đ^δ, ve koñóñ ve
 şentá đ^δ*
 141 *ve tóka ve şentá đ^δ*
 142 *ve tóka ve şentá đ^δ*
 143 *ve tóka ve şentá đ^δ*
 144 *ve tóka şentárve, ve kóñe şentárve,
 avé đ^δ şentárve đ^δ (rafforz.), ve tóka
 şentárve đ^δ (rafforz.), ve kóñe şentárve
 đ^δ (rafforz.)*
 145 *ve tóka şentáve, dové şentáve, avé đ^δ
 şentáve đ^δ, ve tóka şentáve đ^δ, dové
 şentáve đ^δ*
 146 *ve tóka şentárve đ^δ, koñé şentárve đ^δ*
 148 *ę đ^δ şentárve, ve tóka şentárve, ve*
- kóñe şentárve, avé đ^δ şentárve đ^δ*
 (rafforz.), *ę đ^δ şentárve đ^δ (rafforz.), ve*
tóka şentárve đ^δ (rafforz.), ve kóñe
şentárve đ^δ (rafforz.)
 149 *ge tóka şentárşe đ^δ*
 150 *avé đ^δ şentárge đ^δ, ve tóka şentárge
 đ^δ, dové şentárge đ^δ*
 151 *ve tóka şentárve*
 152 *ve tóka şentárve đ^δ, dové şentárve đ^δ*
 153 *ge tóka şentárge đ^δ, ve tóka şentárge
 đ^δ*
 154 *ge tóka şentárge đ^δ*
 155 *ve tóka şentárve đ^δ, koñé şentárve đ^δ*
 156 *ve tóka şentárve đ^δ, ve kóña şentárve
 đ^δ*
 159 *ve tóka şentárve đ^δ, koñé şentárve đ^δ*
 160 *ve tóko şentárve đ^δ*
 161 *avé đ^δ şentárve*
 162 *ve đ^δ şentárve*
 163 *ve đ^δ şentárve*
 164 *ve đ^δ şentárve*
 168 *dové şentárve*
 169 *şkuñi (arc.) şentárve, gi de şentárve đ^δ*
 170 *ve tóka şentárve ž^δ*
 173 *doví şentárve*
 174 *doví şentárve*
 178 *gi đ^δ şentárve, doví şentárve*
 180 *gi đ^δ şentárve*
 182 *doví şentárve*
 183 *gi đ^δ şentárve, doví şentárve*
 186 *gi đ^δ şentárve*
 187 *gavé đ^δ şentárve*
 193 *ve de şintáşe*
 197 *i şkuñiñi şentáşi, i şkuñiñi şentáşi, i
 veiş di şentáşi, i şkuñiñi şentávi, i
 şkuñiñi şentávi*
 198 *i şkuñiñiş şintávi*
 201 *vuáltriş kunéiş şentáve*

838 debba (3m). / debbano (6m).

[Spero che non] *debba* (3m) [pagare niente]. / [Spero che non] *debbano* (6m) [pagare niente].

Comm.: Alcune delle forme raccolte corrispondono al congiuntivo non presente bensì imperfetto.

- 13 *ábĭa dá* (raro) / *i ábíān dá*
 22 *ḷ gábiṣ de* / *i gábiṣ de*, *ḷ ge túki* / *i ge túki*
 23 *l α de* [ind., lib.] / *i α de* [ind., lib.], *l gábĭe de* (it.) / *i gábĭe de* (it.)
 34 *al gáe de* / *i gáe de*
 36 *l gábe da* / *i ṣeñeṣ*, *l ṣeñe* / *i ṣeñe*
 38 *el gápe^h de* / *i gápe^h de*
 46 *i gábe^z da*
 50 *l kóñĭa* / *i kóñĭa*
 56 *l ábĭa da* / *i ábĭa da*
 61 *l gábĭa da* / *i gábĭa da*
 72 *el gába da* / *i gába da*
 84 *al mäs* / *aĭ mäs*
 85 *al āĭs* / *aĭ āĭs*
 91 *al āĭs* (gr.) / *aĭ āĭs* (gr.)
 92 *el ěbe* / *i ěbe*, *kóñe* / *kóñe*
 93 *l kuñóne* (arc.) / *i kuñóne* (arc.), *l tóke* / *i tóke*
 94 *l ábe da* / *i ábe da*
 95 *l móse* / *i móse*
 96 *i ábe da*
 97 *koñĕsa* / *koñĕsa*
 100 *l koñĕse* / *i koñĕse*
 102 *l koñĕse* / *i koñĕse*
 103 *l koñĕse* / *i koñĕse*
 106 *ge tóke* / *ge tóke*, *el kóñe* / *i kóñe*, *el déve* / *i déve*
 108 *l áve* / *i áve*, *l kóñe* / *i kóñe*
 109 *l áve de* / *i áve de*
 110 *l áve de* / *i áve de*
 115 *l dovĕse* / *i dovĕse*
 116 *l gábĭa da* / *i gábĭa da*, *ge tóke* / *ge tóke*
 117 *l ṣkúñe* / *i ṣkúñe*, *ge tóke* / *ge tóke*
 118 *ge tóke* / *ge tóke*, *el déva* (it.) / *i déva* (it.)
 130 *al ěbiĕ da* / *i ěbiĕ da*, *al ṣkóñe* / *i ṣkóñe*
 132 *l ṣkóñe* / *i ṣkóñe*
 138 *l tóke* / *i tóke*
 141 *ge tóke* / *ge tóke*
 142 *ge tóke* / *ge tóke*
 143 *i tóke* / *i tóke*
 144 *l ěpĭe da* / *i ěpĭe da*, *l ópĭe da* / *i ópĭe da*, *l óbĭa da* / *i óbĭa da*
 145 *ge tóke* / *ge tóke*
 148 *l ábĭe da* (it.) / *i ábĭe da* (it.)
 150 *l ěpĭe da* / *i ěpĭe da*
 151 *ge tóke* / *ge tóke*
 153 *al ábĭa da* (it.) / *i ábĭa da* (it.)
 154 *l ábĭa da* (it.) / *i ábĭa da* (it.)
 156 *ge tóke* / *ge tóke*, *ge kóñe* / *ge kóñe*
 159 *ge tóke* / *ge tóke*
 160 *ge tóke* / *ge tóke*
 161 *l ábĭa da* / *i ábĭa da*
 162 *l ábĭe da* / *i ábĭe da*, *l ábĭa da* / *i ábĭa da*
 163 *l ěpĭe da* / *i ěpĭe da*, *l ápĭa da* / *i ápĭa da*
 164 *l ábĭe da* / *i ábĭe da*, *l ěpĭe da* / *i ěpĭe da*
 165 *l ábĭa da* / *i ábĭa da*
 168 *el gápĭa* (it.) / *i gápĭa* (it.)
 169 *ĭu ge tóke* (ton.) / *ĕpĭri ge tóke* (ton.)
 177 *lu déva*
 178 *el gábĭa da* / *i gábĭa da*
 180 *el gábĭa da* / *i gábĭa da*, *el gápĭa da* / *i gápĭa da*
 182 *l déva* / *i déva*
 183 *l déva* / *i déva*
 184 *l gápĭa da* / *i gápĭa da*
 185 *l gáe da* / *i gáe da*, *l gavĕse* / *i gavĕse*
 186 *el gáe da* / *i gáe da*
 197 *al ṣkuĭñi* / *a ṣkuĭñin*, *al ṣkuĕñi* / *a ṣkuĕñin*

839 La cagna non smette ...

La cagna non smette di abbaiare.

AIS: 1098 (la c.), 1099 (il cane abbaia). ALD-I: 510 (no / non).

118 *la káñā no gę lą mólą*

121 *la káñā la šęgita*

164 *a káñā no a cęša*

174 *la káñā no la dezmeti*

Vol. 5

854 Come si richiama una gallina?

45 *pī pi pi*

55 *píne píne píne*

70 *tę tę*

85 *púla púla* (f.)

88 *kọ kọ*

100 *kọ kọ kọ*

101 *pitóle pitóle pitóle, púle púle púle*

107 *pi pi pi*

108 *bíre bíre bíre*

115 *kékola kékola kékola*

134 *pío pío pío*

137 *pío pío pío* [per richiamare i pulcini]

151 *kọ kọ kọ* [quando la g. fa l'uovo]

152 *pi pi pi*

153 *pi pi pi pi*

154 *kíra kíra* [sg., arc.], *kíre kíre* [pl., arc.]

159 *pirús pirús pirús* [detto ai pulcini]

167 *pi pi pi*

177 *pi pi*

180 *pių pių pių* [per i pulcini]

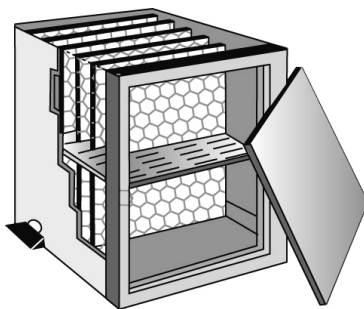
186 *pi pi pi pi*

188 *piu piu piu* [per i pitussétti]

860 l'àrnia

(l'alveare)

AIS: 1157. ALD-I: 37 (l'ape / le api). ASLEF: 1143.

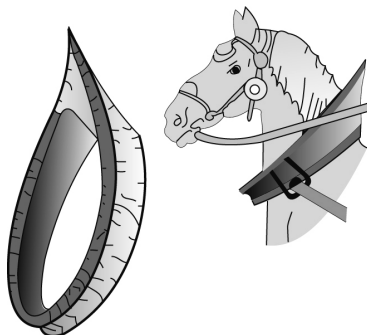

l'àrnia

868 il collare *Ꞥ / le rèdini*

(del cavallo)

AIS: 1191, 1239 (il c.), 1235 (le r.).

il collare

869 l'alpeggio / la baita

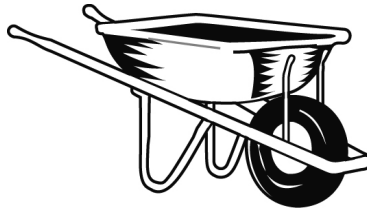
(il posto dove si portano gli animali in estate) / (la cascina di montagna dove il malgàro vive e fa il formaggio)

ASLEF: 4094 (la b.).

1 <i>la tēā</i>	84 <i>la čazóta</i> [solo: "cascina dove si fa il formaggio"]
18 <i>la kazéra</i>	85 <i>la útja, la čazóta</i>
19 <i>la tēga</i> (arc.)	89 <i>sa mōnt</i>
22 <i>l munt</i>	93 <i>el tabjē đa mōnt</i>
23 <i>la muntáña</i> ["a. in zone più alte"]	97 <i>la tježa da mōnt</i>
34 <i>la kazéra</i>	98 <i>žir sa mōnt</i>
36 <i>el mut</i> ["la montagna"]	101 <i>el kampígol</i>
37 <i>ol kazēnt</i> [dove si fa il formaggio]	102 <i>l kampígol</i>
41 <i>na hō 'nd ol mut</i> ["andare in a."] / <i>la ka đe mut</i>	103 <i>l kampígol</i>
42 <i>na en mut</i> [v., "andare in a."]	111 <i>l kazerót dal lat</i>
43 <i>portá a mut</i> [v., "portare in a."] / <i>la kazéra</i> ["cascina dove si fa il formaggio"]	112 <i>el kazél, el bajt</i>
47 <i>la kazéra</i> ["cascina dove si fa formaggio"]	114 <i>el kampíf</i>
49 <i>la mályā</i> (?)	120 <i>la kazára</i>
50 <i>el bajt, la mályā</i>	124 <i>la kazéra</i> [costruzione in cui il malgàro fa il formaggio: fa parte della malga]
51 <i>el bajt</i> (gen.)	127 <i>la málga</i>
53 <i>la mályā</i> (lto.)	128 <i>en málga / la kazára</i>
54 <i>el štalōn</i>	129 <i>la kazéra</i> ["dove si fa il formaggio"], <i>al kadōj</i> ["il riparo dei pastori, casetta piccola"]
57 <i>la xazára</i>	131 <i>portá a mōnte</i> [v., "portare in a."], <i>l bríte</i> ["a. intermedio per il periodo da settembre fino a Ognissanti"]
58 <i>el čazél</i>	134 <i>la kuziněta</i> ["posto di fianco al fienile dove si dorme"]
71 <i>la kazína</i>	
77 <i>la kazína, l fenil</i>	
78 <i>li kazíni</i> (pl.) / <i>la štála</i>	
80 <i>la málga</i>	

138 <i>la málga</i>	181 <i>a málġa</i>
154 <i>la majoléra</i> ["a. più vicino"]	193 <i>l alpégo</i>
163 <i>la báġta</i> [tipo di fienile]	197 <i>in^m mont / la štáipa</i>
167 <i>el páško^o in^m montáña</i>	199 <i>la málge</i>
170 <i>la báġta</i>	203 <i>la mont</i>
171 <i>el báġto</i>	207 <i>la mont</i>
173 <i>la montáña / el báġto</i>	208 <i>la málga</i>
176 <i>le fitánşe</i> [nel mezzo della montagna]	

872 **la carriòla** *z/*
 (il piccolo carro con una sola ruota in legno o in metallo, spinto da un uomo)
 AIS: 1225. ASLEF: 3281.

la carriòla

886 **[I frutti] marciranno presto.**

AIS: 1280 (m. ben pr.).

26 <i>i va^a malúra prešt</i>	132 <i>marġirá preštó</i>
28 <i>i varóⁿ malúra prešt</i>	140 <i>i ðirá ðe mal prešt</i>
30 <i>i marhirá prešt</i>	143 <i>i ş inmarġirá bonóra</i>
33 <i>i marširá a la zvéłta</i> (lib.)	144 <i>i ndará^ð ðe mal preštó</i>
49 <i>i ş enmarcírá prešt</i>	145 <i>i ðe^ðventará márġi preštó</i>
51 <i>i enmarširá prešt</i>	147 <i>i ndará márġi preštó, i marġirá preštó, i şe iġmarġirá preštó</i>
59 <i>i ş enmaršiš^ş (pres.) prešt</i>	150 <i>i şe inmarġirá bonóra</i>
63 <i>i zmarcíş en preša</i>	151 <i>i ndará márşi bonóra</i>
84 <i>fraidjará präš</i>	152 <i>i ñerá márġi a ştar pok</i>
91 <i>fraidjará dfáta</i>	154 <i>i marġirá preštó, i ndará márġi in^m preša, i marġirá in^m preša</i>
97 <i>s eġmarcírá prešt</i>	159 <i>i şe iġmarġiš preštó</i>
98 <i>i sin žirá prešt</i>	163 <i>i şe marširá preštó</i>
100 <i>i marcírá prešt, i marcírá beł e prešt</i>	165 <i>i marširá bonóra</i>
106 <i>i şe inmarġirá in preša</i>	167 <i>i va márġa a e zvéłte</i>
107 <i>i şe inmarġirá in preša</i>	170 <i>i şe zmaršiše</i> [lib., pres.] <i>preštó</i>
123 <i>i zmaršiš^ş bonóra</i>	171 <i>i ndra márşi preštó</i>
125 <i>i nará ðe mal prešt</i>	173 <i>i zmarširá şúito</i>
127 <i>i şe zmarširá prešt</i>	
131 <i>şe marġişará ðelóġgo</i> [lib., "subito"]	

174 *i zmarširá prešt*

175 *i zmarširá prešt*

184 *i še zmarširá šuíto*

187 *i ndará mārši prešto*

194 *i marširá debóto* ["subito"]

197 *a infraiðirán prešt*

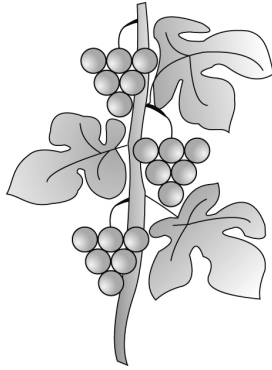
198 *i inþraiðirán prešt*

211 *i va ðe mal prešt*

212 *i marðíð bonóra*

887 **il gràppolo** *z/*

AIS: 1314. ASLEF: 3830.

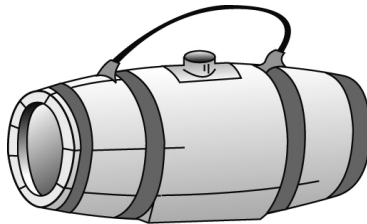

il gràppolo

889 **la botticella** *z/*

(picc. botte di legno rotonda trasp. per l'acqua e il vino)

AIS: 1321 (il tino).

la botticella

893 il cävolo / il cavolfiore

AIS: 1366 (il cavolo).

Comm.: Primo stimolo: delle volte la separazione concettuale e cognitiva tra *il cävolo*, *la verza* ed *il cappuccio* è risultata difficile.

19 ^{ai} <i>kául</i> (it.)	151 <i>al kávol / al brókol</i> [verde]
22 ^l <i>kavlfíúr</i>	154 <i>el brókol</i> [verde; però qua non c'è]
23 ^l <i>kavolfíúr</i>	155 <i>el brókol</i>
25 ^{ai} <i>verş</i>	157 <i>el brókol</i> [verde]
31 ^{ol} <i>kavolfíúr</i> (it.)	164 <i>a vérza</i> [verza] / <i>el kavolfíór</i>
32 <i>ol verş</i>	165 <i>el kapús</i> [cappuccio] / <i>el brókol</i>
34 <i>ol brókol</i>	166 <i>el brókol</i>
40 ^l <i>erş</i>	167 <i>el brókol</i> [verde]
43 <i>el gabúş</i> (?)	168 <i>el brókol</i>
45 <i>el kavolfíúr</i>	178 <i>el bróko^o</i> [verde]
76 <i>la vérza / i brókoj</i> [pl., più usato]	180 <i>el bróko^o</i> [verde]
77 ^l <i>veré</i>	185 <i>el kapúşo</i> [estate?]
96 <i>la tournadúra</i> ["c. cresciuto"]	187 <i>el brókol</i>
104 ^l <i>brókol</i>	188 <i>el kapúşo</i> [cappuccio] / <i>el brókol</i>
106 <i>el kavolfíór</i>	189 <i>el kapúşo</i> [cappuccio] / <i>el bróko^o</i>
107 <i>el kavolfíór</i>	193 <i>el brókul</i>
114 <i>el brókol</i> [verde]	194 <i>el brókoo</i> [broccolo (verde)]
128 <i>la vérza / el kavolfíór</i>	201 <i>la vérğa</i>
148 <i>la vérda</i> [la verza]	211 <i>al kávol</i>
150 ^{ai} <i>kavolfíór</i>	214 <i>el kapús</i>

897 i pomodòri / il sèdano

AIS: 1374 (il pomodoro), 1364 (il s.).

148 <i>al şédano, al şédano</i>	179 <i>i pomodóri, i pumidóro, i pumidóri</i>
156 <i>i pomodóri</i>	182 <i>i pomidóro</i>
164 <i>i pomodóri, i pumidóri</i> (arc.)	

900 Dovresti strappare ...

Dovresti strappare **le erbacce**.

AIS: 1355 (st. la malerba).

Comm.: I tipi *tserklár*, *serié* o *sarvié* (ecc.) (= *SERCULARE) significano "estirpare le erbacce" e sono quindi di solito privi di un complemento diretto.

3 <i>tü štésaş trař órá</i>	32 <i>te garéhet de ştrépa fo</i>
5 <i>tü štó^uş trař ó^urá</i>	36 <i>te doréş ştrapá şö, te gäreş dá tö e</i>
12 <i>tü štésaş trař órá</i>	37 <i>te ge aréşet de terá şö</i>
13 <i>t ařóş dá štrepér foř</i>	38 <i>te garéhet de tirá hō</i>
19 <i>te duríşeş</i> (it.) <i>zgarbář fo</i>	39 <i>ta gaaréhet de ştrapá fo</i>
22 <i>ta duaréştut ştrépá</i>	41 <i>te döéhet ^htrépá fo</i>
23 <i>t aríz de ştrépá fo</i>	42 <i>te garéşet de kavá fóra</i>
31 <i>te duréhet şkarpá fo</i>	43 <i>te garéştōş da kavá</i>

- 44 *te doróštö kavár*
45 *te doría kavár*
46 *te garéšte da kavár*
47 *te duréšti kavár*
50 *ḍovrúštuṣ tirár fúar*
57 *averóšti da tirár fõr*
58 *koñeróштуṣ tirár fõr*
63 *dovréšti kavár fõr*
64 *dovróšti tirár fõr*
67 *te doveréši kavár, te doveréši kavár*
68 *koñeróšti tor fõr*
70 *ti dovrii tirár fõ*
72 *te doverie ştrapár, te gaverie da far fõr, te gaverie da kavár*
78 *te düréştü tör şü*
79 *te gaveréše da kavár vía*
81 *te mesás serié, te mesás serié, te mesás serié, te mesás serié*
82 *te mesás serié*
83 *t masás tra fõra*
86 *t^o msésas (lto.) mundé*
88 *t^o m^osésas mundé, t^o m^osésas dzařé õfa*
92 *te koñarées şari*
93 *te kuñaráve [arc., esprime piü obbligatorietà] tirá fõra, te tokaráve tirá fõra, t avaráve tirá fõra, te kuñaráve [arc., esprime piü obbligatorietà] şervé, te tokaráve şervé*
95 *te moşáse sarvié*
97 *te koñéses sarkier*
98 *te koñéses trer fõra*
99 *tu koñése ştrenár, tu koñése tirár fõra*
100 *tu koñése tirár su*
102 *te koñerieş kavár*
109 *te dovarişi kavár şu*
112 *koñeréšti tirár fõra*
117 *te dovarişi kavár*
118 *te dovřéši kavár fõřa, te doveřéši zbřegář fõřa, te dovřéši tırář fõřa, te doveřéši kavár fõřa, te dovřéši kavár fõřa, te doveřéši zbřegář fõřa, te dovřéši zbřegář fõřa*
120 *te doveréši tirár şü*
123 *te dov^ořéši kavár*
126 *te doveréši tirár şu*
129 *ḍovará (aton.) tiré fõra*
130 *t avará da zavá, t ḍuvará tiré fõře*
131 *te avaráe ḍa [piü come commando] tirá vía*
132 *te avaráe ḍa şari ["sarchiare"]*
134 *t avaráez da ḡavá*
135 *te avaráez ḍa şari ["strappare le erbacce"]*
137 *t avaráe ḍa şarvée fõra, t aráe ḍa zbřegá ía (lett.)*
138 *te tokaráve trę vía*
139 *t avéşe da trę vía, te moşése (imp.) trę vía*
140 *t avarie ḍa kavá şu*
143 *te dovaráe tirá ía*
144 *te dovarie kavár, te avarie ḍa tirár vía, te dovarie tirár vía, te avarie ḍa kavár, te dovarie kavár, te avarie ḍa tirár vía, te dovarie tirár vía*
146 *te dovaréce tirár vía*
149 *te dovaría tirár vía*
150 *te dovarie kavár*
152 *te dovarie kavár*
153 *te aréce ḍa kavár vía*
154 *te aréce ḍa kavár şu*
155 *te avarie ḍe krepár vía*
156 *te aróce ḍa kavár şü*
157 *te dovarişi kavár*
159 *tu dovarie kavár, te varie ḍa kavár, tu dovarie kavár*
160 *te dovaría kavár*
161 *te dovaría kavár*
162 *te dovaría kavár*
163 *te dovaría kavár, te dovaría gavár (arc.)*
165 *te doaría kavár*
167 *te gavaríşi da kavár*
169 *te gavaríşi de kavár*
171 *te dovarişi kavár şu*
172 *te dovarişi kavár*
174 *te gavřéše da kavá*
183 *te dovarişi zbřegář vía*
185 *te ḡavaríşi ḍa kaváre*
187 *te gavaréši da tirár vía, te garéši da tirár vía*
189 *te dovarişi kavár, te gavaríşi da kavár, te gavaríşi da kavár*
193 *te dovarişi řavá*
197 *tu şkuñaréşiş tirá vía*
199 *i tu voréş da tşavá vie*
212 *tu dovaría kavár*
215 *te dovarie kavár*

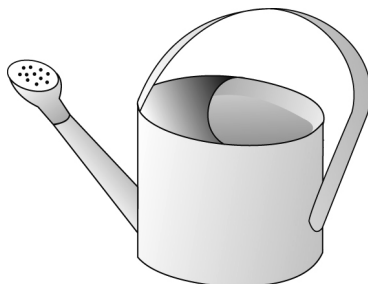
902 **dovremmo / dovreste**

(Dovremmo strappare le erbacce.) / (Dovreste strappare le erbacce.)

- 16 *t aréšát dá*
 19 *an duríš* (it.) / *duríšuf*
 22 *n duarés* / *duarésuf*
 23 *m aríz de* / *aríšuf de*
 29 *an ġaaróž da* / *iaaróħaf da*
 31 *en dūrás* / *doréħef*
 32 ^a*ħ garéz de* / *garéħef de*
 36 *dorésām* / *dorésāf*
 37 *an dorés* / *dorésēf*
 41 *an döré^h* / *döéhe^h*
 42 *garéšem de* / *garésēf de*
 44 *garéšom da* / *garéšof da*
 45 *garéšome da* / *doríove, doríome*
 46 *garéšen^m da* / *garésēf da*
 47 *durésen* / *durésēf*
 62 *doverésen*
 63 *dovrésō*
 66 *doverésen*
 68 *koñeróšef*
 78 *do^vrésen* / *do^vrésēf*
 79 *gaveréšem da* / *gaverése da*
 92 *koñašōġ* / *koñašá*
 93 *nē tokaráve* / *v^e tokaráve, nē kuñaráve*
 [arc., esprime più obbligatorietà] / *vē*
kuñešá
 95 *mosóġse*
 96 *mosóġse*
 100 *se koñésō*
 101 *dožesáne* / *dožesáde*
 109 *dovarišéne* / *dovešéde, dovarišé,*
dovarišéde
 117 *dovarišōġ* (it.) / *dovariši* (ven.),
dovarišimo (ven.)
 118 *dovrêšem* / *dovrêše, doveêšimo* /
doveêšimo, dovêšimo / *dovrêšimo*
 130 *avašōni da* / *avašá da*
 131 *avešióne dá* [più come comando] /
avešjá dá [più come comando]
 132 *dovešōne* / *dovešá*
 134 *avešōne da* / *avešá da*
 135 *avešáne da*
 137 *avešáde da*
 138 *tokešiáne* / *vē tokéše* [forma del cong.
 imperf.]
 139 *mošóⁿše* (imp.) / *mošése* (imp.)
 143 *doešōne* / *doešéde*
 144 *še dovaríe* / *dovarišé, dovarišéde,*
dovarišéde
 145 *dovišióġ* / *dovišé*
 146 *dovišióġ* / *dovišé*
 147 *avarišōġ da*
 148 *še avaríe da* / *avišéde da*
 149 *dovariši*
 150 *še dovaríe* / *dovariši, dovariši*
 151 *še dovaríe*
 152 *še aríe dá* / *aréši dá, še dovaríe* /
dovariši
 153 *še aría dá*
 154 *še aréde* / *dovešé*
 155 *avarišōn de* / *avarišé de, še goría de,*
še avaría de
 159 *še dovaríe*
 160 *še dovaría* / *dovariši*
 161 *še dovaríe, še dovaría*
 162 *devaréšiši* (arc.)
 163 *se dovaría*
 165 *še doaría* / *doaréši*
 167 *gavarišimo da* / *gavariši da, dovaróšiši*
 (arc.), *gavaróšiši da* (arc.)
 169 *gavarišimu de* / *gavariši de*
 171 *gavarišimo da* / *gavariši da*
 174 *gavrésen da* / *gavrésēf da*
 181 *dovarišimo*
 183 *dovarišimo* / *dovariši*
 185 *gavarišimo dá* / *gavariši dá*
 187 *gavaréšimo da* / *gavaréši da, garésimo*
da / *garéši da*
 189 *gavarišimo da* / *gavariši da*
 193 *še dovaríe* (it.)
 197 *i škuñaréšišġ* / *i škuñaréšiš*
 204 *đovarešióġ, koñarešióġ*
 211 *avešáne da*

903 l'annaffiatoio

ALI: 517 (a. de cucina) (carta parziale). ASLEF: 3696.

*l'annaffiatoio***907** ... il secondo fieno / il terzo (taglio del) fieno
tagliare il secondo fieno / il terzo (taglio del) fieno

AIS: 1396 (il f.). ALD-I: 292 (il f.). ASLEF: 3292 (f. di primo taglio), 3293 (f. agostano), 3294 (f. settembrino). ETTMAYER: 125 (t.).

Comm.: La possibilità del terzo fieno dipende ovviamente dalle rispettive condizioni altimetriche e climatiche.

10 <i>l arǵǒř</i>	130 <i>al řekǒnda utigǒř</i>
31 <i>ol kort</i>	142 <i>i ortegúǎi</i>
34 <i>ol hegǒnt^t / l ořtanǎl^h</i>	143 <i>i ortegúoi</i>
35 <i>al heǵǒnt^g</i>	144 <i>al đork</i> [gen., "ogni taglio dopo il primo"]
39 <i>el terh</i>	/ <i>al đork</i> [gen., "ogni taglio dopo il primo"]
48 <i>l aguér</i>	^đ
50 <i>l aǵuǒr</i>	151 <i>l arđeiva / al terřarín</i>
52 <i>el řekǒnt řen</i>	154 <i>l arđiva / el terřanín</i>
55 <i>el degǒř</i>	156 <i>al orķ</i>
58 <i>el řekǒnt</i>	157 <i>l arđiva</i>
59 <i>el řekǒnt řen</i>	160 <i>l arđiva</i>
61 <i>el degǒr</i>	161 <i>l arđiva</i>
62 <i>el digǒr</i>	163 <i>l aržeiva / el terřarín</i>
68 <i>la degǒr</i>	164 <i>el řekǒndo táio</i>
71 <i>el rezedíf</i> (arc.)	166 <i>el řekǒndo taj</i>
76 <i>el terř</i>	167 <i>e^l řekǒndo taj</i>
92 <i>outigǒř</i> (all.) / <i>el řekǒndo outigǒř</i> (all.)	171 <i>l arđiva</i>
93 <i>artiguǒř</i> (pl.) / <i>la terřa óta</i>	174 <i>el regúř</i>
109 <i>la đork</i>	175 <i>el regúř</i>
110 <i>la đork</i>	176 <i>regús</i>
121 <i>el gořarǒl</i>	180 <i>l arđiva / la tarřelína</i>
123 <i>i digǒri</i> (pl.)	182 <i>el řekǒndo táio</i>
124 <i>la řekǒnda řegáda / la terřa řegáda</i>	^đ
129 <i>l otigǒř</i>	184 <i>arđiva</i>

193 *el šekóndo feŋ / el téřšo feŋ*
 200 *la kultúra*
 201 *el riéze*
 205 *al šekónt taj, al riéze*

210 *il šekónt taj*
 211 *l arđelíva*
 212 *l arđelíva*
 213 *al šekónt taj*

908 il mucchio di fieno

(il monticello di fieno con un palo al centro)

AIS: 1399, 1396 (il f.). ALD-I: 292 (il f.). ASLEF: 3317 (m. di covoni), 3300 (spandere il f.).

il mucchio di fieno

13 <i>al montóŋ</i> [grande]	102 <i>l marúcol</i>
29 <i>al muntú</i> ["m. grande, senza palo"]	104 <i>la piǒmba</i> [grande], <i>la mēda</i> ["braccio di fieno"]
30 <i>al moklél</i> [più piccolo]	105 <i>la piǒmba</i>
32 <i>la bírla</i> [ill., qui non viene fatta]	116 <i>el marédo</i> [piccolo, senza palo]
33 <i>al merlí</i> ["m. più piccolo che si fa quando il fieno è ancora abbastanza verde"]	129 <i>al balóto</i> ["m. senza palo"]
35 <i>i derlí</i> ["mucchietini che si facevano la sera"], <i>i mućilí</i> ["mucchietini che si facevano la sera"]	130 <i>al kuđlúđu</i> ["m. senza palo"]
36 <i>la meítá</i> ["m. senza palo, nel fienile"]	132 <i>la mēda</i> [arc., "m. grande con il palo che veniva fatto soprattutto nelle zone di montagna dove non c'erano fienili"]
41 <i>la mēda de fe</i>	134 <i>al kogolúde</i> ["m. piccolo, senza palo"]
49 <i>el múxel da broš</i> [broz "carro utilizzato per il fieno in montagna"]	135 <i>la fiǒla</i> ["m. piccolo, senza palo"]
54 <i>el códol</i> [più piccolo]	136 <i>al koǵól</i>
58 <i>el múcel da broš</i> [qui non si faceva con il palo al centro]	137 <i>el mar</i> ["m. piccolo, sui prati vicini a casa, senza palo"], <i>el marón</i> ["m. un po' più grande del mar, sui prati vicini a casa, senza palo"]
63 <i>en múco de feŋ</i>	138 <i>el mar</i> ["m. piccolo, senza palo"]
71 <i>el muć del feŋ</i>	139 <i>el mar</i>
74 <i>el kuádro</i> [nel fienile]	162 <i>la mēda</i>
76 <i>el múkol</i>	165 <i>el máro</i> [senza palo]
77 <i>i mērlí</i> [pl., piccoli]	171 <i>la maréda</i>
87 <i>la tsópa</i> [nel fienile]	178 <i>el paáro</i>
88 <i>ŋ mudl de feŋ</i>	180 <i>el marédo</i> [piccolo, nei campi]
93 <i>el marús</i> ["m. piccolo, senza palo"]	188 <i>a mēda de feŋ</i>
101 <i>la piǒma</i>	

193 *la táşa del feŋk*

198 *al kapól* [piccolo], *úna viǎlma* [il triplo
del *kagól*]

200 *la méđa* [grande]

202 *la méđa* [grande]

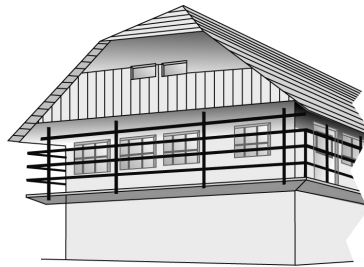
203 *la méđa* (arc.)

205 *la méđa* [grande]

212 *el mar* [piccolo, quando fanno il primo
taglio]

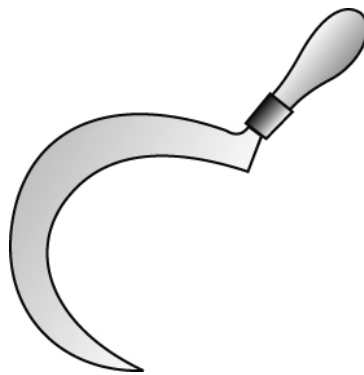
910 **il ballatoio**
(il balcone lungo per seccare e/o per altre applicazioni pratiche)
ALI: 331.

Comm.: A causa della grande variabilità dell'architettura rurale nella zona dell'ALD l'intercomparabilità diretta delle risposte ottenute non è garantita ovunque.

il ballatoio

911 **il falchetto**
(la falce messoria)
AIS: 542 (col f.). ALD-I: 266 (la falce fienaja), 267 (le falci fienaje).

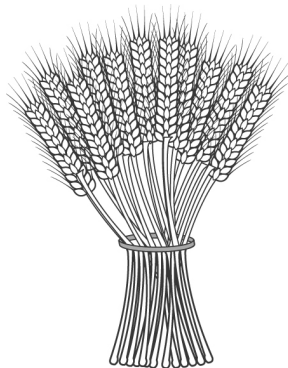
il falchetto

919 il covóne

(mannelli legati insieme)

AIS: 1454 (i covoni / il c.). ASLEF: 3316 (c. di frumento).

Comm.: In molti posti della rete dell'ALD la confezione di covoni appartiene piuttosto al passato che non al presente: in genere si distingue ancora tra *i covoni*, considerati più grandi, ed *i mannelli*, di taglio più ridotto.

il covóne

921 il granaio

(il posto nel fienile dove si conserva(va) il grano, prima della trebbiatura)

AIS: 1486. ASLEF: 3414.

Comm.: In genere l'accezione dello stimolo italiano *granaio* è stata recepita come doppia: 1) locale o sottotetto dove si conservava il grano, 2) contenitore in legno per la conservazione del grano. Molte delle risposte ne risentono.

18 *al şolér*

23 *el škriŋ* ["cassone di legno per conservare il grano"]

24 *el şöl*

30 *al holér*

31 *ol škriň endol şulér* ["cassa sul solaio"]

33 *la lóbia* [i mazzi di pannocchie venivano messi a seccare sul balcone]

35 *al finil* ["fienile che serviva anche per conservare le pannocchie di granoturco"],
al hól ["solaio dove venivano conservati i sacchi con i chicchi di granoturco"]

42 *la lóža* ["balcone coperto della casa dove venivano appese le pannocchie"]

46 *el granér*

67 *la panára* ["recipiente per il grano per piccole quantità"]

68 *la kašetína*

72 *el kamerón*

79 *el şolér* [il solaio]

81 *le čantorŋ*

82 *l áfa* [dipende da dove si conservava il grano]

83 *l škriŋ da la blā, la cámena da la blā*

85 *l cánturŋ* ["grande cassa"]

89 *l škriŋ dal ôŋde* [nel granaio]

90 *l škriŋ da la bláva* (arc.)

91 *l škriŋ dal ôrd*

93 *l aučér* [per conservare i mannelli], *el biavár* ["parte alta del fienile"], *l baŋk d' dal formént* ["cassone nella ciàuna"]

102 *l éra* [l'aia]

103 *la éra* [l'aia]

104 *l arkér* ["soffitta aperta"]

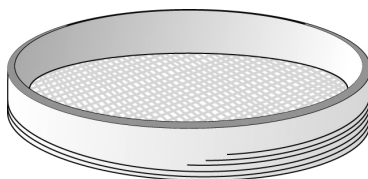
127 <i>el şolér</i>	146 <i>la éra</i>
132 <i>la ştánða del şórgo</i>	148 <i>al şolér</i>
133 <i>la éra del tabiá</i> (?)	149 <i>al bıavér</i> (ven.)
134 <i>al peniðe</i> ["sottotetto del fienile"]	151 <i>al granér, al bıavér</i>
135 <i>al şoléř</i> ["balcone"]	160 <i>el bıavér</i>
138 <i>el baŋk de la bıáva</i> ["cassone con scompartimenti"]	161 <i>el bıavér</i>
139 <i>el parantşıŋk</i> ["balcone del fienile"]	162 <i>al bıavér</i> [per il granoturco]
140 <i>el şolér</i>	163 <i>el şoér</i>
141 <i>el şolér</i>	164 <i>el şuę</i>
143 <i>al granéř</i>	174 <i>el granéř</i>
144 <i>al bıavér</i>	175 <i>el granér</i>
	212 <i>al bıavér</i>

922 **il vaglio** ^{z/}

(= *il crivello*) (reticolo per separare il grano dalla crusca)

AIS: 1482, 1483 (vagliare [crivellare]). ALI: 1481. ASLEF: 2757 (v. a mano), 3237 (v. da grano).

Comm.: La ricchissima fenomenologia dei diversi *vagli*, *crivelli* e *setacci* nella zona ha leggermente incrinato l'intercomparabilità delle risposte elicitate.

il vaglio (= il crivello)

6 <i>il von</i> [per ventilare]	59 <i>el zdraš</i> ["reticolo, più grande, di fibre vegetali intrecciate"], <i>el val</i> ["non un reticolo, ma un cesto di vimini con una parte aperta"]
11 <i>al krīb^o</i>	61 <i>el tamış</i> [più piccolo]
19 <i>el kriüél</i> (it.)	67 <i>el draš</i> [con le maglie più larghe]
23 <i>el krībju</i> ["v. a maglia più stretta"], <i>el krígu</i> ["v. a maglia più stretta"]	68 <i>el val, el drać</i> [con quadrati larghi]
25 <i>el kreél</i>	71 <i>el drać</i>
29 <i>al val</i> ["v. per le castagne"]	74 <i>el krībél</i> [cr.], <i>el madráć</i> [grande, per scegliere le sementi in autunno]
35 <i>al heđá^h</i> [setaccio]	75 <i>el kriüél</i> [cr.]
36 <i>el şadás</i>	76 <i>el kriüél</i> ["setaccio"]
41 <i>el heđá^h</i> (gen.)	93 <i>el kervél</i> [con il fondo di pelle, con buchi tondi]
42 <i>el kröél</i> ["cr. con la maglia più larga, di solito usato per la sabbia"]	103 <i>l krībje</i>
43 <i>el kröél, el vař</i> ["cr. di forma non rotonda con cui il grano viene buttato per aria per separarlo dalla crusca"]	104 <i>l krībjo, l tamış, l val</i>
44 <i>el kröél</i> [gen., "attrezzo per setacciare in generale, non soltanto per il grano"]	105 <i>l tamés, l val</i>
46 <i>el val</i> ["v. di forma quasi ovale"]	106 <i>el vaŋ</i>
49 <i>el val</i> ["il ventilabro"]	107 <i>el vaŋ</i>
58 <i>el krivél</i> [più piccolo]	108 <i>el tamış, el vaŋ</i>

- 109 *l vaʷ*
 110 *el vaʷ*
 111 *l drać*
 112 *el val* [specie di cesta], *el drać* [più largo]
 114 *la rájter*
 116 *el tamízo* [più fino]
 120 *el draš, el krivelét*
 125 *el tamíš* [per la farina]
 127 *el krivél* [più piccolo]
 129 *al tamái*
 132 *al drej* ["v. con la maglia larga, fatto con stecche, usato per i faggioli"]
 133 *al taméš* ["setaccio"], *al drej* [?, per pulire l'orzo]
 135 *al vaň* ["v. ovale per buttare su il grano"], *al tamíeš* ["cr. usato anche per la farina"]
 137 *el karvél* ["v. (anche) di pelle, a maglie fini"]
 140 *el drai* ["setaccio per il grano"; a Cencenighe (P. 141) *el krivél*], *el taméš* [per la farina]
 141 *el krivél* ["setaccio per il grano"; a Falcade (P. 140) *el drai*], *el taméš* [per la farina]
 142 *al drai, al krivél*
 143 *al vant, al drai, al kričl*
 144 *al taméš* (gen.)
 145 *el taméš*
 146 *el krivél, el taméš*
 147 *al vaň*
 148 *al taméš* (gen.), *al vaň* [per ventilare]
 149 *al krivél* [in cucina], *al vaňk* [senza buchi, per ventilare]
 150 *al vaňk* [senza buchi, per ventilare]
 151 *al krivél*
 152 *al vant* [senza buchi]
 154 *el taméš*
 156 *al taméš, al vant* [per ventilare]
 157 *el tamízo* [più fino; per l'uso domestico]
 160 *el krivél*
 161 *el krivél*
 162 *al krivél*
 163 *el tamízo* [più sottile, ad es. per la farina]
 164 *el tamízo* [per la farina]
 165 *el tamíš* [fino]
 174 *el krivél*
 175 *el kručl*
 180 *el tamízo* [piccolo]
 187 *el krivél* (arc.), *el tamízo*
 188 *el tamízo* [per setacciare la farina]
 189 *el tamízo* [fine, per l'uso in cucina]
 193 *el tamízo*
 197 *la val* [per ventilare]
 202 *al taméš* [per la farina]
 216 *el tamízo*
 217 *el tamízo* [per la farina]

923 la cesta

(recipiente aperto piuttosto piccolo da portare con la mano: la c. per il pane)

AIS: 1490, 1492a (panieri / ceste / gerli / sporte / cestoni / corbelli).

la cesta

924 la sporta *z/*

(borsa delle donne per andare a fare la spesa, NON di nylon)

AIS: 1491a, 1492a (panieri / ceste / gerli / sporte / cestoni / corbelli).

*la sporta***943 Sanno lavorare a maglia?**

AIS: 1693 (s.), 1615 (l. / lavora 3), 1560 (far le calze / la m.), (mentre che lavorava). ALD-I: 689 (sapere / saputo), 398 (l.).

6 <i>san élas fař šćáňá</i> (arc.)	63 <i>éle bōne de laqrár a mája, éle bōne de dropár le úce da mája</i>
16 <i>ien bōi dá fař káltša</i>	64 <i>éle bōne de laqrár a mája</i>
18 <i>éli búna de laqrár a máĝa</i>	67 <i>šále laqrár a mája</i>
22 <i>li ę búni de laurá a máliã</i> (it.)	68 <i>le ę bōne de la'orár a úca</i>
32 <i>ęi búne de ηgoĝá</i>	80 <i>šále laqrár a mája</i>
34 <i>éle búne de laurá a máta</i>	86 <i>sálsa da feř štrikn</i>
35 <i>éle búne de oĝá</i>	88 <i>sáles pa da štrikn, sáles pa da štrikné</i>
37 <i>éle búne da oćá</i> (arc.)	92 <i>šareř feř gúca</i>
41 <i>éle búne de ućá</i>	97 <i>séles feř mája</i>
43 <i>éle búne de envićá</i> [arc., raro]	98 <i>séles feř mája</i>
47 <i>éle búne de envićár</i>	99 <i>éle bōne de far mája</i>
48 <i>éle bōne de laqrár a mája</i>	101 <i>éle bōne de laqrár a mája</i>
49 <i>éle bōne de laqrár a mája</i>	102 <i>šále laqrár a mája</i>
50 <i>éle bōne de laurár a mája</i>	103 <i>éle bōne de far a mája, šále laqrár a mája, éle bōne de laqrár a mája</i>
52 <i>éle bōne de laurár a cáuše</i>	104 <i>šále far máĝa</i>
54 <i>éle bōne de laurár a mája</i>	105 <i>šále laqrár a mája</i>
55 <i>éle bōne de oćá, šarále bōne de oćá</i>	106 <i>éle bōne de laqrár a mája</i>
59 <i>éle bōne de far la mája</i>	107 <i>éle bōne de laqrár a mája</i>
60 <i>éle bōne de štrikenár</i>	108 <i>éle bōne de far fanéla</i>
61 <i>éle bōne de ućár</i>	
62 <i>éle bōne de laqrár a mája</i>	

- 110 *şále laorár a máia*
 113 *şarále bõne de (fut.) laorár a máia*
 115 *ële bõne laorár a máia*
 118 *ële bõne de lavoârâ aî fêri, şále lavoârâ aî fêri, ële bõne a fâr le ffranële, ële bõne de fâr le ffranële, şále fâr le ffranële*
 120 *ële bõne de laorár a máia*
 122 *şále lavorár a máia*
 124 *ële bõne de laorár a máia*
 125 *şále laorár a máia*
 126 *şále laorár a máia*
 127 *ële bõne de laorár a máia*
 130 *şáli lurá koî fêri, şáli lurá a máie*
 131 *şále laurá a máia*
 133 *ële bõne de laurá a máia*
 136 *şáleş faj la cóuða ["fare calze"]*
 138 *ële bõne de laurë a máia*
 139 *şále da laurë de máia (it.)*
 140 *şále fa fanëla, ële bõne de laorá a fanëla, şále laorá a fanëla, ële bõne de laorá a máia, şále laorá a máia*
 141 *ële bõne de fa káoða*
 144 *şále far kalðét*
 145 *şále laorá a máia, ële bõne a laorá a káuða, şále laorá a káuða*
 146 *şále laorár a máia*
 149 *şále laorár a máia*
 150 *şále far la máia*
 151 *şále laorár a máia*
 152 *şále laorár a máia*
 154 *şále laorár koî fêr*
 155 *şále laorár koî fêr, ële bõne de laorár a máia, şále laorár a máia*
 158 *şále (f.) laorár a máia*
 159 *şále laorár la máia*
 160 *ële bõne a laorár a fêri, ële bõne de laorár a fêri*
 161 *ëe bõne a laorár a fêri*
 162 *ële bõne de laorár a máia*
 163 *şále lavorár a máia*
 164 *şále far a máia, şále lavorár a máia*
 166 *şále lavorár a máia*
 167 *şále laorár a máia*
 172 *zële bõne de färe la máia*
 173 *şále laoräre a fêri (arc.)*
 175 *şále laorár a máia*
 178 *zële bõne laorár a máia*
 180 *zëe bõne de laoräre a máia*
 182 *şále färe a máia*
 184 *zë e bõne laoräre a máia*
 187 *zëe bõne a laorár a máia*
 188 *ëe bõne laorár a máia, şále (it.) laorár a máia*
 189 *zëe bõne de laorár de máia, şále (it.) far a máia, şále (it.) laorár de máia*
 191 *şále lavorár a fêri*
 192 *ëe bõne de lavorár a máia*
 193 *şõne e bõne de lavorá a cálda, ëe bõne de lavorá a cálda*
 194 *şále (it.) far a máia*
 195 *şáneş lavorá a guçá*
 201 *a şan lavorá a fiçş*
 212 *şále laorár a fêr*

945

i tuoi calzini ✓ / **i suoi calzettoni** ✓

(calzini per uomini, fino alla caviglia) / (calzini per uomini, fino al ginocchio)

AIS: 1554 (i t. calzoni), 13 (tuo fratello / i t. fratelli), 1559 (le calze / i calzerotti). ALD-I: 823 (t. / tue), 781 (s. / sue). ALI: 242 (calzino).

*i tuoi calzini**i suoi calzettoni*

- 5 *tejs štimfs* / *sías štimfs*
 9 *tíás štimfs* / *síás knisókæs*
 12 *tēs štimøſ kuørts*
 14 *li káltſa kórta* / *li káltſa løyga*
 20 *i teĵ kaltſét*
 28 *i tøy ſkalfarí* ["c. grossi"] / *i ſø kalſatú*
 29 *i hø ſkapinú*
 32 *i tøy kalsí kŷrc* (it.) / *i hø kalſí løyk* (it.)
 35 *i tøy kalhéc* ["c. da donna"]
 37 *i tøy ſkalfarí* ["sopracalze lavorate a maglia"]
 38 *i tøy hkapí* ["c. spessi"]
 42 *i tøy moſéc* [arc., "c. piú corti, usati solo in casa, di solito di lana"] / *i ſø kalſitú* ["c. di lana"]
 43 *i tøy kalſéc* / *i ſø kalſéc* ["c. leggeri"]
 62 *i tøy kalſóti* / *i ſøy kalſetóni*
 63 *le ſø kálſe løyge*
 69 *li tøy ſkapinéli*
 76 *i tøy ſkalfaróç*
 77 *i tøy kalſóç*
 81 *tü ſkofúſ* (arc.) / *søes çáltſes* (arc.)
 83 *tü ſkufúſ* (arc.) / *súas çáltſæs* (arc.)
 88 *ſi kalzøſ* [senza piede, come i gambali]
 89 *tü ſkuføſ* [una volta usati per la lana] / *súas ſtútsøn*
 90 *sü ſtutſn* [dei costumi folcloristici]
 92 *i ſø kalſøĵi* [coprono il ginocchio]
 93 *tuøy kalſéti* / *ſuøy kalſetóni* (it.)

- 94 *i tuoḡ kaltséc*
 95 *le súe cáutse*
 96 *štutsn* (arc.)
 99 *tóes škalfarótχ*
 102 *i tóvi kaosḡti / i šóvi kaosétõ*
 132 *i tḡ kalḡét / i šḡ kalḡetóne*
 133 *i tḡ kalḡét / i šḡ kalḡetóḡ, i tḡ kalḡét*
/ i šḡ kalḡetóḡ
 136 *i šḡ kalḡetóni*
 139 *i tuoḡ kaltséti* (it.) / *i šḡ kaltsetóni*
 140 *i tḡ kaosét* (it.)
 164 *i tḡ kalšét*
 170 *i tu kalšéti / i šu kalšetóni*
 178 *i tḡ škalfaróti*
 180 *i tḡ škalšaróti*
 185 *i šḡ zḡaḡḡbaróti* (arc.)
 216 *i šḡ zḡalfaróti*
 217 *i šḡ kalḡetóni*

951 le mie pantòfole

(comode calzature di casa, di pelle morbida o di tessuto)
 AIS: 26 (le mie cugine). ALD-I: 468 (miei / mie).

Comm.: Pare che le denominazioni locali delle *pantòfole* dipendano molto dalla loro confezione tecnica (apertura o meno nella parte posteriore).

- 2 *mías píčæs*
 9 *mías pantóflæs*
 19 *i me papúts*
 24 *li meḡ šauáti* [aperti]
 28 *le meḡ pantófole* ["p. morbide della notte"], *le meḡ šapáte* (it.)
 30 *le meḡ híbre* ["p. con suola più dura, da donna"]
 32 *i meḡ híbrátóle, i meḡ cáváte* (it.)
 35 *le meḡ hapáte* [ciabatte]
 36 *le meḡ šóbre*
 38 *le meḡ šóbre* ["ciabatte di cuoio"]
 41 *le meḡ haáte*
 43 *le mie šaváte* ["calzature usate anche fuori"], *le mie šúbre* [arc., "calzature usate anche fuori"]
 45 *le mie šóbre* [usate anche per uscire di casa]
 47 *i meḡ šúpéḡ* ["zoccoli"]
 51 *le meḡ šcárpe n pḡša*
 52 *le meḡ šcárpe n pḡša* (all.)
 53 *i šḡafóni* [tipici per Rabbi, fatti con pezze imbottite e cucite, usati anche fuori casa]
 59 *le meḡ šaváte*
 67 *le meḡ šaváte*
 68 *le meḡ pantófole*
 70 *li meḡ šcampátulḡi*
 73 *le meḡ pḡanéle*
 74 *le meḡ pḡanéle* [i ciupèi "gli zoccoli"]
 75 *le šúbre* [di cuoio], *i šúber, le cáváte*
 76 *le mie pantófole, le šúbre*
 79 *le meḡ šaváte*
 82 *mi škofúys* (arc.)
 93 *mie šaváte* [ciabatte]
 97 *mie céfḡæs* [più belle]
 99 *mie pḡcéñ* (lto.)
 101 *i miḡḡi céfḡæs* [chiuse]
 102 *i miḡḡi céfḡi* [chiusi]
 103 *le meḡ šapátóle* [aperte]
 104 *le meḡ cáváte* [chiuse], *le meḡ šopéle* ["ciabatte aperte"]
 105 *le meḡ pḡanéle* [aperte], *le meḡ šopéle* ["zoccoli"]
 106 *le meḡ šaváte* [aperte]
 107 *le meḡ šaváte* [aperte]
 109 *le meḡ šaváte* [aperte]
 110 *le meḡ šaváte* [aperte]
 116 *le meḡ šopéle* [di pelle]
 117 *le meḡ babúde* [chiuse]
 118 *i meḡ škalfaróti* [chiusi]
 125 *le meḡ pḡlše* [chiuse]
 129 *i pḡcé, i škofḡñ*
 132 *le meḡ šopéle* ["ciabatte, zoccoli, soprattutto da donna"], *le meḡ pḡanéle* ["ciabatte"]
 133 *i meḡ škarpét* [chiusi]
 134 *la meḡ šaváteš*
 135 *i meḡ škuḡḡḡḡḡ* [arc., "calzature calde, alte di stoffa con chiusura lampo"], *la meḡ šaváteš* [ciabatte]
 136 *la meḡ šaváteš* ["p. aperte sul tallone, ciabatte"]
 137 *i miḡḡi škarpéc* ["p. chiuse dietro"], *le mie pḡanéle* ["ciabattine più eleganti"]
 138 *i miḡḡi škarpéc* [tradiz., usati anche all'esterno]
 139 *i miḡḡi škarpétš* ["p. chiuse al tallone,

- fatte in casa", arc.: "calzette"]
- 140 *le miēi pjanēle* [di stoffa o cuoio], *le miēi škarpēt* [basse, di velluto]
- 141 *le mie pjanēle* [di stoffa o cuoio], *le mie škarpēte* [basse, di cuoio]
- 142 *le mie θaváte*
- 143 *le mie θaáte*
- 144 *i me škarpēt* [chiusi]
- 145 *le me papúše* [chiuse]
- 146 *le me papúše* [chiuse], *i me škárpeť* [bassi]
- 147 *le me papúθe* [chiuse]
- 148 *i me škarpēt* [chiusi], *le me papúše* [it., chiuse]
- 149 *i me škarpēt* [chiusi], *le me papúše* (ven.)
- 150 *i me škarpēt* [chiusi], *le me papúše* (ven.)
- 151 *le me papúše* [chiuse]
- 152 *le me papúše* [arc., chiuse]
- 153 *i me feltróji* [chiusi]
- 155 *i me nóni* [chiusi]
- 156 *i me θavát* (dispr.)
- 159 *i me faltrónj* [chiusi]
- 160 *le me pantófole* [chiuse]
- 161 *le me papúše* [chiuse]
- 162 *le me papúθe* [chiuse]
- 163 *e me šováte*
- 164 *i me škufóni*
- 165 *le me šaváte* [aperte al calcagno]
- 167 *e me pantófoe*
- 168 *e me papúθoe*
- 169 *i me šopēi* ["ciabatte, per donne"]
- 174 *le mie nóne, le mie šaváte*
- 175 *i me nóni, le mie šaváte*
- 178 *i me nóni* [chiusi]
- 179 *i me nóni* [chiusi]
- 180 *i me nóni* [chiusi]
- 185 *e me babúše* [chiuse]
- 186 *e me šaváte* [aperte, senza calcagno]
- 187 *e me papúše* [chiuse]
- 188 *e me šaváte* [aperte al calcagno]
- 189 *e me šaváte* [aperte al calcagno]
- 192 *e me šaváte*
- 193 *le me papúθe* [aperte al tacco]
- 194 *i škalfaróti* [chiusi al calcagnoto]
- 197 *liš meš čavátiš* [aperte]
- 201 *liš pantófoleş*
- 202 *i mo škaθaróš* ["pantofole"], *le mo papúθe* [babucce]
- 205 *le me papúce*
- 215 *le me pantófoe* [pantofole]

955 ... abbia scelto.

Non so che occhiáli abbia scelto.
AIS: 1586 (perché hai sc.).

- 9 *ć éla o ćerniá*
- 11 *ć eł^a a ćernú*
- 18 *l ája šerní*
- 23 *ke l ágeš* (arc.) *töc*
- 28 *ke l a šarní* (lett.)
- 29 *l e náđo a* [lib., "... è andata a ..."] *herní fō* [lib., "... scegliere"]
- 30 *la áeš herní^t fō*
- 31 *l a hárni^t fō* (all.)
- 32 *ke l a* [esprime un passato più vicino nel tempo rispetto al congiuntivo] *hernít fō* (lto.)
- 34 *l a katát fō*
- 36 *l ábeš šerní fō*
- 38 *la ġa katát fō*
- 39 *ke l a hernít*
- 40 *la gábe šiljít* (it.)
- 41 *la ġa hernít fō*
- 42 *ke l ábeš šernń*
- 43 *l ábięš töt fōra*
- 44 *l ábeš tirá fōra*
- 45 *kę l o šerní*
- 46 *l ábeš šerní*
- 47 *la še šápe šerní* (raro), *la še šía šerní*
- 54 *l ábja ćernú*
- 62 *ke la še ába tōlt*
- 67 *ke la a tōt*
- 68 *l ábja tōt fōr*
- 93 *ke la š a* (ind.) *šijēlto* (it.), *ke la š a* (ind.) *šarnú fōra* [arc., raro]
- 94 *ke l ábe kerí fōra*
- 97 *ke l a kjerí fōra*
- 100 *ke l a tōut* ["prese"]
- 108 *la áve θerništ*
- 109 *ke l áve θerní* (it.)
- 111 *ke la š a* (ind.) *ćerká fōra*
- 115 *ke la éše* [forma del cong. imperf.] *šernú*
- 117 *l a tōlto* [preso]
- 124 *ke l ábja tōt*

- 128 *la a šelt*
 129 *k l ábja* (m. + f.) *đo đa đerne*
 130 *k l ěbię kuró fõřę*
 131 *ke la ěbe tolęsto* ["preso"]
 132 *ke la ěve kurõu fõra* (lett.), *ke la ěve šjělto* (raro)
 135 *ke l ěve tolęsto*
 136 *ke l áibe kurá fõra*
 137 *ke l a* [ind., m. + f.] *tõt* ["preso"]
 138 *ke la š ábe kerí fõra*
 144 *la ěpię šjeldęst, la ópię šjeldęst*
 148 *ke la ábje* (it.) *šeldęst, ke la ěpię šeldięst, ke la ábje* (it.) *šeldięst, ke la ěpię šelięst, ke la ábje* (it.) *šelięst*
 153 *ke la ábja* (it.) *šelt, ke la ěpię tirá fõra, ke la ábja* (it.) *tirá fõra*
 154 *ke la ábja* (it.) *šjeldęst, ke la ěpię tõt, ke la ábja* (it.) *tõt*
 155 *ke la a tõt*
 156 *ke la še šjěve šjělt, ke la še ěve đernú* (arc.), *ke la še šjěve đernú* (arc.)
 158 *l ábja šetęst*
 161 *la ábja tõt, la ábje ćõt, la ábje ćõt*
 162 *ke l a ćõt*
 163 *ke a ěpię šjělt* (arc.)
 164 *la ěpię ćõt*
 165 *l ápię šarní*
 166 *la ábja ćapá*
 167 *a ġápja šelt*
 170 *ķę la gábja* (lett.) *vošúdo* [volutò]
 172 *ķę la gábja šernúo* (avv.)
 174 *l ábja tõt*
 175 *l ábe tõt*
 178 *ka ła gábja šernęsto, ke ła gáe šernęsto, ke ła gábja šernęsto*
 180 *ke la gábja šernúo, ke la ġápja šernúo*
 182 *a ġábja šelt*
 208 *k al a šjělzú*

957 Si è tolto il cappotto.

(indumento pesante con maniche lunghe e con bavero)

- 17 *al š ę tõt al gabán* (arc.)
 18 *al š ę tirá fõ al paltõ*
 23 *l a trat fõ l paltõ*
 24 ^{al} *š ę tirát fõ ^{al} paltõ*
 27 *el š^e ę kaá šü el paletõ*
 29 *l a laġá^t fõ al paltõ*
 30 *al h ę kaát fõ al kapõto* (it.)
 32 *ol š e kaat^t fõ ol paštránj* [arc., "c. dei pastori"]
 34 *al š ę kaát fõ ol paltõ*
 38 *el h ę kaát la ġabána* ["c. meno elegante"]
 41 *al h ę kaát fõ ol pahtráno* (arc.)
 44 *el š ę kavá el kapõt* ["c. piú corto"]
 47 *el š ę kavá el paltõ* (arc.)
 71 *el š ę kavá el gabán*
 75 *el š a tõt žù el paštrán, el š a tõt žù el gabán*
 80 *el š ę kavá el paletõ, el š ę kavá el paštrám* [piú pesante]
 93 *l š a fõra el kapõt*
 97 *el s a tõt fõra el paletõ, el s a tra fõra el mantěl, el s a tõt fõra el mantěl*
 98 *el s a tirá fõra^a el mantěl*
 108 *el še a kavá el kapõt*
 109 *el š a kavá el paletõ, el š a kavá l paštrá^v*
 110 *el š a kavá el paletõ, el š a kavá el paštrá^v*
 111 *el še a tirá fõr^{al} paletõ*
 117 *el š a kavá el tabáro*
 129 *iná tirõ fõra al kapõt*
 131 *še ę ġavõu l kapõto*
 132 *al š a ġavõu fõra l gavánj* [arc., "mantello"]
 135 *al š a tirá fõra al kapõto*
 136 *al š a kavá al gabánⁿ* [arc., anche: "impermeabile"]
 137 *el š a kavá el paštrán* [arc., in disuso]
 140 *el š a tirá fõra el tabáro, el š a kavá el paletõ* (it.), *el š a tirá fõra el paletõ* (it.)
 144 *al še a kavá đõ^đ al paletõ, al še a kavá đõ^đ la palandrána*
 145 *el še a kavá el paltõ* (it.)
 146 *el š a kavá el tabáro* (arc.), *el š a kavá el paletõ* (it.)
 148 *al še a kavá al paltõ, al še a kavá al paletõ*
 149 *al š a kavá al paltõ*

- 151 *al še a kavá al paštránj*
 153 *al š a kavá đo al gabánj, al š a kavá đo al paltó* (it.)
 154 *el še a kavá el paštránj*
 160 *el še a kavá el paletó*
 163 *el še a kavá el paetó*
 173 *el še ga kavá el paštránj*
 178 *el še ǵa kavá zo el paštránj*
 180 *el še ga kavá el paštránj*
 194 *el še ga kavá el paštránj* ["pastrano con mantella"]
 205 *a š a ǵjavá al paletó* (arc.)
 211 *al še a ǵavát al paštránj*
 212 *al še a kavá al paltó*
 214 *el še ga kavá el paletó*

959 ... un grembiule

mèttersi un grembiule

AIS: 1573. ALD-I: 833 (uno / una). ALI: 237.

- 9 *ün škásēl*
 23 *n škušalínj* ["gr. piccolo con pettorina e cinta"]
 26 *an bigarólj*
 28 *la bigarólǵa* ["gr. del fabbro"]
 29 *na bigarólǵo* ["gr. più grande"]
 30 *la bigarólǵa* [più grande]
 32 *ona biǵaróla* ["gr. grande del macellaio, calzolaio, ecc."]
 34 *na bigarólǵa* ["gr. grande"]
 35 *na bigarólǵa* ["gr. più grande per lavori pesanti"]
 36 *na bögaróla* ["gr. senza pettorina"]
 37 *la beǵaróla* ["gr. grande, gr. del fabbro"]
 38 *la beǵarólǵa* ["gr. del fabbro e per altri lavori pesanti"]
 39 *el biǵarólj*
 40 *la biǵarólǵa*
 41 *óna beǵaróla* ["gr. da macellaio, cuoco"]
 42 *na bigaróla* ["gr. più pesante, da uomo"]
 43 *na bigaróla* ["gr. degli operai"]
 44 *na bigeróla* ["gr. più grande"]
 45 *na beǵaróla* [più lunga, usata in officina]
 46 *na bigaróla* ["gr. da uomo, gr. per lavori più grossi"]
 55 *el grumbjál, la grembjála*
 56 *na gromjála*
 58 *ej gromjál*
 61 *la travérša* [da donna, copre dalla vita in giù], *el šurs* [ted., blu, lungo, da uomo]
 63 *η grombjál*
 69 *la grumbjála*
 74 *la grembjála* [per uomini], *el bigarólj*
 77 *al bögarólj* [piccolo]
 92 *na fálða*
 93 *na fálða* [da uomo]
 97 *un gramjél*
 98 *un gramjél* ["gr. da donna con le maniche"]
 117 *na travérša* ["gr. corto delle cameriere"], *on traversóηj* ["gr. di lavoro di certi artigiani, anche colle maniche, ad es. del fabbro"], *on grumjálǵeto* ["camice degli scolari"]
 122 *en grombjál*
 126 *grumbjál* [la falda "gr. per uomini"]
 129 *la fálða* ["gr. più grande e più lungo, usato anche da uomini"], *al traversóηj* ["gr. più ampio"]
 130 *na fálde* ["gr. per uomini, più grande"]
 131 *na fálða* ["gr. da uomo"]
 132 *na travérša* (it.)
 134 *na fálða*
 135 *na fálða* ["gr. più grande, di stoffa più spessa, da uomo"]
 136 *na fálða* ["gr. per lavori pesanti, da uomo"]
 137 *na fálða* ["gr. da uomo"]
 138 *na fálða* ["gr. da uomo"]
 139 *na fálða* ["gr. da uomo, in tela blu"]
 140 *na fálða* [piccola, da donna]
 141 *na travérša* [intera]
 144 *an traversóηj* [grande], *aj štraversóηj* [grande], *an traversínj* [piccolo], *an travesínj* [piccolo]
 145 *la fálða* [copre anche il petto]
 146 *la fálða* [per donne]
 147 *an traversóηj* [più grande], *an traversonét* ["camice degli scolari"]
 148 *aj gurmál, aj grumjál, aj grejbjál, na fálða, aj faldóηj*
 149 *na travérša, an traversóηj* [più grande]
 150 *an traversóηj* [più grande]
 151 *un travesóηj* [grande], *un travesonét*

- ["camice degli scolari"]
 152 *al traverşóη* [grande], *al gramál* (arc.)
 153 *an traverşóη* [grande], *an gramál*
 [corto], *an traverşonét* [per gli scolari]
 154 *an traverşóη* [con maniche], *an traverşonét* [per scolari]
 155 *on traverşóη* [grande]
 157 *un traverşóη* (gr.)
 159 *al traverşóη* [grande], *al traverşonét*
 ["camice degli scolari"]
 160 *un traverşóη* [grande]
 161 *un traverşóη* [grande]
 162 *un traverşóη* [grande]
 163 *un traverşóη*
 165 *un traverşóη* ["indumento colle maniche, indossato da varie categorie di lavoratori"], *un traverşonét* ["grembiolino colle maniche, indossato dagli scolari"]
 166 *un traverşóη*
 167 *na travéřa*, *un traverşóη*, *un traverşóη*
 168 *un traverşóη* [come un camice]
 169 *on traverşóη* [più grande]
 172 *un traverşóto*
 174 *en bigaról* [per casalinghe]
 175 *na grombiála* [grande]
 178 *el traverşóη* [grande], *el traverşóto* [piccolo]
- 179 *un traverşóη* [più grande, ad es. del massaro o contadino]
 180 *el traverşóη* [grande]
 182 *un traverşóη* [grande]
 183 *na travéřa* [piccola, ad es. del cameriere]
 184 *un traverşóη* [grande]
 185 *un traverşóη* [grande, con maniche, per lavoro fisico]
 186 *un traverşóη* [grande]
 187 *on traverşóη* [più grande], *on traverşonétto* ["camice per gli scolari"]
 188 *un traverşóη* [alto, con maniche]
 189 *un traverşóη* ["indumento colle maniche, indossato da varie categorie di lavoratori"], *un traverşonétto* ["grembiolino colle maniche, indossato dagli scolari"]
 191 *un^m parağrémo* (arc.), *un traverşóη* ["camice per bambini"]
 192 *un traverşóη*
 193 *la triarşúta*, *el trevarşóη*
 194 *un traverşóη* ["camice, e. g. per la scuola"]
 197 *úna traviéřa*
 205 *uη grimál*
 209 *uη palavrín*
 213 *la travéřa*
 215 *el traverşóη*

980 ... intelligente come te.

[Lei è] esattamente così intelligente come te.
 ALD-I: 795 (té / tu).

- 1 *inteliğáıntá² škò tū*
 11 *inteliğáınta škò tū*
 18 *inteliğénta kóme ti*
 23 *nteliğénta kúme ti*
 28 *^anteliğénte kumá a tē*
 29 *^anteliğénte kóma tē*
 30 *anteliğénte konpáñ de tē* (arc.)
 35 *^hspérta kóme tē*
 36 *inteliğénte kompáñ de tē*
 38 *^zhvélja kóme tē*
 47 *ariváa kóme ti*
 61 *řtudjáda kóme ti*
 63 *ležíúda* ["istruita"] *ke ti*
 67 *inteliğénte própi kóme ti* (lib.)
 74 *inteliğénte kóme ti*
 79 *inteliğénte kóme ti*
 83 *inteliğént* (innov.) *ko tō*, *inteliğénta* (arc.) *ko tō*
- 86 *akórta šik tu*
 90 *inteliğént kō tō*
 91 *šikáda k tō*
 93 *inteliğénte tant ke ti*, *inteliğénte tal e kuał de ti*, *zvélja tant ke ti*
 96 *inteliğénte kóme ti*
 98 *inteliğénte deřke tu*, *ařkórtá deřke tu*, *ařkórtá deřke tu*
 99 *ařkórt ke tē*
 100 *inteliğénte deřke tē*, *sáviu deřke tē*, *sáviu deřke tē*
 102 *inteliğénte kóme ti*, *inteliğénte kóme ti*, *bráva kóme ti*
 109 *tant ke ti*
 117 *inteliğénta kóme ti*
 120 *inteliğénte tant ke ti*
 130 *inteliğénti kóm tē*
 131 *nteliğénte kóme tē*

136 <i>la ʃa ke te</i>	157 <i>inteiǵente precízo de ti</i>
137 <i>inteliǵente meǵemo ke ti</i> (arc.)	169 <i>inteiǵente fa ti</i>
139 <i>própio kóme ti</i>	171 <i>ʃapiǵente kóme ti</i>
141 <i>inteliǵente kóme ti</i>	172 <i>inteliǵente koǵá ti</i>
144 <i>inteliǵente tant fa ti</i> (arc.)	173 <i>inteliǵente koǵá ti</i> (arc.)
145 <i>inteliǵente koǵpáñ de ti, inteliǵente kóme ti</i>	180 <i>inteliǵente koǵpáño de ti</i>
146 <i>inteliǵente kóme ti</i>	186 <i>inteiǵente kóme ti</i>
148 <i>inteliǵente koǵpáño de ti</i>	189 <i>inteiǵente koǵá ti</i> (arc.)
152 <i>inteliǵente kóme ti</i>	198 <i>bábja taŋ ka te</i>
154 <i>inteliǵente própio tant fa ti</i>	200 <i>inteliǵiǵent kóma te</i>
156 <i>dezmiʃiáa tan fa ti</i>	203 <i>pi inavánt kóme te</i>
	213 <i>inteliǵente kóme ti</i>

981 piccolo / piccola

(di statura ridotta, contrario di grande)

AIS: 39 (piccolo), 40 (la vostra piccola bambina).

30 <i>pihiní / pihinína</i>	(it.) / <i>píkoĭa</i> (it.)
80 <i>píkol / pićinína</i>	160 <i>pićenínĭ / pićenína</i>
108 <i>pićenínĭ / pićenína</i>	161 <i>ćeŋ / ćéna, ćéo / ćéa</i>
117 <i>píkoĭo / píkoĭa</i>	162 <i>ćeŋ / ćéna, pićinínĭ / pićinína</i>
143 <i>pićenín / pićenína</i>	163 <i>pićenínĭ / pićinína, pićinínĭ</i>
144 <i>pićenínĭ / pićenína</i>	164 <i>písol</i> (arc.) / <i>pićenína, pićenínĭ</i>
148 <i>pićenínĭ / pićenína</i>	165 <i>pićenínĭ</i> (vezz.) / <i>pićenína</i> (vezz.)
151 <i>píkol / píkoĭa</i>	180 <i>pićinínĭ / pićinína</i>
152 <i>pićenínĭ / pićenína</i>	186 <i>pićinínĭ / pićinína</i>
153 <i>pićenínĭ / pićenína</i>	188 <i>pićenínĭ</i> (vezz.) / <i>pićenína</i> (vezz.)
159 <i>ćéo / ćéa, pićenínĭ / pićenína, píkol</i>	189 <i>pićenínĭ</i> (vezz.) / <i>pićenína</i> (vezz.)
	201 <i>pícul</i>

985 il vostro cuscino morbido

(usato nel letto, per dormire)

AIS: 21 (il v. nipote / i vostri nipoti). ALD-I: 880 (v. / vostra).

17 <i>al voʃ kuʃín mulezínĭ</i>	133 <i>al voʃtro kuʃín tréndo</i>
47 <i>el voʃ kuʃí mórvido</i>	140 <i>el voʃt koʃínĭ molezínĭ</i>
57 <i>el voʃ koʃín mórbi</i>	141 <i>el voʃt koʃínĭ molezínĭ</i>
67 <i>el voʃ koʃín ʃoléf</i>	145 <i>el voʃ kuʃín molezínĭ</i>
78 <i>al voʃ kuʃí molezínĭ</i>	147 <i>al oʃtro kuʃín monezínĭ</i>
88 <i>voʃ plumác muřžél</i>	148 <i>al oʃtro kuʃín</i> (arc.) <i>monezínĭ, el voʃtro kuʃín molezínĭ, el oʃtro kuʃín</i> (arc.) <i>molezínĭ</i>
93 <i>el voʃt kuʃín ténder</i>	
100 <i>voʃ piŋumác mórbeĭ</i>	151 <i>al voʃtro kuʃín mórvido, al voʃtro kuʃín ténero</i>
111 <i>al voʃ koʃín téndro</i>	152 <i>al voʃtro kuʃín monezínĭ, al voʃtro koʃín mórvedo</i> (arc.), <i>al voʃtro kuʃín mórvedo</i> (arc.)
112 <i>el voʃ koʃín molezínĭ</i>	
116 <i>el voʃo kuʃinĕo mórlo</i>	
118 <i>el voʃtŕo kuʃín molezínĭ, el voʃ kuʃín mórvido, el voʃtŕo kuʃín mórvido</i>	
121 <i>el voʃ koʃín ʃoléf</i>	159 <i>al voʃtro kuʃín mórvido, al voʃtro kuʃín ténero</i>
122 <i>el voʃ koʃín ʃoléf</i>	
131 <i>l voʃ koʃínĭ tréndo</i>	161 <i>el voʃtro kuʃín ténero</i>

162 <i>al vóštro kušín ténero</i>	184 <i>el vóštro kušín mó^o, el vóštro kušín mórbjo</i>
167 <i>el vóštro kušín moezín</i>	
169 <i>el vóštro kušín téndro</i> (arc.)	186 <i>el vóštro kušín mórbido</i> (it.)
171 <i>la vóštro foréta molezína</i>	191 <i>el vóštro kušín ténero</i>
173 <i>el vóštro kušín mólo</i>	209 <i>al vóštre kušín</i> (it.) <i>mórbid</i>

1012 Quasi sicuramente chiunque ...

Quasi sicuramente chiunque **sa fare questo**.

ALD-I: 737 (sicuro / sicura).

81 <i>féter de sogú kekosía</i>	144 <i>kuázi de šikúr túti, kuázi de šegúr túti, kuázi de šekúr túti, kuázi de šikúr túti</i>
99 <i>béleke segúr oñúñ</i>	
117 <i>kuázi de šigúro túti kuánti, kuázi de šigúri túti kuánti</i>	146 <i>kuázi de šegúr kikešía, kuázi de šegúr kikešía</i>
126 <i>kuázi de šikúr túti</i>	

1013 ... sa fare questo.

Quasi sicuramente chiunque **sa fare questo**. (Come risposta a qualcuno che si vanta troppo di sapere fare qualcosa.)

AIS: 1693 (sa), 1587 (qu. e non quello?). ALD-I: 271 (f. / fatto), ALD-I: 649 (qu.). ETTMAYER: 79 (qu.).

10 <i>połⁿ fār</i> [3.pers.pl.] <i>kuaj la</i>	107 <i>el e boñ de far šta rōba kua</i>
30 <i>i e bu de fa kéšto</i>	108 <i>i e bōni de far kuéšto</i>
31 <i>ge bu de fa kéšto ke</i>	111 <i>i e bōni da far što mištér</i>
32 <i>i e bu de fa kešt</i>	113 <i>ša far šta rōba</i>
35 <i>e bu de fa keł laúr le</i> [lib., "... quella cosa lì"]	117 <i>i e bōni a far šta rōba kua, i ša far šta rōba kua, i ša far šta rōba kua</i>
46 <i>i e bu de far kōšto ki</i>	118 <i>i ša fār šta rōba kua</i>
47 <i>l e bu de far kuéšto</i>	121 <i>i e bōni de far kuéšto</i>
55 <i>i e bōni da fa šta rōba</i>	122 <i>i e bōni de far kuéšto</i>
62 <i>i ša far kuéšto</i>	125 <i>i ša far šta rōba ki</i>
70 <i>i e boñ da far košt</i>	126 <i>i e bōni de far kuéšto, i e bōni de far šta rōba ki</i>
74 <i>i e bō de fārlo šte laor ki</i>	127 <i>i e bōni da far kuéšto</i>
76 <i>ša far kuōšt</i>	130 <i>ša fej kéštu</i>
78 <i>i pōl far kuéšt</i>	131 <i>ša fej kéšto</i>
81 <i>ko sa da fa kōš, ko sa da fa kōš</i>	134 <i>boj de fej</i> (lib.) <i>šta rōba</i>
82 <i>ke sa da fa kōš</i>	138 <i>i e boñ da fej kešt</i>
83 <i>k sa da fa kēš</i>	144 <i>i e bōni da far šta rōba kua, i e bōni da far šta rōba kua, i ša far šta rōba kua, i ša far šta rōba kua, i ša far šta rōba kua</i>
94 <i>l sa da fe kašt</i>	146 <i>el ša far što kua, l e boñ de far šta rōba kua, el ša far šta rōba kua</i>
96 <i>l sa da fe kašt</i>	148 <i>i ša far što tant</i>
97 <i>sa fer kešt</i>	149 <i>i e bōni a far šta rōba</i>
98 <i>sa fer kišt</i>	150 <i>i e bōni a far šta rōba kua</i>
99 <i>sa far kešt, sa far kešt</i>	151 <i>i ša far šta rōba</i>
100 <i>sa far kešt tant</i>	
101 <i>i e bōni de far kešt</i>	
102 <i>i e bōni de far kéšta rōba</i>	
103 <i>boñ de far šta rōba</i>	
106 <i>i ša far šta rōba kua</i>	

- 152 *i șa far șa rōba*
 153 *i șa far șa rōba*
 155 *i șa far șa rōba kua*
 160 *i ę bōni a far șa rōba*
 161 *i ę bōni a far șa rōba kua*
 162 *i ę bōni đe far șa rōba kua*
 163 *i șa far șa rōba*
 164 *i o șa far șa rōba*
 167 *i zę buni far kuęšto*
- 171 *șa fáre șa rōba*
 172 *șa fáre șa rōba*
 180 *i zę bōni de fáre șa rōba kua*
 184 *i zę buni fáro*
 185 *túti a fáre șa rōba*
 187 *i zę bōni a far șa rōba kua*
 192 *i ę bōni far șa rōba*
 193 *i șon bōni de fa kíšto*
 194 *el șa (it.) șa rōba kua*
 211 *i pol fálu kíštu*

1020

Perché prendersi tanti fastidi ...Perché prendersi tanti fastidi **per niente?**

AIS: 730 (perché lo fai piangere?), 1600 (perché taci?), 988 (t. pezzi). ALD-I: 632 (prendere), 792 (t. / tante). ETTMAYER: 49 (tanto).

- 19 *perké ćapáš tánti faštídi*
 22 *perké ćapáš tánti gráni*
 24 *parké ćapáš taⁿc faštídi*
 26 *parkuę ćapáš tac paštíc*
 29 *perké tōho táte gátōle da palá*
 30 *perké șa lę a tribulá tat*
 33 *perké ćepáš tac gratakó*
 34 *perké preokupáh șce tant*
 36 *perké ćapáš tac faštúdi*
 41 *perké ćapá^h tañ fahtíde*
 42 *perké ćapášela șö tat*
 43 *perké ćapáše táte rōñe*
 46 *perké tórșe șö táte rákole ["prendersi tante ragne"]*
 55 *perké tōș tánta bríga*
 56 *perké tórșe tánti faštídi*
 64 *perké pō tórșe tánti faštídi*
 70 *parké ćapárși tanć faštídi*
 74 *parké ćapárșela tant (lib.)*
 76 *parké tórșe șü tánte rúñe*
 81 *ćodí pa se tō tañ de feštídi*
 82 *ćodí pa se fa tan de pensírs, ćodí pa se křütsię tañ křüš, ćodí pa se fa tan de křüš*
 83 *ćudí pa se krutsię tañ*
 85 *ćudí pa s ŋ fá tañ diñfóra*
 87 *ćuldí pa s fe tañ de pensíarș*
 88 *ćuldí se tō su tañ de feštídăș*
 91 *purcí s krutsię tañ*
 104 *parké tórșe tánti krúși, parké krúșiárșe*
 105 *parké krușiárșe*
 106 *parké tórșe tánti faštídi*
- 108 *parké tórșe șu tánti faštídi*
 109 *parké faštídiárșe*
 112 *parké eñkalsárșe*
 121 *perké tórșe tánte rōñe*
 124 *perké rōñe ["fastidi"], perké bríge ["fastidi"]*
 130 *parké tólși tánci faštídi, parké tólși tánci faštídi*
 131 *porcé tōleșe tánte bríge*
 137 *parćie ęlo da șe tōle tánti faštídi [parlando di preoccupazioni meno gravi]*
 138 *perće șe tōle tánti faštídi*
 139 *perće șe tșō tánti feštíde*
 140 *parké șe ćole tant feštíde*
 144 *parké ćórșe tánti fištídi*
 145 *parké pō ćóșe tánti faštídi*
 148 *parké rōñ^mperșe tant i koįoni*
 152 *parké ćórșe tánti faštídi*
 153 *parké tórșe tánte rōñe*
 163 *parké ćórșe tánti faštídi*
 164 *parké ćórșe tánti faštídi*
 167 *par kōșa tórșe tant*
 169 *parké ćapárșe tánti faštídi*
 170 *parké ćapárșe tánti faštídi*
 172 *parké tórșe tánte gráne*
 184 *par kōșa vútu inriyárte (lib.)*
 194 *parké ćapárșe tánti dișpiașeri*
 197 *parće ćapáși tañć faštídiș*
 209 *parșe ćapá șu tánti rōñiș*
 215 *parké ćapárșe tánte șekatúre*
 217 *parké ćóșe tánte preokupađiōñ*

1022 Cosa ti assilla?

(Cosa ti angoscia, ti fá pensare?)

- 9 *ci škuíca a te*
 14 *kóša te de de pensér*
 16 *kóša te preókupa, kož eš ke t ez da fastídi, kóša ti fastí, kóme maj t ez in fastídi, kož eš ke t ez preokupéde*
 17 *kúze te da l fastídi*
 18 *ke el ke te da da pensár, ke el ke te dišpiáš*
 22 *ki po^{ol} ta da de pensá, per kóža^{ol} te va l angóša*
 23 *ki k el ke te pênset de mal, ki k el ke te ge paúr de tribulár*
 24 *ke el ka^{ol} ta angóša, pür ka t angóša, ka t preókupal [relativo alla cosa], kóša t preókupat [relativo alla persona]*
 25 *ke get ke te preókupa*
 26 *k el kúe ke te faⁿtrabaiá, k el kúe te péša piu tant, k el kúe ke te fa zmatí*
 27 *ke get en ment*
 28 *el kúe ke te ánšia*
 29 *ku ki ta đđ^đ tat fastíde*
 30 *kel te láhā miga^{la} la kuéte*
 32 *ke problémi^g get*
 33 *ke problémi get*
 35 *ke get ke te me páret ün ánima n pēna*
 37 *de ke róba šit preokupát*
 38 *ke^g get d eher ihē penšerúš*
 40 *kóša vai, get a koš ke, ke a te fa pensár*
 45 *ke gótō da ešer ešcé preokupá*
 46 *ke ge ke te deštúrba*
 47 *ki el ke te fa pensár*
 49 *ke yaš po, ke el po ke te preókupa*
 50 *ke fastídi yaš po*
 55 *k el ke te fa pensá, k el ke te da fastídi*
 57 *k el ke te fa fastídi*
 63 *ke el ke te da penšieri*
 66 *ki el ke gaš da pensár*
 69 *ku get*
 76 *kuel ke te šrangóša (rafforz.), kuél ke te fa pensár*
 77 *kō get pō n dāl kō (lib.), kō gē (lib., fam.)*
 78 *kuél ke t empensieriš*
 80 *koš e ke te fa štar mal*
 81 *či te tribolēja pa, či te péža pa*
 83 *ci te péža pa*
 85 *č^o te drúka pa, č^o fále pa, c el pa*
 87 *č^o te péža pa*
 90 *k t drúka*
 93 *élo ke te fa paóra*
 98 *ke ke te péša*
 99 *ke el ke no va*
 101 *ke te krúšieto po*
 104 *ke te fálo pensár*
 107 *ke penšieri a tu po, ke pēši tu šu a ke*
 109 *élo ke ke te e, élo ke ke te fa danár*
 111 *ke el ke t e*
 112 *koš élo ke te gai*
 115 *koš élo te da penšiero*
 116 *kóša gētu*
 118 *koš e ke te pŕeme, koš e ke te dištúrba*
 120 *kóša te ágita*
 121 *koš e ke te fa patír ši tant*
 127 *per kóša tribulitu, kóša te da fastídi*
 129 *šu par kuále kóša filešto kalígo, par ke filešto kalígo*
 130 *ke te fa šavarié*
 134 *ta švárgo par la téšta*
 135 *če penšier ášto, če pēšeš to*
 136 *élo ce ke te preókupa (rafforz.)*
 137 *ci ášto ke te fastídiā, ášto ce ti fastídiā*
 138 *ci élo ke te preókupa*
 141 *ke fastídi ášto*
 142 *koš élo ke te ágita*
 143 *ke t élo šo še lu*
 144 *átu ke ke te pēša tant*
 145 *áštu penšier^đ de ke*
 148 *élo ke ke te ai*
 149 *átu ke*
 154 *pēšetu šu ke*
 155 *étu ke ke te še tánto preokupáto*
 156 *élo ke ke te fa šavariár*
 160 *kóša éo ke te a, kóša éo ke te róve*
 163 *kóša átu, koš e ke te preókupa*
 166 *kóša éo ke te inpenšieriše*
 169 *kóža zėjo ke te fa tribueár [tribolare]*
 170 *kóša gētu in ménte*

171 <i>kóša zę ke te ęa venięre el magón</i>	188 <i>kóša te preókupa</i>
172 <i>kóša zę ke te ęa tánto penšięro</i>	192 <i>kóš ęo ke te ęa štar mal</i>
175 <i>ke aĭ ke te ęa penšár</i>	193 <i>kóš ke te preókupa, kóš ke te faštidíš</i>
178 <i>kóša zę ke te ge</i>	194 <i>kóša ke te ga</i>
180 <i>kóša te ęormęnta, kóša te preókupa</i>	198 <i>ęe šókištu, kóša ti róde, ęe šóštu</i> <i>davõur šoká</i>
181 <i>kóša gętu ke te ši kuši preokupá</i>	199 <i>ša problęmaš áštu, ęe áštu, ęe áštu ke</i> <i>no va</i>
182 <i>kóša te ęa penšáre</i>	205 <i>ęę ke te preókupa, ęę te máňķia</i>
183 <i>kóša zę ke te ęa penšięro</i>	208 <i>ęę áštu, ęę penšištu</i>
184 <i>kóša zę ke te ęę</i>	217 <i>kóš ke te a</i>
185 <i>kóša zę ke te ęę</i>	

1023 **Che cosa ti interessa?** (nel senso di "quali sono i tuoi interessi?")

13 <i>kóš e ke tá interęšál</i>	97 <i>ki ke te sabęl ęę, ke ke te sabęl ęę</i>
22 <i>kóša ta ntaręšal po</i>	100 <i>ke aš te da l ęaf de ęa, ke ęl ke tu</i> <i>võš ęa</i>
23 <i>ki kel ę kel te intaręša</i>	185 <i>kóša zę ke te piáze, a kóša zę ke te ši</i> <i>interęšá šavęre</i>
29 <i>kue ke ta plaz de ęa</i>	
44 <i>kel ę kę te ęnteręza</i>	

1057 **Glielo dà (3m)? / Glielo danno (6m)?**

AIS: 1691. ALD-I: 221 ([egli] dà).

8 <i>til dọ ęl a te, til dọ</i>	42 <i>ge lo ęa, i ge la ęa</i>
10 <i>tal dāl / tal dáuni ęš, tal dáuni</i>	43 <i>ge la dal / gel dáĭ, ge la dála (volg.) /</i> <i>gel dótö</i>
12 <i>tāl dāl ad ęl</i>	46 <i>geł dála, geł daráĭ</i>
18 <i>i geł da</i>	47 <i>ge le dála, gel dal</i>
21 <i>i gal dan</i>	49 <i>ye lo dan</i>
22 <i>te da geł [più attenuato]</i>	50 <i>ýel ęaš</i>
24 <i>lor i ęęl da</i>	55 <i>e ge lo dála / ge lo daráĭ, e gel dal</i>
25 <i>i geł da</i>	63 <i>gel dal</i>
26 <i>ęęl da / ĩęl da</i>	66 <i>i ge lo da</i>
27 <i>geł daráĭ</i>	68 <i>i ge lo da</i>
28 <i>ĭal d^a, ĭal dal</i>	72 <i>lu ge le da / ge le daĭ</i>
29 <i>farál dáĭal (fut.), ĭal darál, i ęal do</i>	74 <i>gel dal</i>
30 <i>ge la do / i geł dáĭ, ge la dála / i geł</i> <i>da, i ge la dal</i>	76 <i>geł darál / geł daráĭ</i>
32 <i>i gel da</i>	77 <i>ga le daréĭ</i>
34 <i>i gel da</i>	78 <i>gel dáĭmo</i>
35 <i>ge lo da / i gel da, gel darál / gel</i> <i>darál, ge lo dará / gel dal, ge lo</i> <i>daráno</i>	80 <i>el ge lo da / i ge lo da, la gel da</i>
37 <i>aĭ gọl da</i>	101 <i>i ge la dáli</i>
38 <i>ęęl dat / gel darán</i>	102 <i>ge lo daz / ge lo dázeli, el ge lo da /</i> <i>no i ge lo daz, ge lo daráĭ</i>
40 <i>el gal da / i gal da, el gal darál / i</i> <i>gal dal, i gal darán</i>	103 <i>geł daz / ge la dázelo, ge lo daz / ge</i> <i>la daráno, e li geł dará</i>
41 <i>gọl dal</i>	104 <i>ge lo dázelo</i>
	105 <i>ge lo dálo, geł dálo</i>

- 107 *gẹ lo dálo*
 109 *i gẹ lo dálo*
 111 *lóri gẹ lo dal*
 112 *e lo gel dal*
 113 *gẹ lo da, gel daş*
 114 *gẹl da / i gẹ lo da, gẹ lo darála, la gẹ lo da*
 118 *el gẹl da / i gẹ lo da, gẹl dai*
 121 *el gẹ lo da / i gẹ lo da*
 122 *gẹ lo da*
 124 *e lo gẹ lo da*
 125 *lu gẹ lo da*
 126 *gei dálo*
 127 *gel dálo*
 128 *ge le dal, ge le dála, ge la dála*
 129 *lo dála li, lo dáşta li, áşto li*
 130 *dal pọ a li / lóri darái a li, darálu pọ a li, li lo da*
 131 *i lo dázi (?)*
 132 *i gẹ lo dálo / i lo dai, gẹ lo dálo*
 133 *i lo dai*
 134 *gil dálo / gil dai*
 135 *il dáilo*
 136 *gel dágelo / ge lo dáli, a lẹ la dálo / i gel dálo*
 137 *ge lo da, gel darálo*
 138 *gel dai, iel dai*
 139 *i lo de*
 140 *gẹ le dálo*
 154 *gel dai*
 156 *ẹ lo gẹ lo da*
 159 *ge o dáio*
 162 *lóri gẹ lo dálo*
 170 *gẹ lo da*
 172 *gẹ lo dála / gẹ lo dála*
 174 *ẹi gẹ lo dai*
 178 *ge la dála, ge le dále*
 179 *el gẹ o da / gẹ o da, gẹ o dará*
 182 *ge o dáro*
 188 *lu gẹ o da*
 191 *lui gẹ o da*
 193 *i gẹ o dai, gẹ o dáo*
 194 *i gẹ o da*
 197 *i lu dėtino*

1058

Glielo diamo? / Glielo date?

AIS: 1691. ALD-I: 221 ([egli] dà).

- 7 *til daiş vu*
 8 *til dęns nus ad el*
 10 *tal dáini nu / tal dáwət vu, tal dáini / tal dáwət*
 24 *gal da / i şan gal da, gal dom*
 25 *aş gẹl dai*
 26 *iel da / iel deş*
 27 *gẹl dọm / gẹl dáef*
 29 *fẹt dáial (sg. + pl.)*
 30 *añ gal de dágel*
 35 *aş gel dai (?), gel dọm, gel dọme, dọme gel, dọm el, an garai da dágel*
 36 *gẹl dal, gẹl dai*
 37 *aş gọl da, aş da dágel*
 40 *gal dọmei*
 41 *gọl diş*
 43 *gel dọm*
 48 *yel dęnte*
 49 *yel dọm / yel dėjo*
 53 *yel de*
 68 *gel dęnte*
 71 *gẹl dem*
 76 *gel darọme / gel darışaf*
 80 *gel dem*
 91 *ti l dęse*
 101 *koı gẹ la daşėjo*
 102 *noı gẹl dazón*
 103 *noı gẹl dazón*
 104 *gẹl dazónte*
 105 *gẹl dazón*
 113 *gel daş*
 116 *noáltri gẹ lo dęmo*
 118 *noı gẹl dęnte*
 129 *on^d da dálo / i dađóde*
 130 *on da da*
 132 *ge lo daşēju*
 134 *gil daşóne / gil daşėjo*
 135 *il dazón*
 136 *al ge daşėjo*
 138 *i lo dei / ie lo dėjo, iel dọne / iel dėjo*
 148 *gẹ lo dęne*
 156 *noı gẹ lo dọn*
 163 *noáltri gẹ o dęn*
 164 *gẹ o dęn*
 166 *gẹ o dęmo (it.)*

171 <i>gẹ lo dẹu</i>	185 <i>gẹ o dẹmo</i> ^δ
175 <i>noáltri gel dọm, noáltri gel dẹme,</i> <i>noáltri gel dẹm</i>	188 <i>gẹ o dọne</i> (arc.)
178 <i>váltri gẹ 'o dẹ</i>	191 <i>gẹ o dẹmo</i>
	193 <i>gẹ o dẹη</i>
	194 <i>gẹ o dẹo</i>

